

بەپەڕەکان

ژ ١٥٤ نېسانس ١٩٨٩ ز ٥٥مه ژانن ١٤٠٩ ل

■ بهرگردهي مهزن صدام حسين
له دلي رۆله کانی کوردستان دایه.

chalakmuhamad@gmail.com

وشهس پر شنگدار

به بن خو به ستنه وهو به بن دوو دلی و به
بن ترس بنووسن نه گهرچی ده ونهت رازی
بیت یان رازی نه بیت له وهی دهینووسن...

سه روکی فرمانده
صدام حسین

له م ژماره په دا

- دوری سه روکی فرمانده صدام حسین ..... کامهران احمد - ۳
- ترس و له رزا سه هیونی ..... مختار فائق - ۵
- رژیم سوریه بنه رهنی ..... حسن حسین الله داد - ۶
- هفتالی نیکو شهر صدام حسین ..... نازدار کاوانی - ۷
- داستانی رزگار کردنی فاو ..... سالار محمد - ۸
- چند تابلویک ..... محمد پزار - ۱۰
- شوشه په ک خوین ..... عمر علی - ۱۱
- ناخواتنی قوله ره شیکي ..... صباح قادر محمد - ۱۱
- لیکو آینه وه
- راهه کرنا هوزانه کا مه لاین جزیری ..... بدرخان سندی - ۱۲
- په بیکه ری ژماره دوو ..... محمد صابر محمود - ۱۵
- پانهم شاعیره مان «سه ودایی» ..... عثمان محمد هورامی - ۱۹
- راوکه ی شعر ..... سوران مه حوی - ۲۵
- سامویل بیکیت ..... یاسین فقی سعید - ۳۲
- شیعر
- پشکو ..... لطیف هملت - ۳۶
- شادان / په خشان ..... خورشیده بابان - ۳۷
- خو هه لکیشان به ناو منالیکه وه ..... سامی علی ده لویی - ۳۸
- نالاینه ثقینی ..... هاشم ریکانی - ۴۰
- ناوایه که م ..... عبدالشار باژیری - ۴۱
- په شپانی ..... جلیل محمد شریف - ۴۲
- شاعرم بارانی رحمته ..... محمد که ساس - ۴۳
- په بیکه روژی به خته وهی ..... همزه گولانی - ۴۴
- داستانا فینی ..... حازم حاجان - ۴۵
- پیشکشه به دایکم ..... دانا عسکر - ۴۶
- سی پارچه شیمیر ..... رینوار بی لانه - ۴۷
- چپروک
- فه تحیا مرنا خو هه لدبژیریت ..... و ..... نافع عقراوی - ۴۸
- رهنگ زهردی پلمژاو ..... جمیل روزبه یانی - ۵۴
- خانه نشین ..... سلام مهنمی - ۶۰
- چپروک و سترانا کالی ب گوهار ..... خیری پورتوی - ۶۲
- گریان به سهر ترمی زیندو و په که وه ..... جوان هیدایت - ۶۶
- رهغه
- هه لسه نگاندنی شش چپروکی ژماره ی تاییه تی ..... کمال غه مبار - ۶۸
- نووسه رو به خته گر ..... عبدالله حمه سور - ۷۹
- فوکلور
- په بیتا سوین و هیقاری ..... بدل فقیر حجی - ۸۳
- شانۆکهری
- گه مه ی خوشه وستی ..... علی کریم - ۸۹
- یانه ی به یان ..... سیفر - ۹۵

بهيات

گؤفاريكى مانكانه نهده بيه

سهر نووسهر مصلح جه لالی

سكرتيرين نووسين: نازاد شوان

دهستين نووسهران

- د. احسان فؤاد
- د. عزالدين مصطفى رسول
- د. كاوس قفطان
- مصطفى نهربان
- عبدالرزاق بيهار
- محمد مصطفى حمه پور
- احمد محمد اسماعيل
- احمد سالار
- محمود زامدار
- حسين احمد الحاف
- صبري يوناني
- احمد عبدالله زهرو
- عبدالكريم فندي دوستكي

ناوينستان

دمركاي روشنييري و بلاوكردهوي كوردی
 ودربريه تهينست . المعهد القضائي
 ت ٤٢٥١٨٤٦ بينج خنه

■ بهرگي بهكم: سهركردهي خوشهويست

مهقال صدام حسين روله كاني له كوردستان بهسهر ده كاتوه.

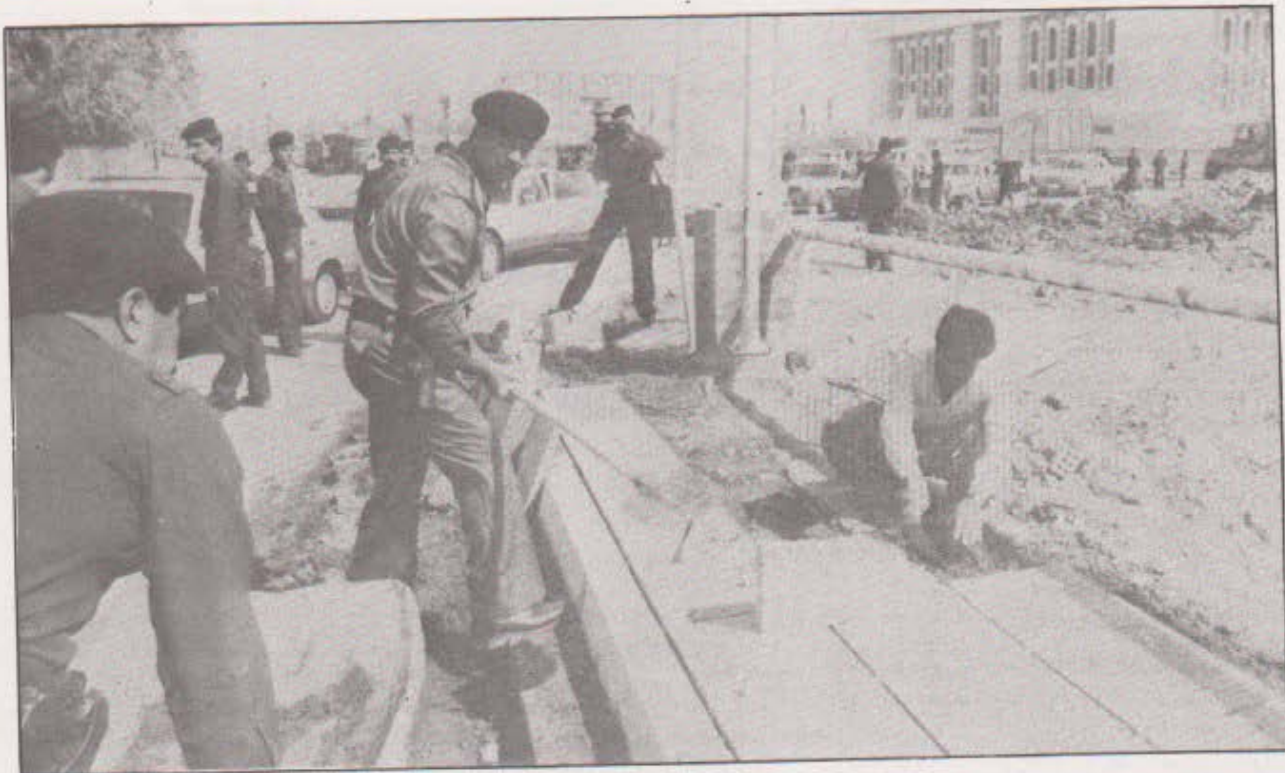
■ بهرگي دووهم: تافگهي گهلي عهلي بهگه

ئابوونهي سالانه له ناو عراقدا . . . ١٠/٠٠٠ ديناره

تؤتيف و خوش نووسر برار بهرار

تکاپه ههر نووسهر يك خهتهكهي خوش و شائش و جوان نهبي نووسينهكهي ددخريته پشت گوی

دهوری سەرۆکی فەرمانده صدراحم حسین له بهرگهوتنی مهزین دا

● کامهران احمد ●

ئهو چەنگه له خوبه گرێبەری گهلی عیراق به سەرۆکایهتی سەرۆکی تیکۆشهر صدراحم حسین و به بازووی هیزه چهکاره نه بهرده کاتی ماوهی ههشت سالی رهبع، دژ به درندهترین واکینه له دل و کهلله رهق ترین دوژمن له سهرده می نوی دا نهجامیان داو، تیدا به بازووی بهتینی و به سنگی فراوان و به قوربانی دانی ئهوتو بهرگریان له خاک و ئاوو ئاسمان و سهر بهرزی و شکۆمهندی و دهسته لاتی نیشتمان و نهتوه کردو، بو هه موو جیهانیان چه سپاند ئهو گهلهی سەرۆکیکی داناو تیکۆشهر و هوشیاری وهک سەرۆک صدراحم حسین سهرگردایهتی بکات و به رهو لووتکهی شارستانیهت و پیشکوهتن دهستی بگریت، ئهوا ئهو گهله ههرگیزاو ههرگیز ری به دوژمنان و ری به ناحهزان نادات پیسهک بئینه ئهم دیوی سنووری خاکیه وهو

ناهیلن بستیك له خاکیان پیشیل بکات و، له که به سهر بهرزی و شکۆمهندی و دهسته لاتی نیشتمانیان بگه پهنیت.

نه و بهوو ههركه نهو جهنگه له لايهن كارانانی رژیمی ئيرانهوه، به هاندان و پسرۆزيایي لى كردنى ئيمپرياليزم و زايو نيزم، به سهر عيراق دا سه پينرا، نهوا سه روکى تيكوشه رمان ههر له سه ره تاوه و وريايانه مامه لى له گه ل رووداوه كه دا كردو ههر له يه كه مين ههفتهى جهنگه وه خوى له بهر دهى لير سراهه تى دا بينه به وه، له ووتارىكى دا له بيهت وه ههشتى ئه يلوولى سالى ١٩٨٠ دا راي گه ياندا كه عيراق ناماده به جهنگه رابگرىت به مه رجيك ئيران نهو مه رجه قبول بكات نهو يش له لايهن خويه وه جهنگه رابگرىت، به لام رژيمى ئيران گووى خوى كه ر كردو به گووى دا درا.

بهم چه شته سه روکى فرمانده نهو نهركه لى له نه ستوى دا بوو به ريك و پيكى به زيويه ده بردو، پاش نهو ههست پيشكهر به چندان ههست پيشكهرى تروچه ندان نامه لى تاشتيخوزانه لى بو گه لانى ئيران را گه ياندا، كه كارانانى رژيمى ئيران ديسانه وه به چاو يكى رهش و تهسك بينه وه ته ماشاى نهو ههست پيشكهر بيانه يان ده كردو به ده نكيانه وه نه ده اتن.

ليره وه بوو سه روکى فرمانده صدام حسين خوى به خودى خوى سه ر كرده تى هيزه چه كداره كاتى ده كردو، له ههر هيرشيكى دوزمن دا بو سه ر سنوورى عيراق و بو سه ر خاكى نيشتمانان گورج ده چوه به ره كاتى جهنگه و له ويه وه له نزيكه وه سه ره پره شتى وه لام دانه وه هيرش بردنه سه ر دوزمنى ده كردو، رينونى و ناموزگارى به جى پيشكهش به هيزه چه كداره كان ده كردو نه خشه و پلانى ريك و پيك و به جى بو . هنان سه ركه وتنيان تيدا به دى ده هيناو، هه مو نهو هيرشانه لى دوزمتانان تيك و پيك ده داو خاكى وولاتيان له داگيركارى رزگار كردو هه والى سه ركه وتنيان به جيهان دا بلاو ده كرده وه.

بهم چه شته سه روکى فرمانده صدام حسين له كاتى جهنگه كاتى ره مه زانيكى پيرۆزو محمد رسول الله نهو جهنگه كاتى تر له ناوچه لى شه لامچه و مه جنسوون و به رزايى به كاتى باكووردا، له به ره كاتى

جهنگه دا له پنى پيشه وه بوو، له ناو سه ر بازه كاتى خوى دا، نه خشه و پلان و رى و شوينى نه وتوى بو داده نان و ووره و توانو هيزى به تينى بين ده به خشين، نه وانيش نه به رانه ده جهنگان و به ره و لووتكه لى سه ركه وتن ههنگاويان ده نا.

له م باره به وه بوو ده ورى سه روکى فرمانده صدام حسين له جهنگه كاتى نهو ههشت ساله دا ديارو تاشكرايه، كه تيكه بشتوانه و ليهاتوانه سه ر كرده تى هيزه چه كداره كاتى ده كردو، هه مو پيداويستيه كى جهنگه كردن و په رده ان به ووزه و توانو چالاكى پيوستى بو دا بين ده كردن، ههر له چهك كرين و هينانى نوى ترين چهك و دروست كردنى به هيزه ترين چهك له لايهن شاره زاو سه ر بازه كاتى ده شته لى پيشه سازى لى سوپاى به وه بگه ر تاده گاته تازو و قه لى روزه لى ژيانى سه ر بازه كان له هيلى پيشى پيشه وه لى به ره كاتى جهنگه دا.

تهك ههر ته مه به لكوو سه روکى فرمانده صدام حسين له نووسينى زوره به لى به ياننامه گرنه كان دا به شدارى كردو وه وه ته و تا له كاتى جهنگه كاتى (ره مه زانيكى پيرۆز) دا، بو رزگار كردنى ناوچه لى شارى فلو . . . شارى قوربانيدان و ده رازه لى سه ركه وتنى مه زن به خامه ره نكيه كه لى خوى به ياننامه لى رزگار كردنى شاره كه لى دارشت و مزده لى تيدا به روله كاتى گه ل دا كه هيزه دليره كاتيان له كورت تريت ماوه دا كه له سى و پينج سه عات پتر نه بوو توانيان نهو شاره ديزينه له زير چنگى داگيركاران ده ره يين و بو باومشى خاكى بگيرنه وه.

بهم چه شته سه روکى تيكوشه رمان به دانايى و ليهاتووى و وريايانه سه ر كرده تى نهو جهنگه ههشت ساليه لى كرد كه به سه ر وولاته كه مانيا دا سه پاندو، توانى به ته قلى سه ر كرده كى تيكه بشتوو له هه شتى تابى سالى ١٩٨٨ دا سه ركه وتن به دى به نيت و دوزمن ناچار بكات سه ر بو تاشتى دا بنه و نيت، ته ميش ده ورى سه ركه لى و گرنكى به ريزى بوو له وه جهنگه به دا گيرايى و سه ركه وتنى بو گه ل نه ته وه تو مار كرد.

ترس و له‌رزای سه‌هیونی

ژ بهر سه‌رکه‌فتنا عیراقی

● مختار فاتق ●

قهواری سه‌هیونی قیجا (اسرائیلی) همول ددا بهر ره‌نگه‌کی هه‌بیت دریی دانتی و نه‌قه هاته دیارکرن لسه‌ر ده‌قی قومانداره‌کی وان بخو-
رفائیل ایتان - ده‌می گوتی : نه‌گه‌ر عیراقی چه‌که‌کی نه‌تومی هه‌بیت دی
هنگی شیت دریت مه‌زن دانسه مه‌و خو نه‌گه‌ر درب زی نمدانسان دی
عیراق شیت گه‌ف و گورا له‌سه‌که‌ت و دی سو‌با‌هی بیژپه مه‌ ده‌رکه‌فن ژ
قودسی و پستی هنگی ژ (جلیل) ده‌رکه‌فن .

ژ بهر هندی نه‌م دبیین کو هاریکاری ئیرانی و قهواری سه‌هیونی هه‌ر
هه‌بو و هه‌را به‌رده‌وام بو و درب دانانا بنکی نه‌تومی بی عیراقی ئارمانج ژ
نه‌و بو کو دریی دانسه هه‌ر شیوه‌به‌کی پیشکه‌فتن خواز نه‌کو هه‌ر له‌میراقی
به‌لکو له‌می ده‌قه‌ری ، چنکو قهواری سه‌هیونی وه‌سه‌دزانیته کو هه‌ر
پیشکه‌فتنه‌کا زانستی به‌په‌ته‌کرن له‌عیراقی ئان له‌سه‌ر وه‌لانه‌کی عه‌ره‌بی
مه‌ترسی به‌کا گه‌له‌ک گرنگه‌ دژی قهواری سه‌هیونی و دی کاری که‌ته سه‌ر
بارو زروفتی وی لده‌قه‌ری . .

له‌قیه‌ر نه‌م دی پرسیارکه‌بین و بیژین کا نه‌و قومانداریا (اسرائیلی) ج
ه‌زردکه‌ت نه‌خاسمه‌ پستی عیراق سه‌رکه‌فتی لسه‌ر ئیرانی و ده‌گل وی
سه‌رکه‌فتنا مه‌زن گه‌له‌ک سه‌رکه‌فتنیته دی ژ ییت مه‌زن به‌ده‌ست
ئینخستینه بگه‌ر ییت عه‌سکه‌ری و سیاسی و ئابوری و ئافاداتی . . و
نه‌خاسمه‌ پستی کو می‌رخازیت عیراقی شیان ساروخیت (حسین و
عباس و فاوا) چیکرین . .

هه‌لبه‌ت نه‌ف هه‌می سه‌رکه‌فتنه‌ دی پتر ترس و له‌رزای ئینخته ددلی
قهواری سه‌هیونی دا و دی پتر نه‌رحه‌ت بن . . به‌لی و یقه‌و کویقه . . نه‌و
قه‌ت و قه‌ت نه‌شین چوزبان و زه‌ره‌ری بگه‌هیتنه عیراقی و کوریت
ملله‌تی عیراقی .

به‌دزی‌هه‌یا وان هه‌شت سالیته وی شه‌ری رژیم‌ا ئیرانی فه‌رز کری
له‌سه‌ر عیراقی ، روژ بو‌روژی ترس و له‌رز د که‌ته دلی قهواری سه‌هیونی
، نه‌خاسمه‌ پستی وی سه‌رکه‌فتنا مه‌زنا له‌شکری عیراقی بی پاله‌وان
به‌ده‌ست ئینخستی دژی هیزیت ئیرانی به‌دزی‌هه‌یا شه‌ری . .

له‌سه‌ر سه‌رکه‌فتنه‌کا عیراقی ژی دا دام و ده‌زگه‌هیت سه‌هیونی لدوی
چونه‌کا هویس دکرن بو‌وان سه‌رکه‌فتنا و لیزیت تاییه‌تی ددانان ژ
عه‌سکه‌ری بان و بو‌شلو‌قه‌کرن و فه‌گولینا وان سه‌رکه‌فتنیته عیراقی
به‌ده‌ست دینخستن له‌هه‌ر هیزه‌که‌کی دا ئیران بی‌راپیا .

هه‌لبه‌ت هه‌ر سه‌رکه‌فتنه‌کا عیراقی جه‌ن دل نه‌رحه‌تیا قومانداریا
سه‌هیونی بو‌وه‌سا تیدگه‌هشتن کو هه‌ر سه‌رکه‌ته‌کا ئیرانی دی هه‌می
سه‌روبه‌ری هیزیت لده‌هه‌را روژه‌لاتا ئا‌هه‌راست گوهوریت و
سه‌رئیک و بن ئیک که‌ت و وه‌سا ژی هه‌ز دکرن کو نه‌ودی خه‌مه‌تا
باشی و به‌ره‌وه‌ندیسا قهواری سه‌هیونی که‌ت و نه‌خشه‌و پیلانیت
سه‌هیونی بان .

قیجا دبیین کو هاریکاریه‌کا به‌رده‌وام هه‌بو لئا‌قه‌هه‌را قهواری
سه‌هیونی و رژیم‌ا ئیرانی کو گه‌هسته راده‌به‌کی کو دوزمنی سه‌هیونی
باشکه‌هه‌را پشکداری دکر دکارت عه‌سکه‌ری دا ، لده‌مه‌کی هه‌که‌ئیران
یابتنی با نه‌دشیا . . ژبلی ده‌ربازکرنه‌چه‌کی (اسرائیلی) بو‌ئیرانی به‌هه‌ر
ریکه‌کا هه‌بیت ، و ژبلی هه‌نارتنا بسپور و زانانیت شه‌ری و پیک گوهورینا
زانانیت عه‌سکه‌ری لئا‌قه‌هه‌را هه‌ردو لایان فه‌و یا ژه‌مه‌یا گرنگتر درب
دانانا بنکی نه‌تومی بی عیراقی (ته‌ممووز) به‌روکیت سه‌هیونی له‌هه‌یفا
خزیرانا سالا ۱۹۸۱ .

نه‌قی بنکی (ته‌ممووز) بی نه‌تومی بی‌وجهی ترس و له‌رزای لئک

رژیمی سوریه بنه‌ریتی ته‌نگوچه‌له‌مه‌ی لوبنانه

حسن حسین الله‌داد

له‌وی، بی‌ئوه‌ی ئەم سوپایه‌ واته سوپاکه‌ی ئەسه‌د بچولنی و شتیك بکات. ئەنجا ئەم سوپایه‌ له‌ژیر په‌رده‌ی [به‌ره‌نگاری] دا بوون به‌ شه‌به‌کاتی قاچاغ‌جینی و دزی‌کردن و تالان‌کردن و جه‌رده‌یی و بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی نا‌ئارامی و تۆقاندن و کوشتنی خه‌لکی، ئەمه‌ش له‌ پیناوی دا‌به‌ش کردنی لوبنان و درۆست‌کردنی چهند قه‌واره‌یه‌کی به‌کری‌گیراو که خزمه‌تی رژیمی ئەسه‌دو قه‌واره‌ی زایونیزم و دوژمنانی عه‌ره‌ب بکه‌ن. باشترین وه‌سف‌کردنی ترسی ده‌ست در‌بژی رژیمی سوریه‌ له‌ نیو لوبنان دا، ئەوه‌ی که سه‌ر‌کرده‌ی قاره‌مان صدام حسین له‌ وتاره‌که‌ی دا که به‌یۆنه‌ی بیره‌وه‌ری [٦٨] ساله‌ی

له‌ دایک‌بوونی سوپای مه‌زن مان دا پیشکەشی کردو ده‌ست‌پیشانی ئەوه‌ی کرد که: [ده‌وله‌تانی عه‌ره‌ب له‌ پینا هه‌له‌یه‌کی میژووی له‌ سالی ١٩٧٦ دا کرد، هه‌ر له‌و کاته‌دا هوشیاریی ئەوه‌مان یۆیان پیشان دا، په‌رده‌یه‌کی ماف‌ره‌وایی بۆمان سوپایی به‌ شینوازیکی ناره‌وا درۆست کراو، له‌م کاته‌ش دا رژیمی حافظ ئەسه‌د به‌گشت تواناکانه‌وه‌ دژی هه‌ر پینشیا‌ریکی عه‌ره‌بی ده‌وه‌ستی بۆ چاره‌سه‌ر‌کردنی کیشه‌ی لوبنان و دژی هه‌ر هه‌لو‌نستیك یان کاریک که قازانجی لوبنان و گه‌له‌که‌ی قازانجی نه‌ئوه‌ی عه‌ره‌بمان بی‌ ده‌وه‌ستی، ئەم رژیمه‌ وا ره‌فتار ده‌کات وه‌کو ئەوه‌ی که ته‌نها ئەو مافی ئەوه‌ی هه‌یه‌ که بر وانیته‌ مه‌سه‌له‌ی لوبنان، به‌م جوژه‌ رۆلی خیانه‌تکاری که له‌ لایه‌ن دوژمنانی نه‌ئوه‌که‌مانه‌وه‌ بۆی کیشراوه‌ ده‌رده‌که‌وی].

به‌ئێ قاره‌مان صدام حسین به‌ وردی و به‌ ناشکرا په‌نجه‌ بۆ کیشه‌ی لوبنان راده‌کیشی، پینو‌ست ئەوه‌یه‌ عه‌ره‌ب په‌ک هه‌لو‌نستیان هه‌بیت که قازانجی گه‌لی عه‌ره‌ب له‌ لوبنان دا تیا‌یدا بیت، که نیستا له‌ بۆشایی په‌کی سیاسی دا ده‌ژیت (واته‌ ولاتی لوبنان) و ده‌بی هه‌لو‌نستی رژیمی سوریه‌ ره‌ت بکریته‌وه‌و ئاب‌روی ئەسه‌دی خاین بیری، که نا‌پاکانه‌ به‌رامبه‌ر به‌ گه‌لی عه‌ره‌ب هه‌له‌سه‌یت و جی‌به‌جی نه‌خشه‌و پیلانی دوژمنانی عه‌ره‌ب ده‌کات و خزمه‌تی قه‌واره‌ی زایونیزم و دام و ده‌زگا تیمپریالیزمه‌کان ده‌کات، خزمه‌ت به‌مه‌لاکاتی تاران ده‌که‌یه‌نیت.

ئەسه‌دی رو‌وره‌ش، ده‌بی خۆل و دۆیکری و گشت پیلان و ره‌فتاره‌ خیانه‌تکاری‌یه‌کانی ناشکرا بکری و تاوانباره‌ به‌رامبه‌ر به‌ هه‌موو ئەو خۆبانه‌ی که له‌سه‌ر خاکی لوبنان دا رزاو ده‌بی سزا بدریت.

زیاتر له‌ دوا‌زه‌ سال به‌سه‌ر بارو‌دوخی لوبنان دا تیه‌ری بی‌ئوه‌ی کوتایی به‌م باره‌ ناهه‌موارانه‌ به‌ئیریت و گه‌لی لوبنان به‌ هینمی و ئاسوده‌یی دوور له‌ نا‌ئارامی بژی، هه‌ج گومانیشی تیا‌دا نی‌یه‌، که رژیمی سوریا ده‌وریک‌ی ویران‌کاری له‌م به‌زم و ره‌زمه‌یه‌دا ده‌بینیت و به‌شداره‌ له‌ نه‌خشانه‌ی که دام و ده‌زگا تیمپریالیزمه‌کان که دژی ولاتی لوبنان و نه‌ئوه‌ی عه‌ره‌ب دا‌یده‌نین.

رژیمی ئەسه‌د به‌ ناشکراو رۆژی نیوه‌ر و پهمان له‌گه‌ل قه‌واره‌ی زایونیزم و ئیرانی ره‌گه‌ز په‌رست ده‌به‌ستی و دژی گه‌لی عه‌ره‌ب پیلان و نه‌خشه‌ دا‌ده‌نی، بی‌ئوه‌ی گو‌ی بداته‌ لایه‌نی نه‌ئوه‌وا‌یه‌تی و هه‌ست و نه‌ستی گه‌لی عه‌ره‌ب، بی‌ئوه‌ی بیر له‌ هه‌لو‌یستی چه‌وتی خۆی بکاته‌وه‌و شه‌رم له‌ ره‌فتار و کرده‌وه‌ ناره‌سه‌نا‌یه‌تی‌یه‌که‌ی خۆی بکات وه‌، گرنگه‌ ئەوه‌یه‌ خۆی و براو که‌س و کاره‌که‌ی له‌ سوریا له‌سه‌ر نه‌خستی فه‌رمان ره‌وایی به‌ئینه‌وه‌و هه‌جی تر.

هه‌ر له‌و کاته‌ی رژیمی سوریا قاچی ناوه‌ته‌ سه‌ر‌خاکی لوبنان واته‌ له‌ سالی [١٩٧٦] دا له‌ کاری ویران‌کاری و خوین‌رشتن و سه‌پاندنی باری ترس و تۆقاندن زیاتر هه‌جی که‌ی نه‌کرده‌وه‌، ئەمه‌و بینه‌جگه‌ له‌وه‌ی که وتمان پیلان دانان دژی نه‌ئوه‌ی عه‌ره‌ب ئەمه‌ش به‌ هاریکاری له‌گه‌ل رژیمی تارانی دوژمن و قه‌واره‌ی زایونیزم و دام و ده‌زگا تیمپریالیزمه‌کان که په‌یوه‌ندیان به‌م رژیمانه‌وه‌ هه‌یه‌.

به‌ئێ له‌ ریگای هه‌زه‌کانی رژیمی ئەسه‌ده‌وه‌ به‌ هه‌زاران له‌ گه‌لی فه‌له‌ستین له‌ نیو‌خوینی خۆیان دا گه‌وزرانه‌وه‌وه‌ به‌ هه‌زارانی تریش له‌سه‌ر خاکی باو‌با‌پیریان تاد‌ردان و ئیستا له‌م ولات و له‌و ولات‌ئاواره‌ن و چاوه‌ری‌ی ئەو رۆژن که بگه‌رینه‌وه‌ به‌ سه‌ر‌خاکی خۆیان و به‌سه‌ر‌به‌ستی بژین و رژیمی ئەسه‌د باری هینمی و ئاسایش‌لی‌سان بژین و رژیمی ئەسه‌د باری هینمی و ئاسایش‌لی‌یان تیک‌نه‌دات، هه‌روه‌ک کرده‌وه‌کانی له‌ (ته‌ل‌ال‌زعترو و سه‌براو، شاتیلاو، بوج‌ال‌براجنه‌و‌ال‌رشیدی‌ه‌و‌العیه‌ میه‌) دا، بۆ ئەوه‌ی قه‌واره‌ی زایونیزم‌لی‌ی رازی بیت، بۆ ئەوه‌ی زایونیزمه‌ ره‌گه‌ز په‌رسته‌کان به‌ باشی بتوانن ئاسانجی خۆیان له‌سه‌ر خاکی زه‌وت کراوی فه‌له‌ستین دا وه‌دی‌به‌نین. له‌به‌ر چاوی سوپای ئەسه‌دی خاین له‌ هاوینی سالی [١٩٨٢] دا سوپای دوژمنی زایونیزم تیه‌ری و گه‌ماروی [به‌یروت] ی‌دا، بۆ ده‌هینسانی به‌ره‌هه‌ستکاری فه‌له‌ستینی

هه قالی تیکۆشهَر صدام حسین عیراتیکی دیموکراتیمان بو داده مه ز رینی

● نازدار کاوانی ●

به کارهینانی نییه ، چونکه نیمه پیوستیمان بی نییه وهك دروشمیک تهنه به رزی بکهنه وه ، هه وهك له زور له ولاتانی جیهان دا دهیبین و ، کاتیگ گیر وگرتیکیان دینه بهردهم ههول دهنه بو چاره سه کردنی تم گیر وگرتنه بیان ، به لام نیمه مهسره وه عیراق دا هیچ گیر وگرتیکمان نییه وه گهل تهوش دا به ههسوو توانایهك ههولمان داوه بو قوول کردنه وه فراوان کردن و زیاتر به شداری کردنی دیموکراتیانه وه جی به جی کردنی دیموکراتیهت له ههسوو بواره کانی ژیمانمان دا به تایهتی پاش به دی هینسانی سه رکهوتنی مهزن . . . . . شهسره بو به کارهینانی دیموکراتیهت له عیراقی مهزیمان دا لایه نیکی بنچینه بییه وه بیر و باوه بی حزبی به عسی عه ره بی سوشیالیست داو له سه ره وه بنچینه به دامه زراوه که مروف نرخیکی به رزی هه به وه . . . . . شووش گرنگی به کی زوری داوه به مروفی عیراقی و هه سوو جو ره ماف و سه ره بهستی به کی بی به خشیوه له پیناوی دروست کردنی عیراتیکی پیشکته و سه ره بهستی و دیموکراتیهت دا چونکه دیموکراتیهت به مستراوه به بیر و باوه بی سه ره بهستی به وه .

تهسره ووش له عیراق دا گرنگی به کی زور به مهسه له ی دیموکراتی و به کارهینانه کانی دراوه تا گهل به سه ره بهستی به کی تهواوتی له ژیر سایه ی دیموکراتی دا بزی ، چونکه هه دیموکراتیهت دهینهت سه رچاوه ی هیزی جه ماوه ری گهل و پته و کردنی بیر وراو په یوه ندی نیوان روله کانی گهل و بوته پزیمیک بوژیانی روزانه مان به گشتی نهك تهنه وهك شیوازیك له فه رمان سه روا بهستی و هه لیزاردن دا په یه ره وی بکرتیت ، هه ره ها بو پیشکته وتن له هه سوو بواره کانی ژیمان دا چونکه تا ژیمان له بزوتته وه و گورانیکی به ردهوام دا بیت زیاتر پیوستیمان به به کارهینانی دیموکراتیهت دهی . . . بهم شیوه به سه روکی تیکۆشهَر صدام حسین دیموکراتیهتیکی جه ماوه ری پیشکته و توی بو گه لی عیراق دارشته وه پیناوی خزمت کردنی به رزه وه ندی گهل و نه ته وه که مان و هینانه دی ژیمانکی سه ره بهستی له سایه ی رابه ریه تی گهل و به و شیوه به ی گهل خوی دهی وئی و له گهل هیواو تاوات و نامانجه کانی دا بهك بگری .

تهسره و گه لی عیراق له سایه ی سه روکی تیکۆشهَر صدام حسین دا هه سوو مافیکی به وای خوی وه رگرتو وه وه له چوارچیوه ی عیراتیکی دیموکراتی دا دهژی ته و دیموکراتیه ته ی که پشه وا دهیبینی و بناغه ی بو داناه . . . که تهوش دیموکراتی به تیکی جه ماوه ری به وه له سه ره بنچینه ی واقعی تهسره ومان داریزراوه . . له نازار و تهشکه نهجه ی گهل و نه ته وه که مانه وه . . . له هیواو تاواته کانی میله ته که مانه وه ، هه ره ها دیموکراتیه تیکه که له گهل بار و دوخی تهسره و ی عیراقمان دا گونجه وه له پیناوی خزمت کردنی نامانجه کانی گه لی عیراق دا داریزراوه چونکه ته و دیموکراتیه ته هه روا له بو شایه ی به وه وه رنه گیراوه وه له روزشاوا شه وه وه رنه گیراوه بو لاسایه ی کردنه وهش دانه روا وه دوای نایدولونجیای هیچ که سیکیش ناکه وئی جگه له نایدولونجیایهك نه بی که له سه ره بناغه ی بیر و باوه به کانی شووشی گه لاویژی پیروز و حزبه رابه ره که ی سه رکده پته یی حزبی به عسی عه ره بی سوشیالیست دا داریزراوه .

تهسره و له عیراقی سه رکه و تومان دا دیموکراتی به کیکه له بیر و باوه ره سه ره کی به کانی حزب و جگه له وهش بوته بیر و باوه ریکی چه سپاو شیوازی کارکردن له عیراق دا به گشتی بو چاره سه کردنی کیشه کانی گهل و نه ته وه که مان و دابین کردنی مافی سه ره بهستی بو هه سوو روله کانی عیراق له هه سوو بواره کانی ژیمان دا . دیسان تم دیموکراتیه ته ی تهسره و ی عیراق به کیکه له دهسکه و ته کانی خه باتیکی دور و دریزی بی و چان ده ی هه سوو دا گیر که رو دهستدریزی بهك که ده یانه ویست هه ره شه له بوونی عیراق و چاره نویسی گهل و نه ته وه که مان بکهن و ، دهستدریزی بکهنه سه ره مافه ره وا رامیاری و مروفایه ته کانی .

هه ره ها دیموکراتیهت سه رچاوه ی هیزه بو تاکه که سینک و بو کۆمه لیش به گشتی . . . تهسه ش وا له گهل و نه ته وه دهکات که له پیشکته و تیکی به ردهوام دا بیت و هه میسه بو پیشه وه ههنگاو بی چونکه هه ره به دیموکراتیهت دهتوانی چاره سه ری هه سوو گیر وگرتنه کانی بکات ، پشه وای مهزن صدام حسین دهلی : -

. . . کاتیگ مهسه له ی دیموکراتیهت ده خه به روو ، تهنه ها به مه بهستی

داستانی از گارکردنی فاو ده رگای بهر که وتنی مه زنی کرده وه

● سالار محمد ●

پر له پاله وانیتی بهی که دهورنکی گرننگ و دیاری هه بوو له جهنگی بهرگریمان دا لاپه ره بهکی گرننگ بوو له لاپه ره کانی جهنگی قادسیه ی پیروز، به انس لهم روزه پیروزه دا له نیسانی سالی ۱۹۸۸ دا پاله وانه کانی گه له کهمان به سرکردایه تیی پیشه وای تیکوشه ر صدام حسین و پیلان و نه خشه کیشانی گونجاو زیره کانه و سر به رشتی کردنی

تهوا سالیك تیپه ری کرد به سهر داستانی بزگارکردنی فاوداو گه له مهزنه کهمان هم سالیك به دلنکی خوش و شادی به کی گه وروه و زور به شانازی به وه یادی هم روزه مهزته ی کرده وه روزه ۱۷ ی نیسانی سالی ۱۹۸۸ روزه بزگارکردنی فاوی داگیرکراو، یادی به که می جهنگه کانی ره مهزانی پیروز، داستانی بزگارکردنی فاو، تهو داستانه

راسته و خوی به‌رهی جهنگ له جهنگاکانی ره‌مه‌زانی پی‌روژدا توانیان پاش ۳۵ ساعات سه‌رکه و تینکی گه‌وره به‌ده‌ست بهین سه‌رکه و تینکی سه‌ربازی و میژوویی که گرنگی به‌کی گه‌ورهی هه‌بوو له ژیانی گه‌لی عیراق دا نه‌ویش داستانی بزگارکردنی فاو بوو له ژیره‌ستی ئیرانی داگیرکر...

نهم کارهش بوه هوی سه‌رنه‌گرتن و پوچ کردنه‌وهی هه‌موو خه‌و خه‌یال و نه‌خشه‌و پیلانه‌کانی دوژمنان... کاتیک ئیرانی داگیرکر توانی له سالی ۱۹۸۶دا نهم پارچه‌گرنگه‌سی گۆشه‌یه‌ی ولاته‌که‌مان داگیربکات پاش کوشتاریکی زور گه‌وره‌و خویناوی که زیاتر له ۴۲ رۆزی خایاندو نزیکه‌ی زیاتر له ۱۲۰ هزار له کوژراو برینداریان هه‌بوو، له کاتیک دا که نه‌ها تینکی عیراقی له ناوچه‌که‌داو به‌ دریزی ۲۱ کیلومتر هه‌بوو بو به‌رگری کردن لهم هیره‌سه‌ درنده‌یی به‌ی دوژمنان... به‌لام هیره‌چه‌کداره‌ پالنه‌وانه‌که‌مان توانی له ماوه‌ی ۳۵ ساعات دا نهم خاکه‌ بزگار بکات و بیگه‌رینه‌سه‌ بو باوه‌شی عیراق نهم کاره‌ش به‌لگه‌ی پالنه‌وانینی رۆله‌ تیکۆشه‌ره‌کانی عیراقی ده‌رخست له جهنگی ره‌مه‌زانی پی‌روژداو دووپاتی کرده‌وه که به‌رنامه‌ دوژمنکاری و فراوانکاری به‌کانی خومه‌ینی به‌کان هه‌رگیز سه‌رناگری و نایه‌ته‌دی... هه‌روه‌کو چون سه‌ربازه‌ پالنه‌وانه‌کامان دروشمه‌ سه‌رنه‌گرتوه‌که‌یان داگرت (عام الحسم) له داستانه‌کانی الیوم العظیم و الحصاد الاکبر و المیلاد المیمون داو به‌ته‌واوه‌تی هه‌ره‌سی هینا و نه‌یتوانی چیت خوی له به‌رده‌م رۆله‌ پالنه‌وانه‌کانی عیراق دا رابگری.

کاتیک بزیمی ئیران خاکی فاوی له ده‌ست سه‌رناپه‌وه‌ نه‌وه‌بوو به‌ ته‌واوه‌تی هه‌ره‌سی هینا و نه‌که‌ نه‌ها له باره‌ی سه‌ربازی‌یه‌وه‌ به‌لکو له هه‌مسوولایه‌نه‌کانی ژبانسه‌وه‌ له‌لایه‌نی پیرکردنه‌وه‌و رامیاری و ده‌روونی‌یه‌وه... هه‌روه‌ها له چوارچینه‌ سه‌ربازی‌یه‌که‌ی لای داو تازی کرده‌ سه‌ر ریبازی رامیاری و کۆمه‌لایه‌تی بزیمی ئیران و هه‌موو بنگه‌و پناهه‌کانی تیک و پیک دان... له کاتیک دا که توانا به‌کی سه‌ربازی گه‌وره‌یان هه‌بوو خاوه‌نی هه‌موو چه‌شته‌ چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نی یه‌ک بوون و به‌ ته‌واوه‌تی شوین پی‌ی خوینانسان له ناوچه‌که‌دا قایم کردبوو له پیناوی مانه‌وه‌یان دا... به‌لام خاک و خوئی فاوو ناوی شه‌تول هه‌ره‌ب هه‌موو خه‌و خه‌یاله‌ پووجه‌کانی خومه‌ینی به‌کانی قووت داو

پیلانه دوژمنکاری به‌کانی هه‌له‌وشانده‌وه.

هه‌ر به‌م شتیه‌یه‌ سوپا چه‌کداره‌که‌مان پاش بزگارکردنی فاو پی‌ی نایه‌ زنجیره‌یه‌ک له جهنگی بزگاری گه‌وره‌ی به‌دوای یه‌ک و به‌دریزی هه‌موو به‌ره‌کانی جهنگ، نه‌وه‌ بوو توانیان له جهنگه‌کانی (به‌نامان به‌ یه‌زدانی) یه‌که‌م و دووه‌م و سه‌ه‌م و چواره‌م داو جهنگی محمد پیغه‌مه‌ری خواپه (د.خ) که خاکی داگیرکرانسان له شلامچه‌و دوورگه‌کانی مه‌جنون و زیدات بزگاربکات له‌گه‌ل هه‌موو بستینکی خاکی عیراق که ئیرانی دوژمنکار داگیری کردبوو... واته‌ بزگارکردنی فاو ده‌رگای سه‌رکه‌وتنی گه‌وره‌و یه‌که‌جاره‌کی کرده‌وه، بویه‌ به‌ هوی نهم جهنگانه‌وه‌ بو حوکمه‌رانه‌کانی ئیران روون بووه که چیتسه‌ر ناتوانن به‌رده‌وام بن له سه‌ر جهنگی دوژمنکاری یان دژی عیراق و بویان ده‌رکه‌وت که بزیمه‌که‌یان پی‌ی ناوه‌ته‌ قوناغی هه‌ره‌س هینانی یه‌که‌جاره‌کی‌یه‌وه... ناچار بوون ره‌زانه‌ندی خوینان له‌سه‌ر بریاری ژماره ۵۹۸ی نه‌جمه‌نی ئاسا ئیشی ده‌وله‌تان ده‌ر بیرن و ته‌قه‌ رابگرن و پاشان ره‌زانه‌ندی یان ده‌ر بری له‌سه‌ر وت و ویزی راسته‌وخۆ له‌گه‌ل عیراق دا، بویه‌ ده‌توانین به‌ هه‌موو توانا به‌که‌مانه‌وه‌ بلین که بروا توانای پولاینی عیراقیه‌کان بوو ده‌سه‌لاتی ناشتی سه‌پاند به‌ سه‌ر بزیمی ئیران داو ناچاری کردن به‌ سه‌ردانه‌واندن بو بریاری ناشتی.

نهمرو زور به‌ بروا شانازی‌یه‌وه‌ یادی رووداوه‌کانی نهم داستانه‌ مه‌زنه‌ ده‌که‌په‌نسه‌وه‌ داستانی بزگارکردنی شاری فاو شاری قوربانی و ده‌روازه‌ی سه‌رکه‌وتنی مه‌زن بروا هیواشمان چه‌سپاوتر ده‌یی به‌راعه‌ب به‌ ریبازی ناشتی خوازانه‌مان که سه‌رکه‌وت به‌ سه‌ر ریبازی دوژمنکاری و فراوانکاری دا، رۆژیکیش دنی زال ده‌یی به‌سه‌ر هه‌موو نه‌و کۆسپ و ته‌گه‌رانه‌دا که نهم بزیمه‌ ده‌پخاته‌ به‌رده‌م وت و ویزی راسته‌وخوی نیوان هه‌ردوو ولات و ناشتی سه‌رتاپاگیرو دادوه‌ری دینه‌دی له سایه‌ی ئالای پینسه‌وای بزگاری و سه‌رکه‌وتن و ناشتی صدام حسین.

نهمری بو پالنه‌وانه‌کانی بزگارکردنی شاری فاو شاری قوربانی و ده‌روازه‌ی سه‌رکه‌وتنی مه‌زن، نهمری بو پینسه‌وای بزگاری و سه‌رکه‌وتن، نهمری و شانازیش بو شه‌هیدانی رینگه‌ی بزگاری.

چهند تابلويەك

پيشكەشه به خوڤاگرانی فهلهستين

به بۆنه‌ی راپه‌رینی شارو ديهاتيانه‌وه .

- محمد په‌ژار -

له‌گه‌ل چینی پر ئه‌وینی هه‌زاراند
هاورپی و هاورپی به
بو داگیرکه‌رو بو‌رژوا
خوی هه‌ر گه‌وه‌ گری شعیری له‌سه‌ر پی به

(وره)

وتیان : و ره
منیش ده‌لیم :-
تاوه‌کو بناری مایی
تا چه‌می رووباری مایی
کانی و لاله‌زاری مایی
به‌ردنی لقه‌داری مایی
کو‌ری خه‌بات و تیکوشان
ئاوا ده‌بی
خوری چیای به‌رزی و ره‌م
گه‌ر بینایش ئاوی دایی
ئاوا ده‌بی ئاوا نایی .

* (چهند تابلويەك) ناویشانی شعیریکی درێزمه‌ لێره‌دا چهند تابلويەکی
ئهو چهند تابلويە به

(کات و شه‌و)

ئه‌گه‌ر وتیان : - کات
ب‌لین : کاتی مه‌ته‌ریزو سه‌نگه‌رگرتن
ئه‌گه‌ر وتیان : شه‌و
ب‌لین : شه‌وی په‌لامارو بو‌جه‌رگه‌ی شه‌و هه‌لمه‌ت بردن

★ ★ ★

(ری)

ئه‌گه‌ر وتیان : دلگیرترین ری
ب‌لین : ئه‌و تووله‌ ریگه‌به‌ی
پینچاوپینچ یاله‌ویال ده‌خزی
بو‌که‌وسه‌ری کانیاوه‌که‌ی
به‌هه‌شتی دی

« شاعیری زه‌سه‌ن »

ئه‌گه‌ر وتیان : شاعیری زه‌سه‌ن کامه‌و کی به‌ ؟
ب‌لین : ئه‌و شاعیره‌ی که‌وا

سوتنه يهك خوينا

عمر علي

له سهر جيگاي نه خوشخانهى هم شاره

پر له هاواره!

گياني كچه به جهرگيكي نازا

تينووى چهن دلويى خوينا

له كاتيكددا ..

خويناى گه شى ..

دلداره قاره مانه كهى

وهك كه ره سهى بازارگاني

به پاره نال وگور كرا !!

به بن هيچ جوره تاوانى

گياني پاكي له گور نرا

به پارهى خوينا گه شه كهى

دهرگايه كى نالتون وزير -

خرابه ناو كوشكه نوپكهى ،

« ناخونديكى ناپاكه وه »!

له شهويكى ساردو توف دا (۲)

ژنه هه زاريكى برسى ..

له پال نه وه دهرگا نالتوونه -

گياني پاكي سپارد به خاك

تاي لهم شاره

پر له دزو جهرده وه هاره !!

تاكهى ؟

هم تيش و نازاره ؟!

به سه تاكه ؟!

كورده سادهى !

كورده سادهى !!

كورده سادهى !!!

ئاخاوتنى قوله په پيكي با سوورى نه فريقيا

● صباح قادر محمد ●

نى به جارى ..

بى پاكي ته وژمى ميژوو ..!

ياخود ..

رابوردووى پر له زانى ..

ياخى بوو ..!

چلگى ستم .. له رومتهى پر نازارى ..!

چه وساوه كان بسپريته وه ..

نى به جارى ..

گهرده لولى تيزى نازار ..

ياخود نوزهى ..

هزاره ها جهستهى زامار ..

دلويى فرميسكى نامو ..

بسپريته وه ..!

هموو ميژوو ..!

هموو په نده كاني پيشوو ..

له تاي ته رازووى بازارى قول فروشانى

هم چاخه ..

ويل بوو .. وون بوو ..!

بويه شاباشه به بالاي

منى مردوو ..

رافه کرنا لهوزانه کا مه لایین جزیری

پشکا

دووی

دکتور بدرخان سندي

ههیی فا بهدری بو ئهو سه رپه ری من دی دره قسی دا
ژ وادی یی تهیمه نی دلبر نزام تهنگوشته ک ئیظهارکر
کو خوش ئه نوار بهرقن ئهو تهجلا بون دطوری دا.
مه لایین جزیری دفان پهینادا دگه هته پله کا بلند ژ خهونا هشیاری یی (حلم

البیظه) . . وینه په کا جوان ب خودروست دکت . . دخه یالی دا دینت رسته ک
ژ جانا، ژ دیم دورا پیکفه هاتن سه ماین وه لی ئیک ژوانا وه ک هه یی جوان
بو ژهمه می ساگهش تریبو وی ژی سه ما ذکر ئو چافی مه لی فی کت . . وه
دیاره ئه فه دلبراووی یی . مه لافی دیتی، هدر چهند دین خه یالی به یه لی ب

تهجلا رونه یی یا خودی ژبو موسا پنه مبه ری ته شیه دکت کو ژپشت چایی
طوری شه وقا رونه یی یاوی دیاری ئوموسا پنه مبه ر که ته عه ردی ئو چاف
لی هاتن گرتن ژبه ر وی بروسی یی (نویره یی) ئو دلبره یی لفری، ئانکو
لفی تهجلا یی دا تنی تهنگوشته ک (تله ک) دیارکر، ئو مه لا نه یی پشت راسته ،
کاجا دلبراووی تله ک ژ وادی یی (تهالا) تهیمه نی را دیارکری چونکی ئه ف
هه می بروسی سه کهن ته سمانا ئو روهنی که ته دتاری یادا . . وه دیاره
دلبره یی تله کا خو ده ریخته یه . . پا فیجا ته گه ر دلبر هه می دیاریا دا چ
لفی دلیایی ئیت . . ؟

قرانا زوه ره یی من دی دبه ر عیقدا توره یی یاتی

ژ په روینان دبیژم عه کسه هیز که فتی دجامی دا
حه بییی عه زمی صوحه ت کر دجامان له و شراب ئانی
دلی من دی دوصه یادان ژ بوریانرا به ری ویدا
مه لا وه صفا دلبره یی ب ستیرا گهشا زوه رای یی دکت کو ژ ستیریت دی
گه شته . . مه لا رسته کی ژ ستیرا جی دکت مورکیت وی رستی ستیرن لی
مورکا گهشا جوانا وی رستی ستیرا زوه رای یی کو دلبراووی به ، ئه وا کو
شه وقه کی دت ناف جانی دا (جسام: په رداخ) ئو مه به سته مه لای لفری

ل پشکا ئیکی ژ فی گوتاری مه هوزانا سهیدایی جزیری «بناری
فیره قتی صوهم» حه ما نیفی رافه کر، ئول فی پشکن، پشکا دووی،
مه یی خوشه ئه م ل سه ر هندی بچین دا کو فی رافه کر نی ب دویمایی
بینین . سهیدایی جزیری دبیژت:

نه سیم سوئیل و سیفان سه حه ردا حه بس و زیندانی
فه بوو قفلا مه بی مفته زرنگینی ژ قفلی دا
فراقی شه ف ب ئاخو چو سپیده کفشی بو دیسا
مه ریخا نه حسی ئاقابو خویا بو روژ دشه رقی دا

مه لا ل فان بهیتان دبیژت بای بیهن دار ب بیهنا سوئیل ئو سیفان
ئانکو ئه و بای ژ ئالی دلبره یی فه ئیت دلبره به ژن دریزله وه ک سنبل
ئوروی سورا وه ک سیقت سور، ئه و با ل سحاری هات ئول دور
زیندانی گه را ئو زیندان ل فیری ئه و جهه . . یی مه لا لی . . کو مه لا
به ندی یی قهیدا ئه فیتی یی به . . ئه و بای ژنک دلبره یی هاتی قفلا
زیندانی فه کر . . بی مفته فه کر!! ئو ده می قفل فه یی زرنگین ژنی
هات . . سهیدایی جزیری ل فیری وه دیاره دگه هته حاله تا (السكر)
کو بیهنا یاری یان ره مزای وی . . هاتی ئو ئه فه نیزی ک بوئه که ژ
وه جلی یی . .

مه لا شه فی . . یان تار یاتی یی دکه ره مز ژبو دویری یی (فراق)
وه لی سپیده یان رونه یی ره مزه ژبو پیگه هشتی یان ویصالی له و
سپیده یا دیناوی ژ شه فا تار یاتی یا فیراقی کفش بو ئانکو خویا بو ئو
ستیرا مه ریخی کو (نه حسه) ئاقابو، ئانکو ئیش ئو کوشانی ت
خه ری یی به مان ئو طاقا خوشی یا «دشه رقی» دا خویابو کو روژه لاتن
نیشانا خوش به ختی یی به .

دچه رخی وه ک نجوم دیم دور سه ما هاتن قرانایه ک

دینا دا) نو (دین) لږیری مخه فها دینتی به .

ب حوسنا خو ټیلاهی کی ب سههم و هه بیه تی دینی
نجوم و کهوکه بی لامع ژ بالاتین بهر بهژنی دا

ب خالین وورد و نسرینان ژ قودرهت خهط کشاندلی
ب تهرجا نیرگزا عیلی سهحری گاهان نهسیم لی دا

ملا دلبره دی دده سویندی دینتی تو ب جوانی یا خوکی بی ټیلاهی تو
سههم نو هه بیه تا چافیت خو یان دینتاخوکی، تو بوان ستیر نو کهوکه بین
دنه بسن نو ب بهژناته دا تین خاری . تو ب توان خالا انکوب وان

نیشانکی نهویت لسه روی ته وهك گولیت نسرینان بهلاق . تو ب وی
جوانی یا خودی ب قودرهت ژته را شاندی . تو ب وی طای ژ نیرگری بی
زراف نو بلندکی بی کو سحاری زوی پای لیدی . تو بغان همیا کی .
ملا بغان همی تشتا دلبره خو دده سویندی تشته کی زی دخوازت نهوژی
نهغه به :-

کو تالی ناسیتانی دور نهکی ټیدی ژ دهرگاهی

ژ باخوری فی رجوناکین دبا بی لطف و رحمی دا

توناری فیرقه تی زانی دکارم نهز ته حمل کم

دیاری کوهی قندیلیم مگه ر فیلم د عشقی دا

به ری فان چار بهیتسا سهیدایی جزیری دلبره خو دا سویندی . دا بهر

گه له ک سویندا یت نابنی نو یت روماتسی ژ بو ب جهه نینانا نارمانجه کی

نهوژی نهغه به دینتی ټیدی نویلی ل بهر دهرگه می مالاخو ژ بهر دهرگه می

نهکی نانکو نه دهرخی . (کو تولی ناسیتانی دور نهکی ټیدی ژ دهرگاهی)

ملا دینتی نهغه داخوازا نهز ژته دکم من دقیت بو خاترا لطف ورحمه تا

خودی تو بومه ب جهه بیی . ملا دگه ل هندی ژی دینتی دلبره می مانی

تودزانی من چهند خولبر کوفانی وینشا عشقی گرت . هندی چیبایی

قندیلی ب ته حملم . ملا خوب فیله کی تشبیه دکت کو فیل گه له ک ب

ته حمله نو ب هیزه

زه می دهردی مه زن فیرقه ت جهگه ر صوت ثاته شی دا دل

جهی صه بری نه ما چهندان فهرج من دی دصه بری دا

ملا بی قامه تا په کتا قیامت من ب چه هقان دی

فراقی روسی یا بن ته ژ من جانی شیرین چی دا

ملا ب مه نده هوشی وه صفا صوتسا جهرگی خو دکت کو «زه می» بو

وته عجب ای یت، ناگر ژ جهرکی دته دلی نو ملا دگه هته هندی چ

خوگری (صبر) لنگ نامیت، هه چهند خوگری ریکا گه هشتا مرادانه لهو

دینت راسته نهز دزائم و فهرج دناف صه بری دایه وهلی من چ صه بر نه ما .

ل دویمایی بی ملا ته خه لوصی بنافی مه لاتی بی دکت دینت «ملا» بی دینتا

خودانا قامه تا په کتا قیامت ب چافیت خو دیت . پاشی نفرینی بی ل

فیراقی دکت فیراقی ب مروغه کی تشبیه دکت نو وی مروفی روی رهش

دکت بی کو وه کر جانا شرین ژی دویر بکت .

ل لږیری مه بی خوشه نهو په بقیت دناف فی هوزانی دا هاتین شروفه بکین

چ نهویت ل پشکانیکی ژفی گوتاری هاتین کو ل ژمارا (۱۴۴) بی بهلاف بی

چ نهویت ل پشکا دوی ژ گوتاری هاتین کو لفی ژمارا نهو بهلاف بی :

فهرق: شلکا سه ری

خه دهنگی: تیر

نوهتم: ژمن گرت

وهر: نهگه ر

داغ وکهی: داخ نوسوتن

ب داما: ب دافا

مورغ: بالند

نیم: نیف

ته بیت: خوگرتن

په روان: په لاتینک

قندس: گه له ک تاری

نه برو: بروی = برهو

خاوه ر: روژه هلات

خورشید: طاف

سه حهرگه: ده می سحاری

عه نده لیب: بلبل

ناستان: دهرزینک

شابه: ب که یف به

په یغام: نامه: باس

قرانا: پیکه

بوریان: براشتی

تول: توپل

هادر: حاضر

خال: نشان

کوه: چیا

ثاته ش: ناگر

روسی یا: روی رهش

چی دا: ژی دویر

په يکه ری ژماره دوو .. و

"هین" ه که !

محمد صابر محمود

ماوه يه ك له مه و بهر، له ژماره په نجاو حوتی گوڅاری
 «كاروان» دا كه له مانگی ته مسوزی سالی «۱۹۸۷» تدا
 كهوته بهر دهستی خوینه رانه وه. كورته چیرو كینگی عبداللا
 سهراج، به نساوی «په يکه ری ژماره دوو»، بلا و بووه وه،
 هر چه نده كاك عبداللا سهراج، چیرو كینووسی كی ناسراوو
 دباره. خاوه ن به هر هه كهی به پیزه و شیوه و شیوازی كی تاپهت
 به خوی، بهر هه مه كانی ده رازینته وه. به لام من لیره دا
 نامه وی، وه كو ره خنه گریك، ناوه روک و شیوازی تم
 چیرو كهی، شی بکه مه وه و به شیوه په کی گشتی لی بکوله وه و
 هه لیسه نگیتم، چونكه له بوچوونی خودا:
 په كم: تم كاره، به كورته باسنيك، مه یسهر ناییت
 وله وه شه نه نجامی كی سوو د به خش. نه به بهر هه مه كه
 په خشیت و نه به خوینه ری نازیزیش بگه نینیت!!

سه ری نی، دهر باره ی پیشكش بكم. له ناو نو هه موو بیروكه
 وردو درشانه دا كه چیرو كه كه، ده بانگریته خوی. خوی له خویدا،
 له وه یه لای هندیك كه س، هیچ و اتاپك، نهدات به دهسته وه و
 له وه شه لای هندیكی دیکه، كورد واته نی: «هه ویری كه و زور ناو
 ده كیشیت، و اتای هه مه رهننگ و جور به جور، بدات به دهسته وه ..
 هه رچه ندیکش لی بکولرینته وه و دهر باره ی بنووسریت، هیشتا كم

ته گه رچی كوته کی پرسیارك - لیره دا - ناچارم ده كات بچرینمه
 گوئی هندیك له نووسه ران و رخته گره كانهان و بلیم: ته فسوس، كه
 ناوه كو نیستا كه سنيك له وان، دهستی نه دا وه ته خامه كه ی و
 لیکولینه وه په کی تیروته سلی، دهر باره ی بهر هه مه كانی، تم
 چیرو كینووسه به گشتی، نه خسته وه سهر كاغه زلا ..

دووم: وشه «هین» كه لیره دا به مه بهستی ده زانم، كورته باسیكی

بیت

سټیډم: دهی ټوهشان له بیر نه چیت، که وشه ی «هین»، له زور
بواردا، به کار دهینریت: بهتایهتی لهو بوارانه دا، که مروغ به هیچ
نامرازیک ناتوانیت، ټوهی ههستی پی دهکات و دهیوی بیلیت،
به تهواوی دربریت.

چوارم: سهبارت بهوی، که تم جیهانه جهنجاله، لهو روزهوه
چیروکتوس وتهنی: -

«حموا له پراسوی نادههوه، دههینراوه»، هه پرپوه، له «هین» و
تا ئیشاکهش هه سبخناخه، له «هین» هه مهور، دهمانهوی
تیشکیک ناراسته ی «هین» خوشهکی خومان بکهین، که ټویش،
«هین» هونه ربه که یه و بهس! ټو هینهی، بهرای نیمه، له هه مو
هینه کانی سرزهوی به تام ترو بون خوش ترو سوو دهخش ترو.

جا پیش ټوهی، به تهواوی بچینه ناو باسه که مانهوه، با لایه که به لای
چیروکه که دا بکهینهوه، بو ټوهی بزاین نایا چیروکتوس خوی،

دهباره ی وشه ی «هین» چی ده بیژیت؟

کاک عبداللأ سراج ده تی: «گویه من دههوی، چیروک
بنوسم، که چی یویه... نازانم ناوی به چی دابنیم!

مهسه که یه. ټفراندنه که یه. وشه دهیهویت باوهش بو
هیل و قهباره بکاتهوه! قور دهیهویت بگاته ناستی گوشت و ئیسک و

خوین!! دهسته واژه کان دهیانهوی تابلو برهنگین! تابلوکانیش
دهیانهوی یاخی بن له چوارچیوه کانیان!! نا، ټه مهیه کوشش بهرو
بهرنیایه تی وسه فرازی به که. هه لفرینه که یه، هینه که یه، که ههنا
ئیسکه ناویکی پریشتی بو نه دوزراوه تهوه.

لهم دهسته واژه به دا نووسه پاش ټوهی چنده خالیکی گرنگان،
دهخاته پیش چاو که بریتین له: کومه له هیایه که بو ټو هیزه ی،
مروقی هونه رهنه مند، له ناخه وه دهه ریتیت و دهیوروزیتیت و پائی

پیه دهنی، بو ده برینی ټو ژان و ژووهی دهیکشیت؛ سه رنجان
را ده کیشیت، بو ټو هینه ی که بوته مایه ی، به رهه م هینانی:

هزاران تابلوی قهشنگ و پهیکه ری بهرجهسته و چیروک و رومانی
پوخته و به پیزو چامه ی سه سوور هینه رو... ناوازو...

وموسیقاو... هه... تاوه کو ئیستاش ناویکی پریشتی بو
نه دوزراوه تهوه!..

ټه له لایه که وه، له لایه کی دیکه وه، تم «هین» راچه له کینه ره ی،
که عبداللأ سراج، له ناکاو، به کوته چاو بکه وه، وه که گولله توپ،

له ژیر قاج و قولاندا، بهم ناوه خه تهقاندیه وه! لام وایت، هیچ
پیه ونه دیکی، به شان وبال و قول و مهچکه و چاوی مروغه وه نی به.

چونکه چیروکتوس خوی که ده تی: «دهی تم کوته چاو» که

پزیشکه کان، به ههشت په کیش که متری داده نین - ده رفتم بدات،
چهند سالیکی تر بدینم، بهخوینمه وه، جوانی ژیان بقوزمه وه!...

ټه گه بهاتپایه و مهسه له که پیه ونه دی بهو کوته چاوه یه وه هه بویه،
ټهوا لهو باوه رده ام، که عبداللأ سراج، روژی به سهدان «هین» ی

له ژیر پی سدا ده پلشانه وه، پی ټوهی بیان بینیت و ههستیان
پی بکات!!... به پیچه وانسه وه، ده بینین کوته چاوه که ی ټو،

ټه ونده ی سه د زوومی کامیرا دیمه نی جوان و هیل و رهنگ و وینه ی
هه مچه شن، ده قوزنه وه هه نده ی چاوی دووسه مروقی چاو تیزیش

برده که ن!!... له کاتیکدا زه لای واش هه یه، به دوو چاوی
ټه بله تی زه قوه، به ری پی خوی به روژی روونک ناینیت!!

به هه حال، با جاریکی دیکه ش بکه رینه وه سه ر پهیکه ری ژماره
دوو، به لکوه ټه مه خوا به و کوته پیناسه یه کی نیوه چلجان، له بو تم

«هینه» سه ربه گوبه نده، ده ستگیر ده بیت!!...

قاره سانی چیروکه که، پاش ټوهی هاوار له کوره که یه وه
هه لده ستیت و ده لیت: «تهواو به باوکم دهکات»، تم خالانمان،

له برده ما ریزه کات: «به هه حال، وا پهیکه ره که رووی له من،
منیش رووم له وه، وا دهیکم به چه تی نیگام و له شیوه ی بازه نیک

به دهوریدا دهخولیمه وه. وا جیاوازیک له نیواناندا زه ق و دیاره. من
ده جوولیمه وه. دهخولیمه وه. به لام ټه ونه ونه دی کات و جیگایه. له

جیکاندا مه یوه. وه ستاوه. نا، تم ناکامه ش ټه وه بو دهسه لینی که
جوولانه وه ژیا نه.

جوانکاریه. گوران. بیل ته پ کردنی بان و نه کانی کیلگی
کومه له، ناینده یه... هه لکشانه به ره و لوتکه... هینه که یه!..

به تی باشه!...

ټهوا نیمه ش له گه ل چیروکتوسدا ده بیژین:

به تی وایه! جوولانه وه ژیا نه و ههروه ها ژیا نیش دهی
جوولانه وه بیت. چونکه ژیا نی پی جوولانه وه، جوړه مه ییتکه و، که

مروقیش له جوولانه وه کهوت، ټهوا ده چینه قاوه ی مردنه وه...
ټه وه شان بیستوه، که پرژه ی مه یانده ی مروغ، له هه ندیک،

وولانه پیشکه و توه کاندا، خه ریکه ده بیته باوا!!... نیر!!

ههروه ها... لیره دا - ده بیت ټه وهش ره چاوبکریت که ټه گه
بیت و به تهواوی، لهو خالانه ی، که چیروکتوس و با به ناسانی

ریزی کردون و رده یه وه و پیانده یه بهر نه شتری لیکولینه وه یه کی
پوخت: ده بینین: تم هه ل و سه رجانه، زور ستمه، له هه مو

مروقیکدا کویته وه. ټه مه ش ټه وه ده گه بینیت، که مروقی هونه زمه مندو
لیهاتوو و به هره دار، له هه ر کومه لگایه کدا، ژماره یان نیچگار که وه،

به په نجه ی دهست ده ژیردرین.

نه شمريت، به سهرېشت ناکه ویت! له مېش نه و اتایه ناگېنیت،
 که هم «هینه»، روژنیک دیت، له پل وپو ده که ویت و
 دهریت!... نه خیر!... هم «هینه» هر به زیندووی دهمینته وه.
 وېلی نه وه هیه، که له ناو همدی کومدگادا، جار به جار، به کزی و
 لاوازی دهره که ویت و له ناو همدیکی که دا، پوره ده ستین و وهک
 نه ستره ی پری بیدان، دهره وشیته وه...
 نه مه له لایه که... له لایه کی که وه، هم «هینه»، هر وای به
 دانسته یی بمینته وه، سوو دهندر و چاکره! بلی بو؟ چونکه، گریبان
 نه گهر هاتوو، روژنی له روژان، بو تاده میزاد ره خساو گه شته پله و
 پایه کی وای که بتوانیت دهرمانیک له بو هم «هینه» بدوژینه وه، نه وای
 هرچی هونه رهنندی لیهاتوو وکله شاعرو وکله نیگارکش و
 روژان نووس و که له کیوی و کله میرد همن، هه موویان دهن به
 «سفره»!!... بلی بو؟! چونکه - با دوور نه روژین - نه گهر بیت و
 په کیکی وهک من دهرمانی چپروکشووسین و روژان نووسین...
 وپه کیکی دیکه دهرمانی چامه نووسین و هر وها سدانی تریش
 دهرمانی هونه رکانی تریان، بو دوژرایه وه. نه وای هر په کیکی له نیمه،
 ده توانیت پاش به کارهینانی دهرمانه که، به ماوه په کی که هم، بیت به
 هونه رهنندی ته شکلی، یان که له شاعریکی ناودار یا خود روژان
 نووسیکی لیهاتوو... یان... و یان!!... ینجاش هر په که له وانه،
 به پاره وراویکی که هم، یا زور ده توانیت کورگایه که یان دوو کاتیکي
 به رهم دهرهینان، به پیری سپوری خوی پکانه وه ده ست بکات به
 داهینانسی به رهمی هه چه شن و بکه ویت نه نال ویر
 وپسانفروشیت!!... بو نای؟!... چار چی په!... دهنی و
 زیاتریش!... جا، نه و حله، به زمه راسته قینه که ده ست یی ده کات...
 چیتان لی بشارمه وه!... بازار گهرم ده بیت و ده بیت هه للا و بگریک
 نه و سهری دیارته بیت!!... فلائی!، نه و کانه سهر به هرچی
 دووکان و کورگایه که ده بیت، ده بیت پره له لاشه ی چامه ی
 وو شکه وه بو، ورومانی ستوک و چپروکی له نگه و تابلوی کرمول و
 شانوانه ی گوته و... وو... تیر سهرتان نه ییشیم!!
 به لام تو بلی شتی و روو بدات؟!... بهش به حال خوم،
 ده لیم: نه... چونکه تاوه کو نیستا، نه و باوه ردا نیم، که
 مروغایه تی و شارستانیه ت، روژنیک له روژان بگه نه نه و
 پله و پایه به!!... گریبان نه وای گه ییشیش!!... نه وای - قسه ی خومان

بیت - وای بونه چم، که هم کاره مهنه پیوستی به سامانیکي
 ینجگار زور ده بیت، که بوی ترخان بگریت... نه ویش ده بیت
 له لایه و لانه گه وره کانه وه ساز بگریت... نه وایش - وایزیم - هیچ
 کاتیک تاماده نین، نه و پاره سامانه ی له بو درستکردنی چه کی
 نه تو می و چه نگی نه ستره کان و مانگی ده سترد، ترخانیان کرده،
 وای به انسانی بیگوزینه وه له بو هم مه به سته!!
 جا، له بهر هم گیر وگرفته، وای بو ده چم، که هم پروژه به
 سهرناگریت... به من یی سهریش نه گریت باشتره!!... بلی بو؟
 چونکه چی به چی کردنی هم پروژه به و پیکه اتی، زیانیکي ینجگار
 زور به هونه رهنندان و نه دیب و نووسران و هر وها به خونته ران و
 روژنیرایش ده گه بیت!!... نا، بو نمونه: جاری هرچی
 هونه رهنندی نه دیب و شاعری به هرده دار همن، به تیکرای له ربازی
 ده که ون و جم و جوولیان له بهر ده سیرت و ده میان ده بیت نه لای
 نه قیو!!... جگه له مېش، کانگای پیرو هوش و سوز و هینه کانیان
 وشک ده کات!... نه و شو نخوونیه به تام و له زه تیان لی تار
 ده بیت، به رده و ام خمو ده یانپاته وه... له و شه زور به یان له خه فنا
 به رن!!
 نه مه وای... له لایه کی دیکه وه هرچی روژنیران و خونته ران و
 نه دهب دوست همن، نه وایش له شه و چه ره ی شیعرو روژان و
 چپروک و هر وها له بینشی هونه ره جوانه کان و له چیژی
 موسیقاو... سه ماو... هتد، یی بهش دهن. ورده، وردهش
 تووشی نه خوشی ده به نگی و سهر و دهن... نا، هم تاکامه
 سامنک و تاهه مواره، له پای نه وای گواپه ده مانه وای بگه نه راستی
 نه و هینه ده سته موی بکه یین؟!
 جا توخوا مه سه له که هم هه موویک شه و به ربه دینیت!!
 براله... نه و «هینه» پروژه، هه وینی ماسه که مانه... نه و ماسه ی،
 که گشیمان چاوه پروانسی مینشی ده که یین!! نه گهر هاتوو،
 خوانه خواسته، هه وینه که مان لی بر، یان هه وینی ده سترد
 درز رایه وه، نه وای با فاتحایه که بو ماسه که بخوین... گهره تیشتان
 ده ده می، که تیر، برای بر، نه و تام و چیژه ی جارانی نامینیت!!
 براله... نیوه هیچ دیوانه، یان به بیستن بیستوتانه، ماسی
 قوتو و که ره ی ده سترد، روژنیک له روژان، بگه نه هاوتای ماسی
 مبرو که ره ی ناو ممشکوله ی، کیژوله په کی که زی زبیرنی
 گوستان!!...؟!

بائيم شاعيره مان

"سوراني" به سر بکريته وه

شاعيره له چند ديريكا

«عوسمان محممه د هورامي»

ناوی [شیخ ئیسماعیلی دولان]؛ له سالی [۱۸۴۲] دا له دایک بووه و، له سالی [۱۹۲۷] دا، کوچی دوایسی کردوه... ئەم

شاعیره مان کوری شیخ حسەنی کەس نەزان، کوری شیخ حسەینی کەس نەزان - کە بە شای کەس نەزان بەناویانگە - کوری شیخ

حەسەنی خاوی، کوری شیخ عبدالکریمی خاوی، کوری شیخ ئیسماعیلی ولیانە - کە بە غەوسی دووم بەناویانگە و برای زانای

گهواره شیخ حسەنی گلەزەردەبە - کوری شیخ محمەدی نوڤی، کوری شیخ عەلی وەندەرینەیی بەرزنجەیی بە...

ئامادەکردنی دیوانە کە:

پەیداکرد، ناو بە ناو هەندێ پەرەشیمان تیاپە بە خەتی شاعیر
نەئوسراونەتەوه... کە تکام، لە شیخ ظاهر کرد هەولێ زیاتر پەدا، بە
داخیکێ قوولەوه دەستی بە دەستا داو، وئی: «ئەم پیاو پیرۆزە کتیبخانەیی
گهواره و دەستوس و بەیازی تاییەتی خۆی هەبوون... کە کوچی کردوه
من مەنالیکی شیرە خۆرەیی شەش مانگە بووم... ئایەم چەشە کتیب و
دەستوسەکانی پەرەوازە بوون و چەندان سألە بۆیان وێلم و دەستم
ناکەوتەوه!!!»

بەو ئاوانەوه کە ئەم کۆمەڵە هونراوینەشی نەفەوتی و بەلکۆ بکەوتنە
بەریشکی چاپەمەنی، دەستم کرد بە تۆمارکردن و ئامادەکردنی بەرھەمی ئەم
شاعیرە مان.

سەرەرای هونراوەی بە شێوەی هورامی و سورانی، هونراوەشی بە
زمانی فارسی داریشتووه و لە دەستوسە کە یا تۆمارکراون...

ماموستای پایە بەرز، مەلا عبدالکریمی مدرس و پەسەند
کردنی دیوانی سەودایی:

دوای ئی-سۆنەوم لە ئامادەکردنی دیوانە کە، کاک فاضل کوری شیخ
ظاهر، وینەیی نامەبەکی ماموستای پایە بەرز «مەلا عبدالکریم مدرس» ی
دامی، کە بۆزی ۲۷ - ۱۲ - ۱۹۸۱ نووسیبووەتی بۆ خوا ئی خوش بوو
ماموستا «کاردوخی»... لە برگەبەکا وای نووسیبو: [تیمۆر دیوانی خوا ئی
خوش بوو شیخ ئیسماعیلی دولانیم تەماشاشا کرد، بە راستی بینی ئەدەبی
مەولەوی بە دەماغم گەشت، وه زۆر حەیفە ئەشعاری وەها ون بین...]
لە نامە کە شاکتای لە ماموستای ناوبراو کردوه کە دیوانە کە ساخ
بکاتەوه... بەلام هەزار تەفسوس کە نەخووشی و ناکام بواریان نەداوه ئەو

له کۆتایی مانگی تشرینی دوومی ۱۹۸۵ دا، دوستی بەرێزم، کاک
(سۆران مەحوی) وئی: «شیخ ظاهر دیوانە کە ی باوکی دایە لام تا ئامادە ی
بکەم بۆ چاپ، بەلام لەبەر ئەوەی زۆر بەی بە شێوەی هورامی بو، منیش
کە مەیک لە شێوەی هورامی دا شارەزام، دامەوه لای و، یادێ تۆمان کردوه
کە ئەم ئەرکە بەجی بینی... پاش چەند بۆزی لەگەڵ دوستی ناوبراوا
چووینە لای شیخ ظاهر و بە دیداری شاد بووم و دەرپارەیی دیوانە کە
گفت وگۆمان کرد...

دیوانە کە بە خەتی کاک (ستار فاتح) نووسرا بووهوه، ناوبراو لە بنەمالە ی
شاعیرە... لە کۆتاییشا سوپاسی ماموستا (حەمە ئەمین زەنگە) ی کردوه،
کە ئەرکی زۆری کیشاوه و، دیوانە کە ی لە رینووسی کۆن و خەتی شکستەوه
هیناوتە سەر شێوه و رینووسی نوێ.

پاش پیاچوونەوه بەکی زۆر بە دەستوسێ ناوبراوا، لە رووی [رینووس،
ناوەڕۆک، واتا، لیکدانەوه، سەروا و کیش، پاش و پینش کردن، لابردن و
کەم کردنەوه، زیادکردن، هەڵە ی روونووس کردنەوه] ناتەواویی زۆرم بەدی
کرد... لەگەڵ ئەوەش کە ئکی زۆرم ئی وەرگرت و ماندوو بوونی نووسەری
زۆر باش تیا بەدی ئەکری...

شیخ (ظاهر) م ناگادارکرد، کە، ئەگەر بیانەوتی ئەم دیوانە ساخ بکریتهوه
ئامادەبکری، زۆر پێویستە ئەسلی دەستوسە کە ی شاعیر، یا دەستوس ی
دیریئە ی تر بە دەست بپێشتریت... بەم چەشە کەوتە کۆشش و
تەقەلایەکی زۆر، تا لە ئەنجاما و دوای دوو، سێ مانگە کۆمەڵی پەرە ی
کۆن و نیمچە پواوی بەسەر بەکا دا دوورراو و هەلۆهشای بە خەتی شاعیر

رېيازى ھونراھى:

لە گەشت و پىچوونەھ و ھەلدانەھەي لاپەرەكانى ديوانى شاعىردا، بۇمان
رۇون تەبىئەھە، كە لە چەند بوارىكا ھونراھى داناھە، لەوانەش:

۱ - دلدارى:

وھكو سەرەتاي بەشى زوربەي شاعىرەكانمان، ئەمىش چاوى ھەست و
لېكدانەھەي ھونراھى، بە جوانى و شوخى و لەنجە و چەپو ژووان و ناز و
نەزاكەتى كېزۇلەي ناسك ئاساي كوردەھارى ھەل ھىناھە . . . خو ئەگەر
بەسانەھى مافى رەوا رېي ئاساي و سروشتى خو بگرى، نايى بە ھىچ
جورى لەم بارەبەھە بە چاوى گومسانى نارەواھە پروائىنە ئەم ھەلۆستە
ئاسايبەي زوربەي شاعىرەكانمان، بگرە ئەم چەشنە ھەلۆستانەش بوونەتە
چاھەي كۆپەي ئەوئىنى راست و دروست . . . بۆبە تەبى بلىن مافى
سروشى و ئاساي و رەھەي ھەر شاعىرەيكى لاھە، كە رېيازى پاك و بىن گەرد
ئەگرتە بەر و، لە تۆنەھەيا، لە ناو كۆپەي ناخى ناسك و بىن گەردا، ھەستى
بى خەوشى خو دەرتەبىرى.

۲ - ئايىنى:

بى گومان شاعىرمان لە داوئىنى بوختى بەمەلەھەيكى زور ناودارى
كوردستان دا چاوى ھەل ھىناھە. يادى بى گەردى كو ورەي دەروئشان،
ھەپھاھوى سلىتەي سۇفیانى ساف، ئاواز و سەھەي قورئانى پىروز، داب و
نەرىت و رەھەي ئەلقەي باب و مام و پىرائى تەرىقەت، . . . ئەمانە و
زىساترىش، كارى گەورەيسان كردۆتە سەر بەرنامەي ژيانى و لە ناخى
دەروونەھە ھەمبەھە ھەژاندوويانە.

۳ - نىشتمانى:

لەگەل سەرھەلدانى بزوتتەھە كانى كوردستانى عىراق و ھاتتە كايە و
مەيدانى شىخ مەھموودى نەمر، وھك پىشەنگىكى ھەلگەوتوو، بلىمەت و
لېھاتووى ئەو بزوتتەھە، ئاسۆبەيكى زور پىرشتنگدار و رۇشن سەرى
ھەل دا. ھەرچەننە لەو سەردەمەشا تەمەنى (سەھەي) زور لە ھەوراز بوھە
و بە تەواوى پىرى تەنگى بى ھەل چىنەھ، لەگەل ئەھەشا، لە خودى شىخ
مەھموودى نەمردا، ھەمو ئاواتىكى مەزنى كوردى بەدى كردوھ . . . وھكو
ھىنەي خەبەت و رەنجى گەلى كورد سەبرى شىخى نەمرى كردوھ و، بە
سۆزىكى زور قوول و خاوينەھە، لە چوار چىھەي ھونراھى زور رەوان دا
ھەستى خو دەربىرەھە . . . دىبارىشە سەھەي لەو پايە بلىنەي خو دا،
وھكو پىرىكى گەورەي رېيازى قادىرە و بەسالچوونى تەمەنىكى درىز،

بىچگە لە سەرفرازى و شادىي گەلى كورد ھىچ مەبەستىكى نەبوھە، زور
زورىش لەوھە دوورە بە شاعىرى دەربار دابىرى.

بە بۆنەي بەدبىل گرتن و دوورخستتەھەي شىخ مەھموودى نەمرەھە، لە
لايسەن ئىنگلىزە داگىر كەرەكانەھە، چەند ھونراھەيكى زور بەسۆزى
ھونبۆنەتەھە، لەم بوارەدا ئەم بەكەيان پىشكەش تەكەم . . .

داخ وە بانى داخ زوخاوى خالت

سەپرانگاي وە شەوق دارەكەي ھالت^(۱)

زەھى زەنگولەي زەپ، پاي سەقر و شەمقار^(۲)

چرىكەي تەواران، شەھىنى خوونخوار^(۳)

ئىستە جە دووريت بى شەوق و كەيفەن^(۴)

رېزەي جەرگم بو، سەد ھەزار جەيفەن^(۵)

ساراي بازبان وە بى ناز كەفتەن^(۶)

كۆپەي ھەناسەش چوون كوورەي تەفتەن^(۷)

تاقىق ئەويچ دەرد ھىجرانئش وەردەن^(۸)

يا چوون مەن بالاي [مەھموود] گم كەردەن^(۹)

خىرنگەي بۆرچىنان پۆرچەي تاوس تەرز^(۱۰)

بى دەماخ نە داخ سولتانى رووى ئەرز^(۱۱)

خالت وەي گشت زام خەتەرناكەھە^(۱۲)

ئومىد ھەن وە زات تەنىاي تاكەھە^(۱۳)

بوئىنۆ جە نەو بالات سەراسەر^(۱۴)

وشكاوش بەبو جوى زوخى جگەر^(۱۵)

پوى پەلاسەي پۇس زوخاوان چەشتەم^(۱۶)

سەراپاي ھەستى وە ئازار رەشتەم^(۱۷)

خالتو جە دووريت حەيات بىزامەن^(۱۸)

رېزىيائى ئەسرىن وە تاو رېزامەن^(۱۹)

رەگى تەن تال تال وە ھەم وە لاوون^(۲۰)

وە مەھەي ئەلماس دووريت براوون^(۲۱)

ھەر يەند جوشى سەخت ھا نە دەروون دا^(۲۲)

مەر وە وئەي قەيس شووم وە توئى تون دا^(۲۳)

وارگەي مەينەتان قەيسى دل خەمىن^(۲۴)

كەروون وە ياتاخ پەرى شەو نالىن^(۲۵)

تا شوون وە كۆي ئەژد تەن زوخالەھە^(۲۶)

نالان وام ھەر دەم وە مەلالەھە^(۲۷)

وہى ريشى سەفید وەي رووى سیاھە^(۲۸)

روو مألوم بە خاك كاوه توللاھە^(۲۹)

جەھ مەقامى خاس جەزەنى خەليل^(۳۰)

جە موارەكى زەبىح ئىسماعىل^(۳۱)

روو مالم وە خاك وە جەزىنەھە^(۳۲)

وه كز هې د پروون ناهرينهوه^(۱۱)

دانندهى نرسرار سړى نيهانې

جھو «ما في الصدوره ویت خاس مزانی^(۱۸)

وه لوظفى عميم، عيلمى عدلامت

بهجھقى نرسرار نه توى كهلامت^(۱۹)

زهجمى كهى وه حال نهى پروو سپاوه

شا [محمود] وينوم لادى جه لاره^(۲۰)

خالو خالوكهت خهمان خهم كردهن

پهى قايى عهدهم نامادم كردهن^(۲۱)

يهد نرسرى گهرم وه چهم دا ريزا

موزهى مهينهتيم توى ديدنه بيزا^(۲۲)

بريا بهندى دل، رزيا پهري جهرگه

ثاى لهو زيانه، سد خوزگه وه مهرگه^(۲۳)

* * *

پهراويز:

۱) دارهكې هال: كوتملى دار پروون، كهوتوونهته سر گردى له تهنشت

گوندى (هاله) وه، لهو لاي (نهللای) بهوه، له سر رې گوندى (ديليزه) ،

جى حواهنهوى شيخ بووه.

۲) زهنگولې زه: زهنگولې زير. سفر: صهقر، هلو، بالندهپهكى درو

بهچنگى راوييه، كه، مالى نهكرى و ممشى پى نهكرى، زهنگولهپهكى

بچكوله نهپهسترى به قايجهوه. شمسار: تميش وهكو هلوپه. ريزهى

جهرگم بو: جهرگم دارزى.

۴) سارا: دهشت. كهفتن: كهوتوه. نهفتن: نهوته.

۵) تاتيق: تهقيق، بى گومان. نهويج: نهويش. وهردن: خواردوه. گم

كردهن: گوم كړدوه.

۶) بورچين: مروى. پورچه: پور. تاوس تهرز: تاوس ناسا.

۷) وهى گشت: بهم هموو. همن: ههپه.

۸ - ۹) بوينو: بيى، جه نهو: له نوى. وشكاوش بهيو: وشكاوى بى.

جوى زوخى: جوهگى زوخاوى. . . په لاسه، په لاس: پهرو و بهرگى شر

و وړ. پوس: پيست. جهمشه: چيشتوو. ههستى: بوون. رهشته:

رهشتو: داريزارو. . . واته: له نوى كه چاوم به بالات بكهوى، جوهگى

زوخاوى جهرم وشكاوى بيت و كوتملى بيت به بهرگى شر و وړم و سهرابا

بوونى پر زوخاو و نازارم، بكهونه شادى.

۱۰) حهيات بيزامهن: زيانم بيزراوه، له بهر چاو كهوتوه. ريزياى

نرسرى: فرميسك ريشتن. وه تاو ريزامهن: په خوږ نهريزم.

۱۱) بهگى تن: دهمارى لاش. جه هم وه لاوهن: له پهك جيسابه. وه

مهوداى: په نووكى تيزى.

۱۲) همر بهند: همر شهونده. ها ته: وا له. مهر: مهگر. شووم: بچم.

۱۳) وارگه: ههوارگه. مهلبند: كهردوون: بكهم. ياناخ: نوين. پهري: بو.

۱۴) كوى تهژد: كوى نهجد، ههوارگى قهيس. نالان وام: پنايتم. وه مهلالهوه: به كزى و زوپرى.

۱۵) وهى: بهم. سفيسد: سى. رووى سپاوه: رووى رهشوه. پروو مالموم: رومتم همل سوموم. كاوه توللا: كعبه الله، مالى خوا، كهعبهى خوا.

۱۶) موقامى حهزرتى خليل: نشينگه و جى نويزى حهزرتى نيراهيم.

د.خ. جه هوارهكى - هوارهكى: له پيروزى زهبيح: سهربراو.

۱۷) ناهرينهوه: ناگرينهوه.

۱۸) دانندهى نرسرار: زانا و بهناگا له هموو نهينيك. سړى نيهانې:

نهينى ناديسار و پهناكى. جھو: لهو مافى الصدور: ههرچى له سنگه و ههنادابه، له دل و دهر و نايه. ویت خاس مزانی: خوت باش نهزانی.

۱۹) وه لوظفى عميم: به سوزى فراوانت. عيلمى عدلامت: زانايى له راده بهدهرت، كه له تواناي هيج كهسيكى ترا نيه.

۲۰) ويثوم: بيىتم. لادى: [پيى د منگه] كهى، توژيك.

۲۱) خهمان خهم كردهن: خهم چه ماندويه تهوه. عهدهم: مردن، مهرگه. نامادم كردهن: نامادهى كړدوم.

۲۲) وه چهم دا ريزا: به چاوما هاته خوارى. موزهى مهينهتيم: بيزانگى دهردى سهريم. ديدنه بيزا: چاوى دا بيزاوه، چه قيوته چاو.

۲۳) بريا: پچرا، برا. رزيا: دارزى.

۴ - سروشت و جوانى:

نهتوانين به كورتى بلين، گومانى تيا نيه، كه كوردستانه كه مان بووكي كه له بووكه نازداره كاتى تم سرزمينه فراوان و بهرينه . . .

شاعيرى هونه رهنديش بهر له هموو شهيداكسان پهى به ناخى تم نازهنه نهبات و نهينته پهروانهى ههيشمى . . . لم پرووهوه، (مهوداى) ش دلبنه ندى راسته قينهى تم لايه نه بووه و، چه ند له دهستى هاتين دريغى نه كړدوه و چه ندها تابلوى رنگين و قهشنگى دارشتون.

۵ - كوتمه لايه تى:

شاعيرمان هه رگيزاوه رگيز خوى له بهري كوتملى خهلكى رهش و پرووت دووره پريز نه گرتوه، بگره له گهل هموو نازار و نه شكه نجه په كيانا هاولهش بووه، بهتايه تى له چه رهمه سرى و ناه و ناله و هاوار و برستى و مهرگى په كوتملى سردهمى جهنگى په كمى جيهانا . . . با سرنج پدهينه تم تابلو به زهى بوى تومار كړدوين:

«شهری په کهمی جیهان و گهلی کورد»

هجوومی هینا له شکرې شهر و ناشوویی زهمانه^(۱)
 راجهتی نهما، هموو کس ئەلی بهشی من نهما
 بی باری و خهپانەت باوه، راستی بووه به سیاست
 به ناوی حیمایه و نهجات شهرې فهوتی موسلمانە^(۲)
 ئیرشاد بووه (جو العبا)، فیل و نهمەع، پریایه دین
 حەری ئەولای گشت عالمە سەفەر بەره، پیاوقرانە^(۳)
 حەسرهتی برستی و نەبوون لافاوی مەرگ ئەبارینی
 له تاو سال وشکی و گرانی لای هموو کس قورپیوانە^(۴)
 زه بوونی و دەردی نهما، ذیکری خوا بو رهحمەتیارین
 ئەلی عالم بەرژوووه و سال هەر مانگی رهمەزانە
 چاوه پینی هیلالی عیدین، شهووال رهحمەتی خوا بینی
 عالم نهجات بی له شهرې ئەم شەیتان و کافرانە^(۵)
 له ترسی مەرگ و بی نانی هاری کردین، راستی نهما
 دزی و جەردەیی و پیاوکوشتن بووه به کاری رۆزانە
 سەگ و پشیلە و مردوم وەك یەك له لاکي یە کتر ئەخون
 کئی نازایه سەری دەرکا و یگانه رۆزی فەرچانە^(۶)
 شیخ دەرویشی بەردا، تەکیه بی نان، دەنگی دەفی نایه
 به دەردی ئاوله و تاعوون و سیل عالم پەرشانە
 زهمانیکی پر ناشوویه، جەوهەری پیاویتی تکان
 ناشتی نهما، هەرکەس خەمی خۆیتە، شیوهنی نانه
 هەزاران قەل و دال خواردی، بەختیاره ئەو کەسە نیرا
 قەدر و حورمەت قورەبی سکه، کەس به کەسی نالی گیانە
 دایک و باوک نانه، ئەمرۆ عافیەت خوشک و برایه
 کەسپەتی سەرە خۆریه، چون یەکی له سەر قەبرانە
 پاروو له قورگی شیرایه، هەر چەك بە دەس حەساویه
 نەگبەتی هەزاره، شهرې نهما مەتی ئەم جیهانە
 لەم بەختە رەشه!!... ئینگلیز و روس شهرتەکا کورد تیا
 ئەچی

***

«لە بەر زۆری هونراوه که، تا ئەم عاستم تۆمار کرد...»

تیبینی:

_____ ئەم هونراوێم لە بەر دەس نووسەکی کاک ستار فاتح وەرگرت
 زۆر سوپاسی دەکم
 پەراوێزەکان:

(۱) هجووم: هیرش، هەلمەت... ناشووب: هەرا و گوێبەند و نازاوه...

راجەتی: ئازام و حەسانەوه، ناسایش

(۲) حیمایه و نهجات: پاراستن و برزگارکردن؛ لەسەر دەمی جەنگا دروشمی
 نەپەر یالیزم بوو، بو خو چەسپاندن له ولاتانا...

(۳) ئیرشاد: رێنمایی... جو العبا: زبیر عەبای شیخ و مەلا، مەبەست
 هەڵپە و باوەش کردنه به دارایی دنیادا... ئەولای گشت عالم: منالی
 هەموو کەسی... سەفەر بەره: رەش بگیری... لە سەر دەمی جەنگی
 یە کهمی جیهانی دا، هەرکەسی توانیشتی چەك هەل گرتی عوسمانلییه کان
 داویانەتە بەر بو بەرهی شهر و به ناوی غەزاوه کردوویانە به خۆراکی ناگری
 شهر...

(۴) بار لەسەر بار... سەرەرای سەفەر بەر و مال ویزانی و گرانی، بارانی
 نەباریوه و دەردی گرانی زیاتر هیرشی هانیوه...

(۵) هیلالی عید: مانگی کەوانی جەژن... لە ئیوارەیی دوا رۆزی
 رەمەزانا، کە مانگە تەبیرنی کەوانیکی باریک و بچکولانەیه...
 شهووال: مانگی شهووال؛ یەکم رۆزی جەژنی رەمەزان ریکەوتی یەکم
 رۆزی مانگی شهووال ئەکا...

(۶) فەرچانە، فەرەح: شادی و گوشتادی...

له میانەیی مەولەوی و سەودایی دا:

له بەشی هونراوه کانی شیوهی هەورامی دا، زۆر به روونی و ناشکرا
 کاری رەوانی مەولەوی له تویی زۆریهیی هونراوه کان دا دیاره... من بو
 خۆم، کە بو یەکم جار به دیوانه کەدا چومەوه، له زۆر شوین و هەلۆینا
 وام هەست دەکرد کە لە گەل هەست و هونراوهی مەولەوی دا گەشت
 ئەکم... چەند کەسیکی تریش کە هەمان کۆمەلە هونراوهیان خویندەوه
 هەر هەمان هەستیان دەر بری. کاتیکیش نامەکی بەرێز مەلا «عبدالکریمی
 مدرسەم خویندەوه، کە بو خوا لی خوش بوو «سەسوستا کاردۆخی» ی
 نووسیوو، زۆرم بی خوش بوو، کە بو چوونەکم له جیی خویا بوو...
 گومانی تیا نییه ئەم کارتی کردنه به شیوهیەکی سەرەکی ئەگەریتەوه بو
 کاری راسته و خوی هونراوهی مەولەوی لەسەر هەست و سۆز و رییازی
 هونراوهی سەودایی؛ له سەریکی کەشەوه قوتابخانەیی بەرین و فراوانی
 هونراوهی مەولەوی، ئەک هەر کاری له تویی هونراوهی سەودایی دا هەیه،
 بەلکو به شیوهیەکی گشتی ئەم کارتی کردنه له هونراوهی زۆر شاعیری تری
 سەر دەمی مەولەوی و دواي مەولەویشا ناشکرا بەر چاوه ئەکەوتی...

کاتیکیش سەودایی له هەرتی گوری تەمەنی نامەیی پر له تاسه و سۆزی
 بی گەرد و بانگهێشتن و میوانداری ئەنووسی بو مەولەوی، ئەمە بەلگەیهکی
 گەورەیه بو جیی بەرز و ریزی زۆری مەولەوی له دلی سەودایی دا... نایی
 ئەوهش له یاد بکەین کە ئەم شاعەرمان ۳۶ سی وشەش سال دواي مەولەوی
 [۱۸ - ۱۸۸۲] هاتسۆتە ژبانەوه؛ کاتیکیش مەولەوی کوچی دواي
 کردووه، ئەمەنی سەودایی (۴۰) چل سال بووه... لێره دا ئەوهمان زۆرتر

بۆرۈۈن ئەيىتتە كە لە گەرمەي لاۋىتى و گۈرى ژباتيا لە سەرچاۋەي سازگار
 و برونى قوتايىختەي بىلىد پايەي مەولەۋى بەمەرى خۇي ۋەرگرتوۋە. لە
 ھەمان كاتىشا ۋەلامەكەي مەولەۋى بۆستەۋدەي پىلگەيەكەي بۆۋنە بۆ پايەي
 بەرزى شاھىرمان لە جىھاتى فراۋاتى ھۆنراۋەدا...

لە ئەھمىي كلاسكىشمانا ئەم جۈرە نامانە زۆر بەر چاۋ ئەكەمەن، ئەم
 پەشمش لە ئەھمىي كەمانا ئەۋەندە پەرى سەندوۋە ئەتۈۋاتىن بىلىن نامە بە
 ھۆنراۋە شىۋاز ۋە دستۈورى خۇي چەسپاندوۋە، بەرەدەيەك ئەتۈۋاتىن ناۋى
 لى بىرئىت ۋە ئەھمىي نامەنۈوسىن...
 تىشاش يەكەن لە نامەكەنى سەۋدەي بۆ مەولەۋى، پاشان ۋەلامەكەي
 مەولەۋى پىشكەش ئەكەم...

خالۋى تەسكىن بەخش دىل پەر زوخاۋان
 گەرى كۆي ھەستىم گەردوۋن شكاۋان^(۱)
 نالە ۋە ئاخ ۋە داخ، ھۈنەي ھەرسى چەم
 گەرداۋو گىچ داۋ گىجىيەي لولەي خەم^(۲)
 خەرىكى ئازار دەردى فىراقم
 ئاقى تاى ئاقەت نە ئاقەت ئاقم^(۳)
 ئالەم بىزارەن جەي گشت دەردەۋە
 مەر ھەي كەروون كۆچ ئەۋ تۆي پەردەۋە^(۴)
 يەكجار جە دوۋرئ تاى ھەيات بىريان
 كۆرەي ئارەزوۋى تۆي دەروون بىريان^(۵)
 مودارام چىشەن ئىفلاتون كەمال
 جەكەمەكەي دەرد، خالۋى كۆي زوخال!!^(۶)

*** **

پەراۋىزەكان:

(۱) تەسكىن: ھېمىنى ۋە ئارام. شكاۋان: شكاۋندۈۋىيەتى... ۋاتە: ئەي ئەۋ
 خالۋىيەي كە مابەي ئارامى دىل پەر لە زوخاۋەكانى، ۋا ھانا ۋە ھاۋارم بۆ لاى
 تۆ ھىناۋە، كىلە ۋە گىرە ۋە شالۋى بۈۋن ۋە ھەستىم ئەۋەندە بەرزە، لە تەختى
 گەردوۋنىش سەرى كەردوۋە.

(۲) گەردا: پىسچ ۋە لولەي خوارد. گىچ دا: گىزى دا. گىجىيەي: گىزى ۋە
 پىچى... ھەرسى ھاۋار ۋە نالە ۋە ئاخ ۋە داخم لە گەل قۇلپ ۋە لافاۋى
 فرمىسكى دىدەم، لولەيان خواردو ۋە گىزى ۋە پىچى بەخورىان زورىان ھىنا ۋە
 گەردەلولەي گەۋرەي خەمىيان بەرپا كەردوۋە.

(۳) فىراق: جىباۋنە ۋە ۋە دورى. ئاقى، تەحقىق: بەراستى. نە ئاقەت:

لە تۈۋانادا. ئاقم: ئاگم، بى ۋىنىم... بە چەشنى بە دەست دەردى
 جىباۋنە ۋە دورىيەۋە گىرم خواردوۋە، كە ئەنبا ھەر مەن ئەۋەندە ئاقەت ۋە
 تۈۋان ۋەزم ھەيە.

(۴) ئالەم، عالم: جىھان... ھەموۋان ئەۋەندە دەۋر ۋە بەرم لە نالە ۋە
 ھاۋار ۋە جۆشى دەردم بىزار بۈۋن، مەگەر بە ئاچسارى بەرەۋ ئەۋ دىسۋى
 پەردەي ژيان بەكۈمە رى، ۋاتە بەرەۋ مەرگ...

(۵) تاى ھەيات: تالى ژيان، دەسارى ژيان. بىريان: پىراۋە، پىچراۋە.
 گىريان: گىراۋە، گىرى تى بەرۋە.

(۶) مودارام چىشەن: بە چ شىۋەيەك ھەل بەكەم، چارەم چىيە!!...
 ئەفلاتون كەمال: ھۈش ۋە بىر ۋەك ئەفلاتون... جەكەم: دانا ۋە ژىر.
 زوخال: خەلوۋز.

مەولەۋىي نەرىش بەم ھۆنراۋەيە ۋەلامى ئەداتەۋە:

تۆي دەروون ۋە نىش زامانى خەتەر
 كەيلەن جە ھوناۋ، مەۋجش ۋەستۈ سەر^(۱)
 ھاژە بەسەت ۋە سەر گشت كۆنەزەمان
 كولىيانو، جە نۆ سەر كەرد نە دامان^(۲)
 كىزىان ۋە چىزىان، قىچەش دا نە جەرگە
 قەلۋازەي زوخاۋ ۋە نىگىن كەردش بەرگە^(۳)
 ۋەشتەرەن ئازىز مەرگە جەي ژيانە
 ھەر ساتى سەد رەنگ مەگىرى بەھانە^(۴)
 شەۋان جارىيەن زوخاۋ جە زامان
 بۈۋان ئەسرىنان تەر كەردەن دامان^(۵)
 ئازىز سا ۋەسەن ئاخىر نەفەسەن
 چەكەي زۇخى جەرگە، ھەرسى چەم ۋەسەن^(۶)

*** **

(۱) تىش: ئازار. كەيلەن جە ھوناۋ: پىرە لە خۈين. مەۋجش ۋەستۈ سەر:
 شەپۋلى سەر كەرد.

(۲) كولىيانو جە نۆ: سەر لە تۆي كولاۋەتەۋە. نەدامان: لە داۋىن.

(۳) قەلۋازە: قەلبەزە، قۇلپ. كەردش: كەردى.

(۴) ۋەشتەرەن: خۈشتەرە. مەگىرى بەھانە: بىتانو ئەگىرى.

(۵) جارىيەن: بۆ ئەچى. بۈۋان: بۇۋان. ئەسرىن: فرمىسكى. لە
 شۈنكىنى تىردا ۋە ھەر بە خەتى شاعر ئەم تاكە بەم چەشتەي خوارەۋە
 نوسراۋە:

چوون زوځ جاريښه شو چه زامانم
وه ته سرين تهره رروان دامانم

(٦) وسنه: بېسه. ناخر نهغهسه: دوا همناسه بېه. هرسي چه: فرميسكي چاو. ... خوښه ويسته كسم، دهردي توش بوو په سر باري دهردي گرانم، وا دوا همناسه... من يو خوم چكه و دلوي زوخواي جهرگم و لافاوي فرميسكي چاوه كانم بېسن...

***

بهرچاو تيري و دهر وون بهرزيي سهودايي:

مروئي تيگه يشتوو هميشه دورينه و به همه چمن روژاني نابندي له بهر چاون و زور به وردی دواروژ ليك نهداتوه و نهی هينته بهرچاوي. بېم چمنه و لم ريبازوه به هيچ جورى مراقي پاره و كورسي و دسه لات ناچته تويى هست و ليكدا نهوى... سهودايي - ش له روانگه ريبازي سوښه تيرى راست و مروقاته يي گهر ديموه روانيوسته ته هم چند روژه ي ژيان، بو په هيچ جورى كوڅشي دنياي نه كرده... شيخ طاهر بوي

گيراموه، وتي:

● جاريكيان شيخ محمودي نمر به ميواني چروسته دولان، لوتى پشنياري كرده كه گوندى دولتي بو بكرت و به مولكاهي يي به هي خوي - سهودايي. به لام سهودايي لېسر نويستي پاره و پايه دنيا، داويه ته دوواوه.

● له ماوه يدا كه ميچفسون فرماترېواي سليمني بووه و شيخ محمودي نمرش پلنگه ناسا په لاماري داگير كمراني داوه، ميچفسون سر له دولان نهداو، داوا له سهودايي كه كات سر له سليمني بدات بو نهوى موچه ي بو پيرتوه... به لام سهودايي ناروا. دواي ميچفسون نامه بكي بو نيزي و داواكه دو باره نه كاتهوه؛ سهودايي هر وه لاميش نادانوه. له نهجاما ميچفسوني فرماترېواو نويترى شو نيمپراتوري ته ي هرگيز خور له سر خاكي ناوا نه بووه، فر و كه نيزي ته سر گوندى دولان و بوردمانيكي زور هست و چري نه كمن و ناگري تي بهر نهدن...

يكي له مرده دليره كاتي گونده كه روو نه كاته شيخ تيساحيل و نلني: بېس نه بوو بهر يزي نه چوي بو سليمني و توشي نامه ماري و زمخت نه بووي!! تيمش نمر و، سبه گونده كمان دروست نه كه يوه...

دهرباره ي هم شاعيره مان چي نووسراوه:

نه و نه سده ي ناگادارم، بېجگه له وتاريكي دوستي بهر يزم كاك نويند كاكه رش، تا نيستا هيچ شتي درباره ي هم شاعيره مان بلاو نه كراوه ته... وتاره كوش له ژير سرباسي [شاعيريكي نه ناسراوي كورد - سهودايي - ۱۸۴۲ - ۱۹۲۷] له روژنامه ي هاوكاريدا، ژماره [۷ - ۸ روژي ۲۵ - ۹ - ۱۹۸۵] بلاو كراوه ته... نهوى ليره دا شياوي باسه، نهويه، نهو كوپله ي هونراوانه ي نووسر بو باسه كه ي دهنشاني كرده وون هيچيان له ده سنووسه كه ي خودي شاعيردا تومار نه كراون، همووياتي كتومت له و ديوانه ده سنووسه دهره تاون كه كاك ستار فاتح نووسيوه تپوه و كه مني باسم كرد. نهك هر نه مش، بهلكو همسو نه و زانياربانه ي درباره ي شاعير نووسيوني له همدان ده سنووس وري گرتسون، يي نهوى ناماژه ي سرچاوه ي باسه كه ي بكات... كاتيكش له شيخ طاهري كوري شاعيرم پرسى كه چون نهو باسه گه يشتونه دست نووسه ي وتاره كه، له وه لا ما وتي: جاريكيان هم براه هاته لام و داواي ديوانه ده سنووسه كه ي لي كردم تا ماوه يه ك لاي ييت و سهيريكي بكات، مينش دامى و ماوه ي ده روژي لاي بوو، هدر نه و نه سده ناگادارم و هيچي تر...

● هم چند ديزم له بهر يزي شيخ طاهر - كوري شاعير - وهرگرت زور سوپاسي نه كهم...

راوکه‌ی شیعر!!!

پیشه‌کی: -

● سوران مه‌حوی ●

هر دوا به‌دوای دامه‌زاندنی قوتابخانه‌ی شیعرى کلاسیکی بایان دا، ئەوه بوو ئەو رنجکەر و ریازگەر

شیعرى به‌رۆژ له‌ دوای رۆژ هەر دەم له‌ بره‌وپێدان و گه‌شه‌ و خه‌م‌لانیدن و به‌ره‌وپێش چوونى کى
سه‌رومى دا بوو. ته‌نانه‌ت بو ئەو مه‌به‌سته له‌ زۆر روو و بواره‌کانى شیعر و ئەده‌بیات دا به‌ره‌ و کاملى و
کوته‌کى به‌کى ته‌واو ده‌چوو.

به‌ئى ئەو قوتابخانه‌ شیعرى به‌جۆرى کى وه‌ها پى‌گه‌شت و له‌ناو لاپه‌ره‌گه‌ش و پرشن‌گه‌داره‌کانى
مى‌ژوو ئەده‌بى کوردى هێژادا، جى‌شونى خۆى کرده‌وه و چه‌ندان مۆرکى ره‌سه‌نى شیعرى خۆمانى
کوردى له‌ خوگرت، که‌زیا تر له‌گه‌شت مه‌به‌سته‌کانى تری شیعرى کوردى مه‌زنى پى‌بدریت و گه‌لێکیش
به‌رزى و سه‌رکه‌وتن به‌خۆیه‌وه ببینیت.

ئیمه که له‌کاتێک دا ئەم قسه‌یه‌ ده‌کەین، ئیتر ئەو قسه‌یه‌ کۆت و ممت
ئەوه ناگه‌به‌نیت، گوايه ئەبى شاعیرانى سه‌ر به‌و قوتابخانه‌یه‌ هاتوون
پشتیان له‌ مه‌به‌سته‌کانى تری شیعرى کوردى کرده‌وه هه‌موو خیز
وتوانستى خویان ته‌نها بو ئەو مه‌به‌سته ته‌رخان کردبیت.
ئه‌... بگه‌ر به‌ دزى ئەوه‌وه، هەر شاعیرى ده‌گرى پى له‌و
مه‌به‌سته به‌پى قورسایى و ده‌سته‌لاتى خویان بایه‌خ و گرنگى یان
به‌لایه‌نه‌کانى کى شیعرى کوردى داوه‌ هه‌رگیز له‌و رووه‌وه کم
ته‌رخه‌میان نه‌واندوه.
به‌ هه‌رحال یه‌کێک له‌و دياردانه‌ی ئەم‌رۆى شیعرى کوردى که
وه‌ک لایه‌نه «هونه‌رى و فکرى» یه‌که، له‌گه‌لى وه‌ز و حاله‌ت دا
خه‌رىکى زالى بوون و پىش‌که‌وتنه و به‌ چه‌ندان ئەزموونى تال و

تاقى کرده‌وه‌ی سه‌خت و گرانی شیعرى کوردى دا تى‌په‌ریوه و له‌ ته‌ک
هه‌سوو ئەوانه‌ش دا توانیوتى زۆر داهینانى شیعرى گه‌وره و تازه
گه‌رىتى هاوچه‌رخ و سه‌رده‌مى دروست بکات... ئەوه نه‌ک ئیستا،
بگه‌ر له‌ داهاتووش دا، بیه‌ته ده‌ست مایه‌ی زۆرى تووژینه‌وه و
لیکۆلینه‌وه‌ی ئەده‌بى به‌که‌لک و سوود به‌خش... ئەوجا یه‌کێک له‌و
دیاردانه، که‌وه‌ک مه‌فه‌وم و زاواوه‌کى ئەده‌بى ره‌سه‌ن و خۆمانى خۆ
ده‌نسوینى واته‌ زاواوه‌ی «راوکه‌ی شیعره‌»، ئیستاش به‌ر له‌وه‌ی
به‌د‌رزی له‌و بابه‌ته‌ بدوین و وه‌ه‌ندى سه‌رنج و تى‌پى به‌خه‌ینه‌ بوو.
ده‌لین زاواوه‌ی راوکه‌ی شیعر که‌هه‌نوکه‌ زۆر روشنیرانى کورد
له‌گه‌لى دانیه‌شتى ئەده‌بى دا مه‌شغول و سه‌رقالیین. ده‌بیین زۆر و کم
ئه‌و زاواوه‌یه‌ وه‌ک ئەده‌بىکى تو‌مار کراو خامه‌ی به‌پرشت و په‌نگینى

ره‌خنده‌گران و تویزه‌روانی شیعر و نهده‌بیستی کوردی نائینا
نگه‌بشتوتی به... وماناو مهبستی لای خوینه‌رانش به‌هواوتی
روون و ناشکرانی به!! وهك نه‌وی مهبستی پر به‌یستی نه‌ر زاراو‌به
چی به و نه‌مرو نه‌و زاراو‌به له‌باتی ج زاراو‌به‌کی تر به‌کار ده‌هتیری!!

هر چنده من نیستا به شبه‌حالی خوم. بو نه‌و مهبسته و نه
به‌کاره‌یانی نه‌و زاراو‌به‌دا ووشه‌ی «راوکه‌ی شیعر» ج به‌ده‌می و ج
به‌نووسین جگه له‌م داوی‌به‌دا نه‌بی. نیر پیش تر و به‌ر له‌ماموستای
شاعیر عه‌لی بایراغا «که‌مالی» ۱۸۸۶ - ۱۹۷۴، که به‌کاری هیناوه،
له‌هیج شاعیر و روشنی‌ریکی تری کوردم نه‌بیستوه!!

نه‌مش نیستا ده‌قی نه‌واوی نه‌و چوارینه‌به که که‌مالی شاعیر نه‌و
زاراو‌به‌ی تیا به‌کار هیناوه: -

۲ «زیوهر له‌کوردی‌یا، ته‌بی ته‌رو ره‌وانه»
بینخود له‌فارسی‌یا، ئوستاد و نوکته‌زانه.

نوری مووقه‌لیده، بی‌راوکه‌ی شیعی نایه؛

۳ شوکری به‌راستی نه‌مرو سه‌رده‌سته‌ی شاعیرانه»

لیردا نه‌گه‌ر سه‌رنجی له‌و چوارینه‌به‌ی شاعیر بگرین، ده‌بینین
شاعیر وهك ده‌لین: توانوتی به‌تیری دوو نیشان بیکیته!!!

به‌سه‌ری شاعیران «زیوهر و بینخود و شوکری» ده‌گه‌به‌نینه
که‌شکه‌لانی ئاسهان و تایی ته‌رازوی شیعیان زور به‌به‌هاو قورس
ده‌گری و له‌ولاشه‌وه «نوری» که مهبسته له «شیخ نوری شیخ

سالحی شاعیر» ۱۸۹۵ - ۱۹۵۸، بی‌به‌لاسی که‌روه‌ی داده‌نی،
ه‌روه‌هاش ده‌نی: - به‌بی «راوکه‌ی شیعر» ه‌رگیز شیعی بو‌نایه.

جاری بو‌نه‌و رایه‌ی شاعیر، به‌رامبه‌ر شاعیری گه‌وره «شیخ
نوری شیخ صالح» که هیچ رای‌تایه‌نی شاعیر خوینه‌ی ده‌لین: -
خوزگه‌ نه‌وشان بزانیایه، ناخو تو‌بلی رای شیخ نوری ده‌رباره‌ی
نه‌و چوارینه‌به‌ کاتی خو‌ی چون و چی بو‌ویی!!؟

من ده‌ره‌ق نه‌و کلکه‌ پرسیاره‌ ووه‌لامدانه‌وه‌ی ده‌لین: -

به‌به‌لگه‌ی نه‌وه‌ی هیچ به‌لگه‌به‌کی نه‌و تو‌که‌ گوايه شیخ نوری
نه‌و چوارینه‌به‌ی بینووه‌ هیچ به‌ده‌سته‌وه‌ نین، له‌به‌ر نه‌وه‌ هیچ رایه‌ک
به‌چاک و خراب له‌و رووه‌وه‌ ناتوانین به‌خه‌به‌ پال شیخ نوری،
نه‌گینا شیخ نوری شاعیر به‌بی‌ی نه‌و ده‌سته‌لانه‌ گه‌وره‌به‌ی له‌هونه‌ری
شیعی‌دا ه‌یووه‌ و له‌لایه‌کی که‌شه‌وه‌ به‌ وهش‌دا که‌ نه‌و ه‌ممو
دام و ده‌زگا نه‌ده‌بی و روشنی‌ری‌به‌ی کاتی خو‌ی له‌به‌ر ده‌ستا بووه،

نه‌وه‌لنده‌ ده‌سته‌ وه‌ستان نه‌ه‌بوو نه‌توانی وه‌لامی که‌مالی شاعیر له‌و
باره‌به‌وه‌ نه‌داته‌وه!!

نه‌گه‌ر ه‌ر له‌وساوه، نه‌و وه‌لاسه‌ بیوایه. دوايش له‌لایه‌ن
خوینه‌رانی کات و سه‌رده‌می خو‌ی‌دا، گنت و گوی له‌سه‌ر بکیرایه

نه‌ستا نه‌و زاراو‌به‌ به‌لیل و تاریکی نه‌ده‌مایه‌وه... وره‌خته‌ گرانش نه‌
ده‌هاتن به‌بی‌ی مزاج و مرامی خو‌یان، کلاقی ئالوزی به‌تی نه‌و
باشه‌ سن و خاوو بکه‌نه‌وه‌ بی‌ه‌رواش ه‌ر ده‌م به‌کولی نه‌و شاعیر
و نه‌م شاعیری‌دا به‌دن... وه‌ه‌مان کاتیش‌دا سووک و ئاسان له‌کولی
گه‌نی شاعیرانی تری دامالین.

نیستا به‌پیوستی ده‌زانم، بو‌ زیاتر روونکردنه‌وه‌ی مهبسته و بو
خرمستی ویزه‌وه‌ نه‌ده‌بی کوردی، چه‌پکینک سه‌رنج له‌و رووه‌وه
پیشک‌ه‌ش به‌خوینه‌رانی ئازیز بکه‌ین، خو‌ نه‌گه‌ر سه‌رنه‌نجام
نانه‌واوی به‌کیش ره‌چاوکرا، نه‌وا داوای به‌خشین و ئی‌بووردن له‌گشت

لایه‌ک ده‌که‌ین و بی‌خوشحالی‌شین له‌و باره‌به‌وه‌ چی‌تر ه‌یه‌ نه‌وان
بیخه‌نه‌ روو.

سه‌ره‌تا:

جاری سه‌ره‌تا به‌ر له‌وه‌ی به‌پیری و ترو ته‌سه‌لی له‌و زاراو‌به‌

بکولینه‌وه‌ له‌و رووه‌وشه‌وه‌ به‌چاکی به‌راووردیکی شیعی ه‌ندی
شاعیرانی کورد بکه‌ین، به‌باش و پیوستی داده‌نیم، بو‌ به‌که‌مخار
پیناسه‌به‌کی چروپیری ماناو مهبسوومی زاراو‌به‌ی «راوکه‌ی

شیعر» بکه‌ین و بزانیین، قه‌ست له‌و زاراو‌به‌ چی‌به‌؟! که‌ ته‌نانه‌ت
شاعیریکی وه‌کو که‌مالی پیش‌نیه‌ قه‌رنیک له‌مه‌وبه‌ر به‌کاری هیناوه

و دوايش نه‌وه‌ ناشکرا بکه‌ین تیا مانایی «ه‌ره‌ه‌نگی و روشنی‌ری» نه‌و
زاراو‌به‌ چی‌ ده‌گه‌به‌نینه‌ت و چون نه‌و زاراو‌به‌ کوت و مت وه‌ک
واته‌به‌کی چه‌سپاو بووه‌ کالای به‌قه‌د پالایی نه‌و مهبسته... له
راستی‌دا به‌کار هینانی نه‌و زاراو‌به‌، به‌ماناو مهبسوومه‌ نه‌ده‌بی‌به‌که

لای زوری نه‌دیب و روشنی‌رانی کورد، نه‌وه‌ ده‌ده‌ن به‌ده‌سته‌وه‌ گوايه
ه‌ندی شاعیران ه‌به‌وه‌ وه‌دن، که‌ له‌ زور وه‌زع و حاله‌ت‌دا به
«بیر» و «مه‌سه‌له» به‌که‌وه‌ له‌ ناخ و دیوی ناوه‌ه‌یان‌دا خم و گینگل
ده‌خون و دوو چاری که‌شمه‌ کیشه‌به‌کی زور ده‌بن و ته‌نانه‌ت گه‌نی
نیش و نازار و ژان و ژیش ته‌نگیان بی‌ه‌له‌ده‌چنیت و سه‌رنه‌نجام ه‌ر
چه‌نه‌ ده‌که‌ن و ده‌کوشن، ناتوانن نه‌و بیرو مه‌سه‌له‌به‌ له‌ بوته‌و قالیکی
نه‌ده‌بی وه‌ک پارچه‌ شیعی‌ریکی جوان و نایاب و نه‌وازه‌ وناسک و

فەتەزای دا بە بەرھەم بھێنن!!

ئەوجا لەبەر ئەوە ناچار بو ئەو مەبەستە ژان گرتوو ئەیان پەنا دەبەت بەر سفرەو خوانی شیعری پر لە نازو نێعمەتە شاعیرێکی ترو

لەریگای کە لەپوور و میراتی پر شانازی ئەو شاعیرانەو، شیعری ئەوان دەکەنە هەوینی راوکە شیعری خوێان و تاکام شیعەرەکانیان چ وەك «شیوەو ناوەرۆك» لە دەربەرینێکی جوان و چێژ وەرگرتنێکی

ئەدەبی ناسك و نایاب دا دەرسكێ و ئی لەدايك دەبیت!!

ئینجا ئەم دیارەدەبەیی ئیستا كەمێ قسەمان ئی كرد، لای رەخنە گران و تویزەرەوانی میژوو ئەدەبی كوردی دوو ریا ئەبەکی بەر فراوان

و دوو فلیقائەبەکی سەبر و پر سەمەری گرتوو. دیارە ئەوەشمان نایب لە یادا بچیت، هەر یەكێك لەو دوو ریگایانە لای رەخنەگران و لیکۆلەرەوانی ئەدەب رۆوی گەش و لیخنی تاییەتی خویان هەبە. ریگای یەكەم:

هەندێ رەخنەگران و لیکۆلەرەوان بێیان وایە «راوکە شیعەر» کە لەرەوانییزی دا بێی دەوتریت «مووعارەزە شیعری» و بیری یە لەکارێکی لاسایی کردنەوی شاعیران و لەو رۆووەو شوبن بێی ئەوان هەلەدەگرتنەو، تەنانت شاعیرە لاسایی کەرەووە کە لەو بارەبەرەو

ئەك هەر بەهەمان مانا ناوەرۆکی شیعری شاعیرەکە یێش خوی دا دەچێنەو، بگرە لەشیوەش دا زور وەزن و قافیەو وو شە سازی و جوانکاری ئەو دەقۆزێنەو ئەوجا ئەمانە بەرای گەلی رەخنەگران هەموو لەبەزەدەمی شاعیرانی لاسایی کەرەوان دا لەو رۆووەو دەبەت

کۆسپ و تەگەرەبەکی زور و نەشیاوی وەك ئەمانە لای خوارەو: -

۱ - دوورکەوتنەوی شاعیران لە گشت شاکاریکی ئەدەبی و ئەو هەموو داھینان و ئیبداعانەئە وەك تازەگەری یەك بەو مەبەستەو بەستراونەتەو.

۲ - وەستاندنی شاعیران لەشوبنی خویان داو دواکەوتنیاں لە کاروانی نێزەرەوی گشت جوانکاری و گورانکاری یە ئەدەبی یەكە.

۳ - کەم بەرەوچوونی خویەران و رۆو نەکردنە بەرھەمی شیعری ئەو شاعیرانە.

۴ - ئەدانی تام و چێژیکێ ئەدەبی زور بە خویەران.

۵ - دۆرانندی رۆوی رەسەن و جەسن و پتەوی شیعری و رۆوکردنە شیوەو قالیکی عدسارە بوو جوونەووەو سووا و وەرست و پەست کەر و نایەسەند.

ریگای دووەم:

بەلام بەشیکێ تری رەخنەگران و لیکۆلەرەوانی میژوو ئەدەبی کوردی رایان وایە، لە هەندێ کات و حەلات دا، با بەشی لە

شاعیرانیش شیعیران بە هۆی راوکە شیعەرەو کە لە ئەدەب و رەوانییزی دا زور جار قالی «مووعارەزە شیعری» وەر دەگرت ئەگەل ئەوانەش دا رەسکاندنی ئەو جۆرە شیعرانە هەر بەکاریکی

هونەری شیعری گەرەو مەزن دەژمیرت... چونکە زور جار ریندەکەویت شاعیر با لە شیوەش دا مووعارەزە شاعیری بەر لەخسوی کردبیت و یەك بگرتنەو، بەلام هەر لەسۆزو خەپال

و ئەندێشەدا جیاوازی هەبەو بەو شە بوشایی یەکی پر کردۆتەو.

پاشکۆی سەرەتا:

لە بێ گەبێشتەو یەكگرتنەوی ئەو راو بوچوونانەدا لەو رۆووەو دەلێن: وەك دەردەکەویت ئەك زوری شاعیران لە بەرھەم هینانی

شیعەرەکانیان دا هەر تەنھا پەبەرەوی شیوەو تەلوی هەندێ شاعیرانی بەر لەخویان نەکردو، بگرە زور جاریش لەگەل ئەوەدا لەواتەو ناوەرۆك دا بەموو لەوانیان لاندەو، ئەوان چێیان بێزەو ئەمان بێ کەم و زیاد شتەکانی ئەوانیان کۆت و مت و توتۆتەو، ئەوجا ئەگەر

ئەمە بخرینێتە خانە «مووعارەزە شیعری یەو» و «موونافەسەبەکی ئەدەبی» دلسۆزو بەریزانە دەخولقین و هەرەهەش هەر دوو پارچە شیعەرە کە بێ بزانیان یان نەزانیان، لە قەشەنگی و جوانیان دا، حسابیکێ تری بو دەکرین و لە خانەو مەقامیکێ تردا خویەران حسابی بو دەکەن.

بە هەر حال هەر چۆنی بێ، ئەم دیارەدەبە کە لە دێرینەو تا دەرحال لاپەرەکانی شیعرو ئەدەبیاتی کوردی بێ رازاوتەو و تا میژوو ئەدەبی کوردیش هەبیت هەر دەبینی و ئەمرو لای سەرچەم

خویەران بەکاریکی هونەری پەسندو دروست دادەتریت.

ئەو جا شینال کردنی ئەم باسەو هەندێ نمونەو شیعری: -

ئیمە ئەگەر چاویك بە دیوانی شاعیرانی کورددا، و بەتایبەت

شاعیرانی کلاسیکی دا بگرین، یان تاو تو یەکی ووردی هەندێ لاپەرە رۆژنامە و گوڤارە کوردی بەکان بکەن و بەدوای دوزینەوی هەندێ وینە شیعری ئەو بابەتە شیعرانەدا بکەوین، دەبینین ئەو دیارەدەبە زور بەزەفی و ناشکرای هەبە و دەبیرت.

نیستاش بو ئەوی خوینەرانی هیزاو نازیزی ئەم گوڤاره
خۆشەویستە زیاتر لەمەبەست حالی بین و لەو روووهو ناشنا
بەراستی قسەین، بە پێویستی دەزانین چەند نموونەو پارچە شیعریکی
هەندێ شاعیران پێنیشان بدەین... ناوانە خوازین توانیبێتان لەو

پارەیهو خزمەتیکی بچوکیان بە خوینەرانی کرد بێت.
نالی دەفرموویت «۱۷۹۷ - ۱۸۵۵»:

لە دووگەمی سوخمەمی دوینی، نوێژی شیوان^۹،

بەیانێ دا سفیدەمی باغی، شیوان...

تا لە کۆتایی شیعەرە کەدا دەت...

شەرابی لە علی رومانێ لە «نالی»؛

حەرامە بێ مەزەمی ماچیکی لیوان.

بایزانین لەو روووهو «مەلا ئەسەدی مەحوی» چون تێ
هەلچوووهو چون، بە هەمان شیواز و رێچکەمی «نالی» دا
رۆیشتووهو تەنانت لەزۆر بەیتی شیعەرەکانیش دا وەك ناوهرۆکیکی
ئەو شیعەرە مووعارەزەمی ئەوی کردووهو بەوهو کار تێ کراره.

مەلا ئەسەد دەت «۱۸۹۸ - ۱۹۷۶»:

بەینە جامی مەمی ساقی بە پیوان^{۱۰}؛

گۆل و بۆلبۆل بەجووتە پوونە میوان...

رۆوناکە رەوزەنی سینەم^{۱۱} ئەمێستا؛

بەشوعەلی شەوچرای کۆلی جەوانان...

تا لە کۆتایی دا دەت...

ئەوا مرد «ئەسەد» ی بیچارە یاران؛

لە دەس جەور و جەفا کاری رەقیبان.

کوردی دەفرمووی «۱۸۰۹ - ۱۸۴۹»:

جانا وەرە ئەم جەژنە بە قوربانی سەرت بێم؛

بو تیری قەزای چاوی حەسودان سوپەرت بێم.

شادان لە تەماشای نەزەرت مەحرەم و ئەغیار؛

مروەت ئێیە تەنھا هەر ئەم دەر بە دەرت بێم.

تا لە کۆتایی دا دەت...

ئەر خەشەم، وەگەر لوتفە بە «کوردی» نەزەری کە،

قوربانی غەزەب گرتن و گوشەمی نەزەرت بێم.

ئەو تا «مەیلی» ی شاعیریش هەر بەهەمان کێش و
وەزن و ئیقاعی موسیقایی شیعری یەوه بو ئەو
مەبەستە تێ هەلچوووه دەت: -
مەیلی دەفرمووی:

قوربانی دوو ئەبرۆیی فینتە گەرت بێم^۹،

حەیرانی لەب و خەندەمی شیرین شەگەرت بێم،

ئەم مەجلیسە وا مەستە لەبەر بادەمی چاوت،

هەر من بەدێ و گیان و جگەر بادە گەرت بێم...

چی ئێمە کە قوربان منی بێ کەس لە کەمەندت،

قەیدی چی یە؟ گەر ئاھویی سەیرانی بەرت بێم،

ئای... کەمالی شاعیریش دووبارە ئەو روووهو چەند جوانی بو

چوووه و دەت: -

کەمالی دەت «۱۸۸۶ - ۱۹۷۴»:

گەر ناپەلێت گیانە بە فیدای لیوو دەمت بێم^{۱۰}،

روخسەت بدە تووخوا کە بە خاکی قەدەمت بێم.

فەرمووتە سبەمی جەژنە، ئەکەم ماچی خەلاتت،

یا رەبی بە قوربانی خەلات و کەرەمت بێم،

مەحوی دەفرمووی «۱۸۳۰ - ۱۹۰۴»:

لە سەیری خەستەخانەمی عیشقی ئەو سەوزەمی کەوا

شینە^{۱۱}،

لە سەر هەر خەستە دێی یا خویندنی یا سینە یا شینە

شەهیدی غەمزەیه بەعزنی، سەقیمی عیشوویە جەمعنی،

دیارە سەر نوێشتی ئەهلی دل یا شینە یا سینە...

تا لە کۆتایی دا دەت...

مەلا تەلقینی «مەحوی» دانەدا «جیل و المتین» ی ئەو،

لە جینگەمی زەللە زەبیلی رەئفەتی تاها و یاسینە.

نیستاش دەبێتین مەلا کاکە حەمەمی بیلویی نازناو بە ناری

ئەویش وەك هەموو شاعیرانی سەردەم و هاوچەرخی خۆی کۆی

کەم و زۆر ئەو دیاردەبەمی بەسەرکردوونەوه و ئەم شیوو و رییازە

شیعەرەمی «مەحوی» پەسند کرد و ئەگەر کەسانیکێ شاعیران تەنھا هەر

لە مانادا مووعارەزەمی شاعیرانیان کردبێ ئەم لەشیوو و نازەروك دا ئەو

رێنجایەمی گرتووه... نیستاش ئیوه و دەقی ئەواوی شیعەرەکەمی

«ناری» که لهو پرووه دهئی: -
ناری دهئی: «۱۸۷۴ - ۱۹۴۴» -

له بهر تیری موژدی بینی مروهتی شو شوخه نهخشینه^{۱۱۲}؛
له هر جی دهنگی یا تهلقینه، یا، یاسینه یاشینه،

له داخی خاره هر دم شیوهنی بولبول بهسدر گول دا،
لهسدر شو وهجهیه شینم که رووی موحاجی تاشینه.
تا له کوتای دا دهئی: . . . . .

به روو خوشی که فرموویه نهئی «ناری» عیبادت، کم
نهوا مردم لهخوشی دا، له خوشی هم نهخوشینه.
دیسانه مهحوی دهفرموی: -

خهتی دهوری لیوی ثالث نهی مهسیحا لام وینی^{۱۱۳}؛
هر له جامه‌ی سهبز نهچی بو «غهن و نوون و جیم و
هی».

«غونچه بازاری نهزاکت داری بو تهنگی شکافت،

هر که زاهیر بوو، له دهوری باغی حوست «لام وینی»
تا له کوتای دا دهفرموی: . . . . .

«مهحوی» نه مرو زور نهخوشه قهت شیفای نایه بههیج
گهر شیفای بیتن به بویی زولف و شو نهگریجه دی.

بهئی هر دوا بهدوای مهحوی شاعیر «حممدیش» رینازی شاعری
نهودا دهرواتهوه وهك شو دهکویته وورده کاری شاعر دانان و له
مووعاره‌زی شو شاعردها نهویش وهك مهحوی کوتای گشت

بهیته‌کاتی به چند پیتیک دههینی و له سه‌هتای بهیتی دووهی
شاعرکه‌دا ووشه‌یهکی جوان پر ناوازو موسیقاداری بینی دروست
دهکات.

حممدی دهئی: «۱۸۷۶ - ۱۹۳۶» -

نیمه یارایی نیگاهی «غهن و میم و زی و هی»^{۱۱۴}؛
«غهمزه» دل دوزه لهتم که تو به «شین وینی و ری»

«شیری» نهبروت یهك ئیشاره‌ی بوونی شهیدا بهسه،
تیره چونکه دوایه کووره‌ی موحه‌بهت «تلف وینی».

تا له کوتای دا دهئی: . . . . .

«حممدی» تاکه‌ی هر بنالینی له‌زیر باری غما،

بوچی نابیی نهی سه‌نهم، ره‌حمهت بهویشا جاری بینی.
راوکه‌ی شاعر نهشی لاسایی و موعاره‌زه نه‌ده‌یی‌یه‌که بینی: -

به بیر وری زووریه‌ی نه‌دیب و نه‌دهب دوستان زاراوه‌ی «راوکه‌ی
شاعر» که‌ئینسا جیگای مشت و مرو لیدواندنی زور نه‌دیانه ونیوه

قهرنیکیش بهر له ئینسا شاعیری گه‌وره «که‌مالی» شو زاراوه‌یه‌ی
هیناوه‌ته‌گوری و وهك زاراوه‌یه‌کی نه‌ره‌نگی و نه‌ده‌یش به‌کاری
هیناوه. . . . . نه‌شی نه‌مرو شو زاراوه‌یه روو به‌رووی زاراوه‌ی لاسایی و
موعاره‌زه‌کردنه نه‌ده‌یی‌یه‌که بیته‌وه. . . . . دیاره هم دیارده‌په‌ش وهك

به‌ره‌میکه فکری و نه‌ده‌یی و تمنانهت هونه‌ریش هر له‌دیزینه‌وه
هه‌بووه و هه‌ردهم هه‌ول و کوششی، نووسهران و شاعیران و
هونه‌رمندان بوون.

بو نه‌مش تا لاپه‌ره‌کاتی «نه‌دهب و زیان» هه‌یی و به‌ینی شو

دیارده‌یه‌ش، شان به شانی شو کاره ده‌جنگی، یا تاوه، نا،
تاوئیکیش له‌گه‌ل نه‌وانه‌ش دا هیله به‌یانی‌یه‌که‌ی شو باسه هه‌ندی جار
له‌هه‌لچوون و داچونیکه تایه‌تی خوی دا بینی.

سه‌ر نه‌نجایی هم دیارده‌یه: -

له ناکام و سه‌رته‌نجایی هم دیارده‌یه به‌قناعه‌ته‌وه ده‌بیزین: -
هم دیارده‌یه که هه‌نووک به‌زه‌تی و گه‌وره‌ی به ناوچه‌وانی

لاپه‌ره‌کاتی میژوو نه‌ده‌یی کوردی‌په‌وه دیارن، هر بهو جوژه‌ش
له‌میژوو نه‌ده‌یی گه‌لانی تردا به حوکم و هه‌وینی باره رامیاری و
کومه‌لایه‌تی و روشنیری‌یه‌که هه‌ن. . . . .

دیاره نه‌هوه‌ی کوردیش هر به‌هه‌مان حوکم له‌زور کون و
دیزینه‌وه به نه‌ده‌یی «خوی» و «غه‌یری خویه‌وه» په‌یوه‌ندی هه‌بووه و
چ وهك «شیوه و ناوه‌روك» له وینه‌ی موعاره‌زه‌کردنه نه‌ده‌یی و لاسایی و

کار تی‌کردنه نه‌ده‌یی په‌که‌دا ئوقره وکاری خوی کردوه. .
نه‌وجا له‌به‌رتیشکی شو مه‌به‌سته ده‌ست نیشانی هم خالانه‌ی خواره‌وه
ده‌که‌ین: -

۱ - شاعیرانی کورد به‌تایه‌ت له قوناهی شاعری کلاسیکی دا، به

حوکمی نه‌وه‌ی زووربه‌یان زاناو علمی نابیی بوون و زور شاره‌زایی
شاعرو نه‌ده‌بیاتی عه‌ره‌یی بوون، نه‌شی نه‌مرو هه‌ندی لهو شاعیرانه
وهك نه‌ده‌بیکه موعاره‌زه و لاسایی کردنه‌وه‌ی شاعیرانی عه‌ره‌ب زور
هونه‌ری شاعری نه‌وانیان هیناونه ناو لاپه‌ره‌کاتی شاعرو نه‌ده‌بیاتی

فوبوسول بفرسون خزمه‌تیکى بچو کیشم به لایه‌ره گه‌شه و
پرشکداره‌کانى میژوو نه‌ده‌بى کوردی نازدارى نه‌ته‌وايه‌تیهان کرد
پیت.

پیش نه‌وهی دووباره‌و له کوتایى دا بیلیم: - ریزو دلسوزیان هه‌یه
بو هه‌موو لایه‌ک و نه‌گه‌ر کم و کوری به‌کیشم له‌و رووه‌وه نواندینى
داواى راست کردنه‌وه ولى بووردن له گشت لایه‌ک ده‌کم و نیت به
ناوائى سه‌رکه‌وتن و سه‌رفرازیتانم و سوپاس هه‌ر بژین.
سه‌رچاوه و په‌راویزه‌کان: -

۱ - راوکەى شیعەر: مه‌به‌ست کارتێ کردن و کارێ کردنى هه‌ندى
شاعیرانه به شاعیرانى په‌ر له خویانه‌وه... پاشان نه‌و
کارتێ کردن و کارێ کردنه لای نه‌و شاعیرانه ده‌چینه شیوه
وئالبیكى لاسایی کردنه‌وه وداوى ته‌وهش زور جار نه‌و
لاسایی کردنه‌وه به قالب و شیوه، مووعاره‌زه‌به‌ک که په‌نجه‌بازى
شاعیر په‌رامبه‌ر شاعیر ده‌نوینى وده‌گریت.

۲ - تم چوارینه‌به‌ی «که‌مالی» شاعیر، هه‌ر چه‌نده کاتێ له زور
نه‌دیب و روشنیرانى کوردم بیستوهه، به‌لام له‌م داواى به‌ش دا
ده‌قى ته‌واوى تم چوارینه‌به‌م له‌ برای نووسه‌ر و نه‌دیبه‌وه کاک
«نه‌حمه‌د حسین» بى‌دا‌ده‌وه لاکه‌وت زور سوپاسی ده‌کم.

۳ - شوکری: مه‌به‌ست له شوکری فه‌زلی شاعیره، تم شاعیره
به‌رزو ناوداره‌ هاو ده‌ردو هاوچه‌رخى شاعیرى گه‌وره شیخ
ره‌زایی تاله‌بانی «۱۸۳۵ - ۱۹۰۹» بووه... ته‌نانه‌ت له‌و
رووه‌شه‌وه زور توانج و پلار تی‌گرتیان له‌گه‌ل په‌کترى دا
هه‌بووه... شاعیر خاوه‌نى دیوانیکى به‌رزو جوان و فه‌شه‌نگه‌و
هه‌روه‌هاش چه‌ندان نووسینى به‌که‌لک و سود به‌خشى هه‌یه.

۴ - مووعاره‌زه: له ده‌ستور وداپ و نه‌رینى ره‌وانبیزی دا به‌و
باساو ده‌ستوره‌ باوو دياره ده‌وتريت که شاعیرى له‌شیوه‌و
ناوه‌روک دا لاسایی شیعیرى شاعیریکى پیشتر له‌ خوی بکاته‌وه‌و
به‌وه به‌هویت په‌نجه‌بازى و به‌ره‌ره‌کانى په‌کى دلسوز و شه‌ریفانه
بو خزمه‌ت کردنى ویژه و نه‌ده‌ب بخولقیته‌ت.

۵ - میژوو نه‌ده‌بى کوردی: عداله‌دین سوچادى
چاپخانه‌ی مه‌عاریف: به‌غداد سالی ۱۹۵۲م

۶ - دیوانى ده‌ست خه‌تى شاعیر

۷ - ره‌وزه‌نى سینم: مه‌به‌ست له ناخ و تاريكى سنگ و سینه‌یه
که چون به‌ شوق و روناسی شوعله‌ی رووی یار و
خوشه‌ویسته‌که‌ی رووناک و روشنا بوته‌وه.

۸ - دیوانى کوردی: چاپخانه‌ی دار السلام: به‌غداد سالی
۱۹۳۱م.

۹ - گوڤارى به‌یان: ئیبراهیم نه‌حمه‌د شوان: ژماره ۱۲۵، ی
سالی ۱۹۸۶.

۱۰ - دیوانى که‌مالی: ده‌زگای روشنیرى و بلاوکردنه‌وه‌ی
کوردی ناماده‌ کردن و لیکولینه‌وه‌ی «که‌مالی» عدلی باپیراغا سالی
۱۹۸۶.

۱۱ - دیوانى مه‌حوی: چاپخانه‌ی کورى زانیارى کورد: مه‌لا
عبدالکریمی مووه‌ریس و محمه‌ده‌ی مه‌لا که‌ریم: به‌غداد
سالی ۱۹۷۷ز.

۱۲ - دیوانى نارى: چاپخانه‌ی کاکه‌ی فه‌للاح: کوکردنه‌وه‌ی
کاکه‌ی فه‌للاح: سلیمانى سالی ۱۹۸۴ز.

۱۳ - دیوانى مه‌حوی: چاپخانه‌ی کورى زانیارى کورد:
به‌غداد سالی ۱۹۷۷م.

۱۴ - دیوانى حمه‌دی: چاپخانه‌ی سه‌رکه‌وتن: لیکولینه‌وه‌ی
جه‌مال محمه‌د نه‌مین: سالی ۱۹۸۴م سلیمانى.

۱۵ - نه‌وه‌تا با بزانین شاعیریکى نوئى و هاوچه‌رخ و سه‌رده‌می
وه‌ک عه‌بدوله‌رحمان به‌گی نفوس، چون چونى ریگایی لاسایی
کردنه‌وه‌و مووعاره‌زه‌کردنى شاعیرانى به‌ر له‌ خوی کردوه‌و له‌و
پواره‌دا چون شوین پی‌ی «سالمی» صاحبقرانى هه‌لگرتوته‌وه
له‌و رووه‌وه چی ده‌ئى: -

سالم ده‌ئى: «۱۸۰۰ - ۱۸۶۶».

ساقى له‌ په‌رده‌ ده‌ره‌ات، جامى شه‌رابى هینا،
دل له‌ خیره‌ما له‌ حیره‌ت مه‌ه‌ ناختابى هینا
..... تا له‌ کوتایى دا ده‌ئى: -

وه‌ی وه‌ی چ مه‌جلیسى بوو، دوینى له‌ ده‌به‌به‌ی دل،
دولبه‌ر شه‌رابى گیرا، «سالم» که‌بابى هینا.

به‌لام عه‌بدوله‌رحمان به‌گه‌ له‌و رووه‌وه ده‌ئى: -

شنه‌ی هه‌واى به‌یانى، بونی به‌هارى هینا،
تم بوته‌ عه‌تر بیزه، نه‌شه‌ئى خومارى هینا.

..... تا له‌ کوتایى دا ده‌ئى: -

«بابه» نه‌و گوله‌ گه‌شه، نه‌مرو به‌ که‌یف و نه‌شه،

وه‌ختى بوته‌و باوه‌شه، به‌ختى به‌کارى هینا.

۱۶ - نه‌وه‌تا مه‌لا محمه‌ده‌ی خاکی بوئوه‌به‌سته ده‌ئى: -

له‌ جار و خه‌رمه‌نى قه‌زل و که‌مالی «مه‌حوی» یا خاکی

خه‌ریکی خاکه‌ روپه، گول ده‌چینی دانه‌ موورانه

یان با بزانین نارى هه‌ر بو هه‌مان مه‌به‌ست له‌و رووه‌وه چی

و چون ده‌ئى:

به‌ شوینى مه‌حوی یا نه‌زمم سه‌راسه‌ شینه‌ بو مه‌رگی

له‌ نه‌شعارم ته‌ماشاکه‌ن، سه‌راپا ناخری شینه

chalakmuhamad@gmail.com

ساموئل بېکېت - «Samuel Beckett»

ههکتاو دوک ته مه ن

تاماده کردن و وه رگيرانی له ئیتالی به وه

«ياسینی فهقی سهعی»

ئیتالیا - ۱۹۸۸

۱ - لهوانه په ساله هره باشه کانی تمه منم ته او بوو بن، تهو سالانه ی که هشتا بهختیاری لهوانه بوو دهسگیر بی . به لام نیستا هم ناگره وهی وا له ناخمایه، نامهوی تهو سالانه بو بگره بینه وه . نه چی تر نامهوی بوم بگره بینه وه دواوه . له - دوا توماری (کراپ) هوه - وهرگیراوه

۲ - بو کوی دهچووم، تهگر بم توانیایه پرؤم، ده بووم به چی، تهگر بم توانیایه بیم، تهی چیم دهووت، تهگر دهنگیکم هه بایه . ؟ (له - دهقه کان بو هیچ - هوه وهرگیراوه) .

۳ - سه دم دینه سر بو قسه کردن بی تهوهی هیچم هه بی که بیلیم، به تهیا وشه و تراوه کانی خه لکی تر نه بی که بیلیمهوه . (له - بی ناو - هوه وهرگیراوه) .

۴ - به راستی هه مندی جار وا پیوست دهکا پیوا له خودی خودی خو ی بیرسی، ثایا له سر گوی زهوی به راسته کم یان نه؟ (له - داستان و دهقه کان بو هیچ - هوه وهرگیراوه) .

۵ - چیتان دهوی، پیوسته داگیر بکن، داگیر کردن . . . داگیر کردن، هه تا دهکونه داوی داگیر کردنیکی تهواوو راستهوه . (له - بی ناو - هوه وهرگیراوه) .

۶ - من بهر دهوام سر دم سورماوه له پیواچکی و دل باشی بی ماناو له کارکه وتووی هاوسه رده کاتم، تهه له کاتیکدا به پیچه وانهوه، رؤحم هه میشه به رووی خویدا دهشکایه وه به یانی تاثیراره به داوی خویدا ده گرا .

(له - په کمین خوشه ویستی - هوه وهرگیراوه) .

۷ - من خودی خوم که دروست بووم، باش بیست یان خراب، ریسوایی په کی راست و رهوان بووه .

(له - بی ناو - هوه وهرگیراوه) .

۸ - من . . . واته کی؟ (له - بی ناو - هوه وهرگیراوه) .

۹ - من نه له مبرم و نه له و بر . من له ناوه راستم . . . من ناوکاریکم، دو رووم هه به بی هیچ تهستوری بهک . . .

(له - بی ناو - هوه وهرگیراوه) .

۱۰ - خراپترین شت سه رها تابه، پاشان ناوه راسته، تینچا کوتایی به . . . له کوتایی دا خراپترین شت کوتایی به . . .

(له - بی ناو - هوه وهرگیراوه) .

۱۱ - ده ترسم . . . ده ترسم له هه موو تهو شتانه ی که وشه کاتم

نوسهرو روونساکیسری هره ناوداری هم سه دهیه، (بیکیته ی) نه رهنسی . له رژی ۱۳ ی نیسانی ۱۹۰۶ دا هاتوته ژبانوه . له یاد ی جهژنی له دایک بوونی دا، گو قاری (شیر Poesia) ی نیالی له ژماره (۴) ی نیسانی ته مسال دا، پیروزیایی یاد ی ههشتاو دووهمین

سالی ته من له (بیکیته) دهکات و بهم بونه هیهوه، له سرجه می بهر هه مه کانی نوسهروهوه، ههشتاو دوو دیر و عیاره تی هره گرنگ (آندهبزین و له تهک وینه په کیدا بلاوی دهکته وه . . . پ. رابونی - P.Raboni) هم بهر هه می تاماده کردوهوه له تهک وینه که ی (بیکیته) دا

نوسوویوه: (ساموئل بیکیته، له ۱۳ ی نیسانی ته مسالدا، ههشتاو دووهمین سالی ته منی بهر تی کرد . . . له گه ل پیروزیایی یاد ی له دایک بوونی دا . . . هم ههشتاو دوو گولنه مان له گولزاری

بهر هه مه کاتیدا هه لیزاردوهوه پیشه کشی دهکته وه به خو ی . . .

له پانتایی پیچ لاپه ری گو قاره که دا، تهو دیرانه پهک له داوی پهک نوسهراون . . . تیش له لایهک له بهر گرنگی هم مه سه له په وه له لایهکی دیکه وه له بهر ناساندنی هم جوړه ناوردانه وه جوانانه به

خوینته ران . . . که پیوسته له په یوه ندی په کانی نیوان گو قارو رؤژنامه کان له لایهک و نوسهرو ته دیاتیش له لایهکی دیکه وه رهنه گه بداته وه . . . ههولمان داوه زوری هی تهو دیرانه بکه پته کوردی و پیشه کشی بکه بن

بهم گو قاره نازداره و خوینته ره خوشه ویسته کانی . . . بهر لهوی دهقی بهر هه مه که بخوینته وه، دههوی بلیم . . . با نرخ له نوسهرو ته دیب و شاعیرو روونساکیسره زیندوهوه کان بزاتین هه تا له ژبانندان، با

چاوپیکه وتن و توژی ته وهی ره خه می له گه ل خویناندا به نه جام بگه یه نین . . . نهک پاش مردنیان هه ر که سه سنگی خو ی به یادیک یان به سه ره ساتیکی په وه ده په ری نی و لاپه ری گو قاره کانی بی ره ش

بکاته وه . . . له پیناوی ته وه ب و کولتوریکی ره من و پته وو به پیژدا با له مه ولاش گو قارو رؤژنامه کانی خو مان له رژی یاد ی له دایک بوونی

تهو روونساکیسره اندها هم ناوړه پیروزو پیوسته بده نه وه . . . دنیام که چی ره زامه مندی هه موو لایهک ده بیت . . . خواش بی خو شوه و عه بدیش . . . تیر سوپاس . . .

***

دەیانەوی پېم بکەن . . (لە - بێ ناو - ەو وەرگیراوە).

۱۲ - ذات گرنگی زۆر کەمە . . چونکە نی یە . . (لە - بێ ناو - ەو وەرگیراوە).

۱۳ - گەران و تووژینەو بە دواى شیوە بە کدا بۆ لە ناو بردنى شتەکان،

بۆ کۆپ کردنى دەنگى خو، ئەو یە کە بەر دەوامى دەدا بە گفتوگۆکە . .
(لە - بێ ناو - ەو وەرگیراوە).

۱۴ - من کەوتسومەتە عەشقى ووشەو . . حەزەم لە ووشەکان
کردوو . . هەندیکیان پوونەتە ئەنیا دەسگیرانى من (لە - سەرە
مردووەکان - ەو وەرگیراوە).

۱۵ - لە هیچ چرکە بە کدا نازانم لە چی دەدوینم، لە کى، لە کەى،
لە کوى، وە نازانم لە گەل کى و پوچى قە دەکەم . . (لە - بێ ناو -
ەو وەرگیراوە).

۱۶ - بە ئەنیا نىستە . . لە کاتى لەش رزىندا . . لەم خاموشى و
ناشتى بەدا، ئەو هەژاندنە بى سەر و بەر و دورو درىزەم دىتەو یاد کە
ژيانى پىک هیناوە، هەر وەها لەش رزىنىش ژيانىکە . . (لە -
مۆللوئى - MOLLOY - ەو وەرگیراوە).

۱۷ - سەرەو پورەم لە بىر چووە بىنوسم . . ئەمانەش بىسەو
ووشەکانن . . (لە - مۆللوئى MOLLOY - ەو وەرگیراوە).

۱۸ - نىتر بەسە لىکۆلینەو و تووژینەو لەسەر ووشەکان، ووشەکان
چى تر بە تال لەو قورسایى بە دەگۆزینەو . .
(لە - مۆللوئى دەمرىت - ەو وەرگیراوە).

۱۹ - هەموو شىوێ زمانىک، بە شىکى جىابووەو شىوێ زمانىکى
دیکە . .
(لە - مۆللوئى - ەو وەرگیراوە).

۲۰ - لەوانە بە دەم و دەست شىوێ نىکم بۆ بکەن، گەر بتوانن بىم بىنن،
بەلام هەرگىز وەك ئەو شىوێ نەتوانن کەمن بۆ ئەوانى دەکەم . .
(لە - کۆمىدیا - ەو وەرگیراوە).

۲۱ - گەر بىم توانیایە خووم بکەم بەکەرولان، دەشمتوانى هەتا سەد
سال درىزە بە ژيانم بەدەم . . (لە - هەموو ئەوانەى دەکەونە خوارەو -
و وەرگیراوە).

۲۲ - لە گەل بىزىکىشدا رام دەسوارد، بەس بەو مەرجەى لە
خوشەووستى بگەشتمايە . . (لە - مۆللوئى - ەو وەرگیراوە).

۲۳ - داواى تۆزقالتى خوشەووستىم دەکرد، بە ئەنیا تۆزقالتى
خوشەووستى و هیچى تر، رۆژى جارى، رۆژى دوجار . . وەك ئەو
کەسەى بۆ چارەسەرى نەخوشى بەک دەرمان بخوا . . بەلام ئافرەتیکى
ناسایى پىوستى بە سۆزى یە . .

(لە - هەموو ئەوانەى دەکەونە خوارەو - وەرگیراوە).

۲۴ - لە مەرگ ترساندن وەك سەرلەنوئى لەدايک بوونەو وایە . .
(لە - مۆللوئى - ەو وەرگیراوە).

۲۵ - دەبى خواى گەورە پىش دروست کردنى ئەم گەردوونە خەرىکى
چى بووى؟ (لە - مۆللوئى - ەو وەرگیراوە).

۲۶ - ئەو یە پىرى دەوترى خوشەووستى، ژيانى دوورخراوەو
غەریابەت یە، پوشت کارىکە ناو بە ناو لە مالهەو پىت دەگات، ئەمە
شىوێ بىرکردنەووم بوو ئەو ئىوارە . .
(لە - یەکەمین خوشەووستى - یەو وەرگیراوە).

۲۷ - ووشەکان بە جىتان دىلن، ئەو ساتەش دىت تەناسەت
ووشەکانىش پىشتان تى بکەن . . (لە - رۆژە بەختیارەکان - ەو
وەرگیراوە).

۲۸ - دەبە هەول دەین بى هەلچوون و خرۆشاندن قسەکانمان
بکەین. مادام بە دلنیا ناتوانن بى دەنگە بىن . .
(لە - چاوەروانى گۆدو - Godot - ەو وەرگیراوە).

۲۹ - دەى . . دەى کەمىکى تر غىرەت بەدەرە بەر خوت و بمرە
و ئەوایە، ئەمە کەمترین شتە کە بتوانى بیکەت . . پاش ئەو هەموو
نازارو ژانەى چەشتوومە بۆ ژياندن . . (لە - بێ ناو - ەو
وەرگیراوە).

۳۰ - هەمیشە کۆیلەبەتیم لە مردن بە باشتر زانیووە، یان لە
سزای مردن بە باشتر زانیووە . . هەتا نىستا نەمتوانیووە بىرىکى
چەسپاو دىبارى کراوم بەرامبەر مردن هەبى . . ئەمەش لەبەر گرانى
کارى ژماردن و کۆکردنەوێ چاکەو خراپەکان . .
(لە - مۆللوئى - ەو وەرگیراوە).

۳۱ - هیچ، هینىکى بى کۆتایى و هەتا هەتایى . .
(لە - مورفى - Murphy - یەو وەرگیراوە).

۳۲ - ئەو تە لە دیمەنەکانى نەمايشە سەیرەکان دا، حەزە نازارایى و
پەرىشانەکان، لە بەر دەوامى و چرىتى دا ئەو سنوورانەش دەشکىنن کە
دلدارە هەرە شارەزاکان لە زوورى نووستەکانیان دا دەزانن
بیکەن . .
(لە - چۆلکەر - ەو وەرگیراوە).

۳۳ - سەرىتەکەت بۆ راست بکەمەو؟ چەرچەفەکانى ژىرت بگۆرم؟
تاووەکەت بەدەمە دەست؟ لاسىکى تاووە گەرمەکەت بەدەمى؟ بىرینەکانت
بۆ تىمار بکەم؟ بە لىکە بىشۆم؟ لىوێ ووشکەکانت بۆ تەرکەم؟ لە گەلنا
پارپىمەو؟ بۆ تۆ؟ (لە - هەنگاوەکان - ەو وەرگیراوە).

۳۴ - نازانم بوجی ئەم ئىوارەيە زۆر دەترسم گوی بگرن لە بوگەن بوونم . . . چاوەبروانی هەرس هینانە سوورە گەورەکانی دلم بن . . . لارېسۆنەوێی رېخۆلە ئاوساوەکانم . . . چاوەبروان بن لە کاسەى سەرمدا کوشتارە دوورو دریزەکان بگەنە ئەنجام . . . پەلاماری پایە هەرگیز نەبرووخواوەکان بەدن . . . لەگەڵ لاشەى مردووەکان دا رابوین . . . (لە - هێمن کەرەو - وە وەرگراوە).

۳۵ - سەرەمەرگیکە نە زیاد، نە کم، نە . . . کەمتەر . . . ئیشتا لە مردن کەمتەر . . . ئەمە وەک بەلادا هاتنی رۆوناکی وایە لە شەووەکان دا . . .

(لە - بەشینک لە گفتوگۆ - وە وەرگراوە).

۳۶ - لەو شۆینە بێتەووە کە پیکەو بە دوورودریزی لێی ماينەو . . . سێهەرەکم لە گەلتا دەیت . . . دالەت دەدا . . . (لە - کتوهری ئوھو - وە وەرگراوە).

۳۷ - ئەوێ ووتراوە رۆوی لە ئیووە نێی، لەگەڵ ئەو شاکە هەرچی ووتراوە بۆ ئیووە هیچ نێی . . . (لە - بروانە . . . سوو وەرگراوە).

۳۸ - پاشان گەراپەووە گوشەکی خوی . . . لە ماله گچکەکی مندا . . . لە تاریکی دا . . . لەو شۆینەدا کە هیچ کەسێ نەیدەتوانی بێم بیتی . . . دەستم کردەووە بە پارانەو . . . پارانەو لەو . . . بۆ ئەوێ خوی بکاتەو . . . منیش بکاتەو . . .

(لە - بەلام هەورەکان - وە وەرگراوە).

۳۹ - هیوایەکی تەمەن کورت لە هیچ باشتەر، ئەمەش تا راددەپەک، تا ئەو کاتەى کە دل دەست دەکات بە ئازارو ئیش . . . هەرەو هەا هاودەمی کردن و پیکەو بوونیش هەتا رادەپەک باشە . . . دلێکی نەخۆش لە هیچ باشتەر، ئەمەش تا ئەو کاتەى کە دلەکە ئیتر دەست دەکات بە هەلا هەلا بیون . . .

(لە - هاودەم - وە وەرگراوە).

۴۰ - بێبازی هونەری شتیکی بەرېلاو نێی، بگرە چوونەپەک و تەسک بوونەووە . . . هونەر خوشی زادەو هەلقولای تەنبايی، نەک بە پێچەوانەو . . .

(لە پرووست - Proust - وە وەرگراوە).

۴۱ - چی تر تەنانتە غیرەتی پیکەنیشی نەماو . . .

(لە - چاوەبروانی گۆدو - وە وەرگراوە).

۴۲ - پیکەنین یان گریبان، لە ناوەرۆکا هەر هەمان شتن . . . (لە - ئازار لە نان زۆرتەر - وە وەرگراوە).

۴۳ - چی تر نایەتەووە بیرم کەى بوو مردم . . . هەمیشە بروام بەو بوووە کە بە پیری مردم، لە دەورو بەری نەو دە سالی دا . . . ئای لەو سالانە . . .

لاشەکەم هەر لە تەوقی سەرتا بێ شایەتم بوون بۆ ئەو سالانە کە چۆن بوون . . . (لە - هێمن کەرەو - وە وەرگراوە).

۴۴ - ئەى پیاو و ژنە خیانەت کەرەکان، ناموزگاری بەک: هەرگیز دان بە شتەکان دا مەئین، هەرگیز مەسەلەکان مەگێرنەو . . .

(لە - کۆمیدیا - وە وەرگراوە)

۴۵ - بەلام ئیووە بێرەکە نەو لە خوتان . . . بێرەکە نەو . . . تازە هاتونەتە

ژبانەووە ناتوانن بگەرنەووە دواو، بڕۆنە، پێشەووە بەکسرتان خوش بوی . . . یەکتەری بلیستەو . . .

(لە - کۆتایی یاری بەکە - وە وەرگراوە).

۴۶ - نە . . . هینتا چرکە بەکی دیکەش . کاتی هەلمەزێنی هەناسە بەکی دیکە لەم بوشایی، ئەمەش بۆ تام کردنی بەختیاری و مانەوێ لە ناخەدا . . .

(لە - خراب بێنراو، خراب ووتراو - وە وەرگراوە).

***

- تەواو -

تییینی و پەراویز:-

● گۆفاری (شعر - Poesia) گۆفاریکی مانگانە بە تايەتە بە جیهانی شاعر وە، لە شاری - میلانسو - ی ئیشالیو بە زمانی ئیشالی چاپ دەکەرت و بەلاو دەبیتەو . . . گۆفاریکی قەوارە مام ناوێندی، ۶۰ هەتا ۸۰ لاپەرە . . . لە هەر زمارە بە کداو لە گوشەى و جەزنی سالانە دا، بەم شێوێ پیرۆزایی جەزنی لەدایک بوون لە نووسەر یان شاعیرێکی ناوێر دەکەن . . . ئەوێ لێرەدا کردووسانە بە کوردی لە ژمارە (۴) ی ئەپرێلی (۱۹۸۸) ی گۆفاری ناوێر وە وەرگراوە لە لاپەرەکانی (۷۲) هەتا (۷۷) . . .

(۱) بۆ زیاتر ناسینی بەرەمەکانی بیکت بە خوینەرەن ئەم لیستە بەش دەکەنە پاشکۆپەک و بەمە کۆتایی بەم کارەشمان دینین . . .

(Worstward ho) دوا کاسیتی کراپ - krapp . . . ووشەکان و موسیقا، دەقەکان بۆ هیچ، بێ ناو - مەجھول -، کۆتایی یاری بەکە، هەرەکان، بەکەمپین خوشەوێستی، مارفی - Marphy . . . سەرە مردووەکان، مۆلۆی - Molloy . . . مالمۆنی دەسری، کۆمیدیا، هەمسو ئەو ششانەى دەکەونە خواووە، بە بێ - بدون -، رۆژە بەختیارەکان، پزۆوست - Proust . . . چاوەبروانی گۆدو، وات - Watt، کەوتنەخواووە، چۆکەر، هەنگاوەکان، هێمن کەرەو، پارچەپەک لەگفتوگۆ، کتوهری Ohio، بروانە (فەشەل کردنی پێنجەم)، . . . بەلام هەرەکان . . . چۆنە ئەو . . . خراب بێنراو - خراب ووتراو، هاودەم، کۆتایی، ئازار لە نان زۆرتەر، میرلی تۆ نادیز - Mirlitonades . . .

***

له تيف هه لمهت

لیم بیوره من تامه زرووی هه شتیکم
 نهختی شیوهی له تو بکات
 ریده که ونی عه ره عهرنی نیگام بدزی
 چونکه به رزه وه کو بالات
 دوریش نی به پشیلهی ههنگاو بمبات
 له دووی کچی
 بوئی شتهی لهش ولاری له تو بچی
 سهیریش نی به تیر پر به دەم
 پشکویه بچووک ماچ بکه م
 چونکه پشکۆ
 گهش وگهرمه وهک ده می تو . . . !

که ئەستیره ی ئاسۆ ده رکهوت
 بوی راوه ستام دهسته و ئەژنو
 خو من ئەستیره په رست نیم
 به لام جوان بوو . . . وهک چاوی تو

که خور به لووتکه دا سه رکهوت
 تیشکه که بیم ماچ کرد تال . . . تال
 گیانه خو من روز په رست نیم
 به لام هه تاو وهک خه ندهی تو رووناکه و تال . . .

شادان

● خورشیده بابان ●

جا شادان خان گیان! دەر وونه روونه‌که‌ی تویش وه‌ک روونی ته‌و

سەر‌چاوه‌یه دینه‌ به‌رچاوم قژه‌ ریگه‌ و رازوه‌که‌ت هه‌ر له‌ شوهره‌بی
سەر ته‌و کانیاه‌وه‌چیت . . . ئای شادان گیان! وه‌یادم هاته‌وه‌،
شنه‌ی شه‌مائی شه‌وی سەر ساباتی ته‌م شوینه‌، گه‌لی جاری
شه‌وان هه‌له‌په‌رین و قسه‌ی خوش و مه‌ته‌ل و هه‌ره‌و گورانی و
چیره‌وک و هه‌نراوه‌ی دیره‌ینی دانیشنوان، یاری که‌وشینو گوره‌وی
بازی و ته‌له‌مشکینه‌ی یاری‌به‌ کورده‌ واریه‌ کان، چاو شارکی و قه‌را
قه‌رای منالانی خه‌له‌کان، تیکه‌ل ته‌بوون به‌ ناوازی گه‌رم و گوهری
شمشالی شوان، به‌تایه‌ت ناوچه‌ کویستانه‌ کان، سروه‌وت و
ویژ و سرکه‌ی چنار و جوکه‌ی مه‌ل و قاسپه‌ی که‌وو چریکه‌ی
کوه‌ساره‌کان، هازه‌ی چه‌م و تافه‌ی قه‌لبه‌زه‌کان گشت په‌کیان
ته‌گه‌رت جوانی و نیگاره‌ به‌رزه‌کانی په‌زدان، هه‌وای بون خوش،
خه‌وی بی خه‌وش، خه‌وینه‌ی ره‌نگاوه‌رنگه‌، به‌یانیانی پر له
نازادی و تازایی و گورج و گوللی و ره‌نجی شان و هه‌ول و هیسوی
جوان، دوا قه‌فه‌زی ناها مه‌ت و کویله‌ی ته‌شکان.

شادان گیان! له‌ من ته‌پرسن بو هه‌نراوه‌ دانسان که‌ی له‌ کیش
هه‌نراوه‌دا هه‌یه‌؟ ته‌م هه‌موو به‌هه‌رو هه‌نری واجوان چی بنوسم؟
هه‌رچه‌ند بنوسم ته‌واوی ناکات باس تو سقالیک له‌ جوانی
لاپالی چیا. ئای شادان گیان! خوئینستا باش ته‌زانیت که‌ چه‌ند
نه‌خوشم به‌ چی چاک ده‌بمه‌وه‌؟؟ چون دیت فه‌راموشم؟ جار ته‌گه‌ر
هاته‌وو رویشتم و جیهانم به‌جی هه‌شت با ته‌م باسه‌ به‌چکوله‌یه
یادگارکی زیندووینت لاتان که‌ ته‌نیا هه‌ر په‌ک تاقه‌ دلۆپه‌ له‌شه‌بولی
ده‌ریاکان

ده‌ریاکان ۱۹۸۸/۹/۲۹ سلیمانی - به‌کره‌جو خورشیده بابان

شادان له‌ تیشکی تازه‌ی به‌یاندا به‌دیت ته‌که‌م!

له‌بیری به‌رزو ته‌ندیشه‌ی جواندا به‌دیت ته‌که‌م.

که‌چه‌ کوردیکی ناسک وه‌ک ته‌رزی میو،

رووخساری خواکرد، خوهرنگه‌ وه‌ک گولاله‌ی کینو،

نازیز بی گومان باش ته‌زانیت له‌ داستانی من،

بویه‌ جار و بار به‌ ریکه‌وت ته‌بینه‌ هه‌ورنی زامه‌کانی من،

هه‌ر بویه‌یش منیش تیشکی چاوه‌ شینه‌ کانت

ته‌که‌م به‌هیل و پیایدا دیم ته‌بمه‌ میوانت.

نازیز چش له‌ دلوی ده‌وران چون دینه‌ کایه‌،

گه‌رچی پر سه‌رسووورمانه‌ سامناکی تیاپه‌!

هه‌سته‌ با بروین بیهرین ریی ده‌شتوول

له‌ چیا چره‌ کانه‌وه‌ تا ده‌شتی زور به‌رینو چول.

هه‌ر دوو کمان بگه‌رین تووله‌ری وورده‌ لاری باریک، سه‌رنج

ده‌ین له‌ چه‌م و تاشه‌ به‌ردو داره‌به‌ن و ده‌وه‌نه‌ کاتمان سه‌ریکی لوتکه‌

سه‌ر که‌شه‌ کاتمان بکینه‌، بو به‌راوه‌ کان بگه‌رین، جی

هه‌واره‌کان بژمیرین، به‌یامه‌کان بخوئینه‌وه‌، سه‌رنجیک له‌

ره‌شماله‌ شه‌روله‌کان بده‌ین، له‌ وردیله‌ ناواره‌کان په‌رسین؟!،

گویی له‌ ده‌نگی بزرکاوای مه‌له‌کان بگه‌رین ته‌مامه‌ هه‌ل پرووکاوه‌-

کان وه‌ سه‌رکه‌پنه‌وه‌ جا ناوریگ له‌ چاو، پر له‌ نیگاره‌ جوانه‌کانی

ماموستا ته‌خول بده‌ینه‌وه‌، هه‌ستی پر له‌ سوزی ماموستا بی که‌س و

کامهران وه‌یادینه‌وه‌، نووکی پینوسه‌ ره‌نگینه‌که‌ی ماموستا گوران

بینه‌ به‌رچاو،

کانی په‌کی روونی به‌ر تریفه‌ی مانگه‌شه‌و

له‌بنیا بله‌رزیت مرواری زیخ چه‌و

فۆلە لکيان به ناورنالیکه وه

● سامي علي دلویی ●

گویتان بۆم شل کەن توخوا تکایه
چۆنی باس ئەکەم ئەبێ هەروایه
خیزانیکم بووخا تو (شاناز) بوو
بەدخو بەدکردار زۆر چەنەباز بو
ماله کەم کاول شاناز ژنم بو
هەك هەواره کۆن پرله کۆنه بو
ئاواتم ئەخواست له مال بێ بینم
گەر وک و نەوسن دايمه له مالان
هەك مانگای چلێس ئەوه ند بێ باک بوو
مالی جی ئەهیشت دەرگه بەتاک بو
ئەچومه مالمو بەگجا ئەمیینی
دوژمنی دینت یاخوا نەبێ نێ
مریشک له لایهك پشيله دو لا
هەمو بو خواردن هەولوته قەلا
رژابوه یەکا ساوهر، گەنمو جو
سەری بەرەلا هەویر ، ماسو دو
مریشکه کانمان تەدریب درابون
بەکوچەیی مالا گشت بەرەلابون
نیوهی ژوره که ئیجاری مێش بو
هاوین و بەهار گشت شەکه ررێژ بو
ناو پال شلە ژاو کوانو خوڵە مێش
بە یەگجا هاژە ی سێ سەد هەزار مێش
کەریکمان هەبو پانو توندوتوێل

بە هەویر مەست تەنگای هەك دەهول
جار جار پینم ئەوت گیانە کەم شاناز
بە کجا وانا بێ بێ رەحمو بەران
لیم ئەهاته جواب واز بێنە توخوا
کاولت سەری ساحیبی بخوا
خویشی ژنیکی درێژو رە قەل
بەدو مەیمون رەنگە دەم و چاو هەك چە قەل
چە پوکە ی وەکو چە پوکە ی ورج بو
ناوچاوی لۆج لۆج هەم سیس و چرچ بو
دەهەلقە ی زولفی هەك پەنکە گوریس
چاوی قلیشاو هەك ئەجنە و ابلیس
سازنە و چەنە باز خوێ لە خوێ را زی
بە فیزو عینوان هەك ژنە قازی
هەرگیز ترشا بو رەنگی هەك توراخ
هەر ئە وەم مابو بچمە شاخوداخ
دەنگو شریخە ی وەکو کە نده لان
گۆی خووم ئە گرد هەرکە ئەینە راند
له پر مە پر مو له فشە ی لوونی
هەر وەك بکیشی دايم بېر نوونی
جار جار لە ناکا پزەمی بو ئە کرد
دائە چە ئە کام گەشکە ئە می برد
بە زمان ئە یلین سادە مو له وسی
هەر چە وری ئە خواردنە ئە ما برسی
بێن تافە رین کوری پالە وان
بە خیر بێ تەوه باوکی کامە ران

نهم جاره باوكى كامهران نازابى و چالاكى
خوى نه خاته پيش چاو گوئى راگرن :

همو نه زانى كورى ناو هوز بوم

گه وه زه دم بهر زور قيتوقوز بوم

ههلقى سميتم پياوى نه توقاند

ههركهس نه بيىنى چاوى نه قوچاند

به دو دست خهريك سميلى بادن بوم

بليمه سهر نهرز ناخر زمان بوم

به گيان كامهران خيلافى نى به

چى نه ليتم دروو گه زافى نى به

چاوما سينيوته تهنگه و تيره پان

سهرم نابوه كه شكه لهى ناسمان

هيچ باكم نه بو دست به خه نجهر بوم

دايم له ريگه تروسو خه تهر بوم

نوكى خه نجهرم وهك نوشتهر تير بو

مشتونه ختى لهق گشت بزمار بيز بو

به روژ چهنى بو ق نه هاته ريگه م

به شهو چهنى مشك هاته سهر جيگه م

روژى له ناكا مارمىلكى به تاو

كوتايه سهرم بو قه تلم ته واو

ميشى كورانه هاشاولم هينا

خه نجهرم كيشا لى چوم به قينا

به نوكى خه نجهر بو به هه دهقم

بلى لى لى ترسام نه به شه رهقم

نوره و شه رانى چهند كه لله رهق بوم

له پشيله و مريشك دايم به شهر بوم

ههر فش نه بومو وهكو عه له شيش

له بهر زى و چالى ههر به فيشه فيش

به سهرهات باس كه م گهر به ته واوى

ته لى لى ناهه رين تا نيستا ماوى

جاريكيان ههروا روژى دم به بيان

دالغهم لى دابو بيزار بوم گه گيان

له شهر نه گهرام له حهنم قات بو

مريشكيش هه مو له ترسامات بو

نهوا نه بينم يهك شيره كولله

كه خوى بوم هه لدا به تاو وهك گولله

ههر دو بى جوت كرد نيسته سهر شانم

تهزى گه يانه قولونا وشانم

وهك يهكى بلى خوت بگره هاتم

موچر كه گرتمى به لام ههر ماتم

كاتى هاته وه غيره تو هوشم

و وتم نه گبهت من خوم شرفروشم

پشته ده ستيكم كه تى سراوان

لوله بو گه ي به حمل حه لهى عاسمان

بيترم نه هينا دست بومه خه نجهر

نيستاش له كيلان نهم هينا به ده

روژيكيان پياده نه رويم بو شار

گه به شتمه يالى دم به ره و خوار

كاتى نه بينم ريم لى گيراوه

ده عبايهك چاوزاق ده مى كراوه

چهقى ريگه كه مى سفت ليتم گرتوه

ههروا نه زانى حه مه مردوه

كه سرنجم دا نيره ريبوى

له كيشانى به ده عباى كيبوى

نايه الكورس سى قل هو الله

خونيام به ده ورما بو ده فعى به لا

زور به چالاكى چومه سهر گردنيك

وهكو قوميله هاويشتم بهرديك

نه ويش له ترسامه كه مى حيز كرد

روى تى قوچاند دول كيش بو كرد

ثبتر نهو ريگه شه و روژ بو شار

فاسيله نى بو كاروانو ريبويوار

تېبىنى : محمد ده لوباوكى كامهران ههر چهند مندا ل ده بى له تمه منى ۱۲

سالى ولاوازشه بى جابه پيچه وانه وه باوكى نهم شيعره ي سهره به زماني

نه وه وه ده نوسى له سالى ۱۹۷۰ .

ئالايى ئەقينا

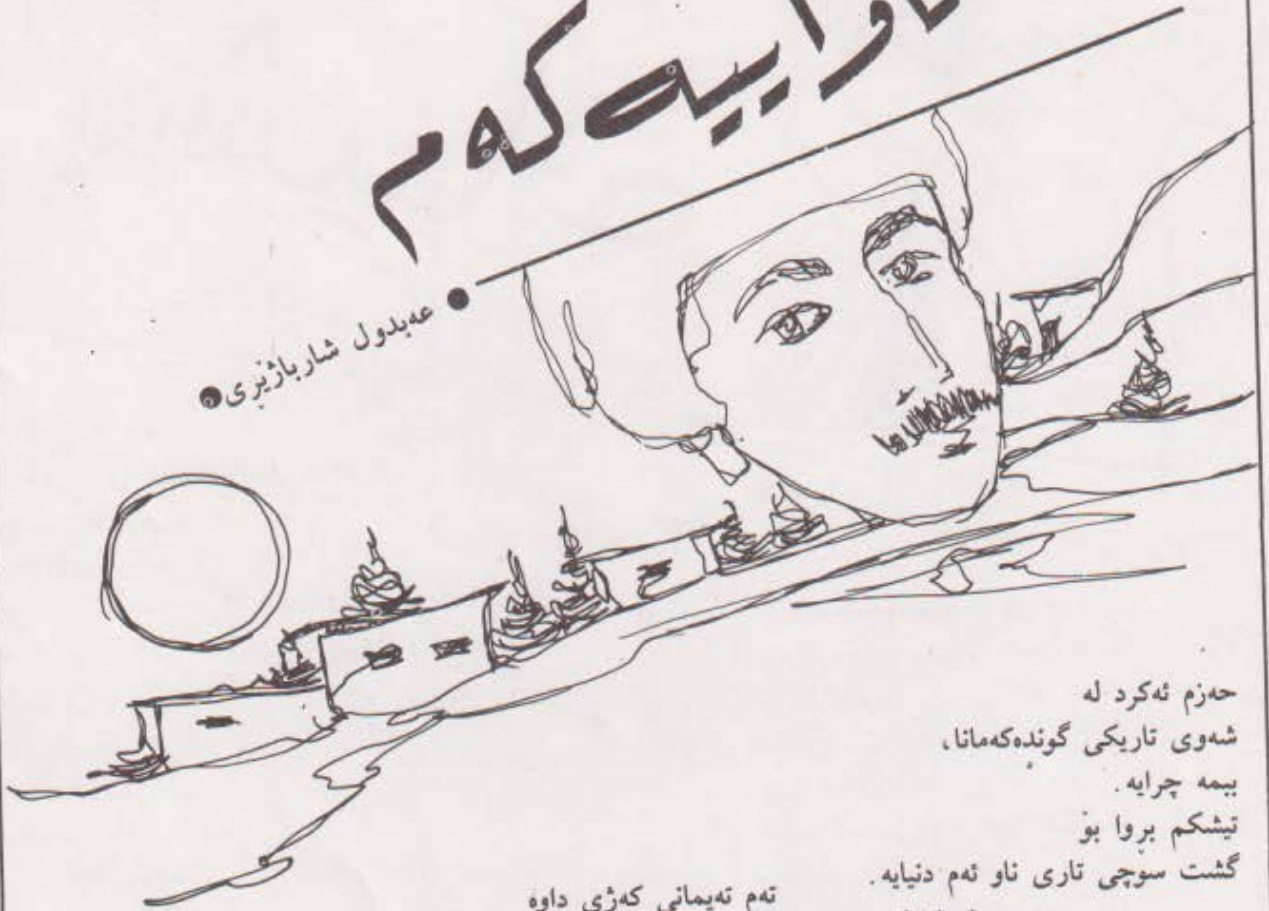
«هاشم ريگانی»

نه ... نه چ جار باوهر نه که!
 کو ئەز بشيم ،
 هيرشيت وه فهگيرينم ،
 ههما وهره ...
 ههر دهمهکنی ... ته دفتين
 دەرگههنی دلی فالایه ...!
 نهزیره فان
 نه نوبه دارهك تيدايه ...
 وهره ... تهختی پاشايه تيا
 خو ... لی دانه ،
 بيه پاشايهك گرانه ،
 فرمان بکه
 لچار کنارا ...
 فرمانيت ته
 ب سهر چافا
 دی بجه نينم
 دی بجه نينم

ئەفروکه نی .....
 ته ئالايى ئەقينا خو ،
 لدوريت باژيرنی دلی من
 بلند هلدا !!
 چ هيرش تينا سهر من دا ؟!
 نهمن هيزا بهری مایه
 کو گورزيت «روسته منی زالی»
 داووشينم ،
 نو نه سينگی من پيلايه
 کو ب کم بهر بهست و ...
 چهپهر
 تيريت چاڤيت چافا بهلهکا
 فهگيرينم ،
 نه که لها دلی ئافايه
 بریت سياریت ...
 سهر مهيدانی
 ژى دهرينم ،

ئاواييه كهم

عبدالول شاربازيڤي

حهزم نه كرد له
شهوي تاريكي گونده كه مانا،
بیمه چرایه.
تیشکم پروا بو
گشت سوچی تاري ناو تمه دنيايه.

***

هه و ره روزهو،
نم نم بارانیش نه باری
ئاخو ئیستا وهكو جاران،
به رخله وانی باسكه كان،
دهوری پشكوو گریان دایی.
ئاخو ئیستا وهكو جاران،
قارچك له ناو تینوتاوی پشكوکانا،
له حالی حله و لا دایی.

***

گره می هه و رهو،
تایی بارانیش نه باری.
دوکه لئی جی دلۆپه كان،
هه مووی به ناو سومای یادی منا نه چی.

***

تمه تهیمانی که ژي داوه
له بناری ناخی منا،
خه م په و به کارژوله په و،
شوانکارهی یاد،
شانی له پی له سه ر گوجانی داداوه.
هه تا منال بووم

چ به هارانی،
چ هاوینانی،
هه ر وهكو مه لی،

به ره و سه رچه شمه ی ناو نامیزی تو،
ملم بو نه نا.

تای که بی ری نه و ساله وه ختانه
هه و ره كو تیری،
وه كو په نگری،

چون په ری هه ستونه ستم نه سمنی.

***

به فره روزهك،
له ناو كووشی گه رمی تودا،
چاوی ژینم کردوته وه
سپایی گشت نازای له شتی،
له گه ل خاكا شار دوته وه.
دل م جار جار له لای تویه.
هه رگیز من توم له یاد ناچی.
له گه ل هه ل چوونی ته مه نما
یادگاریت گه و ره نه بی.

په شیمانی

● جلیل محمد شریف

له لاپره سپیه کهیم به ناو نه برد
 تاقه کوتریکې ده وړانی هه رزه کاریم
 له داو نه کرد
 «دوینی و پیری» پینچرانه وه
 بوونه میزوو
 له گهل نه خستی سار ناوا ناسرانه وه
 من نه مروکه له گهل دلی پر نیازا
 نه م چول بهو چول به دواي سهرابي مرزا
 بو ناوازی په شیمانی له نهی ده دم
 نه مکرد تا روزگاری ژینم سه وزو جوان بوو
 نه مکرد تا په پوولهی دلم گوله وان بوو
 له هه گولی بوئی بکه م
 لیوی بادهی مهستی بمزم
 چی ناره زوی گیانم هه به هموو بکوژم
 دوینی و پیریم لی ناوابوون به فیرو چوون
 نهوا نه مروش بو خه زانی خور له زه رده
 لاوک ده لیم
 له بهر خووه مه ته لی بی ناوک ده لیم
 وا دوینی که م زور شیتانه له دهس خو برد
 که چی نه مروش کسی نی به هه رشیتانه
 بو نه و بهری خو زگی دلم
 بی به برد

له نیو باغی تافی لاوی هیمن و جوان
 به شه مالی (دوینی و پیری)،
 چلی سه وزی لوتکه ی ژیان
 به نازه وه، به له نجه وه خوی ده لنگان.
 دلی نارام له قولایی چاولیک نانا په روا بوو
 راکشابوو بی په روا بوو
 مه گه ر گمه ی کوتری لانه
 یاخو بالوره ی گولچنی
 یاخو خشمی گهلای وه ریو
 له وه رزی گهلآ ریزانا
 یاخو هاژه ی بارانی شهست
 له گه واله ی به هارانا
 توانیینی هندی کانی
 روونی روزان بشله قینی
 یاخو په پووله ی دنیا
 له باوه شی گولیک کی گهش هه لفرینی
 بی باکانه ، نه فامانه
 روژم له - دواي شهوم ده ژمارد
 به بی نه خشمه بی ناراسته
 پاپوره که م به خوی ده سپارد
 کاتی چاوم هه له پتا
 کاروان له ناسو ناوابوو
 پاپور بی سه رو سه ودا بوو
 بو نه و هه رزه ی ته مهنی خومم راونه کرد؟
 بهک دوو دیرم

شعیری : محمد کساس

شعیرم بارانی په همدانه

شاعیری نیم
گولی شعیرم، له نیو گولدانی سدرمیزی
ماله بورژواکاندا بی
مهلې بیرم له سدر لقی
درهختی باخچه کانیاندا
به کزولی هه لښتیی...
هملوی وشه ناخ و گهرووم
بو نیچیری نوودراوی جهزی نهوان
به ښاره تی کوشتی...؟!
من پینوسی ناگراوی سدرده میکم
له نیو گدرووی شهوه زنگا
له دایک بووم...
کلپه و گرم
له خهرمانی بهرزه ونندی و
بوونی نهواندا گهوره بووم...!
من به هارم
شعیرم بارانی رحمة تو
له سدر درک گول دهر وینم...
بروسکم و
رووناکی بو هتایه
له چه پیری شری چاویانا دهر دینم...!
هاتووم شعیرم بو هیان
سیتیک شعیری تیدایه و

نوی تریان، عشقی پاک...
گر بلوایه
دلیم ناوولا کردایه
دلنیام هیچتان نه ده دی
جگه له خوشه ویستی مروف و
مشتی له خاک...!!
هاتووم شعیری
ناگراوی کلپه سندر ووی
نیو دیوانی نه نو سراوی
شاعیری کی، رووت و ره جالی تم خاکم
له گدل خورا بو هیان...
هاتووم، نه خشی
ولایتی پر له نان و بی بازارم
له سدر لاپه ره به کی جوانی
بی سنورا بو کیشاون...!!
هاتووم، وشه
ناگراوی کلپه سندر ووم بو هیان
بیکه نه هه توانی زامی
دوا برینی بیری نهوان...
بیکه نه ماف، بیکه نه په یه کسانی مروف
بیوه شینن، له نیو کیلگی قلیشای
وشک و تینوی بورژواکان...!!

لی نه گهریم بینه وینهی ..
 دروشمی بهرزی مه بهستم؟!
 - نا .. ناتوانم
 له ههره تی شهسته باران ..
 کانی راز ده ته قیته وه!
 ده می خونچه ی دلی تینوش ..
 ده کریته وه!

* * *

له سه رگردی چاوه روانی ...
 سه نگه رم خو راگرته وه
 بهرگی بویریم له بهردایه!
 راداری ههستم بههیزه،
 ده زانم که ..
 په یکی رۆژی بهخته وه ری،
 کوتریکی سه ربال نه خشینه

په یکی رۆژی بهخته وه ری

● همزه گولانی ●

له رپی دایه!
 ئه ی کوتر ی سه ربال نه خشین ی
 په یکی رۆژم ..
 خیرا وه ره!
 نه ک ته نیا من ..
 بو هانتت چاوه روانن ..
 هه موو خه لکی ئه وه ده قه ره!

ناسمانه .. نهینی زهوی ناپاریزی!
 ئه ی بوچی من ..
 له روه ی جهوری ئه م رۆژگاره؛
 بی ده نگ بو وهستم؟
 وشه کانم ..
 وه ک مه لوتکه ی سه ده ی تاوان؛
 له ناخما زینده به چال که م!؟

په که م ههنگاو ..
 په نجه له نیو په نجه ی هاتم،
 په رده نه بوو له نیوانمان!
 ئای که ئیستا ..
 بو کیشوه ری په که م ههنگاو
 به ناواتم!
 * * *

داستانا قیینی

حازم هاجان

به لافکم لسه زامانی زاروک و کالا

نه فین زینه ..

نه فین تیکه

● ●

زخریخا مرنی دی بانکم

زکونجا نهمانی دی بیژمی

گولا قینامه ژ زینا خوه

نمز دی گهنجینیا خوه ریژمی

دا بعینت ههر گمش و مای

داستانا ژقینا مه زای

دا بوهارکن دیروکا پاییزو غمه

دا دیارکن بو هاتیا

بو چیاو دهشت و چهمه

زین یا کهمی نینهو نابت

بهس یامنا

بهس یاممه !

دی سوندخوم ب دارو :را

بروندکید چاقید کسهرا

بسوزو پهیمانید دلبره

بهختی خودی و پیغمبهرا

نه فینا زینی نامرت

زین نه فینهکا ههردهمه !!

من نفیسی بخوینی

ب پینفیسکی برینی

سوزو پهیمان بو زینی

لسهر په بری نه فنی زینی

نویکم داستانا قیینی

بلا بیژن شیت و هار بو

همی

ب له زبو

نه ی گوهداریو

لچهنگی نهمانی سویاریو

لریکا که فنا گرتی خواربو

دوزا لی دجت لی بی زاربو

بهلی تیکهفت و نه چاریو

- بلا بزائن .. نه چار نابم

بی زار نابم

گهر ب هوزی نه فینداریم

گهر ژ هشی برینداریم

بشریبا ناگرتی نه فینی

دی چاوه ساریم ؟

دی جووم ریکا

کورنکم سالا

تیزیک کم خوزیید برالا

فکم ناستهنگ و گریکا

پسکه به

دایم

● دانا عسکر قادر ●

دایه ..
 من نه زانم خوزگه کانم له ناخندا لانه ده کهن
 من نه زانم چاوه کانت بوون به کانیاو
 پایزی رووت تهر ده کهن و
 ده می وشکت تیر ناو ده کهن!!

دایه ..
 هو دایه گیان!!

من نه زانم هموو شهوی به یادی من
 وینه کانم له نهینی سیه کانتا درده کهیت و
 تاوینک یادی سالانی زووم له ده گهل ده کهی
 بی ده کهنی .. پاشان ده گری
 وینه کانم به کانیاوی پایزی رووت تهر ده کهیت و
 گولی سووری نیو چاوانم تیر ماچ ده کهی
 دایه مه گری ..!

تویی و خوزگه و یاده کانم ..

دایه مه گری

توو سپایی قزی ره شی سالانی زووت ..

دایه مه گری

گهر تو بگری ..!

خوزگه کانم له قولایی سینته توه هه لده چن و
 فرمسیک ناسا به چاوانتا ..

شور ده بن و ده تونه توه

گهرتو بگری ..!

چرای دلّم له هیلانه ی کهناری شار

کز ده بیت و ده کوژیته توه

دایه مه گری و

ته ماشاکه ..!

من و گری شاری تیشک

هموو روژی ..!

له هه و رازی شاخی سهختی روژانه مان

له پایزی کوچی خه می بالداره کان

دهس له ملی هه تاو دهنه بن

به لام کاتی ..!

له گزنگی روژیکی دی یه که ده بینین

هموو کرنووش بو ری ده به بن

دهستی چه پمان بلند ده کهین

ههر ده روین و سروده کهی «نوگین» ده لیین .

سے پارچہ شعر

● زیوار بی لانه ●

نهك شهوگارش نه بریته وه
 بی به شهوانی پار
 با چاوه پروانش ئیتر بهس بی
 خوشه ویستم
 نهك چاوه پروانی بیته
 تاواتی من یا مه بهستم
 ئیتر بهس بی
 گریانی نیوه شهوم
 با تار نه کهم
 په پولهی نارامی خهوم

- بالداریکم -

گیانه منیش گری نهوین
 باله کانمی سوتاندووه
 نازاریکی سهخت و به تین
 له ناو دلمی چه سپاندووه
 بالداریکم به بی لانه
 سه رهه لگرتووی باخیکی چر
 باخه وشکه کهی دیوانه
 که کانیاوی پر بوو له گر

- ناره زوو -

حهزم ده کرد هونراوه بم
 یا پهخشانی رازاوه بم
 حهزم ده کرد من بهسته بم
 یا له شعیرا رسته . . بم
 شعیر بم بو بالا کهی یار
 له که شکوله کهی یادگار
 حهزم ده کرد گورانی بم
 هدر وشه ی بالای جوانی بم
 حهزم ده کرد داستانی بم
 چیروکی نیشتمانی بم

- شهوانی بی خهویم -

باگریانی نیوه شهویش
 ئیتر بهس بی
 نهك تنهایی
 نهك هونراوه
 نهك فرمیسکیش لیم وهرس بی
 نهك جوانی توشم لی زیز بی
 دلداره کهم

مه تاحيا

مرناخو له لدبريت

چيروكا « ليلي العثمان »

و. د. نافع ناكرهه

وي من د نيشيت . . . وهزعه كي نيفلجي كونه كهت يهك پينگاف
بلقليت . . . دويسر ني يه بومه ودايه كي ل سهر في حاله ي بمينيت
. . . مه ودايه كي د ناف وان مه ودايت د هين و دچن و سلاقال رويمه تيت
روژيت ته ژي روناهي دكهن . . . كي ب في ديلبي رازي د بيت . . .
كي ل مه جهز نازادين ناكهت ل هه مي دهه كي دا . . . بعلني چهوا تهف
بهله نگاهه دي سهر بهستي يا ل دهست چويي فه گهر ريته فه . . . ۱۹
دلي من پي سوت . . . تكاورجا من ل وي كرن كول دف من بوو
دهستيت ساريت خو تيك د هوسين دا گهرم بين :-

-: توب خودي راستكه فه دا نارم بيت . . . يان زي بكورزه دا نهز
ره حمت بيم . پشي يهك هه لكيشا . . .
:- ته چ شول پي يه . . . !! نهو ته نها كيزه كه .
توره يا خو من داعويرا . . .

-: هوسا تو ته ماشاي في خودان نازار و بهله نگاهي دكه ي . ! نهو نزانيت
كو نهول دهف من كيز ني يه . . . ب ههستا دهرووني يا من ميسري يهك
ني يه . . . نهو ژي گيسان ل بهره كه . . . ب شكهستن و بي توانايي و
بي هيزي يا كو چوجارا نيعترافي پي ناكهت . . . هه ولاددهت . . . لي يا
وهزعي وي نيشاني وي هندي يه . . . هيفي دكهت كو دهستهك . . . هه
دهستهك بيت پي يهك . . . هه پي يهك بيت . . . دريژ بيت و ب

د پشت شوشه ي را ته ماشاي وي دكر . . . هيشتا رويمه تي سپندي يي
سارو فيتك بو ، هه تافي كه زيت خو پي د زهر ل نه سمانی شور دكر نه فه
دا د دهريايي دا مهله فانبا بكن و گهرماتي يي هيد ي هيد ي زياد بكن . . .
. تا د گه هپته وي وههست ب خافيشا نه نداميت خو بكهت ل پاش
شه فه كا ساردا .

لفنقينا وي دهست پي بكهت . . . ب زه حمتي پيت وي ب بزفن
. . . گاهه كي تيك بشالين . . . هه روهك هاري كاري يا تيك و دوو
دكهن و پاشان ل تيك و دوو دويسر دكه فه شه . . . وهكو دهستيت ب
تافي دا چويه كي

هه وار دكه نه بهر دهرياقانيت ماندي . . . لي يا دچن و تافري يا خو
فه نادان ، نارام د بيت . . . خو فليك دثينيت ب چرمسين و بي توانايي فه
هيد ي هيد ي د بيته خوب دهسته بهر دانهك و پاشي فيري في وهزعه ي د
بيت تا فه دگه ريي ته فه سهر بزاقا توره يي يا خو بو

هه ولدانه كا تير و تيز دال ته نگافي يي رزگار ب بيت كو هه ژانده كا
بي كافي يا هه واي نيبخت بوو تيداو چافه ري يا هه ژانده كا ديكه دكهت
دا فه گهر ريتهف حالي ناسايي بهري .

يا ل سهر گازا پشتي دريژ كرى . . . ل هه ولدان و بزاقني ماندي
نابيت و نه ژي دوو چاقيت چافه ديسرم د پشت شوشه ي را . . . وهزعي

لفلقينيت و هاري كاري سا وى بكت تاراست بيته فه و ديلي سا وى
فه بيته فه... نهو يا شهقا سارا بهرنى تيدا دژى.

دهنگى كه تى من نه شينت بگه هيتى... چه و ايزانيت كو
نهزا عاجزى و نه خو شينت خودا دعويم... ل دوماهى دا نه و زى
زه لاهه كه وهكو هه مى زه لاسا... ل دهف وى گرينگ تى به ژنا كيزو
مير ولهيا وهر گه رباى بيت يان زى نه... گرينگ نهوه ده بيا تول وه زعه كى
وهسا دابى كول ديف هه و او هه وسيت وى بهى و ميسرانى سا وى نارام و
رهحت و دامر كينى و غرور و خوهه لكيشانا وى رازى كهى... نهو
مير ولى د بيتت وهكو كيزه كى... بهلى نهز تيرا دناف سينگى دا چه قى د
بينم... «فه تحياى»!

«فه تحياى» قه بيل نه كر ل جيهى خوب لقلقت... خو يشكا منا مهزن
هه وار كره سهرى و گوتى:
:- ههسته ب برقه...!

لى يا «فه تحياى» نلستن دقبت و چهز دكت هه رل سهر نيك وه زع
بميينيت، نه قيت بلقلقت... هه رل سهر نقيت خود ريسز كرى
مافه... لحيفا خو هه لكيشاو دوو سى جارا نوقه نوقه كر... پيشى
به رشفى بده ته قوب بيزيت:-

:- نالقلقم و ناچم... من رويمه تى وى نه قيت...!!
نهزا بچيك بووم... زمانى من نه وى هه مى گاغا لال دكه ن قه بيل نه كر
لايه نگرى سا فه تحياى بكت... كو نه و زى بيته بهر چاف و
ناشكرا كهت كو كه ريت وى زى زى فه دهن... نه زى چهز ناكه م
بچم... بهلى ده بيا هه لويسنا من زى وهكو نه وى ت ديكه بيت...
«فه تحياى» به قيت خو گوتن و چا قيت خو نفلانده فه دا فه گه ريه فه وى
خه ونا زى هوشيار كرى... وهسا من هزر كر كو خو يشكا منا مهزن
هه لويسنا «فه تحياى» قه بيل كر... بهلى دوو باره ب توندى هه زانده
گوتى:-

:- ههسته... پاش مه و دايه كى كيم بايى مه دى هيت و دى پيكفه چينه
وى جيهى... «فه تحياى» زخه هه ستاقه ول سهر نقيت خو رابو و فه
چريسك ژناف چافا دچوون... ل سهر وى هندى كو هه لويسنه كا
كرت بوو بهلى من زى چهز د كر وهليا من نهو بوو كو جاره كى نه زى
فى هه لويسنى بينمه بهر چاف:- نهز ناچم... بايى من ب خورنى من
نا بهت... تو بو هنده خو ماندى دكهى...؟! گه ريا فه ب توندى خو
قيلك نيشا د ناف نقيت خودا... ليره دا دهنگى خو يشكا منا سى هات
كو تكال خو يشكا منا مهزن د كر ن و د گوت:-

:- لى گه رى و تشنى ب خورنى ل سهر نه سه پينه...!! لى باقى تكاى
خو يشكا منا مهزن تويره كر كو ب توندى هه وار كرى:-

:- نه... نه ب جى ناهيلم... ناييت بيرسارى ب تنى نه و بدهت...
ناييت ربا وى ب سهر كه قيت... ناييت ل مه جودا بيت... ده بيا هه

دگه ل مه بهيت...! خو يشكا منا سى نيزيكى «فه تحياى» بوود گه ل
ميره بانى هه زانده گوتى:- «فه تحياى» ده بيا دگه ل مه بهى...!
:- كه ريت من زچوونى فه د بن... من نهو نه قيت و نه زچه: ناكه م
بينم.

:- مه هه بيا نه قيت وى ب بينن... دى بيزينى دايكى يا سوزدار به د
گه ل مه «فه تحياى» تيز ب فان به يقا كر ن و گوتى:-
:- ناييت ناخشتنى دگه ل ده بيا خو بكه مين... نهو شولا وى دقبت د
كهت و ده بيا نه م د رازى بين:-

:- دويسر نيه ناخشتنى مفاوسود تيدا هه بن... ههسته دگه ل مه ده بيا
ده بيا كه گوهر ل دهنگى مه بيت... ده بيا بزانيت كو نه م د رازى پنه لفى
هيشكى و فى جهو رو زولمى...!

:- ههسته «فه تحياى»

:- نه خير... نهز ناهيم

:- واته تو بيرسارا خو يا ب تنى هه لدير بيزى... باشه دى ته هيلين و دى
چين...!! خو يشكا منا مهزن پيدا چوو گوتى:-

:- بهلى دى چين و ته هيلين و نه م بتنى دى بهرام به را چاره نقيسا خو
راوه ستين...! «فه تحياى» گوتى:-

:- نهو دگه ل ميسرى خودى هنگو لال كه ن و نا هيلن ب ناخستن، دى
هنكو ژ نيك جودا كه ن...!!

خو يشكا مه با مهزن نهو بى دهنگ كر و گوتى:

:- نه شيت... نه م دى ب هيشكى و توندى ل بهرام به رى وى راهه ستين و
وهكى ته نه م ترسوك نايين.

پاشى بهرى خو وهر گيرا لايى من و خو يشكا مه بيا سى وى گوتى:-

:- وهرن دا بچين... نهز د زانم چ چا فه رى يا مه د كهت ل و پرى.

***

ل و پرى... د ماله كا دى دا رويمه تى ده بيا من بى چا فه رى به... نهو
رويمه تى پان كو دوو كه زيت مه زن و سوسور ل هه ر دوو لادا د هينه
خارى ول سهر هه ر دوو مليت وى بى د مه ر مهورى دا داد به زن...
مرو فه كى دى جگه ل بايى مه بو خو يارى بايى دكهت... ل سهر سينگى
وى زار و كه كى دى وى شيسرى د خوت كول من هه رام كرى و نه دايه
من... نه گه ر نهو نه م چووين و دبرگه ه فه كر... گرينگ نى به كو ب
شهو ق و سوز فه مه ل بهر سينگى خو فه ب شدينيت... دلى وى ب
شادى ناهه لپه ريت... بهلى چا قيت وى دى بزفن دا مه ب هه ز ميريت

نيك... دوو... سى... كا يا چارى...!!؟

***

نهز فه له ر زيم كه له گرى د گه رى يا مندا په نگيا... روند كيت من

دهر پهرين ... خویشکا منا مەزن روندکیت من دیتن ... ب دلسوژی
ل سەر زاروکی یا من کره گری ... ئەم یی دچین بەرهف دەرگه هنی ئودی
... دەنگی « فەتخیا » خود ناف نڤینادا ڤیک ڤینای ل دیف مەبوو ...
:- تۆب خودی ... ئەگەر ژ من پرسى ب بیژنی یا مری ... !!!

***

مرنی دەنگه کنى هه ی که سى گوهر لى نى به جگه ل وى که سى نه بیت
کو چه زۆی دکەت ... مرن ل دەف مە ژيانا خوشى وشادى بوو ...
ئەف دريان و پارچه پارچه بينه د ناف فان لایانه دا زاروکی یا مە ماندی کر
... شادی و خوشی یا مە گەلەك جارال بەر سەر ... مە ژینى د ناف
هەستى یادا نە هیلا ... دەماریت مە سوتاندن ... هەتاف ژى گەلەکا
گەرم بوول وى رۆژى ... رۆژا ژیک جوادىینى ، ناشکرا کر کو مرنی
و هکو ژيانى هونیت خوینى د هەین ... ئەرنى دەبیا ئەم ڤى ژيانى ب ریفه
بسهین ، ئەم وهسا د هەرفتی و نەسای ... یان ب تەواوى سا وەرارو
تینگه هیشتنى .

***

هەست و تینگه هیشتن « فەتخیا » د پيش هەست و تینگه هیشتن مەدا
نەبوو ... مە برین د دیت و هەست یی دکر ... مە دگفتشى
... چونکە مە نەدڤیا کیمەك ژوانى بمریت ... مە دڤیا دگەل مە
وەرارى ب بنیت و مەزن ب بیت و هیوا مە توند تر بکەت کو بشین وى
داپکایەتى یا درو و دەکەین و ب بیژین مە نەڤیت و ل بەر چاڤیت دەبکا
خو هەوار بکەین .

لى یا ئەفر و هەستا مە دڤیت ژ مە جودا ببیت ... « فەتخیا » دڤیت
بەبنیت و مە هەر سى کا بکەتە د ناف هیتوینا تویره یی دا ، هەر وهك مە یی
ڤیای ئەف جوادىینە رووى بەدت ... ل ویرى تویره یا دەبکا مە
چاڤەرنى یا مەبە ... شەرنى وى کو بابى مە نابنیت بەلى هەست یی
دکەت ... ل بەرامبەر وى رادووستیت ... ل سەرنى جاددى
رادووستیت و خاترا خوژ مە د خازیت و نەویریت نیریک ببیت ...
ئەگەر نیریک بوودى تویره یی ژى دەرکەڤیت هەر وهکو دا پیرامه ئەف
رەوشتە نیشان دای ل پيش نهودا ... ل وى رۆژى دا ل پيش چاڤیت مە
بابى مە قوتاو ... گری ... نە ل بەر ژان و نازارا بەلکو عیجزیا وى
بووى بوو کو شەرم ژ مە دکر ... ژ وى رۆژى ئە خو دویرکەر ...
ئوتوموسویلا خو ل دویرڤه رادگرت ... ئەم پەبیا دە بووین وهکو وان
هەسپیت د ژانن دى هینە فروتن یان دى هینە کوشتن ... یان ژى د ناف
نەختە خانە کى دا دى هینە حەس کر ن کو هیچ بیهنە کا خوشا ڤیانى لى
ناهیت بەرامبەر بیهنا نەخوشا گراڤیت تویره یی ...

بابى مە رادووستیت دگەل مېهرەبانى یا خو چاڤەرنى یا گە هیشتن پیت
زاروکی یا مە دکەن بو برینا وى دویرینى ... هەر کو دگە هینە
بەردەرگه هى ئەم بو خاتەر خاستننى دەستى خو بو بلشد د کەین و د

هەژینین و ئەو ژى هەر وهسا ل هەمى جارا وهسا هزر دکر کو خاتەر
خاستنا وى وى جارى یا ب دوساهى کى به ... بەلى ڤیشارى د هات
... ب ناکامى ئەو جاددا تەنگە کو ئەم تیندا تیندە پهرین ل دەمى رۆژى
ئاخا وى تەژى روناهى کر بوو مە د بریە ئەو ژى دەرکەتین کو تارى
ناشکرا دکر کا دەر وونى مە چەندى تارى بەو نارەختى و ناچزى یا مە یا
چەندە و هەژارى و بەلەنگازى یا کو د رۆژەکا تەواو د مالا دەبکا خودا مە
دیتى و تام کرى ... جادده مە د پرى ب لەزسر ل وى دەمى ئەم پیندا د
چووین ... دلێت مە وهکو چىچا د هەلفرین و مە هەوار دکر :
:- ئەم ئەگەرباى نەڤه دەف تە باب ... مە ل سەر پەرىت دلنى خو
هەلگەرڤه ... مە هەلفرینە ... ئەم تەکا و رجا دکەین جارە کادى مە
نەئینەڤه تیره .

***

لیرەدا کیزه که خوڤیک د بنیت ول ویرى « فەتخیا » خوڤیک دینا
... قەبیل نەکر کو خویشکا مە وى ژ جیهى وى هەلقینت ... د
دەر وونى خودا خویشکا مە حەز دکر کو ئەم ژى وهكى « فەتخیا »
هەلنەڤین ژ نڤیناو ب بیژینە بابى خو کو ئەم هەمى حەزناکەین بچینە دەف
دەبکا خو ... لى یا ب هەستا زاروکی یا خو دزانى دەبیا بزاڤهك هەبیت
... دەبیا بەرامبەرى خەراپى و شەرنى دەبکا خوراووستین ... یان دەبیا
ڤیربىنى ... تا تینگه هین و لى ڤیربىن و پاشى ب هەمان چەك ل
بەرامبەرى راووستین ... چاکه ... خەراب نى به ... بلا لەشى مە
یى تەر بیچەك نازارا ب بنیت ... باشه ئەگەر هیشکى وى سوزى یا
وى ... کو هیچ کەسەك تا میرى وى ژى نەشیت بەرامبەر راووستیت
... مە ب ئیشینت و پارچه پارچه بکات ... میرى نوى هەر تەماشا
دکەت ... هیچ شولەك وى نى به جگه ل پاره دان و سەرف کرنى و
دامرکاندنا وى لەشى تەرنى تەژى بیهنا خوش و حەزنى وى .

***

ئەو خەراپى و شەر چاڤەرنیت مەبوون ... هەر وهك سارى یا شەڤى
چاڤەرى یا وى کیزى به دا پیت وى رەق بین و ئەو ژى چاڤەرنى یا
سپیدەکا نوى بکەن دا هەناسى هەلکیشیت و رەڤین پیت کیزى بەر
بەدت ... « فەتخیا » ژى وهسا ... دڤیا پشى یا وى دەمى هەلکیشیت
... گرینگ نى به ل جەم وى ئەگەر یى شول و کار ژى ل جیهى خو
بمیتەڤه ... لى یا وى ئەم دوا نەئیخستین ... مە هەر سیکسا خو
نامادە کر و بەرهف ئوتومویلا بابى خو چووین ... دلنى مە د نەرنى ...
ل دەمى پیت مە ئاخا جاددى دیتى ... ئەم زیدەتر ڤەلەرزین و هەژباين
... بابى مە هەست ب وى لەرژینى کسر ... دەستى خو ل سەر ملنى
خویشکا مە یا مەزن داناو گوتى :

:- ئەگەر دەبکا تە گوتى کاتى « فەتخیا » ب بیژنى ئەفر و خوینا
نەمریکى یا ئەخارى ... !!

ل وی دهسی من ههست ب تاما وی خوئی کر دهفسی خودا ...
ههناقیت من گرز بوون ، قره قر من کر ... وهکو وی مریشکا ههناقیت
خود کفشیق و قره قرنی دکهت دا هیلکه کی بکهت ... من زی زکی
خوگر و گفشی و ههوار کر :

-: نای زکی من ... نای زکی من !!

بایی من سهری من گرت ... دزانی چ دههناقیت مندا ههیه ...
ترسه ... !! ل دهمی گوئی :

-: نه ترسه ... دهیبا نه ترسی و زیره کی بی ... !
***

کیها زیره کی ... !! ههتا تهسمان زی بی شیلی بوو ... زه لالی یا
وی نه مابوو ... بی تویره بوو ... ههروهک تشه کی وی نازیر ل
تهدری دی مریت ... ناخا جاددی زی ههست ب لیدانا دلنی مه دکر
... هزار داستان و سهرهاتی د میشکی مه داتیلدپهرین ... ل وی
دهمی مه جادده د پری ...

ههر ل دهمی ده رگه هه فکری ... چاقیت دهیکا مه به لاقه بوون و
گوئی :-

-: کا خویشکا ههوه ... !؟

-: نه هاتی به ...

ب ناخفته کا دل شکهستی فه خویشکا مه یا مه زن گوئی کو دلنی من بو

سوت . دهستی دهیکا من ب توندی که ته سهر روی وی ... دهنگی
سه ترا دهستی وی ل رویمه تی من ده رچوو ...

-: هوبن ب تنی ... ! بوچی د گهل ههوه نه هات ... !؟

-: خو یا ته مریکی یا فه خاری ... !!

دهیکا من کره ههوار و گوئی :-

-: تا نه گهر هه می خو یا ته مریکی فه خاریا ...

تهم راکیشاینه زوری و ... عه بای نارمیشی خو هه لگرت و
ته ماشای مه کرو گوئی :

-: دی چم ... نهو دی نیم و ... دی بین ... !

وهکو چیله کا تویره هار و بهر دای ده رچوو ... تهم زی د لهر زینی ده
مانبه فه .

***

کیز دله رزی ... نشروزی خو ناخا خول سهر نهدری دا نینابوو
خاری ... ههر وه سال سهر وی پارچا ده ریایا ل بهرامه ر مه ... ل
سهر بهر بانکی ... عه فیری کیم کیمه خود کیشا بهر رویی روژی ...

سه تره به کی د خوت و دگرت و روندکیت وی د بته پهریشکیت بارانی و
د کهفته سهر نهدری ... چونکه که تن و مرنا ل سهر رویمه تی گیای
حهزی دکهن ، ناف چوو ... زیده بوو گه هیشته دهف کیزی ...
ههست ب ساری یا نافی کر ... خو زیده تر فیک نینا ... دم وکات
گه لیک هندی د چوو ... نهو زی بی شول و کاره و د لهر زیت و د
لهر زیت ... ل بیرا من د نیتته فه نهو لهر زینا تهم تیدا زباین .

***

هه تاخا نیفرو یا یا گهر مه ... حهوشا مالی - مالا دهیکا مه - یا پاکزو
رهونه قدر بوو ... بته داره کا کهسک د نیتفه کی دا بوو ... برکه کا معزن

ل خشتال دوور وی داری دهیکا من ناخا کر بوو ... ناخا وی برکی د
چاندیری یا هنده ک رهوه کیت کیم خوردا دانا بوو دا خارن و خیرا دارا
مه زن نه بدن و سهری خول سهر وی را بلند نه کهن و هه می جیهی ناخی
ناف ناهدت ... ته نها بنی داری نه بیت ، دا هیچ رهوه کیت دیکه بی د
مشه خور ل دهف شین نه بن و لی ب سهر نه کهفن و کر می بکهن ...

حهز نه دکر هیچ رهوه که کی هیز دار بهرامه ر بته دارا وی راوهستیت ...
رهوه کیت دیکه زی ههر بو خه ملاندنا بته دارا وی نه .

ل بن عولنی کو دوو سی په یسکا ل تهدری حهوشی بلند تر بوو ...
تهم ههر سی بیکشه نویسی ل دهف نیک رویشتی بووین ... ل سهر
نالیکیت ستویر و نقش کری ... مه خو بیکشه نویساند بوو ... ههر

چه نده دونیایا گهرم بوو ... لی یا له شیت مه فه دله رزبان ... زبایی
مه د ناف حهوشی دا د هات و د چوو ... ل دهف بته داری تا دوماهی یا
حهوشی ... بزنده ک ل ویری یا گری دای بووی نار هحت بوو ...

داره ک دهستی دا بوو ... ههر کو زیده تر تویره و نار هحت دبوو داره ک ل
پشیا بزنی دا ... بزنا بهله نگاز زی دا که ته مه ته مه ته کا بی لقلشین
... ل دیتشای دیمه نهی مه ههست ب لیدانا فی داری د کر ل سهر

پشیت مه ... شه پره زینی تهم د خارین ... زبایی مه د خار ...
دواکهفت ، نه هاته فه ... ل ویری ج دکهت ... ؟ چ ل بایی مه د
کهت ... ؟ چ تاوان بووی و ژنسابا مه یا باش و « فه تحیایی »
هه لده بستیت .

***

« فه تحیایی » ناشکرا کر باشی هینگی ... نهو وهختی ب فیرو
چووی ل وان با دهیکا وان د گهل و نی دا بوو ... دانا بوو د کوشا خودا
... هینده ک سوزو میهره بانی یا نه راست ب سهر دا داپاراندو ماجی کر
... ل زبیر عه بای خو کیکه کی پستک و شیرینی بو دله نینا ...

بوئیکه شوشه بهك دایځ كو «فتهحیایی» ههمی دهما جهز دكر هه بیته
... تهو ههمی دیاری و شیرینی و سوزا دره و «فتهحیا» ل سردا بر ...

گه لهك یی خوش بوو تهو میهره بانیا یی کافی ... تم ژی ل جیهی خو
فه د لهرزین ؛ دویل وان ههمی تشتا ... ترسی ههمی قالیی مه پر كر
بوو ... لیپا «فتهحیایی» باوهر كسروب سردا چوو ... ب لهزو

بهزی ههستافه و جلكیت خول بهر كرن و دگهل دهیكا مه كهت و هات
... دیسان گوته مه كو دهیكا مه گوئسووی كو خویشكیت وئی زیاتر
بوكه شوشه و شیرینی یی دوهرگرتین ... «فتهحیایی» غارداو دهستی

خو داځ دایكا مهو كهتنه ری و بهرهف مه هاتن .

***

هیشتا تم فه دله رزین ... لیپا دهمی رویمه تی «فتهحیایی» ب

شادی بهرهف مه هاتی لهرزین و ترس ل دهف مه نه مسا ... وهسا مه
هزر كر كو تشته کی نوی یی د دلی دهیكا مه دا هاتی په چی كرن و دروست
بوون ... دی مه هه میا پیکه جه مینیت ... تم ههمی هه لهرین و مه

خو هه لافیت و بهرهف وان چووینه پیش دا شادی یا نه هتگافا مه كول
پاش بنهن كوړتی به كا مهن دره چوووی دگهل خوشیت «فتهحیایی»
تیکه هل بین ... ههركو ... گه هیشتینه نیشه كا جهوشی ... نیريك

بنه داری ... دهیكا مه ههوارهك راهیلا ... دلی مه هه میا ل بهر
راوه ستاو قه تیا ... عه بای خو دانا ... هافیه لایه کی و ... دست
یی كرب قوتانا مه ... پیکه نوسانا مه ژئيك فه كر ... تم ژئيك جودا

كرین ... تم كه تپین ... ناف چافیت مه ب ته درنی گهرم كه تن
... ته م فیک هاتین ... بوكه شوشه و شیرینی و دیاری ههمی
به لاهه بوون ... كه فا تال و سپی ل سهر دهفی دهیكا مه كهت ...

فتهحیایی «جهز دكر پارچه كا حه لوایی هه لگر به ته لیپا یی دهیكا مه
پینه كا توند لی دا ... كه ته سهر پشتا خو ... ههول ددا ب بزافا
دهستیت خو ؛ بزافا یی یا ... كو لیدانیت پینت دهیكا مه دویلر بكهت

... بهلی نه دشیا ... تهو لیدان و تهو شهرنی دهیكا مه دگهل مه كری
چو جارا ژ بیرا مه ناچیت ... ههروك نهو بزاف و لفلشینا كیزی بو
بوون نه مانا خو من د ئیشینیت .

«فتهحیا» یا دریز كری بوو ... چاهه ری یا دهستی ئیكنی ل مه بوو
بووی دریز ب بیت دا ههستینه فه ... ههول ددا رابته فه ... مه خو
گرژ دكر و گیف دكر و هیزو توانا مه د ئینانه دهست و پینت خو دا ئيك و
دوو بگرین ... لیپا ده م و كات نه بوون بو بیر كرنی ل «فتهحیایی»

... تهو «فتهحیا» بریسا را خوب تنی دای ... ههروك وئی ب تنی
مرنا خو هه لیزارنی ل ژیر پینت دهیكا مه یا هار ... لفلشینیت وئی ئیفلیج
بوون ... تم د دویلر بووین ل جیهی لیدانا یی یاوه تا نهو ژی تم

هیشتا د دویلرین و دهیا بلفلشین .

***

- : دهیا تو بزافئ پكهی ... تشته کی نه انجام بدهی .

هیدی گوته وی ... پاشی كورویی وی گهرم ماچی كری
- : تكایی دكهم ... رجایی دكهم بلقلشه ... تشته کی بكه ...

دهر كه فه !!

پرسی :- ل فی سهرما قهرسی دا ... ؟

رجاو تكایت من هاتنه خاری :

- : رجایی دكهم ... یان دهیا راست كه یه فه تا نارام بیت یان ژی

پكوژه و تهواو ... !

پیکه نی و گوئی :

- : بوچی بوون و هه بینا فی كیزی ژیر ناكهی !؟

- : یا ل پیش چافیت من ... ههولیت یی مفاو سو دیت وئی من ئیشین

دهستی من په رخاندو گوئی . !

- : ههمی ههول دبی مفاو سو دینه ... هیندهك ههول دگه هنه

ته انجام و بهر هه می دهن ... بلا لی گهرین ... دویلر نی به

سهر بكه فیت و خو رزگار بكهت ... کی دزائیت ... روندك

سهر كه تنه گه ریا من و هیدی من گوئی :

- : تو نزانئ ... ! ل دهمی كیزی و هردگه ریت گه لهك زه حمه ته بگه ریته فه

سهر و زغی ئاسایی خوئی كه فن ... دهیا تم هاری كاری یا وئی بكه یین

ل وئی رژی مه ههولدا هاری كاری یا «فتهحیایی» بدهین كو دین

پینت دهیكا مه دا ههرشی ... تا نیزیکی بنه داری یی ... بئی وئی

گرت ... هیشی دكر كو بشیت ل جیهی وئی ههلقینیت و خو د ناف ناخا

وئی دا فه شیریت ... بنه دار لهرزی ... دهنكیت «كناری یا» تهویت

سو رو گه هیشتی كه تن ... نه گهر بنه داره كا وهسا مه ل مالا بایی خو هه یا

... دا غاردهین و فیکه دین و كو مكه یین و خوین و دا بهر كیت وان بو

خوشی و شادی فه پیکه داده یین و دا تیر ژی بین ... لیپا نهو «فتهحیا» یا

ل پیش چافیت مه تازارا د خوت و وئی فیقی هبچ تام نه بوو ... ههز

وهسا شادیی ژی تام نه بوو ... تا دهمی زربایی مه هاتی و دار د دهستی دا

... وهسا مه هزر دكر كو شیناتی یا دهیكا مه ل ژیر داریت وئی دئی

که هی بیت ... لی پاد وی دهمی دا ژبیرا وی نه چوو کو «فتهحیا» توفی
 زلامه کنی دیکه به کو د پیش وی دا ژنکا وی یا ل کچینی نیخستی ...
 نو ژنکا نهو سامانی وی ... دار دانی ... ب توندتر لی دداو نهو زی
 ب غرور ل سمری وی راوه ستابوو .

***

ل بهرامبهر من بی راوه ستای بوو ... نزل سهر لیشا تهختی یا
 رویشی بووم و چافه ری سا تشه کی بووم بکته ... دهستی وی
 دریز بوو بو فله کرنا دهر گه هی بهر بانکی ... فله کره فله ... بایه کی خوش
 ب توندی هاته ژورو دهر گه هی تودی ب توندی پیشه دا ... چوو دهری
 ... پینگافه کنی ... دوو پینگا فا چوو پیش و پینگافه کا دی زی ...
 گه هیشته دهف کیزی ... ندری دنی راست که ته فله ... ؟ یان زی دنی
 کوژیت ... ؟ نزاب تهواوی دنی چ کهت ... !!؟

پیش وی دهمی کو دنی چپته دهری ل من پرسی : نه گهر من راست کره فله
 ... یان زی من کوشت ... دنی نارام وره حهت بی ؟
 من حهز نه دکر کو هز ریت من زیده تر ل توخییت بهر بانکی تیهرن ...
 نه ز گهر یامه فله بو چافه دیری و دیددا چوونی د گهل وی دا ... بی خو
 بلند کسر ... پیش وی هندلی کو بی خو داهیتته ف خاری ... من
 هوار کر :

- : راوهسته ... چافه ری به ... !!

***

نهم چافه ری نه بووین ... ل دهمی دار هاتی به خار بو سهر لهشی «
 فتهحیایی» ل سهر وی هندلی زی ل بهر هویی عینادو سهر پنجیا وی بوو
 ... مه قه بیسل نه کسر لهشی وی برینسدار بییت یان بمسریت ... مه
 همولدان دهستیت خو بو دریز کهین ... لی پاد دهستیت مه نه گه هیشتی

... دهیا زیاتر ل دهست دریز کردنی مه نه نجام دابا ... لی پاد هاری و
 تویره بی یا دهیکامه و نهو چریسکت ل دهم و چافیت وی دهر دچوون ...
 ههمی بزاف و لقلقییت مه نیفلیج کرن ... نهم سی بووین و «فتهحیا»
 نیک بوو ... مه نه دفا نهم بیکفه بمسرین ... دهیا بهر گری زی
 بکه بن و راوهستین ... دهیا بمینین ... خو دویر بکه بن ... تا
 هیز دار تر بین و روزه کنی فله گه رینه فله دهف دهیکا خو توندو زیره ک و توستتر
 ل ههمی لایه کی فله ... لهش و راو بیرو باوه و کار و شولیت خودا ...
 ل وی دهمی نهو تشیت بهرامبهر مه راوه ستاین و نه شیا بن به که لله ره فنی
 پیستیت مه که فل کهن نهم دویر که تین .

***

بی وی ل کیزی دویر کهت ... روی خو وهر گیرا لانی من ...
 دفنا وی کیمه ک سور بیوول بهر سهر مایی کو که هیشتی به رویم تی وی
 ... پینگافیت وی رهق بیوون ... من دهست ل سوکری وهریناود
 کوشا خو ناو رجاو نکا من زی کرن :-
 - : نکام وایه نه کوژی !!

پیکه نینا وی بزکیا ... دهست ل نهستونی من وهریناو نه ز گر تمه د
 نامیزا خودا ...
 - : بی گویمان نه ز د زاتم دهر بیرم و بیژم من نهف مرو فله د قیت ... !
 د من گه پشت و گوئی :

- : نه ز د زاتم تو بیروی ل چ د کهی ؟
 نه ز برمه نو دا گهرم و خوش دا سهری من دانا د نامیزا سینگنی سینگنی خو
 دا ... یاری ب پرچا من کرو به لاله دکر و داقیت وی راست د کر نه فله
 - : ناجز نه به ... خو تیک نه ده ... هوین بهر پرسیار نه بوون ل مرنا «
 فتهحیایی» ... باو باروقه ی گرژو توند ژهوه ب هیز تر بیوو ...
 نهف دیمه نه ز بیرا من ناچیت و نه د چوو ... ههر چه نده نه زامه زن زی
 بیم

- : ههست و هس زی بی دمه زن بین ... !

دهستی وی من گرت و تلیت من خود ناف دهستی وی دا فله شارت و
 کراسی وی من ته رکر ب رویاریکی روندکا .

« لیلی العثمان » چیر وک نفیس و رزنامه گهر و فهرمان بهرا زیره کا نیر گه و
 تهله فزیونا کویتی د بهر نامیت رهوشه نیبری دا ... جیهه کنی دیار و چاکنی
 هدی د ههمی کونگریت تهده بی وروشه نیبری ل جیهانا عهره بادا ...

چیر وکیت وی ل جغزرا ریالیزمی یا مرو فایه تی دا دز فرن ... نهونی
 بهر ههمی وی فله خوینته فله ب چاکنی په بکه رو وینه و رهوشیت ژنکا
 روزه لاتی یا موسلمان دنی بییت : ههر وه ساوان وینا دنی ل دهورو
 بهریت خو بییت چونکه « لیلی العثمان » وینت هوساب چاکنی نا فا د
 کهت و د لقلقییت و د نیتته بهر چاف ... نهف چیر وکه ل کومه لا
 چیر وکیت وی کو ههر ب وی نافی یا هاتی به لاله کرن .

د . نافع نا کره بی

پهنگی زهردی پلمراو

نووسینی جمیل رۆژبهیانی

له نەخۆش خانە چوار نھومی بەکەدا - کە بە پلە دووم دا ئەنرا - بەکێ پیاوانی ناسراو نوێنرابوو ، گویا دوو چاری نەخۆشی گەد پۆست (فتق) بووبوو ، جگە لە برین پیچ و نەخۆشەوانەکان ، هەمیشە چەند کەسیکی تری بە دەورا وەک پەپوولە نەخۆلانەووە بوو خەیمەت و چاودێری و حەساندەووی . بەکێ لەواتەیی کە دانرابوو مشوررخوری یی کابراییکی قوچی پلەزەندەری سادە میشک بوو ، ئاگری میبازی ئالۆشی لەشی بوو ، وەها هەلەشە کردبوو وەک دەعبای پەلەسە وەترەیی بەخۆی ئەدەگرت و هەر لە جەم و جۆل داوو ، ئەگەر ماوای بوابە هەرامە ئاسا هەلی ئەکوێتایە سەر ئەورەگەزە ناسکاتەیی کە هەرگیز خۆشیان بە چارەیی ئەو جۆرە دەعبایانەدا ئەدەهات ، هەر لەبەر ئەوە ناتۆرەییکی زۆر سەیری پر بە پێشی پێوێ ترابوو کە ناین پوتری . . . رەگەزەیی ناسک حەزی لەم پشی پشی بە دەیی : بەجوانی یا بە شیرینی یا ، بە بەژن و بالایی لەباریا ، بەچاوی رەش یا - کال - یا ، بە برژانگی تیر ئاسای دل سەینیا ، بە برۆی وەک شیرینی چاوپا ریزی ، بە گەردنی مامزینی وەک بللوریا ، بە سنگی مەرمر ئاسای زەقیسا ، بە مەمانی نازنجانەیی وەک گۆی زەسویا ، بە قەدی باریکی یا ، بە پەنجە و قامیکی وەک قەلەم یا هەل بەدی ، و لەگەڵ هەموو تووش هاتنیکیا وەک ولاتسانی پیشکە و تەسوو دەستی بو بگری بە سنگەووە کێرئوشی بو بەدی تا سەرنجیکت بوات ، و بە لێوی گۆل جۆنچە ئاسای بزیکیکت بو بکات و بە پشی پشی - بەکەت دەسە مۆبیت کە بتوانی گۆلیکی سووری بە دەیه دەست ، و دەس بەری پەنجە ناسکە کانی بگری و ناو لە یی تەرمی ماچ بەکی و دەرگای گۆفت و گۆبەخەبە سەر پەشت . . . ئابەم جۆرە دەیی رام کردنی رەگەزەیی ناسک . . . (بەکێ لە ناسیاووە کاتمان لە مەیی تێبە راندیبوو هەرنایوی یار و کەیی خویی

نابویشی و هەر ئەسوت پشی ئاو بە لا لۆچکە یا ئەهاتە خوارەو . . .) بەرێک کەوت هەر لەو نەخۆشخانەیدا برینداریکی شەری ئازادیش نوستیوو ، کابراییکی ئاوارەیی وەک خۆی چوو بوو و دیدەنی و هیچ کام یان بە نەخۆشە ناسراوە کە یان ئە ئەزانی کە لەوی نووستوو ، لە کاتیکیا ئەوان لە گەرمەیی دووان و بەسارادانی خەمان و باسی رابوردووی رۆژگارو ، چەرمە سەری دەستی زۆردار بوون ، ئا لەم کاتەدا کابرای قوچ بە یی ناگایانە کردبووی بە ژوورا ، و لە گەڵ هەردوولا یاناکا کە کۆنە ناسیاری یان هەبوو کە وتیوانە چاک و چۆنی ، ئیجا کابرای قوچ وتیوو : ئەو پیاووە ناسراوە لێرەبە نیشترکاری کراوە و تازە بەنگە کە بەری داو ، خەریکە ئە نالێنی ، میان داناو بە دیساری یەوێ مشورخۆری بێم و چاودێری بکەم و ئاگام لە خۆی یی ویشوازی میوانەکانی بکەم ، جەزئە کەم لە دەرفەتیکا هەواییکی بپرسن ، ئەبیتە هۆی حەسانەووی و ئارامی .

پاش تۆزی کابرای ئاوارەو بریندارە کەیی دۆستی پیکەووە ئە چەنە لای کابرای ناسراو بۆ ئەهه وال پرسینی و هیسوای زوو چاک بوونەووی بۆ دە کەن و دوعای زوو رزگار بوون لە نەخۆش خانەو ئە گەری نەووە ژورە کەیی پێشو . . .

لەم حەلەدا یارووی قوچ کە کێچ چوو بوووە کەوێی و مەگەسەیی ئە کرد بە نایوی قاوێ بۆ میوانەکان هینانەو ، یا کاریکی ترەووە خۆی ئە کات بە ژووری نەخۆشەوانەکانا ، کە ئەبیتی « زەنگە زەردی پلمراو » تەنباپە شەکرێ ئەشکێنی ، نەخۆشەوان هەبێری لێ دەکات ، یارووی قوچ لە شەرمی ئەوێ نەوێک نەخۆشە ناسراوە کەو دوو کەیی تری دۆنگە بەکن خۆی بزر ئە کات و ئە چیتە دەروە چەند قوتوینی شیرینی هەمە جۆر لە گەڵ خۆی بۆ میوان ئەهینی و

ئەگەر پىشەۋە لەم ھەلدا كاتى ئەوئە بىت كە نەخۇشەوانەكان بەسەر نەخۇشەكانا بگەربىن بۇزاتىشى پەلەي گەرمەي لەشيان و پالە بەستوى خويىيان ويۇدەرمان پىدان و ، دەرزى لىدانىيان و پىيوسى تىريان . . نەخۇشەوانى رەنگە زەردى پىلمىزاوسەر ئەدا لەژوو . زى كابسراي برىندارو ئىنوارە باشكىيان پى ئەلى و ئەوانىش وەرامى ئەدەنەو ، وپاش تىماركردنى نەخۇشك بە دم قەسو باسەو .

ئاوارە : خوشكى ئەم جوانى بە ئەم رەنگە زەردە پىلمىزاوہيان نەوتووە ، ئەم قەسە پىشەنەت بىستووە : ئەو نەخۇشەوانەي خەلك تىمار ئەكات خوى نەخۇشەو ئاتاجى تىمارە !

- نەخۇشەوان ئەداتە قاقاي بىكەنن و ئەلئىت :
نەخۇشەوان : قوربان ئىنجا نۆرەي تۆپە !؟

ئەسە ئەلئىت و ئەچىنە دەرەو . . پاش نەختى دەگەر پىشەۋە بو تىماركردنى برىندارەگە پىچ بەست م گۆرىنى . .

ئاوارە : خانمە قىچەكە ئەترسە لە قەسەم زىز بو بىت ؟ ئەگەر بەخرايى تىگە بىشتوى بىورە ، من مەبەستىكەم نەبو جگە لەوەي كە تۆزى پشوو بەدەي و قەسەكەي مائىدوويەكەت دەرىچىت تىكايە ئەم شىرىنى بەش وەر بگەرەمەت شىرىن بگە !

- نەخۇشەوان : سىپاست دەكەم بو شىرىنى بەكەو ئەوئەش بزانە ئىمە كە نەخۇشەوانىن رۆژانە خەلكى جورا و جور ئەبىتىن ھەندى دەممان تال دەكات و ھەندى شىرىن ، با مائىدووش بىن ھەر ئايمى خومان ناراحەت بگەن ، وەرامى پرسىارەكە بىشت لە ھەلىكى ترا ئەدەمەو جارى باسەرى بە ناو نەخۇشەكانا بسوورپم

خانمى رەنگە زەردون بوو نىكەچ ساتىكى پى چوو كابسراي ئاوارە لەبەر قەسەكەي ئەو كە وتى : وەرامى پرسەكەت ئەدەمەو ھەزى ئەكرد كەمترخەمى نىشان بەدات وچاوەرەوانى كەرد

- نەخۇشەوان : ئىنوارە تان پاش ! كاكى ميان ! ئەفەرموئە ژوورەكەم قاوئەيى بخوئەو

ئاوارە : بە سىپاسەو

نەخۇشەوان : ھوى رەنگە زەردىم و پىلمىزاوئىم ئەوئە مەن بە رۆژ لىرە كاردەكەم و بە شەو دوو مىدالى كۆرپەي خوم بەخوئەكەم ، كە تا بەيانى لەبەر گرىيان و زىرە چان خەمو ئارام نى بەسەپانئىش كە لە مال دەرئەچم ئەيانبەمە باغچەي مىدالانى نىزىك مائەكەم و ئەيانسىپىرم بە دايانەكان ، بەلام تا ئەگەر پىشەۋە لايسان لە تاوان دلم وەكو كورەي ئاگر ئەگرىت ئا ئەوئە ھوى رەنگە زەردى پىلمىزاوئىم . . .

ئاوارە : بىورە مېرەكەت لەم بارەو ھىچ يارىدەيىكت نادات ؟ مىدالەكانت بو ئالاؤىنى ؟

نەخۇشەوان : باوكى مىئالەكان لىرەنى بە گوزراوئەتەو بو شارى دورو خوم و مىئالەكانى بەجى ھىشتووە . . .

ئاوارە : كەوايى دوروى باوكى مىئالەكانئىش ھەر ھۆيە بو پىلمىزاوئىت ؟ (قاقاپئەكەنى . . .) ئەي كەس و كارى ترى خوت ، ھى مېرەكەت نى بە يارمەتى تان بەدات !؟؟

نەخۇشەوان : مائى باوكم لە ئىمەو زور دورو ، كەس و كارى مېرەكەپىشم لە شارىكى تىر . .

لەم كاتەدا زەنگى يەكئىك لە نەخۇشەكان زەي ھات . . .

نەخۇشەوان : بىورە ! دەيى بۇزە دەنگى ئەو زەنگەو ، بەلام ئىوہم كە پانگە كەردە ئىرە بو ئەوئەبوو ، ئەگەر ئەلئى

ئاموزگارى بەكى ئەو زەلامە بەلەزەندەرە قوچە بگەن ، كە لاي خوى مشورخوى ئەو كابسرا نىشتەر كراوئەيە ، كە گەدە پۆست بوو ، با تۆزى ئاگاي لە رەفتارى خوى بىت ، خوى ئەوئەسە سووك نەكات كە ناچار بىس بە دەرگەوانى نەخۇشەخانە راگەبىنن : رىئى ئەدات پىتەژوورەو . . .

ئاوارە : خوانەخواستە پى ئەدەيى بەكى لى دەرگەوتووە ؟؟

نەخۇشەوان : ھەزى لە جلفىرىيە ، ئەگەر ھەتپرى لى ئەكەرىت ، ئەيگەبىنئە پى ئەدەيى . .

ئاوارە : بەسەرچاۋ ئەوئەندەي پىم بگىرى بەسەريادىم . . جارى بە دوعا توش بگەرە كارەكەتا ھەردو نەخۇشەكە بەرەو چاك بوئەوئە ئەچوون ئەناتەت كابسراي ناسراوى گەدە پۆست بوو ، ئاوارەكەش رۆژانە سەردانى ئەكردن و بە پەلارو تائوو كابسراي قوچى سەرزەنشت ئەكردو بەرلەوئەي كابسراي گەدەپۆست نەخۇشەخانە بەجى بەئىلى بە رۆژى پى و تىرابو كە سەبەئى ئازاد ئەكەرى و نەخۇشەخانەكە بەجى ئەھلىت ، لەم كاتەدا ئاوارەو برىندارەكە جارىكى تىر چوئەو سەردانى و پىرۆزبايى چاك بوئىنان لى كەرد

- ناسراو : برادەرىنە !؟! مەن سەبەئى دەرئەچم ، بىرىن پىچ و نەخۇشەوانەكان زۆرىان خزمەت كەردوم ، ئەمەئى پارەيان بەدەمى چەندىان بەدەمى ؟

ئاوارە : ئەمسانە مووچەخۆرن پارە وەرناگىرن ، تەنىياگك دەرو دەرگەوانەكان پارە وەرئەگىرن ، بەلام بە پىرۆزباي مەن بو بىرىن پىچ و نەخۇشەوانە ئىرىنەكان سەرو كەرەواتى و پىوئىنەكانئىش ھەرىكە بىنى بگىرى جوانە زۆرپى خوشحال ئەبن . .

ناسراو : پىشەيارىكى شارەزايانەيە ، بەلام ئەم كارە بەمانەدا راناپىشم كە مشورخورى مەن ، ئەگەر پى ئەدەيى نى بە تىكام واپە ئىوہ ئەم ئەركە بگىرنە مل ، وھىوام واپە تىكاي نەخۇشەكانا پەسەند بىت !

ئاوارە : ئىمە يارىدەي نەخۇشەكانى خومان بە پىيوسى سەرشان داھەئىن ، بە ھىوام سەبەئى بەر لە دوعاخوازىتان دىيارى بەكان ئامادەبگەم . . .

كابسراي ئاوارە ھەر ئەوشەو ھەمو / دىيارى بەكانى ئامادەكردو سەبەئى زوو چووە نەخۇشەخانەكەو پاش سەردانى برىندارەكەي دوستى ، چووە لاي ناسراوو پاش رۆزبىاش و ھەوال پرسىنى ، شتەكائى نىشانى داو ، تاردى ھەموو

برین بیج و نه خوشه وانه گستر ته بهومی کی که دوهو نه بهرجاوی ناسه
دیساری به گاتی به سهر د بهش کرد . سج کسری سسر و دو عا حواری به
همه میدان کردو نه خوشخانه می حی هشت و بهری حرا و ناواره و بر بنداریش
گه رانه زور که بیان

نه خوشه وان روزتان باش!

بر بندارو ناواره : روز باش مخیر هانت ، فرمون شیرینی نام بکن !
نه خوشه وان : وختی کار و سهر بهر شتی نه خوشه کانه ، هر هاتم سیاسی نهو
دیساری باشه بکمه که به سهر هاو کاره کالما دابه شتان کرد ، من نهو کاره له نهوه
ده زانم باورم نایی کابرای گه ده پوست شتی وه های به خیسالا هاتیت ،
گهرچی یا دهر له کوهی زور دوهوله مه تدیت

ناواره : سیاسی بو هست ، بهلام باور بکه پیشیاری خوبی بوو ، هدر
نهونده هه به نهو نه بویت پاره تان به سهر ا بلا و کاته وه ، نیمه وتان نه مانه
موجه خورن پاره و هر گرتن به سووکی ده زانن ، ویشنیارمان کرد بیگات بهم
جوره دیساری به ، نهو پیساره زور تر ناغیابانه ژیاوه ولاتانی کم دیوه ، نهوی
ولاتانی پسر دینی شاره زانتر ده بیت و هر وه که سه عدی شیرازی ده لیت :
درو زتریش !!

نه خوشه وان : تم براده بریندارهش چند روز بکی ماوه نهویش
دهر نه چیت

ناواره : سیاسی بو تم موزه بهش ، بهلام لیر نیمه ناتوانین بیسه وه دیده نیتان
وله دیدارتان بی بهش نه بین ، بهلام تو به نیمه ت نهوت میرده کهت کاری چی به
؟

نه خوشه وان : نهویش وه که خرم وایه بهلام نهوپله من له من به پیشتره نهو
نویشاری تهواوه من هشتا شاگردم ..

ناواره : که اویت بوچ داوی گوینزه وت نهو ت ناکات بو لای خوبی ؟
نه خوشه وان : رهنگه به ریوه بهر ایینی تم نه خوشخانه به بی نه دات ..
ناواره : خانم سر وکی تم نه خوشخانه به هاوری گیانی به گیانیمه ، نامادم
پارمه نیتان بدم بو هممو کار و بار بکتان ..

نه خوشه وان : زور سیاسی ، بو تم باسه جاریکی تری قاوه بی پیکه وه
نه خوشه وه .. چه ند روز بکی بی جو کابرای برینداریش موزه دی گوینزه وهی
وهر گرت بو نه خوشخانه بیکی تری که لهوی تیماری سروشتی ده کرا ، جا
ناواره که جووه دیده نی و نه خوشه وانیش هانه چاوه بی کهوتنیا ..

ناواره : خانم رهنگه من لیر بهم ناوهدا نه نیم ، ها تهو کار ته لای خوت
هه لیر به بو زانین تلیفونه کم و ناویشانی ماله کم

نه خوشه وان : زور سیاسی ، تو نه زانی مالی نیمه ش هدر لهو گهره که به !
ناواره : باشتر ، له پاتی نهوهی له نه خوشخانه وه تلیفونم بو بکهی له ماله وه
تلیفونم بو بکه بو کاری میرده کهت .. بهلام جاری به دوعا
برینداره که گوینز رایوه بو نه خوشخانه بیکی تری ، ناوارش لیر ناکای له

نه خوشخانه وه رهنگ زهردی پلمز اوو کابرای قوچ نهما . بهلام جار جاره
یاد بکی نه کبر دوه له دلی خوینا ده بوت : زور سهره لیم نهیرسی ناوی چی به ؟
به راستی نهونده پلمز او بوو دل لیلی نهو را . بهلام قسهی خومان بیت به زن و
بالاییکی له باری هه بوو ، وادباره سوور و سی به کی قور بو بیت ، هه قه تی
به زاری ژبان ، کاری گران ، دوری هاوسهر ، گریبان وزیر هی مندالی
شعونه خوه ، نه بوونی کاتی خورا زاننده وه و خوده رختن نهینه هوی دل مردن
بهلام نه گهر دلی خوش بیت ته بوو زینه وه . کوره سهره پیاو نهونده کم
خیم بیت له به کیکی وه سا نه پرسیت تو ناوت چی به !! بهلی پیاو نه گهر زوو
جوی هلقوتینی وه کو کابرای قوچه هه پتری لی نه گریت !

سی مانگی ره به ق به سهر روزی دوعا خواری یا تیه ری بوو سهر له نیوارانی
زهنگی تلیفونه کهی کابرای ناواره له ری بووه وه ، که بیسه که کهی نابو به گویوه
، گویی له دهنگی ناسک بوو : روز باشی لی نه کرد ..
ناواره : روزتان خوشر کیتان دهوی !

دهنگ : من نیوهم دهوی نیوهی ناواره ، من نهو خانمه رهنگ زهرده پلمز ام
که له نه خوشخانه پیکه وه ناشنا بووین ، که ونه وه بیرت ؟

ناواره : عجب له پاش سی مانگی گویم له دهنگی ناسکی نیوه ده بیت !!
به راستی یادم نه کردی ، بهلام به هانه بیکم به دهسته وه نه بوو نیمه نه خوشخانه بو
دیده بیت ، تویش له کاتی خوینا ناوی خوت بی نهوتم تلیفون و ناویشانی
ماله کهت نه دانی که نیمه ههوال پرسیت ، هدر له مرقا مامه وهوه

دهنگ : تو له مال به سات پیش دیم بولات نیم قهواوه ، نهو جمله هم
ناوتم بی نه نیم ، هم ناشنای مالی خومانم نه کم چاوه روانم به !!
پالیردها نهوه روون بکه مه وه ناواره بی خوبی دهردیکی گرانه ، دهستوری
ولاتانیش دهرباره ی ناواره سهر باری دهرد ، هدر له به پانی یهوه تا نیواره هممو
جوله بیکت له زیر چاودنیری دایه : بویشنت ، دانیشنت ، قسه کردنت ،
کیرین و فروشتنت ، چاوگیرانت ، نووسنت ، وتنت ... ناد ...

کابرای ناواره له بهر نهوهی تلیفونه کهی له گهل جوار نهومی کوشکه که دا
هابیوهش بوو گومانی نهوهی نه سوو که چرکهی تلیفونه کهی قسه هه لجنه کان
وربا نه کاته وه گوی هه لته خهن ، ههروا له وهش به خیالا نه دههات که قسه
هه لجنه کان نه توانن دوسنی گیانی به گیانی بی خوبی بو راه پانندی کاروباری
خویان دزی به کار بین ..

بهلی ! هر وه که به لین بوو له گهل سات پیش دا زهنگی ده رگای مالی کابرای
ناواره کوتای و ناواره به دلنه کوتی و شه رمه وه چو بو ده رگا ، که دهره گی خسته
سهر پشت دوستیکی گیانی به گیانی بوو ..

ناواره : نهی به خیر بیت ! چون وا یادی نیمه ت کردوه !
دوست : لیره ونی دهره ریم به رهو ژوانگه بی حزم کرد دیده نی به کی زور

دوست : لیره ونی دهره ریم به رهو ژوانگه بی حزم کرد دیده نی به کی زور

کورنت بکهم وا دیساره توش خوټ گوریوه یا نه توی دهر بچیت ویا چاوه ری
میوانیکی !

ناواره : هیچیان نیسه نیسته له سر کار گه رانهوه ، نه مر و کوپونهوه زور
دوای خستم ، نوری قاوهیی نه خوینتهوه یا نوشه نی ؟

دوست : سپاس ، هیچ کامیانم ناوی نه چم ژوانم هیه ، با سوری به
ماله که تا بگه ریم بزائم : راوی شکاری کت نه شار دوتوه له بن تخته کانا !!!

ناواره : کوره ناشکوری نهیت له بر نیوه مانان نیمه راومان بهر نه کوی ؟
دوست : نوری با نه بی به خوئی ههلقوتانندن ، له سر هم کولانه « ژاکلین »

دیت سر بهر وه خوار نه چو ، وادیاره بولای تو هاتبوو که هاوری دابووهوه منی
فهرق کردبو سر بهر وه خوار کوتای

ناواره : ژاکلین کی به ؟ خوا نه زانی نیسته هم ناوه نه بیستم
دوست : من له ولای قسه که وه دیم خوټ خشمیم مکه ، نهو کچه بالا بهرزه

دولیم که نه خوشه وانه له نه خوشخانه که می خومان !!
ناواره : ها نهو رنگ زهره سیسه رهقه له که !!

دوست : کوره نهوه دهر دو خهفت وای لی کردوه جارن له ژاکلین که نه دی
جوانتر بوو به لام له گهل میرده که می نیچووه و نه لاتی داوه ، نیسته نه بوونه بوو

مندال یاره .. بابه بازووبروم ، نهوه ک لیت تیک بدم هه نیسته ژاکلین دیتوه
ناواره : ها نهو رنگ زهره سیسه رهقه له که !!

ناواره دوسته که می تا سر کوچه که به بری خست و سر نه چکی هم لاو
نهولاشی داو ، له دلوه خهبالی نهوه شی کرد که ژاکلین بوی نالوی بگه ریتوه

.. به لام له گهل ساتی شمشی ره به قازنگی دهر گاکه له ری بهوه ، ناواره بهر وه
دهر گاکه چو که سر نه چکی دا ژاکلین ..

ناواره : فهرمو ژوورهوه ، بزائم دواکهوتی !
ژاکلین : جاری بلی به خیر هاتی ، بادهیی ناوم بدهیی با مانده ویستم

بهدستهوه ..
ناواره : فهرمو نهوه شو ، نهوه پیسی ، نهوه ش نوشه نی ، کامیانته بهدله

نهوه بیان ..
ژاکلین : میوانه که ت رویی ؟ یا له مالده که تا خوی شار دوتوهه !

ناواره : میوانی من ؟؟
ژاکلین : بهلی بهلی میوانی تو ، من سات پنجی ره بهق گهیشته سر هم

کولانه که سر نه چکی دواوم دا بینم په کیک دورا و دور شویم که وتوهه ،
ناسیمهوه ، ساله های سال له موه بهر هاوسی مال بووین تازه شووم کردبوو ،

شهیدام بوو بوو و گرو دهوری له دام به لام من ماسزی سل بووم به ناسانی شکار
نده کرام - جا نیسته که هاتم و نهو کابرایم له دوامهوه دیت شله ژام ورووم کرده

مه غازه کانی لای خوارهوه خوټ خسته دووا و به ماملهوه خه ریک بووم و چاویکم
هه له کولانه که بسوو تا نهو دهر هات و بهر وه خوارهوه بوو به لای منا ، به لام من

خوټ دایه سیهر نه بتوانی بهدیم بکات و بو نهوهی نهوه ک جاریکی تر بگه ریتوه

خوټ خسته دووا ، نهوه یسه خو که سات پنجم کرد به شمش ، هم کاره کم
دواکهوت هم کانی نورهی نه خوش خانه کم تریکه و بوو ..

ناواره : متیش زورم لاسه بر بوو که هم میوانه له سات پنجمدا سر و
که للهی په پیدا بوو ، باوهر نه که می شمشه مانگه نه گه یسه و نه نیره ، به لام من

لام وایه که میک لهوی ناردوهه بزانی تو کی ؟ دووریش نی به نیوه ههردوکتان
هه ره یسه و نه دیشان هه بیته له گهل نهولایه ، وه ک خوټ نه لئی نیوه ده میکه به کتر

ده ناسن ..
ژاکلین : خوا نه بزانی من نیم قهوسا وه هاوارم بو هیناوی ، هه ره بهر هم

جوره گوی هه لختنه به تلیفون باسه کم بی نهونی ..
ناواره : نوری خانم تو ناوی خوټ بی نهوتم !!

ژاکلین : نهی نهوه نی به نهو کابرایه پی وتوی ناوم ژاکلین ،
ناواره : ناخر نیوه هه ره که چهند ناویکتان هه به بو ناو خه لکی و له مالیشا

ناویکی تری
ژاکلین : نهوه راسته ، به لام دوسته که له گهل هه موو خیزانه که ما ناشنا بوو

، بهو هوه بوو ناوی راسته قه نی می نه زانی
ناواره : نی بلی بزائم چیت لی قهوماوه ؟

ژاکلین : سر وکی نه خوشخانه که داوی گواسته و همی کردوه بو شاریکی
دور ، لای سر وهوش ، بی لام و جیم پیشیاره که می په سهند نه کن ، جا

هاتووم به فریام بگی ، خوټ وت : سر وکی نه خوشخانه که دوستی گیانی
به گیانی مه جاخوابکا نهویش وه کو نه میمان نه بی

ناواره : ژاکلین خانم قسه می خومان بیت بو ژاویهوه رهنگ زهردی و
رهقه له بی که کم بوتهوه ، بی گومان هیوا بیکت په پیدا کردوه ، رهنگ هه

نهوهش بی هوی گویزانهوت !!
ژاکلین : کوره نه به خوا هیچ له کارانی به نه نیا به به نیسته که می تویش

قایم بووم و منداله گاتیشم دوو مانگه لای باوکیانن له شه و نخونی زرگار بووم
بو به بو ژاومهوه ..

ناواره : هه ره شمشه و نه چمه سرهوه بو مالی سر وکی نه خوشخانه که
دوستوره کی بی بووچ نه که موه ، نه گه ره باه ته نه بیت که وتم ها .. !!

ژاکلین : دلنیا به دروت له گهل ناکم ، و ماوهش بهر مو نیر له وه پتر وهر زت
نه کم

ناواره : وهر ز ؟ بی گومان به هانتت زورت دلخوش کردم ، نه نانه که
ناویشتم زانی به لام به راستی ناشکرات نه کرد هوی پلمز لوی و رهنگ

زهردی به که ت چی بووه تا نیسته میوانه که نهوه ندهی بو روون کردمهوه که له گهل
شووه که ت تیکت داوه و نه لاق وهر گرتوهوه نهوه به هوی جیقلدانه تنگیت و

خه بیاریت ..
ژاکلین : دوو ساله له گهل باوکی منداله کان جیابو وینهوه ، نهوله شاریکی تره

وژنی تری هیښاوه ، ومن ناچارم یو خهرجی خوم و منډاله کاتم ، نوره کاری پتر
بکم بویه به هیجا ناگم ، به لام نهمه دوومانگه په بیټ روژیک میده کم و داکی و
خوشکی هم سو هاتنه لام و منډاله کانیاں برد که هم دوو مانگه لهوی به خویویان
بکم منیش زورم یی خوش بوو ، که باوکیان بناسن و کس و کاری خویان
په لهدین ...

ناواره : من نه وک هه نامادم بو هم جوړه یارمه تی به ، ته توانم به خه رجیش
یاریده ت بدم شرم مکه . . .

ژاکلین : بیوره پیوستیم بهو جوړه یارمه تی به نی به تنیا له م به زمه رزگارم
بکه ودلی سروکی نه خوشخانه کم بو په پهنه روه باری جاران

ناواره : به سه رچاو ، به لام له بیرت نه چی که من ناتوانم یی به هانه تی نه خوش
بگمه نهو ناوه ، تو جارجاره وره بو سه ردام . . .

ژاکلین : باشه جارتی به دوعا . . .
ناواره : به خوام سپاردی ، به هیوام زور به دلشادی یوه یی یوه یولام . . .

ژاکلین خواحافیزی کرد له ده رگا چوه دهره وه . . ناوارمش به دوویا
هه ناسه بیکی هه لکیشاو له گه ل خوبی که وته دووان : دوسته کم راستی ده کرد هم

نافرته به له وهی تووشی خهم بیټ له ژاکلین که نه دی جوانترو قوزترو له بارتر
بووه ، کورده واری ده لاین : مزگهوت ویرایش یی موزایی هه نه مینی !! خوا

رووی نه یوسونه و دس کورنی رهش کات ، هه زاره ها جوانی تووشی خهم و
په زاره کردوه ، به لام وه کسوپه لاره کم تی گرت هاتونه وه سه رخوای و

پوژاوه توه ، خه ریکه رنگه زه ردی و سیسی په کمه نه مینی وادیاره بیټی کردوه
، هیواییکی له دلایه پیدا بووه . . با له خه یال بگه ریم بچم کاره کم یی بوا په ریم

فرمانی گویزانه وه کمه یی پوچ بکه موه . . .

ننجا ناواره گورج که وته خوی و به رگه کمه یی پووشی و به ره و مالی دوسته کمه یی
که وته بری ، مالی هم دوسته یی سروکی نه خوشخانه کمه یی دوور بو په یان گردیکی

زور به رزیسو به گه رین چوو پاش چه نند ورده یی گه بیټ و له به ر ده رگا که
دایه زی و په نجه یی تا به زهنگی ده رگا که دا براده رکه یی هاته دهره وه ده ستیان کرده

ملی په ک و چاک و خوشی یان کردوه چونه زووره وه سه روپیکی و سکی یان
هملقوراند ننجا که وته دووان :

برادر : خیر هبم شوه یی ناگادار کردنه وه یی تلیفون ! نیمه ت یاد
کردونه وه ؟

ناواره : من همیشه ناره زمه کاتی خوم له گه ل تزه سه ر بیه م به لام رووی
روژگار رهش بیټ ، نه من و نه تو نه و نه ده کاتمان به دهسته وه نی به ، ناره زووی

دیدار بشکینین زور جار به یاد مایت شوه یی بچینه پانه یی توزی خهم به یاده یی ،
به لام که تلیفون ته کم تو گرفتاری . . .

برادر : به خوا منیش به حمزه تهموم و ختیکی وه هام هه یی نیمه دیده نیت و
له ویوه بچینه جیی یی ، نی بلنی بزائم هم درهنگ و خسته چی هینانی ؟

ناواره : گریسانی دل پر له خه میکی گرفتاری لی قه وساو ناگری به ردا به
که ولم و ناچاری کردم بهم شوه توفه نارامی شوه له توش تیک بدم . . .

برادر : نارامی تیکدان !! جلفچه ؟ من هم ساته به ژبان نه زانم که له گه ل
تو دانیستوم ، یوم خوشترین کاته ، نه و بو به دوو مانگه تو م نه دیوه ، به

تلیفونیش ناگامان له په ک نی به له گه ل نه ویش که تو نه خوشت هه سووه له
نه خوشخانه کمه یی لای منا . . . نی بلنی بزائم ؟ گریسانی کی بدم شوه له مال

دهری کردی !!

ناواره : وهک وت مانگیک روژانه له نه خوشخانه کمه یی لای تودا به دیدار
برینداریکه موه بووم ، توش به نه خوشخانه کمه یی خوتا ناگه یی که من بیټی . . له

نه خوشخانه کمه یی بهر قه لاش برینداریکی خومان هه بوو ، نه خوشه وانیکی
سیسه ی ره قه لسه زوری خزمه ت کرد ، له پاداشا نیم وت : خوا نه که ران

شیتکت لی قه وسو ناگادارم بکه ره وه ، له پاداشا هه ولت بو بدم ، ته مشه و
تلیفونی بو کردم گویا به دو ستورت داوه به گواسته وه یی بوشاریکی تری دوور ،

نه ویش وهک بزائم لی قه وساوه میردی ته لاقی داوه دوو منډالی کور په یی هه یی
خوی به خویویان نه کات

برادر : مه به ست ژاکلینه ؟ خوم من خوم زور چاکی ته نامم له کاتی « پری
» یی نه خوشخانه کم بوو له بهر جوانی نهو سه ده ها نه خوشمان بو ته هات نیستا و

رهنگی زه رده پلمز اووه ، خوم زوری ریز نه گرم به لام په کیلک له وانه یی مشور
خوری نه خوشه کاته سکالای له دهستی نووسیوه و داوی دوور خسته وه یی

کردوه . . .

ناواره : کام په ک ؟ له سه ر په رشتی کاره کسان ؟ ده ترسم کابرای قوچی
بیټشک بیټ !!

برادر : بهلی نه و نه و چونت زانی ؟

ناواره بهر له چوار مانگه وهک ده زانی هات وچوی نه خوشخانه کم ده کرد له بهر
خاتری برینداریک ، کابرای قوچیش دانرا بوو سه ر په رشتی کابرایکی ناسراو

بکات ، کابرا قوچه له نا کاو چوو بووه زوری نه خوشه وانه کانه وه تنیا ژاکلین
لهوی بوو بوو شه کریکی شکاند بوو ژاکلین هه پتری لی کرد بوو ، پاشان هات بو

زووره کمه یی نیمه و به خه یی خوی ددبری وتی : تمیی هم کابرا قوچه بکن
پیاوینت ، وه گه رنه به ده رگه وانه کان نه لاین : ته نیلی بیټه نه خوشخانه کمه وه . .

جا نیسته که نیوه له سه ر داوی قوچه نه و تان گویز اووه توه نکایه زو فرمانی
گواستنه وه کمه یی پوچ بکه نه وه ، که جاریکی تری هم جوړه کمه یی نیمه

خویان له کاری نه خوښه وانه کان هملقوتان راویز له گډل چهند کمسکمان بکن
تنجا دوستور در بکن ، نیستا بوت روون بووهوه ؟

برادر : زور سپاس بو تو که لم بارهوه ناگاداری و ، منت وریا کردهوه به
راستی لهو خانمه دمیکه لیره به هیچ کس تا نیسته گله و گازه ندهی لی نه کردهوه
، سبه بی زو له چم دوستوره که پوچ نه که مه وه و راهه گینیم تیر کابرای
قوچ ری نه دری بو نه خوشخانه که

ناواره : زور سپاس تیر ماوه بهرمون پرومهوه با له مه پتر سرتان قال نه کهم

برادر : نایی تا شامیکی درنگه وخت نه که لی ناروی ...

ناواره : بیوره من به شو شام نا کهم و سپاست ده کهم ... به دوعا ... چهند
رؤزیکي پیچو زهنگی بیسته که که لیس دا و کابرای ناواره هملی گرت
ناواره : هلا و هلا و

ژاکلین رؤزپاش ، زور سپاست ده کهم نویسته کهت به راستی نویسته ی
چاک بو ، تو به راستی پیری موزانی ، هم به بیانی به سروکی نه خوشخانه که
گازی کردم و دلی دامه وه و بی را که یاتدم که دوستوره که ی پوچ کرده وه و
کابرای قوچمش له هاتنه نه خوشخانه نقددهه کراوه

ناواره : باش بو هه والت دایم ، نهی که می ده توانی بی به دیده نیم ؟!

ژاکلین : له مه ناخسین ته لیفوننه ، تیر ته لیفوننت بو تا کهم نه وه که به کی له
گویی هه لخره کان که سیک بیری له دوستانی خوت ماله کهت بگه ری به دوی
میوانا (قاقایی ده که نی) خو من نه زانم تو کهم له مال در نه چي هملی په پدانه کهم
بو ده دیده نیسته به دوعا .

ناواره : باش بو له م سخله تی به رژگار بوو ، له ولاره له دمس گریانی مناله کان
حه ساوه ته و مریسته ش له دور خسته وه تیر ماندوی و شه که تی کهم نه دیده وه و
نه بو زیتوه

ژاکلین که نه دی وه که خوی نه لیت : مانگیکی تری را بورد ژاکلین نه ته لیفونی بو
ناواره کرد نه خوی چوه لای ، ناواره ش جار جاره ژاکلین بیر نه که و ته وه له گډل
خوی نه که و ته وه ورته : به ننگه نه خوشیسان زور بیت دور نی به مناله کانی
هیشرا بیته وه ، کی ده لیت له گډل میرده که یا ریک نه که و ته وه ! چون هه و الیکي
بزاتم خو ناتوانم بیچمه نه خوشخانه ماله که بیسی ناتاسم ته لیفونه که بیسی نه دایم ،
وا دیاره نه ویش له گویی هه لخره کان زور نه ترسیت ...

شو له ناویک سات نو به دواوه ناواره له زریه ی خویندنه وه نووسین و خیالا

نو قوم بو بوو زهنگی درگاهکی هاته دهنگ .

ناواره : کی بی بهم شوه ماله هارسی لی گورایی !

ووده ورده چو بوو درگاهکه ده بانچه که شی به رونی به دهسته وه به وهاواری کرد
کی به ؟

ژاکلین : میوانی درنگه وخت .

ناواره زوو درگاهکی کرده وه که یاسای نه و لانه کرنوشیکی بر دو ته و قه ییکی
له گه لی کردو و سوری په نجه کانی ماچ کرد و وفه رموی لی کرد و چوونه زو و وه و
که و ته گوفت و گزو و قسه و یاس . ژاکلین ، بیست و چوار دانگی ته و او خوی
رازانده بووه و رنک زهرده پلمز او ه کی جارن نه بوو ، وه کو هه ستیره ییکی گش
ته دره و شایه وه ، ده مه قوته به چکو لانه کی وه که خونچه پشکوت بو و رو مه ته
سپی سووره که ی وه که سیوه لاسووره ی لاجان نالی نه کرده وه ، دانه بی نو قلی
خسته ده می تنجا

ژاکلین : له مشه و نازادم نوره کسارم نی به ، منداله کانیسم لیره نی لای
نه نکیشان باشترین هه له هه لکه و ته وه ، هه سه به رگه کهت بگوره بیچینه به کی له
سه ما خانه کان خعی ساله های سال بره وینته وه

ناواره : به خوا زووتر به ته لیفون هه والت به دایه ، نیم نه و تی : دوی خه یو
سبه شو ، چونکه سهرم زور قال بوو نویسنم هه بوو ، به لام که خوت هاتووی
له بهر خاتری تو هه موو کاری دوا نه خهم و هه مو بیر و خه پالی نه نیمه لاهه جا پاش
نه و ی ناواره ش خوی رازانده وه به جوونه له دره رگای مال چوونه دره وه و
سواری گه ری نی بوون به ره و خوشترین سه ما خانه و له و نی تا سات دووی شو
مانه وه و پاش نه و ی نه و شوه خوشیسان را بورد به سیری چویی کیش و بیستی
دهنگی گورانی بیزو و سازو و سموری هونه رهنه دانی کاره ما ، ونوشینی باده ی
گه وارا و به زبانی په کترا هه ل دان ، تنجا گه رانه وه ... هیشتا له گه رین دان
ناواره : بیته مه وه بو نه خوشخانه ؟ یا بو ماله کی خوت ؟

ژاکلین : مه گه ر له یادت چو که و تم : له مشه و نازادم نوره کسارم نی به و
منداله کانیسم له ماله وه نین ، بو نالی شوله لای من نه مینی په وه ؟ واد بیاره پالم
پیسوه نه نی ؟ دیساره وه که دوسته کهت و تی : سیکت له پشت په دره کانه وه
شاردونه وه (قاقا ... بی نه که نی)
ناواره : نه نه به لام باوه ریم به و نه بوو که و هه ازو و بکوی به پاداشی پیاهونی
دانه وه .

ژاکلین : پاداش ، له نیوانی من و تودا یاسی پاداش نه کسرت ؟! رؤزی
هه و ه ل که نوم یانگه کرده زو و ره کهم قاهمی به خوی وه و گله میم له دمست قوچه که
کرد ، هه و نه و حمله چاوم تیر بیوی .

ناواره : به خواشیش هه و ره کو تو له به کهم دیدارا خوم دور اند بوو به لام خوم
سه لار نه گرت نه وه که وه که کابرای قوچم به سرعیت ، نیسته شادم که ع خوت
دمس پیشکهریت کرد وه که نوشیاریکی دروون ناس هه ست به ناگری هه نام
کرد . . . نه و ا گه یشتین فرسو و دایه ره به بیچینه زو و ره وه . . . و پتر به په کتر
شادینه وه

خانسه نشین

chalakmuhamad@gmail.com

سلام مهنمی

- خو خووت گویت لیوو. بو دلنایی تو ئەو تەلەفونەم کرد. منیش
گالتەم بە هەلس وکەوت و قسەکانی دەکردو لای خۆمەوه وتم:
«ئەمەیه دەلین: - یەك ساله دوو ساله‌ی خەلەتان - من بە پیاوی وا
ناخەلەتیم و دەزانم خۆی تەلەفونی بو خۆی ئەکرد. با هەستم باشە
وەلامی خۆپەرسەت بێسەنگی یە...» ریی قانی سەرۆم گرتە پەرو
گەشتە بێیلکەکان و سەیرم کرد، بڕایەك زەلامینکی کەتە ی بە کۆلیا
داوە لە ژیریا نەقە نقیتی و ئارەقی شین و موری دەرداوە و ناشکوری و
گلەیی لە بەختی خۆی دەکات و دەلی.
- لە بەختمانەو ئەبێ هەمو مانگی ئەم بیتاقە یەم بو دەرچی و ئەم تەوقە
شان و مەلم شینلی، ئەمە ژێسانە، دە ی بە مەرگەسەوش بی؟
نەخۆشە کەش ملی بەسەر شانی راستیا شوێرکردیوووە کەفی ئەچان و
کەفەکە ی بەسەر ملیا هاتبووە خوار ی...
منیش پێم وت:
- تا کەری نەچیتە سەرەوه... ؟
- نەخیر دەلین نابێ و نەکراوە، تیریش تاگای لە برسی نی یە... لە
دەرگای ژووری ژمیریادا دایناو گۆچانەکە ی دایە دەستی و وتی:
- خۆت بگرە...
بەلام خۆی بی نەگیراوە بە دەما کەوت و وتی:
- گۆچانەکە ئەخزی و خۆم بی ناگیری.

بەرەو فەرمانگە ی خانەنشینی کەوتەمە ریی، بو ئەوه ی بچمە لای
ئەحمەدی زاتیسە و سوراخینکی ئیشەکەم بو بکات، دوا ی ئەویش
مانگانەکەم وەر ئەگرم و بە تیری دوو نیشان دەشکینم... لە رێوه
چوو لای ئەحمەد و بەرزە بی هەستا و وتی:
- فەرموو سەرچاوم هاتی، ئەوه چون بوو ریت هەلە کردو قوتابی
خۆت بە سەرکردهوه... ؟ هەمو مانگی ئەتینم ئەچیتە لای ژمیریار
مانگانەکەت وەر ئەگری... بە ئاوانەوه بووم جارێک لا بەدیتە لای
قوتابی خۆت و ئیمەش دلمان پێت ئەکرتیەوه. وا ئەمجارە ئاوانەکەم
هاتە دی.
- ئەوه پیاوتی و بە ئەمەکی خۆتە...
ئەوه ی وت و کەوتەوه قسەکردن و وتی:
- ماوه یەکە خیزا ئەکەم دەپوی خانەنشین بکری و ئیشەکە ی لیرە یە،
ئیش نازانم لای جەنابە یان لای یەکیکی ترە، هەرچونی بی لەباتی
ماموستای خۆت و بە ئەرک ئەبی بو مان راپەرینەو بو مان بێنەرە قۆلە...
هەندی سەری خوران و بەساردیکەوه وتی:
- ماموستا ئیبرو ئیشی خۆمان هەمەو بەرێوه بەر وتی... ئیشی دەرەوه
بووه ستین... ئەوه ی وت و دەستی دایە تەلەفونەکە و وتی:
- هەلا... فەرموو ئیشی دەرەوه نەکەین... بەلی بەلی... وا
دیم...

ئەوئىش ھەلى گرت و لە كۆلى كردهو و وای دەزانی دلی نەرم دەبى و دەلى جارێكى تر با نەپەتە سەرەو، بەلام ئەوێ لای ئەو خەبال بو و لای ژمىريار بەتال بوو، بە رووێكى گرزەو وئى:

- داینى با پەنجەى پىانى

- خۆى پى ناگىرى ..

- مانگانە بو خۆى وەر دەگرى خۆ نەمان ناردوو بە شونیا ..

- راستە مانگانە بو خۆى وەر دەگرى، بەلام ھەيشە لیستەو پارەكەى بو دەچىتە مالهەو بە كۆل ناپەت بو ئىرە .. ویزدان بارى كردهو .

- ھەر كەس دى باسى ویزدان دەكات و ئىرى ئەم قە زلە بوون و پوولنكىش ناھىنى ..

- لای پىاوى خۆى ملیسارەھا دىنى و نرخی لە ژماردن ناپەت ..

پارەكەى بو فرى داو رووى وەر چەرخان .. ئەوئىش نەخۆشەكەى كۆل كردهو و لای خۆپەو وئى: (دیارە گورگیان كردهو بە وەكیلی مەر ..) دوای رویشتى ئەوان منیش بە ژمىريارم وت:

- ئەمە دەوای ھەق نى، مەگەر من بزائم ئەو زەلامە ئەو ھەزارەى چون سەر خستە سەرەو ھەق وایە ژمىريار لە قاتى خوارەو پى و ئەگەر جىگە نى بە بەرپووەر لەسەرەو پى ..

- جارێك بە بەرپووەرەم وت، ئەوئىش پى سى و دوو وئى: - ئەتەوئى خۆت لە خوارەو پى و ھەناسە بەرکى پىلکە كاتیش تووشى من بەكەت و ئەو خورماى تو خواردوتە ناو كەكەى لە گىرفانى من دایە .. بە سەكەخشىش پى ئەبى لە سەرەو پارەكەيان وەر گرن .. منیش لای خۆپەو وئى: «ھەردوو كیان بەكترى باش ئەناسن و خویان ئەبى كەسیان ناوئى و خویشیان شىرو تىر لەبەك ئەسوون ..»

- با واز لەوانە بەئىن، ئىستا چو مەلای ئەحمەد - ى زاتى، بو ئەوئى سوراخى ئىشكىم بو بكات، لە وەلامدا وئى:

- ماموستا بە ئەمرى بەرپووەر تىمرو ئىشى فرمانگەى خۆمان ئەكەين ..

- بەراستى وای وت ..!؟

خۆ درو ناکەم .

- باسىر بەخوات و زورنا لىدا، ئەو قەسە دەستكردى خۆپەتى ..

بەلام بوى ھەدە درو بە دەم بەرپووەرەو بەكات و چەند جارى شتى وای كردهو ناگام لى پەتى ئەئى زورى لای منە .. ئىستا ئەچىن، با ئەو پىاوە ئەكەت ..

پىش ئەوئى ھەستىن پىم وت:

- بڕوا بكە ئەو ئەحمەدە - بندەسى بەدەرەو بوو، ھەستام لە ماموستا

قوتابى پارەم بو كۆ كردهو و پوشتەم كردهو .

ھەستاین و چووین .. وەك ئەوجا ھەستاو چەرداوە رووانە وئى:

- ماموستا ئەو لە كۆى بووت .. ؟ زور چاوەر پىم كردهو و من

ئىشەكەت بو جى بەجى بكەم .. تو ماموستا بەخۆكەرى منى و

پىاوەتى توم ھەر لەبەرچاوە .. پىوئىشى نەتەكرد جەنابى ژمىريار

لەگەل خۆت بىنى و نازارى بەدەت و ئىشەكەت ھەر ئەكترى وەك

ئەلین: - تەوئى كەوتە دار ھەر دىتە خوار ..

ژمىريار بە تەوسەو پى وت .

- باش پاداشى ماموستا بەخۆكەرى خۆت دایەو قە زلەكانت تەرە

تۆلەكەيان ناگاتى و تەپلى بىعارىت كوتاو .

- شانازى پىو ئەكەم و ئىشەكەى لەسەر سەرە ..

ھەستاو ژور بە ژور گەراو ئىشەكەى ئەواو كردهو دایە دەستم،

منیش لای خۆپەو وئى .. (ھەر شەق دەزانی قوناخ لەكۆى پى ..)

ھەستاین و ژمىريار وئى:

ئىشكىم پىتە .. ئەگەر نە ھاتىتایە بو ئىرە ئەھاتم بو مالهەو ..

- منیش وئىم ..

- فەرموو .. خىرە .. ئىشى بە من بەكرى بەسەرچاو ..

قەلەمەكەى ھەلگرت و ناوئىكى نووسى و دایە دەستم و وئى:

- ئەم ناو قوتابى (شىروان) ى ناموزاتە ئەبى دەرى چىنى ..

- من پىوتتم لەسەرە، ئەوئىش ئەگەر نمرەكەى ياخى ئەبى بە قەسە

دەكات ..

- من ياخى و ماخى نازائىم، چون من ھەستام ئىشەكەم بو جى بەجى

كردى ئاوايش ئەمەوئى ئەو دەرچى .. ئەھەى زاتى و بىزای بلى -

لەل ..؟

- پىوانەى ئىشەكەى من و تو پىوانەى كەشكەن لە مەشك و دوورن لە

بەكەو .. ئەو قوتابى بە كۆرى من پى بەكەس نائىم و پاشەرۆزى لىل

ناكەم ..

- ھەقى خۆتەو من خۆم بو بۆرە پىاو ..

ئەوئى وت و خۆى جىنگل بۆز كردهو رویشت .. منیش وئى ..

- خواحافىز ..

بەلام گوئىم لە وەلام ئەسوو .. مەم ناو رویشتم وئى: (ھەمسوويان

تەختەى بەك دارن و بە موو جىاوازیان نى پى ..)

چيرۆكەك وسىرانا كالى ب گوهار

كۆمكىرنا خىرىي پورتوى

پەيشەك ھەزى

دەل دوساھيا پايزى ول پىشپا زىستانى شەف درىزوتارى دىن جىھان سار دىت سروسەقىم ، پەفر و باران گوندو نەوالىن كوردستانى بەرنادەن . ئەف شەفپىت ھۆددىسىز ، دىساروتارى ھەكە نەب شەفپىريا گوتىنا چىرۆك و سەرھاتىا داستانا . . . . . بت ب ساناھى نابورن و ناشەقتن . دىكۆمەلى مەدا «شەف پىرى» پىشكەكە گىرنگە بەركەقتىبە دىئالىي ئىنكارىي قە .

ژمارەكە نەپەكىم من و ھەقانى خۇ «زىدۇيىن باعدەرى» ب ھەقرا كۆمكىرىنەم ئىخاندېنە كەشكولى ل بن ئالىي «كەشكولا شەف پىريا» كۆمەگەلەك شەف پىرا پۇراندېنە تەرخاندېنە ژچىرۆك وسەرھاتى و داستانىد كوردەوارىي . ئەفەزى داستانەك كىرمانجىبە دىئىفا ئىلا زىلان و ھەيدەران دا چى بىو ھەتا نھا زى ئەف داستانە ل كۆچكۆ دىوانىد مىللەنى مە ب شانازى تى گوتىن .

ئىلاتا زىلان و ھەيدەران بىن ھەمدە مەزن و بوش بوکالى ب گوهار ئاغانى و مەزنانى يا وان دىكر و ئىل برىقە دېر مەدەھەكە سالا . ھەيامىد خودى پىشەھاتن و چۆن كالى كەپ و پىر بوو ژباخوگەفت وەكى دىبىزن «فەلەك بو كەسى نادومىنت»

ئىكى دىگوتىنى ھەمى زەرى خوشكسا وى ئالىي وى مەپىر كە بەرمالى يا كالىيە رۆزەكى ھەمى و ھىندەك كەب كەپىند وان تەكپىرەك دىئاف خودا

دانان گوتىن : ئەف كالىوى بى چارە و ھەرفى چ رىبەريا ئىشتەكى نابت و دەنگى مەساجتى ، دى رابىن خالىد ئاغسا كەپنە مەزنى ئىلاتى و كالى ئىخىيىن .

رۆزا دى ھەمى ل گەل شەش ھەفت زەلامىت مەزن چۆنە قەھوا كالىوى . گوتىنى : كالىوگوت : بەلى گوتىنى : قەھوى نەقوتە خودى وەكىلا چارەكە دى ئەم ب قەھووخانا تە ناكەفەين و مەنودانى ژمەزنانى و خالىد ئاغسا مەكرە مەزنى خۇ .

كالى پوسىدە و دل غەم بولى وەكى مەزناگوتى [سوار بىتى تۆزى ناكەت] نەقارى ب ئاخىت چىكى مرقەكى مەزنا ب ھەمى خودى و تەختىارە دەستى خودانا بن گوھى خوزانى نقاترە وان ، قەھوە دجھدا ھىلا . ئەوان زى خالىد ئاغسا كرنە مەزنى ئىلاتى . ژنەچارى مەپىر ك ژنا كالىوى بو وەخودامەسالا ئاغى نوو . ھەرو ھىقارا كۆنكە كەبىر و شى دونان دىئىتان دەپارا وان ب وى خوارنى دەھات و رۆزى دىبۆرىن رۆزەكى خالىد ئاغسا گوتە : ھەمى زەرى بىسزە دووسى زەلامە بلابىن دابچىن لىئاف ئىلى بگەرىيىن كاپچى ھەپسە ؟! وەختى سوار بوين وگەرىيىن ل ئىلاتى دىبەر پەرى كۆنەكى راھاتن باي ل خىشپاكۆنى دا بىندىكر دىت كىزەكە ھىزا وگەلەك جوان بە روونىشى بە وەكى دىبىزن [مرقوفى مەزنى چاف خرابە] خالىد ئاغسا گوتە ھەمى زەرى ئەفە كۆنى كى بە گوتىنى : ئەزبەنى كۆنى مەنى لاوى پەخوارزى كالى وگو : ئەفە كى بە گوتىنى : گەورى بە خوشكا

وی به گو: به شوو کړه پان نه گوئی: نه خیر .

له شق و نه فینا وی که فنه دلی دا . دوسی روژنی چون محی لایین ب پره کی سواراڼه که فتنه قه و شنه و هاتنه قه هوا خالد ناغا ، هنجی ئیلا ته بوش بو ب سوارى دچونه قه هوئى . ده ما گه هشتنى هه سپیت خو گریندان . سلاف کرن و روونشتن ، خالد ناغا گوته : قه هوه چی قه هوه کی بده محی قه هوه ک دایى گو: ئیکه دی ئیکه دی زى دایى گوئی : ئیکه دی ئیکه دی زى دایى . محی زخوهر اگوټ : نه ز میه شام قه هوه ک دا من وشه ز لاهو کی میرخاس و چه له نگه و باشم و ژ به رسره و به رى من ئیکه دی دامن به لى نزانم ژ به رچی یا سى دا من !؟

قه هوئید خو قه خو اران زانی ژ به ر تشته کی به ، ئیکدا ناخفین هه تا قه هوه قه ره لى له هسپا سوار بوون خالد ناغا گوئی : محی گوټ : به لى ناغا گو: مهیزا من و گهورى بکى څال څالا خو ل گه ل که سه کی نه که ی گهورى بو منه . محی ده نگه نه کر به رى خودا مال نه ده ده گافا چوو گوټ : ب خودى هه که نه زنى ناخفنى ب خورا بيمه مال و به رسقا وی نه دم دى گه له ک طه ننگاف و نه خوش يم و نه به دوره من داهيله گورى ، ما گه لو نه میر ل سرفى تشى تینه کوشتن ! جیهان ل به رچا طه ننگه و طارى بو ، چاف دسه رى دا زفرین و صوربوون زفرى بو کوچکى و گوئی : خالد ناغا ته زبى درب کوشتم نه ز گهورى نادمه چی زته دئیت نه خیسر نه که و توو حشکى بی منته و نه فنه قو وچاته ، هه سپى خوباده و به رى خودا مال . هیقارى ل گه ل روژناشا محی کون هالینه عمر دى ، نه رش و ده وار و په ز لیک خرفه کرن و باکر و گوته خوینگا خو نو بکه فنه پششى . و پاژورى دور و هه که دى هاژوى موعدارى چار روژ و چار شه فا هاژون هه تا گه هشتا میرگا خر به زلى زوزانى توولى . کوئی خو فهدان ل میرگى ئیک مالا . دناف به را ده ده دوانزده روژا ده خالد ناغا چا فهرینى محی بو لى چافى وی بی نه دکه فته گوته : دیوانى نه فنه چهند روژا نه ز محی لایین نایینه .

هنده که گوئی ناغا ب سهرى ته که ین نه فنه به رى دهه روژا که مالا خو بار کس گوټ : کوټه چو گوئى : ب سهرى بابى ته که ین نه زانین خالد ناغا گوته : به کوى ، به کو کورى مطربى وی بو .

به کو: رابه ده فا خو هلیته

وهه ره سرگرى توولى سى چو گانا ل پشتا ده فى بیه وینه نوو جوابا محی لایین که کسى گهورى سوارى زهرتکى ژشافى خوهر ایته .

« ده فاهاوارى »

به کوى ده فا خو هلانى به

چویه سهرى گرى توولى سى چوگان ل پشتا ده فى برو لانی به چار سه د پینچ سه د سوارى چه یده ران و زیلان ل دورا گرى توولى جى هاوارى گوئى به کو نه فچه چی قیرین و گازی به گو پرسا محی لایین که کسى گهورى سوارى زه نکى زى کرى به گوئى به کو نه زخودى و میرا ئیقینه گو مه هاى زکوئى محی لایین که کسى گهورى نیه .

زفرین هاتنه مالید خو ، مه ده هیت خودى تی چون هنده ک قه سابا بره کی په زى محی کربین قه سبابن ل گه له ک ده را دگه رین لفى گوئى و لفى هه تا هاتنه ناف ئیلا زیلان و چه یده را ، کوچه رجیناریت ئیک دره وینى ئیک دناسن ، هنده ک جیناریت محی تی دکه فن دره وین په زى ناسین و زانین چون گوته عمه زى نه و ناقل دارى خالد ناغا و ئیلی بو و نه ف په زل دهشت بت ل زوزان بت تی محی به دره وینى دپاره .

عمه زى ناخفین گه هاننده ناغای ، فریکرنا بی وان وهاتن گوئى و نه ف په زکى کرى به ؟ و ژ کئیده رى ؟ قه سباب ترسیان گوئى : نه ز به نى ب خودى هم کربین و فروتا په زى ل دهشت و زوزان دگه رین و مه ناس بوون ب خودانى فی په زى نینه به لى ئیکى دبیژنى محی لایین و خوشکای و گهورى به ل میرگا خر به زلى ل زوزانى توولى نه فنه په زى ویه و مه زى کرى به . ناغى گوټ : نهال وى ده رى به گوټ ب خودى هه تا هم هاتینه زى ل وى

ده رى بوو . خالد ناغا گوته وان ژ وه را نوغربت و لسره چا فا هاتن . خالد ناغا هتارته بی خورتیت زیلان و چه یده ران نیزیکى چار سه د پینچ سه د سوارا رم دناف گوئیت هه سپا کرن و ل ده رى کوئى خالد ناغا سه کنین گوئى بخوازه ناغا ته چی دئیت گوټ : من کوشتا محی لایین ژ وه دئیت و گهورى ژ مرا بین .

شپورا خو کسرن پاقینه سه رکوئى محی ل میرگا خر به زلى ل زوزانى توولى . مه یرک والنساف مالى تیت و دچت خودامه ، رینى وى ته کبیرا کوشتتا خوار زى کالى دکهن و گهورى بین . هیقارى مه یرک هاته مال دیت گوټکیت خو لى سمیلت کالوى وى دگرتین سهى ناغا چا فا واهاتى لسره لیفا سه کنى ل بهر کوچکى لى روونشتی به .

مه یرکى له چه ک دا به رچا فیت خو و گرى کالو وى لى دئیت گوټ : کالو زوزانى توولى ب شه وت بشباکه

خالد ناغا ب چار سه د پینچ سه د سوارى چه یده را و زیلا کارى خو وى کرى دى چنه سه ر محی لایین که کسى گهورى سوارى زهرتکى ل میرگا خر به زلى ل زوزانى توولى هه که بی ناموسیه کى بیته سه ر محی لایین که کسى گهورى

سوری زهرتکی قرارا خودی ئەز ل ئاغا ئیلا تە زیلان
وحەیدەرا خوژتە خەلاس کەم ب سێ ئەلاقا .

کالوی گوتی دەنگی خو بلندکە گوھیت من دگرانن مەیرکی گوت :
کالو زوزان بەهوتت زوزان وی بەجەبە

خالد ئاغا ب پینچ سەد سواری حەیدەراو زیلا وی کرەبە کارو باری
خووبە

دی چنە سەر محی لاوین کەکی گەوری سواری زهرتکی دینسۆن
خوارزایی مەبە .

قەمەر مەهینا کالی بە ، زهرتک جەهتسا وی بە پشکیشی خوارزی
خوکر بوو محی لاوین ، گوتە مەیرکی

تو رابە لەزیکە و بلەزینە

تو رابە ئالیکە کەزۆر قەمەری رابینە

قەمەر هەووە ئەز ژاغاتای کەفتیم کای زی ب بەرنە کەفتی بە هینینی
مووا ب دوولکی وێشە ئەسایە واپیربوی وەبێی حالەوکی دینسۆن [قەدا

ب پیراتی ب کەفت] مەیرکی رابو ئالیکە کەزۆرەزاف داین و سبەبەکی
تازە ژسۆو مۆرائی تۆزو غباری مەحەس و قەنچ پاقزکر ، زین لی کر

تەنگ و بەرتەنگ شادان ئینا بەر دیوارەکی کالول قەمەری سواری کرما
وی ب قەتی وەریسەکی دین چەنگی کر وێشە شادان هەر دوولنگیت

وی ژپشت قە ب رکیافە گریدان و گوتی هەکە تەبراین من عەمی
کوشت وژنا وی بوو هیویا من ژنو و دنیا داری گەشتە مە هند کەرییت

وی ژیشە دەسوون کالی گوت : هیفیا خودی . و خووبەردا ئیلا تە زیلان و
حەیدەرا بەر ب گوتی خالد ئاغا قەمەر چو . سوو حەکی چۆ مەیدانە کەفتە

پیشی لنگ ل طەشتا قەمەری شادان فری . . . . . ن

ژی هات و دەم هاتتە پیری کالوی دیت تشەکی وەکی دوخکەکی
ژپشتەق پاجکی کەفت ستوین خو بادەرینی قەمەری هندکلکا خووا

راکری خووا گەهاندیە پاجکارەبەنی ا گوب مەسەبێ من هیش تشەک
وغل دور قەمەری مای دالغەکی ل دلی کالوی دا جارەکی رکیبە ک لیدا

قورنجاند طەشتید وی رابوو طەلەبە کە هووور قەمەر هیز قە قولپاندو یشە
قولپاند دەست ب حول حولی کر . و لنگیت خو ژیکشە کەرن قەتکیت

وەریسی ژژوردا هاتتە خووار ورم لەسەر ملی خودانە و قەمەر ل ئیلا تە زیلان
وحەیدەرا غارەکی هۆبەدو ئیکی هۆبەدە چوول دەری گوتی خالد ئاغا

سەکنی ورم خوکیا کبا وشفا وی بەردا عەردی چاریکە کە سەعەتی رم
وەکی حەیسەرانی هات و چو . گوتی : خالد ئاغا تو پساراً خو

ب خوړتیت زیلان و حەیدەرا دکەبی حەموو پچووکن جەهیلن ئیکی
شەرەک ب چافی خو نەدیتی بە ، ئی محی دکوژت ئەز م ئی گەوری بوئە

دئیت ئەز م یی طالانی وی بوئە دئیت ئەز م ئەقشە حەموو پچووکن و
مچووکیت دەف رووتن شەر و دەعوەک ب چافی خو نەدیتیە عەمری من

چول میرگا خەربەزلی زوزانی توولی دا ئەز پچووکن بروم و هەتا فی کالی
هتە ساالا کاری من ئەقشە بە . گوتن ب خودی هەکە ئەقشە راست پشتا

مەبت کوشتا محی نەهاندیە کە هەر دی فی بەرنگارکەین ئەقشە بەسە .

خالد ئاغا گوت : کاتلخەکی تووتنی ل بەرکالی دانین و خواریکە
خووش . هەر دوو ئیشان ، هیشاری ل گەل روژ ئاغا خالد ئاغا و عەمی

زهری ل گەل خوړتیت زیلان و حەیدەرا ب کیربوون بو زوزانی توولی
قە و بەری خودانە مەیرگا خەربەزلی کونسی محی . کالی رکیبە ک

ل قەمەری دا و چو رکیبا خو ل یاعەمی زهری دا خەزوری و یە براگەلی و یە
ئووی کالی زەمەزانی ئیخانە ، ریبەری وانە گوتی گدی هند روحانەوامی

هەتا بگەهینا میرگی ما ئەز نەهیلیم بیهنەکی بیهنی . عەمی زهری گەشتە
خالد ئاغا گوتی ئاغا زوزانی توولی بەجەبە

من ل مال گوتە تە فی کالی ب مەقە مەکە بەلا ب خوئی
ل میرگا خەربەزلی وی پتە بەلا سەری من و تەبە .

خالد ئاغا ل کالی زهری گوتی تەچی گوتی بە عەمی زهری بە کالی
گوت : ب سەری ئاغای من تشەک نەگوتیە من هتەدک ستران و مستران

گوتن حەموو پچووکن وی ژسەر پشیت هەسپا تەرا دین خەوا وان
وانیت من چەکە تەرانیت کیرکا گوتن داخەوا وان قەرەئت و دلی وان

خووش بت و خو ژبیرکەن و زوو بگەهینی خالد ئاغا گوت : پا هەکە تە
هوسا گوتی بە عەمی زهری پووج قوتا بلا هەر بیژت . پاژون . . . . .

هەکە سێ روژ و سێ شەقە و هەکە چارگە هشتا میرگا خو بەزلی ،
کونەکی نیک مالا دیتن زانین ئی محی لاوینە ، شەقە ئەوان لەسەری

میرگی دانسان شیشا خو دوست کەرن و خواری و دەست ب تەرانسا
ولا قەردیا کەرن هەتا دەرهەنگی شەفی گوتن کی دی لەر هەسپا بت کالی گوت

: مائیکی دی هەبە ژمن پیشەتر ، هەر دی ئەزیم و کەس ژمن ئەترتینە
ئەقشە حەموو خوورت و جەهیلن بلا بئفن و بیهنا خو بیهن هەتا سێ ئەز دی

هەسپا چیرینم ، ل حوکمی سێ ل گەل شەبەقی دی های کەمە وەو
هافیشە سەر کونسی محی . کالی هەسپ ل دورا وان ئینان و برن بیهنەکە

خووش و سەر نشیقی کونسی محی کەرن و دەست ب گول گول و حووب
حویی و سترانا کر و دەنگی خو بەردا . ئەوژی حەموو وی دکەفتینە

خەوی دپەتخینە . کالی نیزیکی کونسی محی پوو ، محی دەنگ
ل گەوری کر گوتی ب خودی هەکە ئەز تشەکی دزانم ئەقشە گول گولیت

بەخت رهشی خالی مەنە دی رابە هەرە بگەهێ هەکە ل پشتا مەبە پشتا
مە راست بوو و مەخەم ب کەسەکی ئەما و هەکە ئەل پشتا مەبە مالا مە

ژکوسکا بێ هەرفی . گەوری بەرفشە چو گول گولیت کالی وی شەفی

ل وئی به هرق وهکی تهنهنگه کی ل گه لیه کی به ردهن ، وئی گه هشتیا ناخا
 خو جیسی جهردو جرودابسو وهکی دبیزن [شام شه کسره به لئی وهلات
 شریتره] نهوی دهوار بهسروان دا هاروتن کا بزائن وئی دهاتنه شهرتی
 وان . گهوری بهرقه هات وهختی نیزیك بوو گهوری خو هاقیته جهله با
 وی قیرین ژئی هات بهردا گریی گوتی : خالو ماین لسه بهختی خودی و
 بهختی ته . کالوژ قه موری په بابوو چو چائی گهوری خوارزا ویه گوتی
 : کیژی نه ز خالی وهه دی فی روحی ل دهردم لسه خاترا وه ودی خو
 گوری ته ومخی کم نه ز وی لگه ل وان هاتیم ژبه ره قهت نه ترسن ،
 وهه رهنیم وئالیکه که باش بده زهرتکی و هاونه کی قه هوی لهر خودانی
 ههتا دیکلی نیشهف و چارخه رته شه به قاسی لی بدهت حورمینا هاونی
 بلا نه سه کنت هه ر ژخو بگر گرینه و بقوته . دنیا به هه که خورتیت
 زیلان و حهیده را دشیارین دی بیژن نه و هیقار او ههتا فی گافی دین گوتی
 محی دا دهنگی هاونی نه سه کنی به [هه ر بکه فادی بزدینن] گو نه ز دی
 بیژم نوون چی دبیزنه خو هه که نوون چارسه د پینچ سهدن چیدیت نیت
 وی ههزار سوارین نهوی ژئی ته کبیرا خو واکری . کالی زفری و گهوری
 چو گونه محی حال و مهسلی خالی مه نه قه نه و رابوو هاون لهر خودانه و
 دهست ب قه هوی و قوتانی کس هه ر ژخو . کالی گه هشته هه قالیبت خو
 هنده ک دشیار بوون حوکنی سبی به ، گوتن باوه رکه ن ژخودی نه قه چهند
 جارا نم شیار دین دهنگی هاونی و قوتانی نه سه کنی به کالی گوت : نوون
 چی دبیزن هه که نوون چارسه د پینچ سهدن چیدیت نهوی ههزار زهلام
 وئی ل خو خرغه کسری نهوی ژئی واخو ل په ری هنده کسا و خو
 ل جوامیرا گرتی بلا هیره په خه وله بت به لئی هاورا و پورا هاتی . سبی زوو
 محی ل مهینا خو سوار بوو ورم دناف گو هیت زهرتکی کر و قهرینه خو
 دبه ر طه نشتا خو کر ولنگی خو ل رکیبا زهرتکی دا و هاروا . خالی وی
 کالی ل سهری گره کی سه کنی به چاقه رینی محی به و نه ماشه ی لیکه مری
 خالد ناغا دکر ل مهیدانی . محی هات و رکیبا خو ل یا خالی خودا
 سلاف لیک کرن . کالی گوت : محی وتی : به لئی خالو گوت :
 خورتیت زیلان و حهیده را حممو عه شیرا مه نه و کوریت مه نه من
 نه قیت توو تلپا نیکی ژوان بخوون که ی به لئی دی نوکه جوا به کی ده می
 خالد ناغا گاغا من ناخافتنا خو خلاص کر تووره فی به رده سهری و
 بکسوزی و عه می زهری ب ساغی بینه به رمن ، چنکی قه موری حیبل
 نه سایه و بهزا وی ژئی نه سایه واپیر بوی به لئی زهرتک جه هونه کس ژبه ر
 نه قورتال نابت گوت : هیثیا خودی جیشی خالد ناغا وی سکسی
 خالد ناغا هات رکیبا خو ل یا کالی دا .

کالی گوتی : خالد ناغا گوتی : به لئی کالی . گوت :

زوزانی توولی پشه وت داری نه ره

ونه قه بایی غه ربی وی هاتی زمیرگا خر به زلی زوزانی توولی

ژئبغبالا من و نه ره

گو : ههتا نه ز جهیل بووم و قه مهر جه هنو بوو پس و پسارت و
 ب من بوون مه زنی نیلا نه زیلان و حهیده را نه ز بووم فی بو و طالان
 دینان نه ز بووم نیکی روزه کی نه دقاری کار که که زیلان و حهیده را
 ژخه وی راکهت ، نه ز ژیاخو که قتم وه نه ز دینی کوچکی دا هیلام
 نه قه زوزانی توولی به میرگا خر به زلی به جی کوری بابا به بهختی
 تی ژه را و بهختی منی ژمه ر .

وگوتسه محی دی دا وه شینی ، محی سهرتی دانسا وهکی کیفر پشکه کی
 و طازئی بکه فته بی خالد ناغا بازدا نهوی شفه که رمی کیا و داوه شانندی خو
 ل قولنجادا و دوو قه ره بین ژئی ل سهر طه نشتا وی فالاکرن دمه هینی را
 که فته خوار .

ل فیالی فولپسانده عه می زهری ول ویالی عه می ژسهر پشسا
 مه هینی راکر ل بهرا خودانه و خو به سردا گرت پشسا وی دنیه کی را
 شکاند و نیلا لهر کالی دانه . کالی گوتی : ها عه می زهری کا نه و قه ول و
 قرار کا نه و سهر و بهر بشلکا گو هی وی گرت هه تا فیشه ک دقهره بینی دا
 مابوون نه وژی لسه ر تهختی نیا عه می زهری فالاکرن . کالی گوت :
 گه لی خورتیت زیلان و حهیده را گوتی : به لئی و حه سووا رمیت خو
 ل دوو خو کیشان و خوشانندن و هاتنه دورا کالی کا دی چی بیژت گو :
 نوون کور و برایت مه نه و عه شیرا مه نه ژباب و کال قه نم ل گه لیک
 ژبابنه و ههتا فی گافی و فی چاخی نم ل گه لیک و دوو دینین ، نه قه
 میرگا خر به زلی به زوزانی توولی به جهی کوریت بابا به هه که تشته ک
 ژئیکی ژوه دیننه که سی دهستی میری چی نه گرتیه نم دووین و نوون
 پینچ سهد سوارن چی ژئی دینت بلاته خیسر نه کهت . و هه که تشته ک ژ
 وهنایته ب خودی نم تلپا نیکی ژوه بخوون ناکه بین ، نه کو سبه ی بجه
 ناف نیلاتی نه قه بیژت من دقاری هو بکه م و نییدی بیژت هوسا
 ونه حه و جه به ل کوچک ناغی خوده روا بکه ن . حه سوو خورتا
 که فیکارایی بلندکر ، وگوتن یا کالی نم حه سوو ده خلیت خودی و
 یسده یینه توو باب و مه زنی مه ی ژباب و کال قه نوون مه زنت مه نه .
 کالی گوت : فیجا دی هه رن کورنی محی راکه ن و بینن دابجین نه وان
 رابوون چون کون راکرن و نه رش و دهوار دانه پیشیاخو و هاروتن ههتا
 گه هشتا نیلاتا زیلان و حهیده را و محی بوو مه زنی نیلاتی و تهخته ک بو
 کالوی دانان ، قه هوا به ری بو کالی به ناخفتنا وی نابهت دوو حوکم و
 حکامهت جاره که دی که فته دهستی کالی ب گوهار و خواری وی
 محی لاوین دا وهکی دبیزن :

[جوینت ناف تیرا چوین هه ردی جاره که دی تیرا چته هه]

نهف داستانه مه ژزاده فی حه جی عه قدالی گرتیه . کاله که ژناکنجید

گوندی به عه دری به . سنگی وی شیلانا که له پوری مه یی زیرینه ژئی

وی دگه هشته (۸۵) سالا

گریان بە سەر تەری زیندوو یە کەو

● جوان هیدایت فارس ●

بەینی هەلساوی و تاوانە گەورەگەش هەر لە ئەستۆی تۆدایەو ئەبێ تۆ
سزاکە ی وەرگری . ئەبێ بێر بکە پتەو و ڕینگایە ک بدۆزیتەو یان خۆت یان
ئەو لەم گێژاوە ڕزگار بکەیت . هەموو شتی لەم گەردوونەدا بێ نرخ و
بێ بەها دینە پیش چاوە بێ هیواکانت . . . بەیوەندی و تیکەل بونت بە
خەلکی بە کردەو یەکی ناشیرینی لە قەلەم دەدەیی . . . لەو باوەرە دای
هەموو شتی بوگەن بوو . راستی بە مەزنی کەش وەکو ترویلکە ی
لێ هاتوو هەرچەند بەدوایا رادەکە ی هەر بێ ناگە ی . . . هەنگاوە کانت
خیراتر ئەکە ی کەچی هەر بێ ناگە ی کە بەو هەش ئەگە ی بە هیچ ناگە ی .
تادی زیاتر ناخی خۆت ئەخوینتەو ، لەو باوەرە دای ئەم ئافەرەتە خوینی بە
جاری پس کردووی . ئەو ی ماو و ئەمینی رقی و کینەو حەزی تۆلە ی کە
تا بێ ئەشەنە ئەکاو هانت دەدا سوور بێت لەسەر بێر یارە کەت ، بەلام
نازانی چۆن و بە چ جووری بە ئەنجامی بگە یەنی !!؟ هەردوو دەست لە

خەمییکی بێ سنوور . . . کێشە یەکی بێ هاوتا ، گومانیک . . . ئەخیر
راستی یەکی زەق بوو مە مۆتە کە و دەستی لە پینە قاقات گیر کردوو و
دەپەوی بتخنکینی . نازادیش پەیتا پەیتا ناخ و هوش و بیرت ئەخواتەو و
دانی لە برینە ساریژ نەبوو و کانت گیر کردوو و خۆیت تا دوا تئۆک
هەل ئەلوشی ، ئەم لەشە خاوو سستەشت بوو ئە باریکی قورس . . .
بێجگار قورس ، نازانی چۆن هەلێ گریت و بوکوی ی بێی . . . هەموو
شتی لەم زینگە بوگەنەدا شالۆی مەرگت بو دینن . تۆ ئەم مێشکە
ئالۆز و نوقمی نازارەو ئەم لەشە بێ هیز و توانایەت مانای زاراو یەکی
بوگەن و ساووشی ئەکەنەو خۆت ئەبێ کەس لە ماناکە ی ناگات .
هەنگاوە خاموشە کانت بەزۆر دەتەن بو شە قامیک ، بو کوچەو کولانیک
بێجگە لە تۆ کەسی لێ نەبیت . شەرمە زاری و سەرشووری بوو ئەتە
ناستامەو بەم خەلکەت دەناسین ، وا لە دوورەو دوو گەنجی جوان بەرەو

ڕووت دین ، سەربەست و نازاد جار جاریش سەریک بو ئاسمان بەرز
دەکەنەو و لە پان و بەرینی و شبتایی ئاسمان ورد دەبەنەو وەکو بێنی هەر
ئەوان سەر بەرزن . خووەکو تۆ نین تا ئیستا سروشی دلەرق تاقە ساتیکی
سەر بەرزیت بێ رەوا نابینی . . . حورپە یەک لە دلت کەوت ، ترسای
نەو ئەکە پتاسنەو ، ئەگەر چی تۆ نایانناسی ، ناسراوی و کەس ناناسی
هاو کێشە یەکی سەپەر . . . زۆریش سەپەر . بزەوتی رواتینیان ئەتووت
چەقویەکی دەم تیزە لەشت هەنجن هەنجن ئەکات ، دلنایابووی کەس
نێ یە نەتاسی پاخود ناوتی نەبستی . لە زۆر لاو و پەنجەت بو رانە کێشن
ئەو کورێ فلانە کەسە ، بو جاری هەزار ، مەرگ بە ناوات ئەخوای ،
حەز دەکە ی بێسە دلۆپیک ئاوو بچپە ناخی زەوی بەو ، ناخر زیان نرخی
چی یە گەر تۆ تیا یا سەر شوڕو دیلی کردەو بە دەکانی مروفیکی تری . بە
جاری شینگیر بووی ، چاوە کانت سوور هەلگەران و ناگری شەریان
لێ دەباری . قسە و پلار و توانجی ئەم خەلکەش گوللە بارانیکە بو خوی
بەتەنها تۆ ئەبیکنی . وەکو بێنی هەموو کردەو نالەبار و گەندەکانی تۆ

نێو قۆی سەرە جە نجالە کەت گیر کردوو و وا هەست دەکە ی ئەم سەر و
مێشکەت شەقامی رەشیدە لە کاتر مێر نیکدا هەزار و یەک ئوتومبیل پیا
تی ئەپەری سەپەر لەو یە چۆن تا ئیستا ماو و بەرگری کردوو و خوینی
مێشکە پزێوە کەت شەقامە کە ی ئال نە کردوو . نینگەرانی هانا بو کتی
بەری و باسی ئەم داوین پیسی و ئابروو چوونە بو کتی بکە ی ، چۆن چۆنی
روو بەرووی ئەم خەلکە بێ سەو و نکولی ئەو بکە ی کە لەخوین و
گۆشتی ئەوی . رقی و حەزی تۆلە بە جاری لە دلنا چە کەرە ی کردوو و
بەتایبەتی لەم ماو یەدا رقت ئەنانتە لە روزگار و سروشت و ئاسمانیش
دەبێتەو کە تۆ یان هینایە یاریگای بوونەو و ئیستاش یاری بالەت
بێ دەکەن و گەلشە بە بوونت دەکەن . باشە بە چی یا دەزانی کە بە هەلەدا
نەهاتوو ی و مروفیکی لە ڕینگایەکی راست و ماقولەو ی پیت ناو ئەتە سەر ئەم
زەمینە ، هەر لە سەرتای بوئشەو کاتی کە چاوت بەم دنیا پان و بەرینە
هەلەینا ، ئەم داوین پیسی بە پەتی پر وگرامە پیرۆزە کە ی بچرانندی کاتی
کە ناگادار بووی لە کردەو ی دلنایی و قەلای گومانەت روخواوە و راستیت

بو دهرکه وتووو ویستی بتکا به قوتایی خوئی و له فیرگهی خوئی وانهی گزی و ناپاکی و خو فر وشتنت فیر بکات . بیر کردنه وهی قول لم مهسه له به تهنگه به نیشه نو نهجمه ی که تین و خوشه ویستی نو په یوه نندی به سر تاپا درویه . . . سیمای مروقیکی خو فر وشت و ره وشت نزم تا لم چرکه به ناگاداری کردی که خه لک هموو در و زرن کاتی که ده لاین په یوه نندیتان موزترین و پته و ترین په یوه نندی به در و نه کن ، خو هه ر له بنه ماوه رقت لی نه بو هوه و بیر و باوه رتان پیکه وه نه گونجا . تیر پته و بی یاخود بی هیز نه مه تو ناگر پته وه . گرنه گ تو رقت لی به . . رفیقی نه ستوریش ده مکه په رزینی بو دله ناسکه کت کردوه ، نه جمه که شی بیر یکی تر سینره نه وه به که ده سانچه که ی همه ی هاوریت دینی و نه و همه ی بهی که چنده ها جار پلازی تی گرتووی و تی گه یاتندووی که تو کوری کنی . . «مهرج بی همه نو په له ناشیر پته به خوینه که ی سواغ

بدم و تیر نه ویری باسی بکه ی» نه مهت وت بو نه وه چووی نه مشه و له نیوه شهوا پاش نه وهی هموو چاویان نه چینه خه و به دوو سی فیهک هه و او هه وس و ناره زووی له زیان سارد که پته وه . به لام نه بی سروشت چ هیز یکی نه فسونایت بی به خشی تا نه وکاره به نه جم بگه به نی ! نه ی چون ؟ چی نه که ی ؟ قسه و باسی له زاری خه لکی چون بنه به بر نه که ی . . . نافر ه تیکی له زهت فر وشت جیگای دهستی هزاران که س له سر له شی دیاره . . . سه ده ها ناگر و تینی ناره زووی سپکس به و له شه دامر کاوه . تو بلی نه مانی به دهستی په کیکی وه کو تو کوتایی بهم تراژیدیا کار بگه ره نه هینی باشه بو نه وهی تاوانی کوشتی نه و سوزانی به له نه ستوی خوت نه گری رات چی به گه ر خوت بکوژی ، تیر به جاری رزگارت نه بی . . له گورستانه که ی باوه شاسواریش پالی لی نه ده پته وه و تیر - کهس به چاوی سووکه وه تیت نار وانی و له کوچه و کولانان په نه جت بو دریز ناکن .

نه مهش تا بیر کردنه وه لم مهسه له هموو لهشت دینیه له رزین هه رچه ند هه ول و کوشش بکه ی ده ست له خو ناچی دلنای چاک خوت ده ناسی هه رگیز زانی نه وه تی به خوت بکوژی . باشه نه وه خوشت کوشت له و باوه ره ی له کرده وه ناشیر نیه کانی په شیمان پینه وه و په نه جی خو ی بگه زی . . . تم جو ره نافر ه تانه توانای نه وه بان نی به له و رابردوه شیرین چینه ده ست هه لگرن و بو شه وانی سوور هه رگیز خه و نایینه میوانی پیلوه کانیان وای پی ده چی که نه خوشی به کی موزمینی هه به نه گینا هیچ نافر ه تیکی ناسایی به بی خوئی و بهم شیوه به نه چینه دنیای رشانه وه و تیکه لی و داوین پیسی . ناله م بیر کردنه وه دا بووی گه پشی به نه و سه ری شه قامه که که سی لی نه بو و نه نها تو و چهند مثالیک یاری تو پینان نه کرد . کاتر میسه که شت هیدی هیدی له سه رخو نه و ر وشت بی باک بو و له و نازاره ی که تو بی نه تلیته وه .

دیسانه وه کاره ناپه سه ندو نازه لی به کانی هاتنه وه بهر چاوت . نه مجاره بر یارت دا به هه ر جو ریک بیت له ناوی بهی به لام نه مجاره بان بی

ده سانچه کاتی شه و هموو نه خه ون مال کپ و بی دهنگه دهی هه ردو و ده ست له پینه قاقای گیر نه که ی و به چاوی خوت نه بیینی رهنگی چون شین و موز نه پته وه و بو په که م جار له زیاننا مردو و به ک نه بیینی که تو به دهستی خوت دوا هه ناسهت لی بر یوه . که بیرت له و ساته کرده وه مثال ناسا فرمیسک تنوک تنوک وه کو بارانی به هه ر به سه ر رو و مه تا نه هاتنه خواره وه ، به په له فرمیسکه کانت سه ری نه وه کو به کیک به و شیوه به بیینی ، هه نگا وه کانت به خیرایی به ره ولای مالی خوتانی نه بر دی ، که گه پشی به به ره ده رگای ماله وه تان خسه به کت بو کرد ، بیرت بولای نه وه چوو نه بی نیستا له ماله وه بی یاخود له گه ل په کیک له ده ره وه رانه بویری به جاری ده مفر گیسر بووی هه رچی جنیوی ناشیرین و پیس هه به به خوت دا «مروقیکی ده یوس و بی نابرو و شه رفی وه کو من نه مانی چاکتره به تاو خوت کرد به مالا چاوه نویری په کیک بووی له و دوو حاله ته په کسه ر رو و به رووی بووی بییت له نیو حه وشه که دانیشه و خه ریکی چا تی کردنه و بهین بهین له گه ل باوکت قسه شه کا . به جاری حه په سایی ، وه کو بلی ی په که م جار نه بیینی ، نافر ه تیکی شوخ و شهنگه هه ر له په که م چاو - پیکه و تنه وه سه ر نه جت رانه کیشی له گه ل پیسه میردیک بی سه لالا چووی بی هیز و توانا پیاله چایه که به دهستی به وه نه لرزی ، نه بی چون زیانیک زیابووی ، که نوی بیینی به زه رده خه نه و سوزیکی بی چه شه وه بانگی کردی

- بو له وه ره دانیشه چایه ک بخوره وه

هموو کهف و کولی دل و نه خشه و دوا بر یارت نازانی چون بو هه ل و ه شیرایه وه ، به رامبه ری ره پ وه ستای ، نیگای چاوه پر سوزو میهره کانی که هه رگیز لی تی نابری چی و توله ی چی . . . کوشتی چی و خنکاتندی چی هموو ی له بیر بر دیه وه بی نه وهی ور ته به کت له زار پشه ده ره به جیت هیشتن و چوو پته زووره که ی خوت که و ته وه بیرت به هه مان شیوه برا کاتی فر یووداو هه ولی خه له تاندنی دان . . خوین به ری چاوه کانی گرت سووی کاتی دیسه نی خوت له ناوینه که دا بیینی نازانی رووی ناوینه که ته لخ بوو یاخود ناوینه ی دل و ده روونی تو ته لخ بوو سیمای مروقیکی لاواز و بی هیزی وه کو تو هه رگیز له توانایانی به کاری وا قورس به نه جم بگه به نی و توله بکاته وه وه کو نه لاین حه زی تو له ش هونه ریکه هونه ر مهندیکی کارامه ی نه وی . . هه تا هیزت تیا بو و مسته کوله به کت به ناوینه که دا کیشاو هاواریکت لی به رز بووه وه «منیشت ده سه کوت» له دهنگی هاوار و وردوخاش بوونی ناوینه که په کسه ر به سه ر سه ر ته وه ناماده بوو . ده م و چاویکی پر ترس و خوشه ویستی و سوزی دایکیکی به وه فواو دلسوزی لی نه نکا باوه شی پیاس کردی و ده سته بر پنده ره که تی مزی و پر ده می بوو له خوین گه ش و ناله کت که نه مهت لی ی بیینی دات له پر مه ی گریان له دلی خوت و وت «جاج هیزیک هه به بتوانی له ناشی هیزه بی سنوره کت په نه جی بازی بکات ، منیکی بی ده سه لات له کوئی و تو له کوئی» ده سه کانت گوش و شه رای نه م واقعه تالهت تا سه ر نوشی .

هه‌له‌سه‌نگاندنی سه‌ش چیره‌وکی زماره‌ی تاییه‌تی

کمال غه‌مبار

وته‌یه‌کی نیویست:

بئی سپاردنی چهند چیره‌وکیک به هه‌ندنی نووسه‌ر به نیازی هه‌له‌سه‌نگاندن ونرخاندنیان ، کاریکه بمانه‌وینی ونه‌مانه‌ونی، واقیعیک ده‌سه‌لمینی که ده‌میکه مشت و مری له‌سه‌ر ده‌کرنی، و تانیستا بهره‌وامه‌و رای هه‌مه‌چه‌شنه‌ی له‌مه‌ر ده‌رده‌برنی، ته‌ویش ته‌ویه : نایا نیمه‌ی کورد ره‌خه‌نو ره‌خه‌نگرمان هه‌نه؟ زوره‌بی زوری رایه‌کان له‌سه‌ر ته‌وه ریک ده‌که‌ون که نیمه نه ره‌خه‌مان هه‌یه‌و نه ره‌خه‌نگر. ته‌گه‌ر مه‌سه‌له‌که ناوا به‌و وه‌لامه بئی به‌لگه‌یه بچینه‌سه‌ر، بومان هه‌یه که که بپرسین ته‌ی له پای چی هه‌ر ته‌و که‌سانه خویمان ده‌نگ هه‌له‌ده‌برن و کومه‌لیک گله‌یی ده‌که‌ن که گوايه بهره‌منی بلا‌وده‌بینه‌وه، بو‌یه‌کنی به چاک بئی یا به خراب شتیکی له‌سه‌ر نانووسی؟ به‌لام که ده‌سته‌ی نووسه‌رانی گو‌فاریک روو له چهند نووسه‌ری ده‌نی که چهند چیره‌وکیک تاو و تو‌بکه‌ن و هه‌لیان سه‌نگینن، ته‌م هه‌نگاوه خوئی له خویدا، دان نانیکی ناشکسراو روونه به بوونی ره‌خه‌نو ره‌خه‌نگرو ده‌وریان له بورای ته‌ده‌بدا.

ته‌گه‌ر بیه‌ونی به چاوکی مه‌زووعیانه بابته‌که هه‌له‌سه‌نگینن، به ویژدانیکی پاك و بئی‌گه‌ردی دوو له رووپامالی و ماستاو کردن تاییه‌تی خوئی ده‌بربری، ته‌وه هه‌چ دوور نیه ته‌ووشی نارحه‌تی سه‌ریه‌شه‌شی بئی، چونکه که‌م که‌س له نیمه ته‌وه‌نده سینگی فراوان و پشووی دریزه که ره‌خه‌که به شتیکی سروشی و ئاساسی سه‌یرکات و نه‌یخاته قالیکی تره‌وه (که‌سیش به دوی خوئی نالی ترشه) ..

هه‌رچونیک بئی وا من له‌لای خو‌مه‌وه، به بئی بوجوون و ئاستی بیرکده‌وهو تیگه‌بشتم له چیره‌وکم به‌ده‌نگه برایی ده‌سته‌ی نووسه‌رانی گو‌فاری «به‌یان» هه‌وه دیم و به‌رامبه‌ر ته‌و شه‌ش چیره‌وکی بئی‌یان سپاردووم رای خو‌م ده‌رده‌برم، له‌پیشه‌وه بئی له راستی به‌ک ده‌نیم که نامه‌ونی له خوینه‌ری ئازیزی بشارمه‌وه ته‌ویش ته‌ویه: که ره‌خه‌نگر کومه‌لیک چیره‌وکی بئی ده‌سپه‌ردنی، له‌ناو چیره‌وکه‌کاندا چیره‌وکیک له‌وانی تر زیاتر بکیشی ده‌کات و له‌وانی دی زیاتر ده‌پوروژینی و بزهی خوئی ده‌خاته سه‌ر لیوو به‌رله‌وه‌ی قه‌له‌مه‌که‌ی وشه‌به‌ک بنووسی له ناخه‌وه ده‌نکیکی دلسوزانه گوزارشت له سه‌رسام بوونی به‌رامبه‌ر چیره‌وکه‌که ده‌کات و، بئی ده‌لی: هه‌ی ئافه‌رین. کاکي چیره‌وکنووس خامه ره‌نگینه‌که‌ت هه‌ر خوش بئی و نیمه‌ی کورد داهنسانی ئاوامان گه‌ره‌که .. وه‌ک ته‌و چیره‌وکه زیاتر له‌وانی تر کار له‌رخه‌نگر ده‌کات، ته‌ویش به‌رامبه‌ر ته‌م کارتیکردنه له‌وانی تر زیاتر بایه‌خ به‌و ده‌دات و روونکی ده‌خاته سه‌ر لایه‌نه‌کانی و، تواناو تیگه‌بشتمی و په‌ی بئی بردنیکی هه‌بئی، زوره‌بی زوری بو ته‌و ته‌رخان ده‌کات.

هه‌ر ره‌خه‌نگره‌ش به بئی تواناو چیژ و روانینی خو‌یه‌وه کاره‌که مه‌سه‌ر ده‌کات و، خوینه‌ری خو‌شه‌ویستیش خوئی له‌م رووه‌وه سه‌رپشکه له رالی بوونی ره‌خه‌که یا ره‌تک‌زده‌وه‌ی. ده‌بی ته‌وه‌ش له‌به‌رچاوی خو‌مان دابننن که ته‌رکی ره‌خه‌نگر له ته‌رکی خاوه‌ن به‌ره‌م گرانتره. . خو

خورکه وتن

لەم روانگەینەوه چیرۆکی «خورکه وتن»ی محمد فەریق حسەن . سەرقالەیی چیرۆکه کانه له هه‌موویان زیاتر گه‌روی هونەری خۆی بردۆته‌وه .

بەر له‌وه‌ی به‌ناسخی چیرۆکه‌که‌دا شۆر بیه‌وه و به‌ پێی ره‌خنه‌یه‌کی پراکتیکیانه له چیرۆکه‌که‌ ب‌دویم‌ هه‌ز ده‌که‌م رای (٩) سال له‌مه‌وه‌ری خۆم به‌رامبەر چیرۆکنووس و ناسۆی به‌ره‌پیشه‌وه‌ چوونی ده‌برم وه‌ك بو‌چوونی نه‌و کاته‌و پێشینی کردم . . . ده‌رباره‌ی کۆمه‌له‌ چیرۆکی «رستیک زه‌نگیانه‌ی ناوی» له‌ لاپه‌ری «ثقافة کردیة»ی رۆژنامه‌ی «العراق»ی ژماره‌ «١١٧١»ی ١٩٨٠/١/٣ نووسیم‌وه‌ ته‌نیا چه‌ند بره‌گه‌یه‌کی ده‌خه‌مه‌ به‌رچاوی خۆینه‌ر له‌ چیرۆکی «خاوبونه‌وه‌ی هه‌نگاوه‌کان»دا بو‌وه‌: ئەم چیرۆکه‌ به‌لای من‌وه‌، بایه‌خیکی تاییه‌تی هه‌یه‌، چیرۆکنووس ده‌گه‌یینه‌ پابه‌کی به‌رزو وای لی ده‌کات که رۆژی له‌ رۆژان له‌ جیهانی چیرۆکی کوردی‌دا، له‌ ریگه‌ی هونەر کاریی ته‌و جو‌ره‌ نسوونه‌ی «واته‌ نسوونه‌ی که‌سانی چیرۆکه‌کان» که‌ هه‌مه‌لایه‌ به‌که‌بان له‌ تاییه‌تسه‌ندی‌یه‌تی خۆمالی‌یه‌وه‌ هه‌لقولاوه‌ . . . پابه‌کی گه‌وره‌ بو‌ خۆی به‌هه‌ستی، هه‌روه‌کو چیه‌خوف ده‌لی: «ئه‌ده‌یی له‌ دایک نایی که‌ خاسیه‌تی جیهانی هه‌یی، نه‌گه‌ر ته‌و ته‌ده‌به‌ له‌پیشه‌وه‌ ته‌ده‌یه‌کی خۆمالی مه‌زن نه‌یی».

به‌راستی نووسەر جه‌وی تاییه‌تی به‌ هه‌موو رووه‌کاتی‌یه‌وه‌ هه‌له‌ هه‌نجی، وه‌نگه‌ و روخساریکی تاییه‌تی به‌ چیرۆکه‌کاتی ده‌به‌خشی، بروام به‌هیزه‌ به‌م نووسه‌ره‌ که‌ به‌ هه‌ول و ته‌قلا ره‌سه‌نه‌ به‌رده‌وامه‌کاتی چیرۆکی کوردی ده‌خاته‌ به‌ر ده‌رگای سه‌ره‌تاییه‌کی نوێ که‌ شیاوی ته‌وه‌یه‌ له‌ ناستیا بوه‌ستین و بیری لی بکه‌ینه‌وه‌ . . . زمانیکی ناسکی شیع‌ر نامیزی پ‌ر له‌ وینه‌ی به‌ جو‌شی هه‌یه‌، که‌ خۆینه‌ر بکێش ده‌کات و خه‌بالی ده‌ییزوینی، دیوی ناوه‌ی ده‌وروزینی و وای لی ده‌کات که‌ بیه‌سه‌ لایه‌ك له‌ لایه‌کاتی ته‌و هاوکیشه‌یه‌ی که‌ چیرۆکنووس ده‌بخاته‌ به‌رده‌م له‌ ریگه‌ی ته‌و خاسه‌تانه‌ی وینه‌کاتیان ده‌کیشی . . . خۆینه‌ر وا هه‌ست ده‌کات که‌ به‌رووداوو شه‌خسه‌ته‌کانه‌وه‌ به‌ستراوه‌ته‌وه‌ هه‌ز ده‌کات له‌ به‌وت و دیارکردنی چاره‌نووسیان به‌شدار یی . . . نه‌گه‌ر چیرۆکنووس له‌ سه‌ر نووسینی چیرۆکی وه‌ك ناستی چیرۆکی «خاوبونه‌وه‌ی هه‌نگاوه‌کان» به‌رده‌وام یی که‌ هه‌زو پیزی ته‌کنیک و روونکردنه‌وه‌ی ئایدیای تیاپه‌.

ته‌وه‌ ته‌و شه‌خسه‌تانه‌ی وینه‌ی کیشاون دیوکی‌تر وه‌رده‌گرن و، شه‌خسه‌ته‌کان ده‌به‌ شه‌خسیاتی نه‌سه‌رو، بازنه‌ی کات و شوین، وه‌ك شه‌خسیاتی نسوونه‌یی له‌ چیرۆک و رۆمانی جیهانی‌دا، ده‌برن . ته‌وه‌ی که‌ هیوای بو‌ ده‌خوازم به‌ره‌سه‌ندی تواناو ده‌سه‌لانی چیرۆکنووسه‌، که‌ دوور تیه‌ له‌ دوا‌رۆ‌دا خواست و ئاواته‌که‌مان بیه‌ته‌ دی .

با بگه‌رینه‌وه‌ سه‌ر چیرۆکی «خورکه‌وتن» . . . هه‌روه‌کو له‌ پشه‌وه‌ وتم

نه‌گه‌ر به‌مانه‌وه‌ی به‌ پێی رییازیکی پراکتیکی له‌م چیرۆکه‌ بکۆلیته‌وه‌ . ده‌یی به‌ وردی ده‌ستیشانی هه‌موو ره‌گه‌زه‌ گرنگه‌کاتی بکه‌ین، بو‌ ته‌وه‌ی رای تاییه‌تی خۆمان به‌رامبەر چۆنیه‌تی چیرۆکه‌که‌ ده‌ربرین و بزاینن تا ج راده‌یی چیرۆکنووس سه‌رکه‌وتنی وه‌دی هه‌ناوه‌.

بیری چیرۆکه‌که‌

باله‌ فیکری چیرۆکه‌که‌وه‌ ده‌ست یی بکه‌ین، که‌ بناغه‌و بنچینه‌ی بنیاتنایی چیرۆکه‌ . . . چیرۆکنووس له‌ روانگه‌یه‌کی ئایدیۆلۆژی ته‌وه‌خوازی‌یه‌وه‌ بیه‌سه‌کی داده‌ریزی، قولاییکی مروفه‌خوازی یی ده‌به‌خشی، که‌ بازنه‌ی مه‌سه‌له‌ی ژبان و مل ملاتی فراواتر ده‌کات، به‌ جو‌ری که‌ خۆینه‌ر هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ ده‌ست به‌ خۆینه‌نه‌وه‌ی ده‌کات، هه‌ست به‌ چه‌شنه‌ په‌یوه‌ندی‌یه‌کی نه‌بچراو له‌ دارشتنی بیری چیرۆکه‌که‌ ده‌کات، که‌ چیرۆکنووس توانیویه‌تی په‌کیشی بایه‌ته‌که‌ بیاریزی و به‌ شیوه‌یه‌کی هونەرماندانه‌ ده‌رگا بو‌ خۆینه‌ر بکاته‌وه‌ تا بچینه‌ ناو جیهانیکی تاییه‌تی، جیهانی چۆنیه‌تی گۆلیزکردنی پارچه‌کاتی بایه‌ته‌که‌و ناپه‌شکردنیکی قه‌شه‌نگه‌ و ورووژین، که‌ له‌ ناویاندا نموونه‌یه‌کی زیندووی وه‌ك «جوامیر»ی خاوه‌ن هه‌لوئیست و پاله‌وانی ته‌وه‌ری بچینه‌ی رووداوه‌کاتی ده‌جوولینی و ده‌بخاته‌ به‌رده‌م دوخیکی دینامیکی پ‌ر له‌ گه‌رزی و پشێوی، درامی . . . چیرۆکنووس وه‌ك خۆی ناسازه‌ی بو‌ کردوه‌ له‌ فۆلسکۆری کوردی وه‌رگرتوه‌وه‌، کت و مت به‌ شیوه‌ ساکساره‌که‌ی نه‌گه‌وستۆته‌وه‌، ته‌و وه‌ك که‌ره‌سه‌یه‌کی خاوی وه‌رگرتوه‌وه‌، به‌لام له‌ دارشتنه‌وه‌یدا له‌ دیارده‌کاتی ژبانی رووتاندۆته‌وه‌ و به‌ هه‌ست و نه‌ست و تیرامان و بیه‌سه‌رته‌وه‌یه‌کی قوول جاریکی تر دروستی کردۆته‌وه‌، خستۆیه‌تی‌یه‌ قالیکی هونەرکاری تیر و ته‌سه‌ل «جوامیره‌ی پاله‌وانی چیرۆکه‌که‌ وه‌ك شه‌خسه‌تیکی له‌ناو جه‌رگه‌ی ژبانی سه‌رده‌می شیخ مه‌حمودی نه‌سه‌ری هه‌لته‌جاوه‌، خستۆیه‌تی‌یه‌ بو‌ته‌یه‌کی هونەرکاری زیه‌رکانه‌، که‌ به‌ کۆمه‌لێک په‌یوه‌ندی کۆمه‌لایه‌تی و رامباری و سایکۆلۆژی به‌ستۆته‌وه‌وه‌، روونگی خستۆته‌ سه‌ر هه‌لوئیسته‌کاتی و باری ده‌روونی، ره‌وشت و خو‌و میزاجی «جوامیره‌ی تادا ده‌رخستون، به‌ شیوازی خۆینه‌ر به‌ره‌و واقیعه‌که‌ی جوامیر بکیش ده‌کات که‌ به‌ هه‌موو هه‌ست و سۆزو خه‌بال و بیروباوه‌ریکه‌وه‌ له‌گه‌لێادا بژی و به‌شدار هه‌لوئیسته‌کاتی بکات.

که‌واته‌ محمد فەریق حسەن له‌ نیگای تیروانین و ئایدیای خۆی به‌رامبەر ره‌وتی ژبان و تاقیکردنه‌وه‌ هه‌لس و که‌وت چیرۆکه‌که‌ی دارشتوه‌ به‌ پێی به‌رنامه‌یه‌کی تاییه‌تی له‌ رووداو و چۆنیه‌تی سه‌ره‌له‌دان و نه‌ش و نووماکردنی بیری کردۆته‌وه‌وه‌، له‌م رووه‌وه‌ مه‌رجی هونەری ره‌چاو کردوه‌ . . . په‌کیشی مه‌زووعیش له‌ سه‌رکه‌وتنی هه‌ر بیریه‌کی چیرۆک مه‌رجیکی سه‌ره‌کی‌یه‌وه‌، سه‌رکه‌وتن و نوشتنی له‌گه‌ل خۆی هه‌له‌گه‌ری.

رووداوه کانی چیرۆکه که

مەسەڵی رووداوی چیرۆکه که ، له جوانیرهوه دەست پێ دەکات هەر که له مائەوه دەرده چێ تا دەگاتە ناو ئوردوگای ئینگلیزهکان و لەوی چێ بەسەردێو کۆتایی بەکەسی چێ لێ دێ . شتیکی ئاشکراشە که هەر رووداویەک سەرھەڵدەداو نەش و نوسا دەکات ، دەبێ بە یێی سېستەم و یاسایەکی دیارکراوی . . . . . هیزو ییزی رووداوه که له چۆنەتیی بەستەوه یەتی بە پالەوانی چیرۆک و کەسانی تر . . . . . پەبوەندی بەکی توندو تۆلی نەپچراو که گوزارشت له کەسانی چیرۆک بکات ، بەجۆری یەکیی هونەرکاری خوێ پیاویزی و بەلگەو نیشانەش بەدەستەوه بەدات ، که رەنگدانەوه و نەئەجامی رووداوه کەن . . . . . واتە چینی یا خود ئەونی رووداوه که که له چەند رووداویکی بچووک و پارچە پارچە لیک دا براو پیکهاتوه ، چیرۆکنووس بە شیوه یەکی هونەرکاری بە یەکیان دەبەستێتەوه و ناو پۆیه که ی لیک گرتی دەدا . . . . .

ئەگەر سرنجیکی ورد له رووداوه که بەدین که چیرۆکنووس جوانییری خستۆتە ناو بازنەکە یەوه ، دەبین له چەند رووداویکی بچووک بچووک پیکهاتوه ، بەلام بە شیوه یەکی هونەرکاری بەبەکەوه بەستراون و نیک هەلکێشراون ، هەمووشیان رەنگدانەوه ی مۆرک و واقعین و ، له جەرگە ی ژیا ئی ئەو سەردەمە ی چیرۆکه که هەلنەجراون بەلام بە شیوه یەکی داریزراو له قالیکی زسانەوانی پر له بەلگەو نیشانە ی زیندەگی دەروونی خۆیان دەنوین ، که نووسەر بە مەبەستیکی ساینکۆلۆژی بومان دەگیرێتەوه ، ئەم جۆرە گیرانەوه یە ، که گیرانەوه یەکی هونەرکاری یە ، یارمەتی دینامیکی یەتی هەلئۆستی جوانییر دەداو رینگە ی بو خوش دەکات . . . . . رووداوه کانی ناو چیرۆکه که بەتا پەتا دەگۆرین و ، دەبە هوی سەرھەڵدانی رووداوی دیکەو ، باریکی تیک ناو و پەشێبو بە خووه دەگرن و بەرهو گرتی کردنەوه ی رووداوه که دەچن و کۆتایی پێ دین .

سەرەتای چینی که یاخود ئەونە که «حیکە» له کاریکی ئاسایی یەوه دەست پێ دەکات ، که شیخ مەحمود جوانییر دەئیری یو سلیمانی بۆلای حمدی صاحبقران ، وەك قاسیدیک ، ئەرکه که ی دیارنە بو شیعر ، یاخود بو مەبەستیکی تر ، ئەم لایەنە زۆر گرنگ نیە ، بەقەد ئەوه له چۆنەتیی بەری کەوتنی جوانیرهوه دەست پێ دەکات :

« جوانییر کەوتۆتە پیش مایه کویت . شل شل جلەوی گرتوه . . . . .
 به ئالیاهو تیندەپیری و راست رووهو تانجەرو شورده ییتەوه قەدیر له ناوه که دەداو ئەوسا لەگەل تاوی غاردا مایه کویت وەك کامیاریه کی سینه مایی لەسەر خو سلیمانی هینا پەشەوه . . . . . دوو کەلی زوفا له ماله کانی قەرەتوغانەوه سەری دەکرد ، لەوی وه ولاغی بەرزە هەواو فیز بەسوار دەدات . . . . . جوانییر یە کەسەر لەف بەرهو سلیمانی دەیکوتی

ناوه راست یاخود گرتی رووداوه که لێرەدا دروست دەبێ « له هیکرا کۆسەلی چادری خاکی وەك قارچک له بەر دەمیا هەلئۆقین ، سەلمی یەوه . . . . .
 گرتی بەکەو کردنەوه ی گرتی بەکە رووبەریکی گەوره له چیرۆکه که داگێر دەکات و لێرەوه دەست پێ دەکات « که دوو سەربازە که هاتنە چەقی رینگو راست و چەپیان لێ گرت و رووی نەنگیان تیکرد . . . . . سەربازەکان ئی یان گەیان که دەبێ دا بەزی . . . . . تا دەبێنە بەردەم تەفسەر و چۆرە ئازارو ئەشکەنجە یەکی بو دادەنی ، که خوێ راگرت و هیچی نەدرکساند نادەمی خوێرکەوتن . . . . . « که جوانییر ئازاد دەبێ گرتی رووداوه که دەکرێتەوه کۆتایی دێ . . . . .

له نمایشی رووداوه که دا ، چیرۆکنووس تەکنیکی نوێی بەکار هیناوه که له رەنگ و روخساری پالەوانی چیرۆکه که واتە « جوانییر » لەناوهوه دەکێشێ و وینە ی دەگرتی ، ئەویش لەرینگە ی مەنەلۆژی ناوخووه « تەوژمی هوش » که چیرۆکنووس تیا یا گوتی نادانە رەگەزی کات و شوین و زمان . . . . . بەکارهینانی تەوژمی هوشی ناوهوه ییش کاریکی ئەوەندە سووک و ئاسان نیە ، دەلی چیرۆکنووس وریایی لەسازکردنی حالەتیکی تاییەنی که له دا بەلوگەوه بگۆیژێتەوه بو مەنەلۆژی ، جەویکی وا دروست بکات که گونجاوو لەباریی . . . . . سەربازە که پێی دەلی : تو کۆری بەفریت . . . . . تو کویتانیت . . . . . - ئەوه تانەم لێ دەدە ی . . . . . بێر له جگەرە دەکاتەوه . . . . .

ئەو قسانە له میشکی خوێ دینی و دەبا ، بان دەگرتی بو گلە زەرەد . . . . . دیمەتیکی توت دینە بەرچاو ناگەرە که ی شیخ و خوشەویستی یە که ی گرمی دەگەنەوه . . . . . هەست بە گرمی کردن له نزیك شیخەوه یی . . . . . ناگری شیخی گەوره نیشانە ی ئەو یە هیشتا شیخ بیداره . . . . . هەر دوو ناگر گرمایی دەدەن بە لەشی . . . . . له چوونا سینگ و رووی گرم بووه ، له گەرانەوه شدا پشتی گرم دادەهات . . . . . وردە وردە بییری رەق بوونەوه له کەلەلە باری کرد . . . . . ئای که لەم دوو ناگەری که چیرۆکنووس کردوویەتی یە پردی نیوان گلە زەرەدەو جوانییر ، که چ جۆرە پەبوەندی یەکی دەروونی له نیوان باری دەروونی جوانییر و ئەو شەوه سەخسە دروست دەکات و ، چ وەرەو هیزو وزە یەکی پێ دەبەخشێ . . . . .

« له دیویکی تری دیمەنی گلە زەرەد که شەوگار درەنگی کرد . . . . . دوو ناگری زیاتر تین و تاری بەبەرا کردو دەروونی هینا پە جوش و گرم داهاات . . . . . » له نیوان ئەو دوو ناگرەدا گشە ی رەشەبای سلیمانی بەسەر بەفردا هەل دەکات ئە پەدە توانی پشتی لەزهوی بەدات .

روون دەپىن ، خوينەرىش ھەز بە شەخسىيەتتىكى ۋەك جوامىز دەكات كە دەپەۋى بە تەواۋەتى لە خاسىيەتەكانى بگات ، ئەنەنەت لايەنە نەھنىيەكانىشى لا ئاشكرا بن و لە كرۆكى حەقىقەتەكەى بگات .

دەور و بەر :

كارىكى گەورە دەكاتە سەر شەخسىيەتى جوامىز ، كەدەۋە ھەلۋىست و رەفتارەكانى رەنگدانەۋەى دەور و بەر ، پاخود ژىنگەن . مەبەست لە دەور و بەرىش بارو دۇخى شۇيىن و كاتى سەقام گىرو لەپىرتاۋن كە لەناو چىرۆكەكەدا لەگەل رووداۋەكان دەبن و پەيۋەندىيەكى نەپچراۋان پىۋە ديارە .

محمد فەرىق ھەسەن ھەر لە سەرئەۋە ۋەسفىكى شاعىرانەى دلگىرى ھەست بزوۋى دەور و بەرىكى سروسى دەكات و بە كامىراى چاۋى چىرۆك ۋەسفى گلەزەردە و رىگاۋ بان و دارو بەردو باخ و روۋبارو بەفرو تەبىئەتى خانوۋو ، فەسلى زستان و كۆمەلىك شىتە دەكات ، كە خاسىيەتەكانى ئەو جۈرە دەور و بەرە شاخاۋى و شۇيە سەخت و چاۋ ئەندازە رەنگىن و دلرفىناتە لەروۋى ئاۋو ھەواۋ بارى رۇشپىرىيەۋە كارىكى گەورەيان كەدۆتە سەر

قەۋارەى جوامىز و دەرختى رەۋش و خوۋومىزاجى ، ھەرۋەھا دەور و بەرە كۆمەلايەتىيەكەى گلەزەردە پەيۋەندى بە سلىمانىيەۋە ، بەگوندى شۇيەكانى تەرە ، ئاستى ژيان و داب و تەرىت و بارى كۆمەلايەتىيە كوردەۋارى و بارى خاسىيەتى ساپكولۇزى لە چوارچىۋەى ئەو سەردەمە دەردەپىرى ، كە سەردەمى شىخى نەمرە ، ھەرۋەھا وىنەى ئەو پەيۋەندىيە رۇخىيەمان بۇ دەكىشى كە جوامىزى بە شىخەۋە پەستىۋە كە بە تەواۋەتى رەفتارو كەدەۋە لە ئەنجامدا چارەنۋوسەكەى ديارى دەكات . بۇ ئەۋەى ئەم لايەناتە زىياتر روون بىكەتەۋە چەند حالەتلىك دەخەپنە روو :

« ۋلاخى بەرزە ھەواۋ فىز بەسوار دەدات ۋەك ئەو بوغرايىيەى ھەلگىرتى چەك و لەخۇدانى رەزنىە فېشەك دەيدات بە مروقى جەنگاۋەر . . . سوار بەتايىبەت لەتاۋى غاردا ھەست بە گەورەيى و بايى بوۋىك دەكات كە پىشتەر لە كەللەى نەداۋە . . . - « كورد ئازان . . . ئەۋە دەترسى شىرە كور ، ئىستا خوت لەبەردەم ئاقىكردنەۋەيەكى نويدا دەبىنى !

- « ئىستا كۆزى شىخ گەرمە . . . كۆرۈ كال و دەم سېى ئەو ئەقەرە لە دەۋرى كۆسۈنەتەۋە . . . رەنگە باسى بەرەو روۋبوۋنەۋەى نوپىرىن رووداۋيان بۇ بگات »

- « ئو ئىستا مېۋانى من نىت . ئو مېۋانى بەرىتانىيەى گەورەى بەلام لەسەر خاكى خوت . »

ئەو وىنەيەى كە چىرۆكتىۋوس بو (جوامىز) كىشاۋە ، رەنگە و روخسارى دەرەۋە ناۋەو شىۋەى لەش و لارى و بارى دەروۋىسى و كۆمەلايەتىيەى و رامىبارى ، لەو رەگەزانەى ھەلپىجاۋە كە ناتوانىن بلين شەخسىيەتتىكى راستەقىنەيە ، كە شەخسىيەتتىكى ئاۋا بەو جۈرە خاسىيەتەنە ھەبۋە و ئەو ۋەسفى كە چىرۆكتىۋوس بۇى ھەلپىژاردۋە كت و مت لەو دەكات . شەخسىيەتى چىرۆكىش ھېچ مەرج نە بەو جۈرەى چىرۆكتىۋوس وىنەى دەكىشى لەواقىع دا ھەي . . . دەورنىسە ھەندى لايەنى ئەو شەخسىيەتە ھەبۋەى ، يا رەنگە لەدوارۇژدا دەرگەۋى . . . پاخود چىرۆكتىۋوس لايىك لە بارى دەروۋى خۇى دەخاتە پال شەخسىيەتەكەو شەخسىيەتى چىرۆكەكەى پى ئاۋىنە دەكات . . . كەۋانە ھەرچەندە بىرەۋەرى چىرۆكەكە لە فولكلورەۋە ۋەرگىراۋە ، بەلام شەخسىيەتتىكى ھونەرىيە ئەك شەخسىيەتتىكى مېژۋوۋى راستەقىنە . . . محمد فەرىق ھەسەن ۋەك ھونەرمەندلىك چەند لايەتتىكى نوۋى خستونە سەر كە دەور نىە لە شەخسىيەتى تەرە ۋەرگىراۋە ، بەم شىۋە ئاۋىسۋەنى ھونەركارى چىرۆكەكەى پى مەسەر بگات .

جوامىزىش ۋەك شەخسىيەتتىكى چىرۆك نامىز ، بەھاۋ تەرىت و بىروراي سەردەمى خۇى پىچەۋانە دەكاتەۋە ، لە رىگەى ھەلس و كەوت و گىتوگۇۋ بىر كەردنەۋە و ھەلۋىستى سرنجەمان رادەكىشى و ھەست و ھوشمان دەجسۋولتى و ، وامان لى دەكات كە پى بە پى لەگەلىا بژىن ۋەك ئەو بىرېكەبىنەۋە ، بوئەۋەى بېگىنە چارەسەرى گىرغەكەى كە توشى ھاتوۋە گىرى بەدەس خواردوۋە . لىرەدا پىرسىبارى دەكەين و دەلىن : ئاخۇ چىرۆكتىۋوس ئاۋىۋەتى بە تەۋاۋى لە جوامىز بگات و بەناۋ دەروۋىا شور بىتەۋە بە چاكى دەرگ بە ھەلۋىست و ئەركەكانى بگات كە لە ھەموۋ بارو دۇخىكدا دەتوانى ، جى بەجىيان بگات و ، پەنچە بىخاتە سەرحەزو ئارەزوۋو ، مېزاج و ئاستى ھەست و ھوشى جوامىز . پى ئەۋەى بە زۆرە مىلى ھەندى لايەنى بىخاتە پال و دەست بىخاتە ئاۋ ھەلس و كەوت و رەفتارەكانى و مەۋداى بىر كەردنەۋە جوۋلانەۋەى ديارى بگات . . . ۋەلامان بۇ ئەو پىرسىبارە ئەمەبە چىرۆكتىۋوس نەپۋىستە شىك بگات كە نىشانەى دەست تىۋەردان و رى لى گرتن و كارى دەستكردى پىۋە ديارى . بەلكو ئاۋىۋەتى جىھانى ناۋەۋەى جوامىز دەر بىخات و چۆنەتى تفاعلى لەگەل ئەو بارو دۇخەى تىبا دەژىا شى بگاتەۋە كە كارىيان تى كەردوۋە ، ئەو ھۋە سروسى و كۆمەلايەتىيە پەيۋەندىيە ۋىزدانىيە روون بگاتەۋە كە بوۋنە ماپەى جۈرى كارو رەفتارو ھەلۋىستەكەى ، بوۋنە پردىك بەرەۋە كەنارى تەبىئەتى شەخسىيەتى جوامىز . . . كە شەخسىيەتتىكى دەلالىيە ، بە پىلى ھەلۋىست و رووداۋ نەش و نوما دەكات و ، رەنگو روخسارى ئاشكراۋ

- له‌وه ده‌چې ټه‌مشه وگله‌زهرده له‌شار نزيك بوويته‌وه . . . ټه‌و
لوكسه‌ی لای خواروو مالی خو‌مانه . . . ئیستا ناگری داره‌روو
نیله‌نیلی ده‌سووتی . . .

- به‌لام ناگاته سه‌پینتی روق ده‌بمه‌وه - نابینی به‌فسر
ده‌شت وده‌ری داپوشیوه ، نابیستی ره‌ش‌با به‌سهریا هه‌لیک‌ردوه

« ناگری لای که‌وانه کوربو‌وه ! » ناهه‌قی ناگرم شه‌وگار
دره‌نگه .

« ټه‌وه چپته جوامیر ؟! نابینی هیشتا ناگری شیخ ده‌گری »
« لووروی گورگیک تیکه‌ل به‌گه‌فی ره‌شه‌باکه ده‌بی .
« ره‌شه‌باکه وزنگه نادات . . هه‌تا بی ساردتری ده‌کات ،
« پیویسته تا خورکه‌وتن له‌گه‌ران و مجوول نه‌که‌وم ده‌نا وه‌ک
ته‌خته سه‌هوله‌کانی ژیریم روق ده‌بم و گیانم لی ده‌بری . .
- باشه ټه‌وه دنیاپه ، ټه‌گه‌ر به‌شکستی ټم خپوه‌تگایم به‌جی
هیشت « نانا . . مردن هه‌رجوتیک بی سروشتی به‌لام هه‌ره‌س
هینان که ټه‌زه‌لوه به‌بالای مرووف نه‌براهه .
- هیچ له‌وه ناخوشر نیه بو‌پیاو ، له‌به‌رده‌م خیزانه‌که‌یدا وه‌ک
بووده‌له‌په‌ک خوی بیینته‌وه !!

ټه‌وه هم‌سو ته‌داعیات و ته‌وژمی هوشه ، ره‌نگدانه‌وه‌ی کارتیکردنی
ده‌وربه‌ره به‌هم‌وو جوړه‌کانی‌سه‌وه له‌جوامیر و به‌ته‌واوتی لایه‌نی
سایکولوژی ټه‌وه شه‌خسپه‌ته‌مان بو‌روون ده‌که‌ته‌وه . . . . .

لیکولینه‌وه‌وشی‌کردنه‌وه‌ی ده‌وربه‌ریش له‌خاسیت و موزکی چیروکدا
، که ده‌وربه‌ریکی خو‌مانی کورده‌واری به‌ ، له‌ریگه‌ی وینه‌گرتن و وه‌سفی
ده‌وربه‌ری سروشتی و ژینگه‌ی کومه‌لایه‌نی ری خوشکه‌ری لایه‌نی

ده‌روونین و حالته‌سه‌ نفسی‌به‌کانی شه‌خسپه‌ته‌که ده‌رده‌برن و موزکی
ره‌سه‌نایه‌نی و سرکه‌وتنی چیروکه‌که به‌خووه ده‌گرن . . هیچ
چیروکتوسیکیش نابینه‌نووسه‌ریکی ره‌سن و به‌ره‌مه‌که‌ی نابینه‌جیهانی ،
له‌گه‌ر هاتوو له‌سهرچاوه‌که‌وه ده‌ستی بی نه‌کردو به‌راستگویی و سهرپاکی ،
واقیعی ده‌وربه‌ری به‌رجه‌سته نه‌کرد . چیروکتوس ټه‌وچیروکتوسه‌به‌که
زیره‌کانه شه‌خسپه‌نی پاله‌وانی چیروکه‌که به‌ژینگه ده‌به‌ستنه‌وه ، نه‌ک به
شیوه‌به‌کی رووکه‌ش و راسته‌وخو ، بدلکو له‌ریگه‌ی گوزارشت کردن له
باری ده‌روونی و شی‌کردنه‌وه‌ی هه‌لوینست و وه‌سفیکی شاعیرانه‌وه ،
ده‌رخستی جوړی په‌بوهندی داب و نه‌ریت و کارو رفتاروهه . که‌واته ټه‌وه
ده‌وربه‌ری که چیروکتوس بوی کیشاوین ، له‌گوشه‌ی نیگای خو‌پوهه ،
وینه‌به‌کی راست و ره‌وانی سروشت و کومه‌لی کورده‌واری به‌له‌چوارچیوه‌ی
چیروکه‌که‌دا . که به‌راستی و دروستی توانیوه‌تی به‌شیوه‌به‌کی کارامه‌وه

داهینه‌رانه به‌قله‌مه ره‌نگینه‌که‌ی وینه‌ی بکیشی و له‌ته‌نجامی جوولان و
بزوتنه‌وه‌وه هه‌لس و که‌وت و ره‌فتار و هه‌لوینستی جوامیره‌وه له‌وانه‌ی
په‌پوهندی‌بان په‌وه‌وه هه‌به بکیشی و به‌شیوه‌به‌کی واقیعیانه به‌رجه‌سته‌بان بکات
، بی ټه‌وه‌ی ره‌نگی ده‌ستکردی پیوه‌ دیباری . . . نالبیره‌دا راستگویی
هونه‌ری و ره‌سه‌نایه‌نی خو‌بان ده‌سپین و ، ره‌وتی نوپکساری و گیانی
سهرده‌م و هاوچه‌رخانه خو‌بان ده‌نوین ، به‌م کاره چیروکتوس ده‌پینه‌مایه‌وه
نیشانه‌ی بی سهرسام بوونی خوینه‌ر .

زمانی دارشتنی چیروکه‌که

زمانی چیروکه‌که بریتی‌به‌له‌گیرانه‌وه‌وه ناخاوتن . گیرانه‌وه‌که له
شیوه‌ی وه‌سفیکی شاعیرانه‌وه‌ی ده‌نوین ، زمانیکی سفت و سو‌وبی
گری‌وگال گول‌دوور له‌هونه‌ری جوانناسی و نارایش کردن و رازاندنه‌وه‌ی
وشه‌سازی . چیروکه‌که به‌گشتی موزکی شاعر نامیزی به‌خووه‌گرتوهه .
چیروکتوس زیاتر گوزارشت له‌باری هه‌ستکاری جوامیر ده‌کات که
شه‌خپتی ته‌وه‌ری چیروکه‌که‌به .

هه‌رجه‌نده‌وه‌ی سهرچاوه‌ی چیروکه‌که له‌فولکوروه‌وه‌ی ، به‌لام ټم چیروکه‌که
بایخ به‌به‌هاو پیروای تاقیکردنه‌وه‌ی سهرده‌میک ده‌دات که گیانی ته‌مروو
سه‌پینی ده‌کرپته‌به‌ر . چیروکه‌که ده‌چپته ریزی چیروکیکی که‌له‌پووری وه‌ک
که‌له‌پوور « تراش » به‌شیوه‌ی لاسایی‌که‌ره‌وه‌ی لاسایی‌به‌که‌ی نا ، به‌لکو به
موزک و شه‌قله هونه‌ری‌به‌که‌به‌وه‌که زیاتر بایخ به‌تاقیکردنه‌وه‌ی زیندوو
ده‌دات و ، گوزارشت له‌نرخ و به‌های پتوی قوناخیکی گرنکه له‌ژبانی
گه‌له‌که‌مان ده‌کات .

وه‌کو وتمان رووداو هه‌لوینسته‌کان له‌دوو ری‌وه‌ه‌ه‌سر ده‌رده‌که‌ن و ،
ده‌ست ده‌که‌ن به‌جووله‌وه‌ن‌ش و نوما کردن ، له‌ریگه‌ی گیرانه‌وه‌ی وه‌سفیکی
شاعیرانه‌ی زمانیکی ناسک ، که‌هه‌ر له‌سهره‌تاهه‌وه‌ی زمانه‌که خوینه‌ر بکیش
ده‌کات و له‌گه‌لیا ده‌ژیت . زمانی چیروکیش چند خاسیه‌تیکی هونه‌ری
به‌خووه‌ده‌گری ، که‌ده‌به‌ه‌وه‌ی گرنکه بو‌بزوتنه‌وه‌وه‌ن‌ش و نوما کردن
رووداو‌ه‌کان ، ټه‌گه‌ر زمانه‌که سفت و سو‌و کاربگه‌رو وروژین بی ، ټه‌وه
مانای ټه‌وه‌به‌ریگا بو‌خوینه‌ر خوش ده‌کات که به‌تاسه‌وه‌له‌گه‌ل چیروکه‌که‌دا
بزی .

ټه‌وه رووداوانه‌ی که چیروکتوس نیشانی داون و په‌په‌ندی‌بان به
جوامیر و ټه‌فسره‌که‌وه‌وه‌سهر‌بازه‌کانه‌وه‌ه‌به‌ ، به‌شیوه‌به‌کی خه‌ست و خو‌ل و
، به‌شپوازیک ده‌بانگیرینه‌وه‌ی نیایانا لایه‌نی ده‌وربه‌رو و ژینگه‌وه‌ی باری
سایکولوژی و که‌سه‌کان نی‌دا به‌دی ده‌کیرین ، ویزای وینه‌کیشانی ره‌نگو
روخساری شه‌خسپه‌ته‌کان و جوړی مل ملانی‌بان ، که‌له‌ته‌نجامدا ریگه
خوش ده‌که‌ن بو‌جوولانی رووداو‌ه‌کان روونکردنه‌وه‌ی ته‌عبیر کردنیان له
هه‌لوینست و کارو رفتاربان .

میسریه‌کان، هیندی و چینی و بابانی و هیندی ولاتانی خوره‌لانی
دوویش ژیارو میژووی خویان نه‌خشانده به‌م هونره به‌رزه.
بیگومان میژووی هونری نه‌و نه‌وه‌و گه‌لانه‌یش به‌لگه‌ی‌کن بو
سه‌لماندن و راستی نه‌م لایه‌نه. نه‌وی سه‌لمنراوه له هونری
موسیقادا نه‌ویه که لایه‌کی زور گرنگی گرتوه له پینداویسته
بژنویه‌کانی هونری شانویدا.

جا کاتیک له‌سه‌ر بابه‌تیک موسیقا ده‌دوین وه‌ک موسیقاییه‌کی
شانوی... ده‌بیت نه‌وه بزاین که بیرکردنه‌وه به‌کاره‌ینانی
جیاوازه له‌وی که تنها پارچه موسیقاییه‌ک بیت و به‌س که هر
بو‌گویی‌گرتن بیت، به‌لکو زور لایه‌ن هه‌یه ده‌بیت بو‌ی
ره‌چاو بکرت. لیره‌دا هندی‌ک را ده‌خه‌مه‌روو که هه‌مووی بو‌چوونه له‌و
به‌کاره‌ینانه هونریانه‌دا:-

هندی‌ک ده‌لین مه‌رج نی‌یه هه‌موو شانوگه‌ریه‌ک
موسیقاکاری تیا‌بکرت، واته ده‌قی شانوگه‌ری وا هه‌یه پیوستی
به موسیقا هه‌یه‌و ده‌قی وه‌ه‌ایش هه‌یه پیوست ناکا به
به‌کاره‌ینانی، به‌تایه‌تی نه‌و شانوگه‌ریانه‌ی که به‌پله‌ی به‌کم و
سه‌ره‌کی دواندن Dialogue کاریکی گرنگه ده‌گیرت، هیچ
ماوه نادات به موسیقا که تیا‌دا ده‌رکه‌ویت، هر ره‌نگیت نه‌و
بایه‌ته شانویانه‌ی که به‌و چه‌شنه ده‌نوسرین پیوستی به موسیقا
نه‌بیت، بگره هیچ لایه‌کشی بو‌کم و زیاد ناکات.

به‌لام... هندی شانوگه‌ری تر هه‌ن موسیقا نوره‌یه‌کی
زور کاریگه‌رو بالای تیا ده‌گیرت و ناستی هونری ده‌گه‌یه‌نیه
نه‌وپه‌ری سه‌رکه‌وتن. وه‌ک شانوگه‌ریه کومیدی و میژووییه‌کان،
نوپه‌ریت و نوپسرا. خو‌نه‌گر بیتو هر له‌م شیوانه‌دا چه‌وتانه
به‌کاره‌ینت نه‌وا نه‌و شانوگه‌ریانه له ناستی زور نرم‌ه‌کاته‌وه،
بگره نه‌وه‌نده‌ی تر ده‌بیات به ناخی زه‌ویدا.

هندی رای تر ده‌لین... موسیقایی شانوی هه‌ر زور
پیوست و ره‌ویه، به‌لام ده‌بیت به‌کاره‌ینانی و دانانی بزانتیت
چونه، مه‌به‌ستمان له‌مه‌دا نه‌ویه که نه‌م جوړه موسیقاییه له
نه‌نجامی تیگه‌یشتن و ریگه‌وتنی ده‌ره‌ینه‌ری شانوگه‌رو دانه‌ری
موسیقا دینه به‌ره‌م نه‌و کاته‌یش به‌پی پیوستی نه‌و
هه‌لویت و دیمه‌نانه‌ی که له شانوگه‌ریه‌که‌دا ده‌ست نیشان

ده‌کرتین... به‌کاره‌هینرت بو به‌هیزکردنی هندی له‌و
دیمه‌نانه.

هندیکی تر ده‌لین... هه‌موو شانوگه‌ریه‌ک سه‌ره‌تاو کوتایی

هه‌یه جگه له‌و به‌شانه‌ی تری که ناوه‌روکی پیک هیناوه. جا
ده‌لینت موسیقاییه‌ک وه‌ک ده‌ریرین دابنرت له‌و لایه‌نانه‌ی که
هه‌ن، وه‌ک کورته‌یه‌ک له‌و رووداوانه‌ی که له‌لا سه‌ره‌تاوه پیشان

ده‌دریت، هر له هه‌مان کاتیشدا سوودی لی وه‌ر‌بگیرت بو
ناوه‌روکی به‌شه‌کانی تر، نه‌و به‌شانه‌ی که پیوستی به موسیقا
هه‌یه ناکو بژیوییه‌کی تیا په‌یدا بکات و هه‌ست به‌کزی و
لاوازی نه‌و هه‌لویت و دیمه‌نه نه‌کرتیت. نه‌م جوړه
موسیقاییه‌یش پی‌ی ده‌وترت سه‌ره‌تا Overture.
به‌لام رایه‌ک که له هه‌موویان په‌سندترو گونجاوترو

به‌جی‌تره... نه‌ویه که ده‌بیت موسیقایی شانوی له نه‌نجامی
لیکولینه‌وه‌ی نیوان ده‌ره‌ینه‌رو دانه‌ری موسیقا په‌یدا بیت،
چونکه ده‌ره‌ینه‌ر کلیلی بینایی هونریه بو‌لیکدانه‌وه‌ی ده‌قی

شانوگه‌ری و شیوه‌ی سه‌روکاری له‌سه‌ر شانوچ له‌و روی
هونه‌ریه‌وه بیت، چ له‌و روی ناوه‌روکه‌وه. بو‌یه پیوسته
هه‌ردو نه‌م لایه‌نه پیک بین و ریکه‌ون له‌سه‌ر نه‌و لیکدانه‌وه

ناکو بگه‌نه نه‌وه‌ی که چ جوړو چه‌شنه موسیقاییه‌کی بو
ده‌گونجیت؟! چ جوړه ته‌کنیک و والا‌کاریه‌کی بو ده‌شیت ناکو
بو‌ی به‌کاره‌ینرت؟ چونکه هر به‌کاره‌ینانیک به‌روودای خو‌ی

دادمه‌زرنیت و له‌وانه‌یشه له به‌شه‌کانی تری شانوگه‌ریه‌که‌دا
دوپات نه‌پیشه‌و. بیگومان نه‌م جوړه کاره بژیوییه‌کی ته‌واو
ده‌خاته رووداوه‌کان که به‌دوای په‌کدا دین له‌و به‌ره‌مه‌دا،

هندیکی تر ده‌لین... ده‌ره‌ینه‌ر هر بو‌خو‌ی لیپسراوه
له به‌کاره‌ینانی موسیقا له شانوگه‌ریه‌که‌دا، واته دانه‌ری موسیقا
تنها کاری دانانی موسیقاییه‌و به‌س بو‌نه‌و شانوگه‌ریه له‌گه‌ل هندی

ره‌چاوکردنی داینامیکی دانان و دانان و ده‌ریرین. هندیکی تر له‌و
رایانه ده‌لین... له‌و ناوچه‌و وولاتانه‌ی که ناپووریان کره‌و ناستی
ژیان گوزه‌راندنیان نرمه، ده‌شیت په‌نا بیرته موسیقایی جهانی واته

سمفونیو سوناتا و کونسرتو... هه‌ن، یان هر پارچه موسیقاییه‌ک
ناماده‌بیت و له‌و بواره‌دا یارمه‌تیا‌ن بدات بو‌به‌ری‌کردن و گه‌لاله‌کردنی
کاره هونریه‌که‌بان. نه‌میش پاش بیستی نه‌و موسیقاییه‌و دیار‌یکردنی

ئىنسانىيەت نىشان دەدات كە كەتۈنۈنەنە ناو كۆمەلىك ناكوكى ، نەك تەنبا لە رووداۋىنىك دا ، بەلكۈلە دروست بوۋى چەند حالەتتىكى ھەمەلانى تىك ئالاي ناۋىك ، بەلام ئەم جۈرە چۈنە ناۋىكە تىك ئالانە ھەمەلانى بە بارگىرانى بەك ناخەنە سەر شىۋازى زمانەكە ، كە مۇرك و شەقلى دەربىر تەكە بگۈرۈن ، ۋەك دەبىنن زۇر ھىمىن ۋە لەسەرخىۋىە دورە لە ھەلچۈۋۈن و

سەركىشى ۋە ئىلى ھەلىرىن و كارى ساۋىلكەۋ نازىرائە ... بە ھىچ كۈچى ھەست ناكەين كە چىر وكتۈوس دەست دەخاتە ناۋرەۋى رەۋانى چىر وكتەكە ، كە بە دەستى ئەنقەست ھەندى شتى بەسەرا بەپىنى ، ياخود بە دەپەۋە بەستى ، يا جەلۋى بىر كۈتەۋەۋى بگىر تە دەست خۋى .

ۋەك لە دەست پى كىردى سەر تەپەكەدا چىر وكتۈوس گىرەۋى ھۈنەركارى ۋە ستاى بردۈتەۋە ، ھەتا دەگاتە كۈتايى چىر وكتەكە ، ئۈنۈپەتە لەنگەرى ئىقاعەكەى رابگىرى ۋە بە زۇرە مىلى شىكى ۋا ئەكات ھارمۇنەنەكەى ناسازىكات ... لە كۈتايى بەكەشى دا سەركەۋ تىكى باشى ۋە دەس ھىناۋە ، لە لايى

ساۋىلكەۋى ساكارى ھەردوۋ داپكەكەى دەرخستۈۋە ، لە لاپەكى تىرەشۋە ئەۋ ۋەلامە گورج و گۈلە ، لەجى بەى كچەكە بەرامبەر داپكى ئەندازىارەكە داۋىمەنى بەۋە كۈتايى بەكەى بەرەۋ ۋرۋوزاندىن و سرنج راکىشائى خۋىنەر دەبات ، نەك كۈتايى بەكەى شىۋەكەى چىر وكتى پولىسى ۋە بگىرى كە خۋىنەر بەر لە

گەشتى بە كۈتايى بەكە ئەنجامەكەى لادىارە ... ئەم كۈتايى بە چاۋەر ۋانكراۋەى كچەكە لە چىر وكتەكەدا كە شەخسەتە سەرەكى چىر وكتەكە بە ، لە دل و دورۋونى خۋىنەر دا تىرەپەكەى تايىمەنى دەپى ۋە لەۋە قەتە كۈرتە بروسكەبەدە ھەمۋو بوون و شەخسەت ۋالاف و گەزاف و قەۋارەى

ئەندازىاروۋ داپكەكەى ۋەك (كىن فىكون) بىك ھەلدەنەكىنى . . . كۈتايى چىر وكت ئەم جۈرە ساتانەى گەرەكە ، كە ساتى تەقىنەۋەى چاۋەر ۋان نەكراۋە ۋ شىۋەكەكى پىر لە دىنامىكى دەگىر تە نامىز ، كە لە راستىدا ھىز و تىز و تەكائىكى ئەۋتۈۋە چىر وكتەكە دەبەخشى كە لە بەرژەۋەندى بىناتىننى چىر وكتەكەدا پى ۋ ئەم

چىر وكتەش لە ناۋ چىر وكتى رەسەنى ئەم ۋماندا شۋىنى دىار پى ۋ چىر وكتۈوسىكى تىر بەتۈناۋ خامە رەنگىن يىتە رىزى چىر وكتۈوسە دىار و سەركەۋ تۈۋەكانمان .

گۈلەۋ ېرايموك :

بىرى چىر وكتەكە ۋەك چىر وكتۈوس نامازەى بو كىردۈۋە لە ئەفسانەبەكى فولكورى بەۋە ۋەرگىراۋە . بىرى بە لە گىبان بەخشىنى ېرايموكى عاشق لەپىناۋى كانى بەكەدا كە سەرچاۋەى ژىيانى گۈندەكە بە . بەكار ھىتان و تەۋزىف كىردى ئەفسانە ئەۋەندە كارىكى سووك و سانا نە كە ھەمۋو نووسەرى بتۈانى بەى پى بىبات و تىبايا سەر بەكەۋى . . . بىرى چىر وكتەكە ۋەك بەمىزىك كە عاشقى كانى

بەكەۋ گۈلە بە ، مىل ملانى ئىۋان دوۋ ھىزى ناكوك ۋەك ناۋەر وكتى چىر وكتەكە كارىكى بەسندو ماقولەۋ ، باپەتە ئەفسانەكە لە مۇركى مىسۈلۈزى دا دەردەكات ۋ بەرەۋ ۋاقىيەكى رەمىزى دەبات . . . بەلام لىرەدا بۈم ھەپە پىرسم چۈن سەگ و گورگ ۋەك دوۋ جەمسەرى دژ بەيەك لە پىناۋى مەبەستىكى ئاۋا ناھەسۋارو گلاۋدا بەك دەگىرۈن ۋ پەلامارى ئەۋ عاشقە رەمزە دەدەن كە ئەمۋو شەۋ كانى بەكە

دەپارزى . . . سەگ نىشانەى ۋەفاۋ نەمەك و ئەمەك دارى بە . گورگىش دوۋمى خۋىنىنى ئادەمىزادە . . . با ئەفسانەكەش بەم شىۋە بوۋى ، ئاۋى ئەم كانى بە بە دەمى سەگ و گورگ پىس ناپى . . . چۈن سەگ و گورگ پىكەۋە پەلامارى ېرايموكىيان داۋ خۋىنىيان رشت ، خۋىنە گەش و ئالەكەشى تىكەل بە تاۋە

روۋنەكە پىسو ، بە جەستە خۋىناۋى بەكەشى بەۋە جى قەپالى سەگ و گورگ ئەدەپىرا .

ھىچ مەرج نىبە دەقەۋدەق ۋەك خۋى چۈنە مامەلەى لە گەلدا بىكات ، ئاشكراشە ئەفسانە ئەۋكاتە خۋى بەسەر مەزۇدا دەسەپىنى كە سىروشت

دەسەلانى بەسەر مەزۇدا ھەپى ، كانى مەۋقش خۋى بەسەر سىروشتدا دەسەپىنى ، ئەۋ جەلە ئەفسانە دەۋرى نامىنى . . .

لەۋ چىر وكتەدا بەكەم رەمىزى شەھىد بوۋى ۋ شەھادەى ، دى بەكە ېرايموكى عاشقى كانى بەكەۋ گۈلە بە . خۋىنەكەى ېرايموكىش شۇرشىك لە دل و

دەروۋنى لاۋو ھەرزەكسارائى دى بەكە بەرپا دەكات ، كە ھەرىكە لەۋانە ېرايموكىك پى ۋ پارىزگارى لەۋ كانى بە بىكات كە ماپەى ژىيانى خەلكەكە بە .

ئەم جۈرە كۈتايى بەى چىر وكتەكە ھەرچەندە شىۋەى راستەۋخۋو خىتايى بەخسۈۋە دەگىرى ، بەلام ۋەك بەردەۋام بوۋى مىل ملانى بەكەۋ رەمىزى

بەرگىرى كىردن ئەنجامىكى باشە ، ھەرچەندە مىن لە گەل ئەۋ جۈرە شىۋازە دروشم كارى بە نىم ، چىر وكتۈوس بۈى ھەپە ، تەكتىكى ئۈى بەكار پىنى ، پى ئەۋەى بىكەۋىتە ناۋ ئەۋ جۈرە داپەلوگە راستە ۋخۋىانە .

چىر وكتۈوس لە قالىبىكى گىرانەۋەۋەسەف دا چىر وكتەكەى مەبەسەر كىردۈۋە ،

خۋىنەر زىاتر ھەست بە دىۋى دەرەۋەى ۋاقىع دەكات . رووداۋىكى درامى تىدا بەدى ناكىرى . . . ۋەسقى دەرەۋەى ېرايموك و دىمەنەكان ۋ خەلكى دى بەكە راستەۋخۋىە . . . چىر وكتۈوس لە مەسەلەى ئەۋن ، ياخود چىنن ، بىكە (پى چىر وكتەكە ۋەك سەردەساۋ ناۋەر راست و كۈتايى ، ئەۋەندە نۈندۈنۈل نىبە كە

رووداۋەكان بە شىۋەپى نەش ۋنوما بىكەن ۋ پەپتا پەپتا بگۈرىن ، كە ھەندىكىيان بىنە ھۈى روودانى ھەندىكىسىر ، ئەۋسا بەرەۋ كۈتايەكە بىچن ، تەننەت شىۋازى بەكار ھىتائى تەكتىكى ئۈى ، لە ۋىنەكىشائى كەسانى چىر وكتە لەناۋەۋە ۋىنەبان دەكىشىر ۋ لەروۋى دەروۋنى بەۋە شەخسەتەكەيان دەر دەخىرى . ۋانە لەرىگەى ئەۋزى ھوشدا . . . ئەم حالەتەش زۇر بەكزى بەدى دەكەين .

که چیرۆکتووس پەنا دەباتە بەر مەنەلۆزی ناوێ، پێویست بەو درێزە داخەری و هەندێ روونکردنەوه ناکات، چونکە لای خوێنەری زیرەک ناشکرایو، ئەم جوۆرە شێوازی دەربەرینە رهوتی رهوانی چیرۆک و تەداویاتەکی خەفە دەکات. بۆ نموونە:

«گۆلە - قەسە برایمۆک بوو، خۆت وتەنی برایمۆکی فریشتە، ئەو ئەوانە کە عاشقی کانی بەکەن فریشتە نین؟ ئەوانەش کە باوەریان وانە، بەلای تۆوه شەپتانن... کەواتە مل ملانی بەکە لەنیوان فریشتە و شەپتاندا بە!...

شەپتانیش ناسەر نەیتوانیوه پششی فریشتەکان لەزەوهی بەدات...

چیرۆکتووس بۆی نەبە پێشە دەمراستی کەسانی چیرۆک و دەستخاڵە ناو بێرکردنەوه کار و رهفتار و هەلس و کەوتیان شەخسبەتی گۆلە و برایمۆک

شەخسبەتیکی واقعی میزووویی نین، بەلکۆ لای چیرۆکتووس شەخسبەتیکی واقعی لە قالیکی هونەری دا، کە چیرۆکتووس مەبەستی بەتی چەند لایەنیکی دیکەیان بخاتە پال کە لەوانە بە لێ چەند شەخسبەتیکی دیکە وەرگیرابن

لەبەرئەوه دەین زمانی چیرۆک خاسبەتەکانی هونەرکاری پێوه دیاریی، کە بێشە پردیک بۆ رهوتی رووداوهکان و، دیارکردنی هەلۆیستی کەسانی چیرۆکە کە لێره دەپرسین کە برایمۆک خەلکی دی بەکە نەبێ، ئەوانە ناسراونەبێ،

بۆ عاشقی کانی بەکە بێ و هەرزەکاریکی خەلکی گوندەکە نەبێ، کەواتە دروستکردنی شەخسبەتیکی وەک برایمۆک وەک رەمزیک بۆ پاراستنی کانی بەکە و خوێنە کوشدانی لەپیناوی ئەو ئامانجە پیرۆزدا، دەبوابە لە ناو جەرگەکی گوندەکە

هەلۆلیباو، چیرۆکتووس لە شێوه ئەفسانەییەکی دا برییا، هەر وەها کە برایمۆک لای کچ و کورانی دی بەکە دەبێشە رەمزی ئازابەتی و لەخوێنوردن، دەبوابە لەسەر خواستی گۆلە لەتەک کانی بەکە و پێشراپا، وەک رەمزیک

نەپچراوی نیوان کانی بەکە و برایمۆک. تەنانەت دواي مردنیشی، تا بێشە جی نزرگەکی خەلکی دی بەکە کە لە پیناوی ئەواندا ساری نایەوه، ئەک لە گۆرستانیک ئاسایی ئاوابەکە، کە وەک هەر کەسیکی تر سەیر بکری، ئەو جەلە

رەمزەکە دیوکی دی وەر دەگرت، لە دواي شەهیدبوونی برایمۆک هەر لەبەرچاوهو لە دل و دەرووندا دەژی و هەرکەسی لە ئاوی کانی بەکە دەخواتەوه برایمۆکی بێر دەکەوێشەوه، پاخود پرسیار لە سەرگوزشتەکی دەکات، ئەمە

لەلای، خۆ ئەگەر برایمۆکی عاشقی کانی بەکە و مرقۆی ئازاو جەر بەزە لەخوێن بوردوو، رۆژی لە رۆژان بەگویی گۆلە چێندباو: گۆرک خوینی منیان رشت و مەسبەتی بێ لەتەک کانی بەکەدا بێنێون تا لە گۆریشدا لێوه نزیک بێ، ئەو جەلە رەمز و وهفتاوه لالەتی عیشق و خوێشەویستی ئاوه خاک بەهیزتر و کاریگەر تر

دەبوو.

ئەم چیرۆکەکی محمد رشید فلاح کە کەرەستە خواوەکی ئەفسانە بەکی

فۆلکلۆری کوردی بە، لەوه زیاتر هەلەگرتی کە چیرۆکتووس دا برشتوو، چیرۆکتووس نەتوانی جارێکی تر بەوردی بێی دا بچێشەوه و بیکاتە هەوینی رۆمانیک باش کە سوودیکێ ئەوا لە مۆزکە مېسۆلۆزی بەکە وەر بگریو، بازەنی رووداوهکان و کەسانی چیرۆکە کە وەر و بەری گۆنە کە فراوان تر بکات و، لە قالیکی هونەرکاری دا دا بیری بێشەوه، هەرچۆنی بێ، ئەگەر چاوه هەندێ کەسو کوری هونەرکاری چیرۆکە کە بێشین، ئەوه دەگەینە ئەو قەناعەتە کە چیرۆکتووس تا رادە بێ توانیوه بێ فۆلکلۆرە کە زیرەکانە ئەوزیف بکات و سەرکەوتن وەدی بێی

دیدهنی:

چیرۆکی (مصطفى صالح کریم)، روونکردنەوه و ریسواکردنی مرقۆیکە و نازەزایی دەربەرینە بەرامبەری، کە پاپە سامان هەموو هەلۆیستی پینشووی و میزوووی رابوردوی دەشۆزین و، هەرچی ئەمە و وهفاداری هەبە دەسڕینەوه... وینە کیشانی ئەم جوۆرە نمونانە ئاوه گۆمەل و ریسواکردنیان وهزیفی چیرۆکتووس (مستفا) ش وەک چیرۆکتووسیک واقعی ئەم ئەرکە بەجی دینی و لە چیرۆکی (دیدهنی) دا هەلۆیستەکی فۆاد بەگ ساخ دەکاتەوه سارتریش وتەنی: «مرۆف هەلۆیستە».

چیرۆکتووس وەک شێوازی واقعی بێتی نوێ هەر لەگەڵ دەست بێ کردنی

چیرۆکە کە لەقە بەکی کۆتایی چیرۆکە کە مان وەک لەقە بەکی سبەمای نیشان دەدات و بەم لەقە بە «دنیام کە نان و ئەمەکی لەبەرچاوه» خوێنەر دەور و وێشێ، کە خوێنەر بخاتە باوهشی چیرۆکە کە، رهوتی چیرۆکە کە بکیشی دەکات بەرهو رووداوهکان و لێک بەستیان و دارشتنی چینی و تەوونی چیرۆکە کە... ئەم جوۆرە شێوازهش لە بەکارهێنانە تەکنیکی نوێ دا لەسەر چیرۆکتووس سەرکەوتوو و پێشەوهی دەکەن. بۆ نمونە جەنگیز ئیتماتوف لە «جەمبەلە دا» هەرچە نەندە ئەم فلاش باکی چیرۆکتووس وەک لێحایەکی دەروونی و خودی لە کۆتایی بەکە دا بە پێچەوانە وه دەشکێشەوه، بەلام وەک هونەری (تەکنیک) ی نوێ و لە خوێنەر دەکات کە بە دواي ئەنجامە کەیدا بگری.

پالەوانی چیرۆکە کە مرقۆیک واقعی بە، چیرۆکتووس بە جوۆری وینە بۆ کیشاوی کە هەندێ لایەنی شەخسبەتی خوێ خستۆتە پال و گوزارشت لە واقعی دەکات کە چیرۆکتووس و کەسانی وەک ئەو، ئەو جوۆرە موغانات و ئەشکە نچەیان چەشتوو کە بۆ ناو چوار چێوهی دەور و بەری ناوچە کە دا توور درابوون. هەر ئەو بار و دۆخە شۆین و کاتە ناهەمواری دەور و بەره کە پالەوانی چیرۆکە ناچار دەکەن کە جوۆرە رهفتار و هەلۆیستیک بنوێنی کە لەوانەشە - هەر واشە - لە دڵەوه حەزبان بێ نەکات، بەلام ئەو لایەنە ساینکۆلۆژی بەی بەدم بێرکردنەوه و لیکدانەوهی چوونی بۆ لای فۆاد بەگ و وینە کیشانی دیبەنی دیدەنی بەکە پیش چوونی پالەوانی چیرۆکە کە لە ئەنجامی واقعی دەور و بەره نوێ بەکە سازبووه، کە حالەتی دەروونی تاییەتی لێوه سەری هەلداوه، ئەم

بەين ئەوش بۆلمە كە مۆركى چىرۆكە كە ھەرچەندە لە سەرەتادا (ھېرش)
رەشپتە ، بەلام لە ئەنجامدا دەگۆرى و دەپتە كەسكى گەشپن .

لەر ووى چىنن (حېكە) ھو ، سەرەتا ناوەر راست و كۆتايى ھو ھەست بە
پەكئىسى ھونە كارى دەكەين ، چىرۆكئوس لەسەرەتادا لە رېگەى وسف و

تەوژمى ھوشو ھەشەو شەخسەتى (ھېرش) دەردەبىرى و بارى دەروونى و خولياو
بىر و ئەندىشەى شى دەكاتەو ھەنا دەباتە بەر مەنەلۆزى ناو ھو لەوى ھو بو داپەلوگك
، كە لەم دوو رېگەى ھو ھەسفى ناو ھو دەروەى دەكات ، بارە دەروونى ھەكەو

شە ديارەكان بەبەك دەبەستتەو و پەكئىسى ھونەرى رووداوەكان دەپاريزى و
بەلگەيان پى دەبەخشى و لەوئىشەى واقىعى ژيانى و فەتتازى و خەيالىدا دايان
دەريزى و بەرە و ىنەى زمانكارى خاوەن دەلالەتى تەفسىيان دەبات . بەم شىو ھە

جىھانى دەروەو ناو ھو (ھېرش) دەردەخات و روالەتە رووكەشەكانى
واقىعان پى نیشان دەدات ، لە ئەنجامدا راستى بەك ساغ دەپتەو كە رەوشت و
كار بەدەكانى مروف واقىع و ژيانى مادى سەرچاوەى ئەو جۆرە كارانەن ، بەلام

خەو و خەيال و بىر كۆرەنەو ھەرتەنيا رووى دەروەى ئەك ناو ھو ، لە كانىكا
دىوى دەروەى واقىع لەدىو نەئىسەكانەو ھەلەقولى ، ئەگەرچى « ھىوا »
تروسكە رووناكى بەك دەخاتە سەر دىو شاردراو كە كە بىنچەنى ناكوكى بەكانى
ژيانە .

كۆرسى :

چىرۆكىكى مكرم رشيدە ، مكرم ھەك شاعىرىك ناسراو ، پتر لەوى كە
چىرۆكئوس پى . ئەم چىرۆكەى پرىتە لە پەردە دامالين لە رووى
ديارەبەكى نالەبار كە لەناو روئىبىرئى كورددا بەدى دەكرى ، كە سەرەمەشى
پاداشى پلاوكرتەو ھەن و ماستاو بو كار بەدەستانى گوڤارو روژنامەكان دەكەن .

ھەرچەندە ئەم ديارەبە كارىكى نالەبار و نابەجى بەو رەشتىكى خراپە ، بەلام
رووناكى خستتەسەر ئەوانەو نارەزايى دەربىر پەرامبەريان بەو شىو ھە
چىرۆكئوس بوى چو ھە پى ئى ھەلبرىنى تىابە .

لەر ووى پالەوانى چىرۆكەكەو ، چىرۆكئوس لاىەنىكى زۆرى لە

شەخسەتى خۆى دەردەخات ، ئەگەر ھەر خۆى نەپى ، كەواتە شەخسەتىكى
واقىعى بە ، زىاتر لەوى شەخسەتىكى ھونەرى پى . . . خۆنەر راستەوخو
دەچىتە ناو چىرۆكەكەو ، كە شىوازىكى راپۆتى بەخو ھەگىرى ، زىاتر پەنا
بەردنە بەر گىرئەو ھەو وسف و داپەلوگى تىدا رەچاو كەرو ھە . لە چىرۆكەكانى

پەنجاكان دەكات كە ئەو ھەلە شىوازى ناوا باو بوو ، كە ھەندى چىرۆكئوس
شىوازى راستەوخو مۆركى حىكايەت نامىزى و راپۆرتى و گىرئەو ھەيان پىرەو

دەكرد .

بىياتنانى چىرۆكەكە دوورە لە بەكار ھىنانى تەكنىكى نوى كە فورم و ناو ھەروك
ھەك ھەردو تاي تەرازو و لەنگەرىسان رانە گىراو ھەو لە قالىبىكى ھونەركارى
بىرەكەى دانە ، ناو ھە .

ھەرچەندە ھەك ناو ھەروك ، چىرۆكئوس رووناكى خستتەسەر لاىەنىك لە
واقىعى روئىبىرئى و نووسەرانى كورد ، بەلام ناو ھەو چىنەكە ، بەشىو ھەكى
ھونەرى نەچتر ھەو كە لە ئاستى ناو ھەروكە كە داپى ، ھەك ھەست دەكەين رووداؤو

ھەلۆئىستەكان بە شىو ھەكى ھونەرى ناىبانگىرئەو ھەو ىنەيان ناكئىسى ، كە
رووداوەكە لە شىو ھە واقىعە رووتەكەيدا بترازىنى و لە رېگەى زمانىكى پى
و ىنەى ھونەرى ھەو بەلگەو ھىماى ساپكۆلۆزىيان بىخاتە پال و كەزىندەو ھەو
دىنامىكى بەت بە ھەلس و كەوت و رەفتارەكان و ھەلۆئىستەكلان بىەخشى ،
كەواتە رەوتى چىرۆكەكە بە شىو ھەكى مىكانىكى دەچىتە سەر تا دەگاتە
كۆتايى بەكە .

مكرم ھەك لە شىعەرەكانى دا جۆرە شىوازىكى ناىبەت بەكار دىنى كە زىاتر لە
مۆركى ختايى و راستەوخو ھەو نىزىكە ، چىرۆكەكەشى ھەرتاواى ھە
چىرۆكىكى واقىعى رەخنەگەرى ھە ، ھەك لە ناو ھەروك تا رادەپى سەر كەوتو ھەو لە
رووى بىياتنانى دراشتى ھونەرى ھەو تەبوتائىو ، ھەمان ھەنگا ھەلئىنى پەى
بە لاىەنە ھونەرى بەكان بىيات .

ئەنجام

گشت چىرۆكەكان ، بەپى جىاوازى ئاستى ھونەرىيان ، شىوازى
واقىعان گرتۆتە بەرو ، كەسانى چىرۆكەكان مروفى واقىعەين و
گوزارشت لە واقىعى ژيان و دەروو بەرى خۆيان دەكەن و رەنگدانەو ھەو
واقىعى كۆمەلگەى كوردەوارىن .

رەسەناىبەتى و راستگوى ھەسو بىر و خولياو بوچوونىك دەپى لە
واقىعەو ھەلقولنن ، ئەك بە شىو ھە رووكەش و ديارەكەى ، بەلكو بە شىو ھە
ھونەركاى بەكەى كە لەم نووستىدا ئاماژەم بو كردو ، بە پى بوچوون و
ئاستى نىگەبشتنى خوم رووناكىم خستتەسەر لاىەنەكانى ، ھىچ
مەرجىش نىە لەوشى كەردنەو ھەو رەخنەبەدا سەر كەوتو ھەم ، خۆ ئەگەر ھەك
بوچوون و ئىجتىھادىكى شەخسى نىشانەم پىكايى ، ئەو ھەماىە دىلخوشى
خوم و رەزامەندى چىرۆكئوسەكان و خۆنەرانە ، ئەگەر واش نەپى
ھەرتەپى خوشحالم كە ئەو ئەركەى پىم سىبىردا بەپى

توانساو بارى سرنجى ناىبەتەم جى بەجىم كرد ، ھەرتەپى لەم رېچكەو ھە
توانىسەم چەند تىبىنى بەك لەسەر ئەوشەش چىرۆكە دەبىرم كەم يا زۆر
خاسىتەكانى . رەختەى ئەدەبى بەخو ھەگىرن .

نووسهر و رهخنهگر

عبدالله حمه سوور

ئايا دهره‌ی ياسای رهخنه‌کاري
وازه يان خر خر داخراوه ؟ ..

که واتسه ههر کاتيسک رهخنه‌کار شان به شانی گۆرانی بهرده‌وامی باری کومه‌لايه‌تی بی کمی نه‌کرد له را ده‌برین و بوچوونه‌کاتیدا له‌سه‌ر بنه‌ره‌تیکی زانستی نه‌واو و نه‌و مەرجه سه‌ره‌کيه‌ی فراموش نه‌کرد که رای خوینته‌ران بژنه‌فیت دهرباره‌ی به‌ره‌می نوئی به‌ پیزو نه‌مري ته‌دییکی به‌ره‌دار ، نه‌وا گوسان له‌ودا ناهیلته‌وه که دهره‌ی ياسای رهخنه‌کاری به‌کمی وازه‌ییت و بوی ده‌خريته‌ سه‌ر گازی پشت ... دیسه‌گيبری ته‌مه‌ش گهر له‌سه‌ر نه‌و په‌یره‌وه خوی وه‌لانیته‌ نه‌وه ههر خوینته‌ران که دهرگای رهخنه‌کاري خر خر له‌سه‌ر دانه‌خه‌ن و بگره‌ پشت کولومیشی ته‌ده‌ن . . .

بو ته‌وه‌ی به‌ ئاسانی بشوانین ده‌سته‌واره‌یه‌ک پيشنباری سوود به‌خش و به‌جی به‌خه‌به‌ سه‌ر بارستای نه‌و به‌ره‌مه‌ی گه‌ره‌کمانه‌ ، بام گیانیکی وشباری و هه‌ستیکی به‌رپرسیاری بکه‌ینه بره‌به‌ی پشتی ياسای رهخنه‌سازی بو ته‌وه‌ی بیروای رهخنه‌گر به‌تاکي ته‌نیا زال نه‌ییت به‌رامبه‌ر به‌ره‌میکی دانه‌ر که له‌ ته‌نجامی ماندو بوونیکي دژوارو هوش و ده‌روونیکي بوخته‌وه به‌ره‌نج کوشی هیناوتی به‌ر . . .

گیانی رهخنه‌کاري ده‌ییت هینده‌ی به‌رزای کیه‌وه‌کانی ژینگه‌ی رهخنه‌گر زیاتر بلن‌دو پیروژتر ییت و ، له پانای ئاسمانی سه‌ر بی ده‌شته‌کانشی پتر فراوانتر ییت بو ته‌وه‌ی کاري رهخنه‌سازی به‌کمی نه‌ک خوی دۆبەر و لاگر رابگسرت به‌رامبه‌ر هه‌لچوونیکي ده‌روونی بو ساتیک ، به‌لکو هینده‌ی قولای شیوو دۆله‌کانی نیو دوو توئی له‌وه‌ کهره‌ سه‌خته‌نه‌وه زیاتر ده‌ییت رۆبجیته‌ ناو جه‌رگه‌ی نه‌و بیرو هه‌لئوستانه‌ی دانه‌روه‌ه ، وه هه‌میشه‌ چاو بیره‌ته‌ نه‌و دروشمه‌ پرشنگه‌داری که بره‌ته‌ له ، گیانیکی وشباری و هه‌ستیکی

هه‌ول دانی مرۆ بو دابین کردنی پینداویسته سه‌ره‌کيه‌کانی خوی شارستانیه‌تی نوئی ده‌هینته‌ ئاراوه ، وه‌ده‌ست هینانی پینداویستی ژبانیش به‌ بوته‌ی داهینانی نوئی وه‌ گۆردرانیکي ته‌واو ته‌دات به‌ گشت لایسه‌نیکی باری ئابووری و کومه‌لايه‌تی ، وه بی به‌ بیی نه‌و گۆردرانه‌ش باری رۆشنیبری ده‌که‌ویته‌ جمه‌و گه‌شه‌ ده‌ستیته‌ ، چونکه په‌ره‌پیندانی زانیاری و ته‌کنسولۆریا له‌ گه‌ردابه‌و سه‌رچاوه‌یه‌کی گرنگی کاریگه‌ریشه بو گۆرانی سه‌رجه‌می یاره‌ کومه‌لايه‌تی‌ه‌کانی کومه‌لگه‌ . . .

که‌واوو گومان له‌ودا نی به‌ گۆرانی به‌رده‌وامی باری کومه‌لايه‌تی له‌ کۆنه‌وه بو نوئی سۆزو ویزدان ده‌کاته ته‌رازووی په‌ت په‌چراوو ، رۆژ له‌ دواي رۆژ وامان لی ده‌کات سه‌رائسه‌ری داب و نه‌رتی هه‌زاران سالمان خوی رانه‌گرتی به‌رامبه‌ر به‌و گۆرانه‌ تیزه‌روه‌ه ، وه‌گه‌ر به‌ شینوه‌ی کالوو پۆشاکیکي نوئی داب و نه‌رت وهرنه‌چه‌رخین و به‌ باریکی دیکه‌دا دهرنه‌که‌مون نه‌وا ده‌توینه‌وه .

جا بی ره‌وی مرۆ بو روو به‌ روو بوونه‌وه‌ی نه‌و حالته‌ تازانه‌ی که دینه‌ کاپه‌وه مه‌حاله زه‌بر له‌ ژبانی خوی بکات و به‌ ئاسانی له‌ شوین بیی دیرین ته‌ره‌ ییت ، وه ناشتوانی ده‌ستی به‌سه‌ردا بکیشیت و ده‌ست به‌رداریشی ناییت ، ناچار تووشی ریازیکی نوئی ده‌ییت له‌ ژبانیدا ، نه‌و ریازه‌ش له‌ ته‌ک داب و نه‌رتیه‌ کۆنه‌کاندا که به‌ره‌و وشکه‌ل بوون ده‌چن نالویت ، وه ته‌واوی کومه‌لگه‌ش وای بو ده‌شیت به‌ره‌و داب و نه‌رتیکي نوێکارو داهاتوو مل بښت تا رام بښت له‌گه‌ل نه‌و واقیعه‌ نوئی به‌دا . . .

بهرپرسی ، و بو چا و تروکاندنیکیش فراموشی نکات ، چونکه هر نهوندی رهخنهگر بو ساتیکیش بیت چاوپوشی له و دروشمه کرد لهوا هرگیز ناتوانی بیرواری رهخنهکاریهکمی لهوا کبری بیرواری دانهر بیت و ناکام جوانکاری و داهینسانی رهخنهکاریهکمی وهلاوه دهنی و دهینه بیخاوسیکی پیاده - رهوی سر درک و دال ، جا چون شوین پی کاله و پیتاو له پی بهکی بهکار ههلهگری که بهتوزیشیا ناگات ، با هملی بگری . . .

کارتیکردنی ژینگه چ گورانیک دداته بهر نووسراوی تهدهبی . . . رهخنهگر چون رای خوی دهردهپریت ؟ . . .

ههرچهنده بهرای خوم ناوی « حسین عارف » م بو نمونه هیناوهتهوه و لهگه له نهوشدا پرسم پی نهکردوه ، نیدی رهزانهندی لهسر بیت و نه بیت دلخوشی خوم بهوه تهدهمهوه که گویا ناوی هر تهدییکی دیکم بهینهتهوه هر بهو شویه پی نمونه دهبوو ، وه هر تهدییکی بهرهمهکاتی بلاو کردوه به شانازیهوه دهیکاته گورهپانیکی گشتی و شایستهی لهوش دهبیت بو ههموو خوینهریک لهناو سهیرکاراندا تهماشایهکی کرداره بالاکانی بکات . . . وه بو لهوهی له باسه که لانهدم بیمهوه سر لهوهی ئایا ژینگه دهینه هوی گورانی بهرهم ؟ . . . وه چ گورانیک دداته بهر نووسراوی تهدهبی ؟ . . . دهتوانم بلم که تهدییکی نهروپایی یان نههریکی له ژینگهی حسین عارفدا بزایهوه بهرهمیکی وهکو « گهلهگورگه » ی بهینهته بهر ، ئایا لهو بهرهمه دهبووه چی . . . دهگهپشته چ پلههکی تهدهبی ؟ . . . گومان لهوهدا ناکم که لهو بهرهمهی هر دهبووه گهلهگورگه و هر دهن گهپشته ئاستی گهلهگورگی حسین عارف . . . دهبا حسین عارف دوور له ژینگهی ئیستای له شویی لهو تهدیاته بزایه . . . گهلهگورگی چون دههینیه ئارا . . . ؟ به چوریک دهی هیناوهته قوام که جوداوازیهکی زوری ههباویه ، لهشی شویه و ناوهرۆک و سهرجمی چنین و وردکاری هونینهوهی چیرۆکه که نهگهپشتایهته ئاستی ته چیرۆکه گهلهگورگی نیره ، وه لهوانهش بوو له ئاستیکی فره نزمتردا بواویه بیبیز دهرچوایه ، چونکه حسین عارف به هوی کارتیکردنی ژینگه راستیهکمی خویره توانوینی لهو چیرۆکه بینته کایه ، خوینهرانی ته ژینگهپهشی چیژی تهدهبی زیاتر لی وهردهگرن وهک له خوینهرانی بییانه . . . وه دهن گونجا کاتی حسین عارف لهناو جهرگهی ژینگهی لهو کهله تهدیسانهوه ههله بقولایه ، ههمدیسان دهلم لهوجا لهوانهش بوو چیرۆکی گهلهگورگهکمی بهگوزیرهی ژینگه کومهلگهی لهوی بیوایهته شاکاریکی تهدهبی بالاو بههادر و وهک خوری روونکی دم ئاسوی کملی شایهکاتی هیمالایسهو کیسوهکسانی تهتلهس و کهژانی ئالپ و چیساکانی قهندیل و پیرهگرون و بهرزایهکاتی روکی بهوه تیشکی پهخش کردایهته سر زمینی گشت جیهان . . .

ئهی کهواته بوچی بهرهمی تهدیسانی بههره دارانمان نهگهپشتوته ریزی بهرهمه تهدهبی به شاکارهکاتی جیهان . . . ! ؟

سامانی تهدهبی کوردیمان تا بلی بی شوهار دهولههمنده . . . گهلهک بهرهمی شاعیرانی مهن وههلهکوتوو وه نووسهران و دانهرانی بههره دارانمان بوته گهجنیههکی دیرینی نهبراهوی لهبن نههاتوو ، رهسه نایه تیان بوته هوی لهوهی خویان بجهسپین و بریک لهو بهرهمانه پتوانن پهل و تهرزیان بهاوژنه نیو بهرهمه شاکارهکاتی جیهانهوه . . . لهو بهرهمه جیهانیسهی که بریک له خوینهر و تهدیاتیسه به باوه بهوه دهلین بهرهمی کهله تهدیانهوه له شاکاره تهدهبی بهکاتی جیهان . . . ئایا هر لهو بهرهمانه نین که به گوزیرهی ژینگه کومهلگهی خویان خومالین بهوان ؟ . . . لهو خومالی بهی لهوان بوچی بو نیمه دهینه شاکاریکی جیهانی و ؟ . . . هی خوشمان هر خومان پیسه دهلین خومالی . . . به چ پسهورنکی رهخنهکاری راستهقینه بهرهمی دانهری وان و هی نیمه دهقه بلیت ؟ . . . لهوندی دهقی بهرهمی وان دهگوزیره سر زمانی کوردی و شاهزای تهدهبی روژتاواین ، ئایا ههزاریهکی لهو ژماریه له بهرهمی نووسهرانی خومان دهگوزردینه سر زمانی وان تا لهوانیش شاهزاسان بین . . . کی بهراوردی تهدهبی « گوته » یان « پوشکینی » لهگه لهدهبی « گوران » یان « پیرهسیرد » دا کردوه . . . کام رهخنهگره جوداوازیهکاتی بیرو دهربرینی « بریشی » لهتهک « خانی » دا وه یا خود « ههمهنگوی » و « چیشۆکلهتهک » « حسین حوزنی موکریانی » و « علاءالدین سجادی » دا کردوه ، وه یا خود بهراوردی دانهریکی ته دهدهمی ئیستای نهروپایی که له ژياندا ماییت لهتهک تهدییکی زیندووی ئیستای خوماندا بکات و ریزههک لهسر بنهمای زانستیانهی زیرهکی پیوی ئاستی بیرتیژی بو ههریهکه یان دابنیت و بو نمونه ناماژهی تهدییکی نههریکی وهیان نهروپایی بکات و بلیت نا لهو دانهره له دانهری قهلاهی دمدم یا کوخا سیوی وهیان شار ویاخود خج و سیامند زیرهک ترهوه پلهی زیرهکی لهو به گوزیرهی پسهوری هر زانایهکی دهررون ناسی با بلین وهک « ستانفورد بینیه » دهگاته سهرو سهو چل پلهوهوه هی خومانیش له ژیر حهفتاوهیه . . . هر کاتیک لهو کرداره بهراوردکارباریانه لهسر ژیری و میشک وهیان لهسر بهرهمی شاعیران و نووسهرانی نیمهوه لهوانیش کرا لهوا به باوهریکی توکمهوه بهتینهوه دهلم دهگهپشته نهنجامیکی نهگور که پلهی زیرهکی و بیر تیژی دانهر و هونهرمهندی بههره دارانی نیمهش نهک خوی لهه له نزیکهی سهو چل پلهکوه گهلهک له ژوور پلهی زیرهکی سهوچلهوه لهنجام خوی دهوینی . . . لیرهدا بو سهلماندنی لهو رایه پسیوست ناکات ناوی کوی شاعیران و نووسهرانی خومان بزیمیم و بلیم له ماوهی ته دو سهدهیهی رابوردوهوه تا

ئىستا ئەۋەندەي ئەدىبىي بەھرەدارانمان تيا ھەلەكەتتە گەر ئەلېم دوو بەرامبەر
 بېگوسان دەلېم بەرامبەرى كۆي ئەدىبىي ولاتىكى گەۋرەي ئەۋرەپاي
 رۇزھەلات يان رۇزساۋا دەپن بە گۆيسەي ھەمان ماۋە . . . ۋە ئاستى
 بەرھەمەكاشىش گەر لە ھى وان بالا ترو شاكارتەر نەبىت ئەۋا بەرامبەريان
 رادەۋەستىت و شان دەسۋىت لە لوتكەي شاكارە ئەدەبىيەكەنى جىھان .

بەلام ھەر ۋەگە ۋەگە دەپى سوۋر ئەۋەش پزانىن لەم سەردەمەي
 ئىستاماندا كەسمان لە خۇرا ناتوانىن شان بسوۋىن لە شانى بەرھەمە
 شاكارەكەتاتى ئەدەبى جىھان . چونكە سنگ بىرەنە پىشەۋە روۋو دەم كەلى
 بلندى ئەدەب باھوۋى بىرتىزى و زىركارى و دلئوزى و پىزدان و ھەست و
 سۆزى دل و دەروونىكى خاۋىنى نووسەر و پەخەنگر و ئەدەب دوستان و
 ئەۋاۋى خۇنەرانى وشيارى پىكەۋە دەۋىت بۇ ئەۋەي رەۋگەي ئەدەب دەنگە
 بىدەن تا بىت بەرەۋ پىششەر بىجىمىت و گۆرى رەۋو چولئەي بەردەۋام لەپى
 ھەلگرتندا ۋەدى بىت .

ئىدى بۇ ئەنجىم دانسى ئەۋ كارە پىرۋزانەش ، ۋە بۇ ئەۋەي رى
 خۇشكارى رەۋى بەرھەمى ئەدەبىي بە پىت و پەسەندى نووسەران بەئاسانى
 يىشە كاپەۋ ، زىركارى و بىرقتولۇ دانەران بىزەي سەرفرازى بىخەنە سەر
 لىۋو، رۇشئايى پىرەۋىتتە بەر سۇماي چاۋانى گىشت خۇنەرانى جىھان . . . ۋا
 چاكتەر ھەر بە كە لە ئاستى خۇپەۋە لەسەر بەرەتتىكى زانستىئەي واقىقى و
 گىيائىكى وشيارى و ھەست بە بەرپىرسى ئەۋ كارگىرئەي پەپەندىئان ھەبە
 بەسەر ھەر لىكىكى ئەدەبەۋە ، ھەستى سۆزىسان گەلەك والاثر بىت بۇ
 لاۋاندنى رەتجى دانەران لە ھەر بەرھەمىكى شىعر ، چىرۇك ، شاننامە ،
 رۇمان ، پەخە . . . تاد ، بۇ ئەۋەي بىن تىراسمان و پەك سەلەف خۇمان
 لەدەست ئەدەبىكى دەق گرتوۋ قوتار بىكەين و باپەخى شىعەرى شاعىرانى
 مەزىن و باپەتە ئەدەبىيەكەنى دانەرانى بەھرەدارانمان تول تول لەتەك
 گورزەي بەرھەمە شاكارەكەنى سەرانسەرى جىھان پىكەۋە گرىچىن
 بىسەستىزىن و ، ۋەك تاراي سې و بىگەردى كەزى بەفەرىن بىشە بوۋىكىكى
 رازاۋەي شەنگ بە نىۋ تەۋىلى بەرھەمە ئەدەبىيەكەنى جىھانەۋە پەخەشەت و
 خۇي بە نازو بلندى ۋەۋە بونىنى .

ئايا ھەمۋو ئەدىبىك قايىل دەبىت راي خۇنەران بىژنەقەت ؟ . . .

گومان لەۋەدا نىيە كە گىشت ئەدىبىكى لى ھاتوۋى ھاجەرخ بە ئەۋاۋى
 زىركارى و بىر تىزى خۇپەۋە ئاۋر لە ئەدەبىكى چاۋ لى كەرىۋ لاساينى

ناداتەۋە ، لەھەمان كاتىشدا ھىندەي نوۋكە دەرزى بەك يامى بوۋن لەگىيانا
 قىۋن ناكات دۇ بەۋ گەنجىنە رەسەنە دىرەنەي كە لەبا پىرانەۋە بۇمان
 ماۋەتەۋە ۋەك خورى رىسىكى بە شانە شىكاراۋە بۇتە كەلەپوۋرىكى گىرنگى
 ئەدەبەكەمان . . . جا ئەدىبىك كە مۇركى رەسەنەنەي سەرباسى داھىئانى بىت
 ، دىبارە بەرھەمى دەبىتە كېلگەپەكى پان و پۇرى گىشى ئاۋەدان و لەرۋ پىتى
 ۋالايە بۇ ھەموان . . . خۇنەرانىش ئاستى تىگەپىشتىيان چوۋن پەك نىيە ،
 ھەر خۇنەنرە لەھەنى خۇپەۋە رىزەي چىزى لە بەرھەمىكى ئەدەبى جىۋاۋازتەرە
 ۋەك لە پەكىكى كە ، لەبەر ئەۋە خۇنەنرە كەبەرھەمىك دەخۇنەتەۋە خۇ بەخۇ
 دەبىتە پەخەنگىرىك و بەراۋردى سەرنىچ و تىپىشەكەنى خۇي لەتەك
 ھەلئوئىشى نوۋسەردا دەكەت ، كەم و زور . . . بە چاك و خراپ ، بە
 گۆيزەي ئاستى رۇشئىرى و جەزو ئارەزوۋى خۇي ئەۋ بەرھەمە دەقەبلىنىت
 . . . بەلام لىرەدا گىرنگە بۇخۇنەنەر ئەۋەپە كە پەپىرەۋى دەستورى
 پەخەنەسازى بىكات ، نەك لە خۇپەۋە ھىرشى ئارەۋا بىكات سەر كەسىنى
 دانەرە پان چەشى بەرھەمە ئەدەبەكەي ۋەيان ھەر لە خۇرا بەشان و باھوۋى
 دانەردا ھەلئەت و بەرھەمەكەشى بىخاتە بارىكى ئەۋتۋە كە ۋىنەي نەپوۋە و
 ناش بىت . . . جا گەر لىرەدا ۋتەپەكى ، سۇران مەخوى ، پاس بىكەين كە
 دەلەت : (چۈن پەخەنگەر لە دەرىپىنى راكەنى دا بەرامبە بە بەرھەمى
 نوۋسەران سەرىسەشە ، ھەرۋەھاش ھەر بەۋ پىۋانەپە سەرجەم خۇنەران
 ئەۋانىش لە پوچوۋن و دەرىپىنى راكەنىئاندا چ بەرامبەر پەخەنگەرۋوچ بەرامبەر
 بەرھەمى نوۋسەرۋ ھونەرماندان سەربەستىن . . . بەمەرج ئەۋ . را دەرىپىئانە
 لە ئاقارو ستورى رىزو ئەدەب و رەۋشندا بىن)

كەۋاتە جەمەۋەرى خۇنەران ھەندىكىيان بە پىزدانەۋە دەۋاننە رەنج
 كۆشى ئەدىب و بىرپىكىش ھەن بە دل رەقى و تۋرەپىيەۋە بەرھەمەكە لەپەرچاۋ
 دەگىرن . بەۋچەشە ھەردوۋ جۋرە خۇنەنرەكان بەشۋەپەكى بەكسەرۋ زور
 بە ئاساين دەبنە رەقىب و بەرھەمەكان لە بىژنگە دەدەن . . . ھەپانە بەرھەمەكە
 تەنئەلە دەكەت و سەركۈزەرەي لى دەگىرىت و خاك و خۇلى دادەدات و
 نەۋونەي كاكەلەۋ پەخەنگەي دەخاتە سەر لەپى روۋى دەست بۇ ھەموان . . .
 ھەپىشائە ھىندە بە ئاپەلەدى بەرھەمەكە گىز دەدات و دەبىيات و دەبىئىتى
 تەنئەت سەرە پوۋشىكىشى لى ۋەدەر نانئىت . . . لە حالئەتە لەبارەكەدا
 خۇنەران دەپتە پىۋەرىكى دروست و راستەقەنە بۇ سەركەۋنى بارى ھونەرى
 بەرھەمى ئەدىبان . . . ۋە بۇ ھەردوۋ لاپەنەكە دەبىت پىشگىرى ئەۋ مەرجە
 سەرەكى بە بىكەين كە (رادەرىپىن دەبىت لە ئاقارو ستورى رىزو ئەدەب و
 رەۋشندا بىت)

ئىدى بەھەر حال خۇنەنرە مافى رەۋاى خۇپەتى بۇ را دەرىپىن بەرامبە
 ھەر نوۋسەرۋىكى ئەدەبى ، بەلام ھەرۋەگەۋتم ئەۋ دەمەي خۇنەنرە لەنىۋ

بازنهی رهنه‌سازی بنیات نهدا مامه له تک رایه‌کاتی خوئی و نووسه‌ردا بکات و ، جه‌مسه‌ر و پاپان بو کیشو بینه‌و به‌ره‌مه‌که به ئەمانه‌تیکی پوخته‌وه دیاری بکات و ، به دلش نه‌یویت بیرو بوچوونی خوئی له‌ناو ئەو بازنهی رهنه‌سازی‌یه‌دا وه‌ده‌رنیت . . . جا به‌و پی‌یه‌ش که خوینته‌ر سه‌لمانندی قوتاریبوون له‌ده‌ست گیانی و شیاری و به‌ر پرساری نی‌یه ، ئەوا بو هه‌موو ئەدییکی خاوه‌ن ئەده‌ییکی زیندوو به‌شانازی‌یه‌وه ده‌شیت قابل بیت به‌وه‌ی رای خوینته‌ران بزنه‌فیت . . . ! چونکه کۆی رای خوینته‌ران رای گشتی کومه‌ل ده‌گرینه‌وه ، وه له‌م حالته‌دا رای خوینته‌رایش راسته‌وخوو و به‌ناپه‌کسه‌ریش ده‌ینه‌ی رای رهنه‌کاران . . . مه‌به‌ستی هه‌موواتیش هه‌ر ئەوه‌ی گه‌ره‌که گه‌رای خوینته‌ر و رهنه‌گر بینه‌ هۆی گه‌شو به‌وه پیدانی رهنه‌ بو ئەوه‌ی به‌ره‌می دانهر به‌ره‌و پشتر له‌گۆراندا بیت و به‌جمیت .

له‌به‌ر چی رهنه‌گر خوئی له‌قه‌ره‌ی بریک نووسراوی ئەده‌بی نادات ؟

بازاری چاپه‌مەنی به‌ره‌می ئەده‌بی جو‌راو جو‌ر بلاو ده‌کاته‌وه و نا‌بیتش په‌ره‌ ده‌ستینی و زۆر ده‌بی ، لیسره‌دا گرتنگ بو نووسه‌ر ئەوه‌یه ئەو بابه‌ته ئەده‌بیه‌ی هه‌لی ده‌بزی‌ری دوور بیت له‌به‌رژه‌وه‌ندی ئەسکی خوئی و خزمه‌تگوزاری گشت خوینته‌ران هه‌ره مه‌به‌ستی سه‌ره‌کی و پی‌روزی بیت . . . بۆیه ده‌لیم گرتنگ بو دانهر ئەوه‌یه له‌بابه‌تیکه‌وه بدویت که خزمه‌تی مرو‌فایه‌تی تیا‌دا به‌خه‌ملیت ، چونکه ناوه‌ژووی ئەو رایه ده‌قی به‌ره‌مه ئەده‌بی‌یه‌که له‌ناخی واقیعه‌وه هه‌ل ناقولیت و با‌برده‌ده‌رده‌جیت . . . گه‌ له‌رای « جورج لوکاش » ی رهنه‌گری هه‌نگاری ورد بینه‌وه ، له‌توێزینه‌وه فراوانه‌که‌بیدا « رومان می‌زووی » که دینه‌ سه‌ر هه‌له‌سه‌نگاندنی کاره مه‌زنه‌کاتی « بلزاک » و به‌جو‌ریک تیی ده‌روایت و ده‌لیت : (بلزاک ی رومان نووس توانیوتی له‌رومان نووسیدا شو‌ربینه‌وه ناو بیخی واقیعه‌وه ئەو واقیعه‌ش بکاته می‌زوویه‌ک) . . . هه‌میشه لوکاش وا له‌ئەده‌ب و هونه‌ر ده‌روایت و ده‌دویت : (ئەده‌بی بالاو هونه‌ری بالا به‌گشتی هوشی خودی مرو‌فایه‌تی‌یه .)

دیاره به‌ره‌می هونه‌ری به‌گشتی و ئەده‌بی به‌تایه‌تی که له‌هه‌موو ناویکی داو زۆر ناوازی گرتنه‌ستو ئەوا بی‌شک گلاریشی لی په‌یدا ده‌بی و سه‌رناکه‌شی شه‌رم له‌کس ناکات و به‌سه‌ر بلندی‌یه‌وه خوئی وه‌ده‌ر ده‌خات . . . به‌ره‌می ئەده‌بی پته‌وو چاک و به‌ییت وه‌ک دانه‌ی دو‌ر خوینته‌ران و رهنه‌کاران هه‌نگاویکی لی ده‌که‌ن به‌ده‌و بو پیشوازی و به‌پیرچوونی خواخواپانه‌ زووتر بیگه‌نی . . . پیدابستی ژبانی مرو‌ف و یو‌یست ده‌کات کس نی‌یه‌ شه‌مکی هه‌لی‌زاده‌ی به‌دل نه‌بیت ، به‌لام کس ناوینه‌و بی‌بیز

ناقۆزینه‌وه‌و بگه‌ به‌لالوتیشه‌وه تهماشای ناکه‌ن . . . به‌ره‌می ئەده‌بیش یان فراوتر هونه‌ری هه‌روه‌ک که‌رسته‌یه‌ک پیدابستیکی هه‌یج‌گار گرتگی ژبانه ، چ خوینته‌رو چ رهنه‌گر ئایه‌خی ده‌که‌ن و ناو‌ر له‌باشه‌کاتی ئەده‌نه‌وه‌وه له‌به‌ر چاوانی ده‌گه‌رن و پشت له‌خرابه‌کاتی هه‌ل ده‌که‌ن و ده‌یخه‌نه‌ پشت گوئی . . . جا بۆیه «ئازاد عبدالواحد» له‌باری خاوه‌ن به‌ره‌می لاوازه‌وه ده‌لیت : (ده‌زانن رهنه‌گر ئەگه‌ر بینه‌ پیشه‌وه ئەوه ده‌ست ده‌نینه‌ بن بالی به‌ره‌می چاکه‌کان و کارو به‌ره‌مه‌کاتی ئەمانیش - واته لاوازان - له‌ناو ئەو ئیشه‌باشانه‌دا ته‌قه‌یان لی ده‌برئ . . . وه رهنه‌ ناهه‌قی نی‌یه ئەه‌روه‌ک ون بیت و کم که‌م ده‌رکه‌وی ، چاو له‌زۆرو بۆره‌که‌ بیوشی ، ته‌نیا به‌رامبه‌ر به‌ که‌میکیان ده‌وه‌ستی که‌رسه‌ن و باشه‌کاتن و شایانی له‌سه‌ر وه‌ستان و له‌سه‌ر نووسین ، ئەو به‌ره‌مه‌که‌مانه‌ نوینته‌ری ده‌نگی دلیری « داهیانان » . کال و کرچه‌کان سه‌دا په‌کن و ده‌ره‌ینه‌وه .)

رهنه‌گر زۆتر تهما‌زه‌روئی شی‌کردنه‌وه‌ی به‌ره‌می توکمه‌و بالا‌به‌ نه‌ک خه‌یج و گه‌روئ ، له‌به‌رئوه‌ خوئی نادات له‌قه‌ره‌ی به‌ره‌می بته‌ بالا‌و ته‌سو و نه‌زۆک ، وه ده‌زانیت ناستی روشنی‌ری خاوه‌ن به‌ره‌می وشکه‌له‌وه‌ بوو له‌ راده‌به‌کدایه‌ له‌تاو کووری باری ده‌روونی و به‌رگری کردنی ناره‌وای بو ناستی لایه‌نه‌ ناگه‌نوجاوه‌کان په‌کان دوو به‌سه‌ر رای رهنه‌گره‌که‌دا هه‌له‌دشاخو ناکامی کرداریشی به‌ره‌مه‌که‌ی خوئی تووشی زبانیکی ئەوتو ده‌کات که هه‌رگیز توانای بیرو‌راو بوچوونی گه‌شه‌ نه‌ستینی و به‌ده‌ستی خوئی بی‌ری‌خوئی ته‌ته‌ر پنه‌ج ده‌کات و ده‌قی نووسراوه‌کاتی تووشی ته‌نگه‌ نه‌فه‌سی ده‌کا و ، به‌و جو‌ره‌ که‌ که‌رسته‌که‌ی به‌که‌له‌ پارچه‌ی مایه‌وه ، ئەوا بی‌گومان به‌ره‌می هونه‌ری یان ئەده‌بی داهاتووشی گاهه‌خانیک له‌لای ده‌سته‌ چه‌ی ژماره‌کانه‌وه به‌چه‌ندین خالی پو‌وج هۆ ده‌کاته‌وه .

هه‌ر ئەو خاوه‌ن به‌ره‌مه‌ و شکه‌له‌وه‌ی‌ه‌وا‌نه‌ که‌ رای خوینته‌ران نازنه‌فن به‌ره‌مه‌کاتیان نازا ده‌رده‌جیت و به‌هات نابین ، وه ناکامیش شینی کیلگی ره‌قان و وشک و برنگی ئەده‌به‌که‌ی بی‌وه‌رد دانه‌وه‌ی رهنه‌گری دلسوز هه‌یج تو‌میکی ره‌سه‌نایه‌تی تیا دو‌وپه‌له‌ ناییت و هه‌روه‌ک ریسکی نابوختی پی‌شانه‌کراو دادی خوئی نادات ئەوه‌کو که‌سانی دی .

تی‌بینی

له‌گوفاری « به‌یان » ی ژماره (۱۳۳) و (۱۴۳) دا نامازم بو (۵۱) سه‌رچاوه‌ کردوو ، وه سه‌رچاوه‌کاتی ده‌کش له‌داهاتو‌ودا ده‌ست بیشان ده‌شم .

بهیتا سوی و هیقاری

بهره‌فکرنا به‌دهلی فه‌قیر حه‌جی-لالش ۱/۲/۱۹۸۸ز

دا بچینه صلاقی داودی بن دهرمانه
داود وه د بیژی‌یه
هه‌ی شیشمسوی ته‌ولی‌یه
دا بچینه صلاقی شیخادی‌یه
وه د بیژه داودی فه‌قیره
شیشمس منوی وهرزیره
دا بچینه صلاقی میره

بهیتا هیقاری «هیقاره دهست» تهف به‌یته مهدح و ستایشا شیخادی و
که‌رهما وی دکهت و دیار دکهت کو شیخادی دهر ویشه‌کی خودی
ناس و خه‌رقه پووش و ناشتی خواز بوو. ههر دیسا گه‌له‌ک میژونوسا
ل‌سهر شیخادی نفیسی‌یه و دکنیید نیژدیاتی و گوندیاتی‌دا^(۱)
خونده‌فاتی هیژا زانی کو شیخادی کی‌یه و ژکی دهر هاتی‌یه و چی بو
ملله‌تی نیژدیا کره‌یه و چی بو وان دانایه.

تهف ههر دوو بهیت د‌گه‌ل چهنده‌ها قه‌ول و به‌یتید دی یی‌ند نیژدیا
ل‌وه‌ختی خو‌ل‌سالا ۱۹۷۹ز. برادر «عادل حه‌جی» ژ زاری بایی
من «فه‌قیر حه‌جی» نفیسی بوو من ژی دووباره ل‌سالا ۱۹۸۶ز ژ
ده‌قی بایی خو‌ل‌گوندی به‌عه‌دری دانه نفیساندن:
ته‌فه ژی ده‌قی وان ههر دوو بهیتا:
بهیتا سوی «بهیتا شیشمس»
أ - هی هی ژ وی هل‌تیتن روزه
شیخی نووری ب بشکوزه
دهستی شیشمس سه‌لاته‌و دوزه.

پشتی چهنده‌ها دوعا و دروزه و نفیژید نیژدیان دکنییا نیژدیاتی‌دا
هاتینه به‌لافکرن و هاته دیارکرن کو ب چی تهرزی د‌تینه کرن.
مه پی خوشه ته‌م ژی دوو به‌یتید دی کو بو‌یه‌که‌م جار هاتینه نفیسن
بگه‌هینن بهر دهستی خونده‌فانین هیژا ته‌و ژی بناف و نیشانین.

۱ - بهیتا سوی «بهیتا شیشمس»

۲ - بهیتا هیقاری «هیقاره دهست»

روژید جه‌ژنا ته‌ف ههر دوو بهیت ب‌ده‌نگه و ناواز ل‌گه‌ل ده‌ف و
شبابا ل‌لالشی و ل‌جشانا طاوسی و ل‌بهر ده‌رگه‌هید خاسا ل‌گوندید
نیژدیا تینه گوتن... یا فه‌ره قه‌ول بیژه‌ک «زانا‌یه‌کی تولی» هه‌ روژ فان
ههر دوو بهیتا ل‌لالشی بیژت ته‌و قه‌ول بیژه‌ک «بایی جاویشه» یان
سه‌رده‌یی مالا شیخادی‌یه «مه‌ته‌خچی» بیتا سوی «بهیتا شیشمس»
ته‌ف به‌یته ب‌نافی شیشمسه چونکو ل‌سهر شیشمس د‌نا‌خاخفت و
مهدح و ستایشا وی دکهت و دکنییا نیژدیاتی‌دا^(۱) خونده‌فاتی هیژا
زانی کو شیشمس ژکی مالی‌یه و کوری کی‌یه و ده‌وری وی ل‌ناف
ملله‌تی چی بوو.

نیژدی روژدی بو شیشمس د‌که‌نه نیشان کو پاک‌ترین ئافرینده‌یه ژ
ئافریندید خودی دل‌وفان... د‌قی به‌یتی‌دا نافی ههر ده‌ه پسید^(۱)
شیشمس و ههر سی کیژید وی د‌تینه دیارکرن و ده‌وری وان ژی
دیار دبت ههر دیسا چهند سه‌به‌قه ژ قه‌ولی شیخادی ل‌دوومایکا فی
به‌یتی د‌تین. خونده‌فاتی هیژا وه دیاره ته‌ف به‌یته هاتیه دانان ل‌سهر
زاری «داودی دهرمان» چونکو ته‌ف ههر سی سه‌به‌قید خواری دیار
د‌کن:

روژ هاته عهرشانه
شیشمس د‌بیژته میرانه

ژوی کو رۆژ هلانه
ژ بهری مانگه دههاته
شیشمس زهیناندبوو وهلانه ..

ژ وی کو رۆژ هلتنیه
ژ بهری مانگه دهرتیه
شیشمس زهیناندبوو دنییه ..

ژ وی هلتنین تافه
شیشمی نووری زهر بابه
سوونتهت کربوو تهبابه ..

ژ وی تینن قهههه
شیشمس سهر کورسیا زهه
سوونتهت کربوو دههههه ..

ژ وی هلتنین تییه
ژنی دچیت مانگا سهیه
شههسو شیشخالییه
سوونتهت کربوو قهوییه ..

ژ وی هلتنین شههسه
مه نه دیت ل نافی چوو کهسه
وهکی باب و پسه
بی ئافاکربوون مهجلسه ..

بهری ئاشقید مومنه
شیشمس بینایا چاقید منه
مانگه و نه ده رید شیشمس ژ بهر دچنه ..

رۆژ هاته تیشتانه
شیشمس بهستی دیوانه
ماشای وی د دهته میرانه ..

رۆژ هاته تیشتا میره

شیشمس ی وهرزیره
مانگه و نه ده رید شیشمس دا جهلس و - پوهاقید میره ..

ژ هاته نیفرویه
مانگا سهی ژنی د چویه
شیشمنس یی ب مسکه یی ب مویه ..

نیفرۆ دا گه ریه
ژنی دچت مانگا سهیه
شههسو شیشخالییه
سوونتهت کربوو قهوییه ..

رۆژ هاته عهرشی ژووره
شیشخادی ی خههفووره
مانگه و نه ده رید شیشمس دا
بهری و به حرید کووره ..

رۆژ هاته عهرشی صههه
ئاشقا وه ژنی خه بهردا
مانگه و نه ده رید شیشمس ژ
عهزمان ههتا ب عهردا ..

رۆژ هاته عهرشید عیلی
ئاشقا بانگه د دیری
مانگه و نه ده رید شیشمس دا
بهری و به حرید ژیری ..

رۆژ هاته عهرشید عیلییه
شیشمس وه د بیژییه
دا بچینه صلاقی کانیا سهیه⁽⁴⁾ ..

رۆژ هاته عهرشانه

شیشمس د بیژته میرانه

دا بچینه صلاحی داودی بن دهرمانه ..

داود وه د بیژی په

هه شیشمسوی نهولی په

دا بچینه صلاحی شیخادی په ..

وه دبیره داودی فقیره

شیشمس منوی وهرزیره

دا بچینه صلاحی میره ..

پوژ هات و ناڅا بوو

شیشمس ل عهرش راوستا بوو

ناشقا صلاحوت لی فهدا بوو ..

شهمس و فمخر دچینه

ل دهرگه هید پهدشینه

نهو خه فوورید پرتنه ..

شهمس و فمخره دین

ل دهرگه می سلطین

نهو ماشا ددهن و د ستین ..

شهمس و فمخر برانه

ل دهرگه ها راوه ستانه

وی ماشا ددهنه میرانه ..

ب - شیشمسو ناڅی ته میره

هه می بابکموی فقیره

ب شه فی و پوژنی وی ل نیچیره

نیچیرا دیندارا میره ..

نهو بابی شیخ هه فندی

وی ل دهرجا بلندی

شیخادی توو وی خوندی ..

نهو بابی شیخ هه سنی

وی ل دهرجا مه زنی

سوونت ب شیشمس سه کنی

بینایا چاقید منی ..

نهو بابی شیخ عه قدالی

وه لیو سوپه ل بالی

وی ل حزره تا مه لکی جه لالی ..

نهو بابی ثالی ره شه

هه می شیرو ژ لالسه

دیوانا شیخادی ب ته په خوشه ..

نهو بابی شیخ بابکی -

وه لیو سوپه ل نکی

وی ل حزره تا خالقی ..

نهو بابی نامادینه

وه لیو بوری ب زینه

وی ل حزره تا سلطینه ..

نهو بابی بابادی

توو دهرمانی فوئادی

شیخی منه شیخادی

سه د خوزیا وی روحی ژنی دبت رازی ..

نهو بابی شیخ خدری په

وه لی په ک ژنی دچی په

شیخادی هاره پی په

کره قازدی مه ولی په ..

نهو بابی شیخ توکلی

نهوه سوپا ژ عه ولی

وی ژ بهری قال و بهری ..

وی ژ بهری بهری و قالا

مه سووک دین بازارا

قوماشی بهها د کهن هزارا

مه راسمهال نهما بوو دینارا ..

تر به تیند مه ده چینه

بدگرن ب مه عینه

قوماشی بهها دکهن راسمهال ژ -

- مه دقینه ..

نهوان سوپا میر به بیناند

هنجی ل ری یا حه قی غه لئاند

ژ بی ناسینی تیمانا خو شه هتاند ..

ثوون تیمانی بهر نه دن

جه هورا ل دهر نه دن

دا وه ل دیوانید خاسا ل سر نه دن ..

تیمان نهوه یا وه بری

چاق نه دهنه خه لکی مشه مری

دا ل تالیا وه رانه بت کفری ..

عه تار هاتن کترین

خواجه وی د شه رین

ری یا حه قی مایه مشه مری ..

شیخادی و شیخ ههسنه
بهحرا وان به مهزنه
مهركه ب لی دچنه
دل ب وان ئیمنه
شعب ب وان سیکنه
نیشکهرئید گران ل بهر -
نهفه سیند وان دچنه ..

ئهو بابی ستیا نسهرتی
پروونشتی بوو ل حزرهتی
سوونته مابوو ل خلمهتی ..

ژ وهرا دبیزم قسهتی
ههی شیرۆ ژ حهقیقهتی
ناف و دکارتی شیشمس ژ مهعریفهتی ..

شیخادی ئبن مسیفر
میر هاتن صلاح لیکر
دارو بهرا سجوده پیکر ..

ج - ئوغلهمان ئوغلهمان
دگرتی ته دگهریت ژ شهرفی ههتانی ب شام
ئوغلهدین شیخادی و مهلك شیخ سن شهسنی ئیزدینا
خودانی کهرهمنی
جیشید گهلی لالشی
مهدهد حالی مهو سوونتهتی
ئهم دکیمین خودنی ته مامه ..

شیخادی و شیخ بهرکاته
ب وئی نورنی دکر خهلاته
ئهو زوو ل بانگیا دهاته

۲ - بهیتا هیقاری «هیقاره دهست»:

یاللا رۆژ دچۆ هیقاره هیقاره هیقاره دهسته
سهیدی فهصلاندبوو هیقاره هیقاره -
- هیقاره دهسته

شیخادی ژ شامی دهاته
ل شهرفی یا دکر خهباته
مهحمهد رهشان کر خهلاته ..

میرو جندید پهدشینه
سهیدی یالا یا سهرمهسته
یاللا ل کۆینی میرا خلمهت ژ -
- دهرگههی شیخادی د خوهسته ..

خهلات کر مهحمهد رهشا
دابووینی ماشنی شهشا
ژ ههو پاش کره سهروهرتی میرا ..

سهیدی یاقهتی رۆژ هیقاره
میرو لی جه مادبوون سهیدی یالا یا -
- ژ میر داره
یاللا شیخادی ل باخو وئی ل ههکاره ..

ئهو بابی ستیا بلغانی
پروونشتی بوو ل دیوانی
سوونته مابوو ل جوقانی ..

سهیدی یاقهتی رۆژ هندافه

ئهو بابی ستیا ئیسی
پروونشتی ل سهرا کورسی
سوونته مابوو ل هیقی ..

میرۆ لئی جه مادبوون سهدی یالا یا -
- زهر باقه
یاللا شیخادی ل باخو ل میرا دکر -
- صلاحه ..

سهدی یاقه تی رۆژ هنگوره
میرۆ لئی جه مادبوون سهدی یالا یا ل زوره
میرۆ ده رگه هی شیخادی ل باخو وی ل زور

سهدی یاقه تی رۆژ زهرکه
میرۆ لئی جه مادبوون سهدی یالا -
- یا ژ مه لکه
یاللا شیخادی ل باخو ب خو خالقه ..^(۵)

یاللا رۆژ د چو شهف د هاته
سهدی ل خاسا دکر خه بانه
میرۆ عه بادهت ب سهدا د هاته
حق راستی ری یا شیخادی ب قوسا -
- د هنگافته ..

سهدی یاقه تی رۆژ ئاقایه
میرۆ ل ده رگه هی په دشایه
سهدی وی تیدا راوه ستایه
یاللا شیخادی ل باخو ته بول وه فایه ..

سهدی تار ی یا شه فانه
ستاره یا میرانه
سهدی خاس ل بی د چنه ئی به لئی -
- دیوانه ..

سهدی یاقه تی رۆژ ئاقا بوو
میرۆ ل ده رگه هی په دشای بوو
سهدی تیدا راوه ستابوو
یاللا شیخادی ل باخو ته بول وه فای بوو ..

سهدی خاس ل بی د چنه دیوانه
وی لیکه ده کهن باخچان و ملکانه
سهدی ژ قه یاسی (ئی به لئی ژ خولکی وانه .

سهدی یاقه تی رۆژ نه پی به
میرۆ لئی جه مادبوون سهدی یالا یا ژ -
- وه لی به
میرۆ ته بول وه فای بوو ل باخو شیخی -
- عه دی به ..

سهدی هه ره خولک خوشتره
ماشی وان بتره
سهدی جدی وان (ئی به لئی) چیتره ..

سهدی ل فهر دوس ئیوره
میرۆ میرا خه لات کره
سهدی ل وی ده ری (ئی به لئی) صلاته و پره ..

سهدی یاقه تی رۆژ د حه شیردا
میرۆ لئی جه مادبوون سهدی یالا یا -
- د هاویردا
یاللا شیخادی ل باخو وی د گه لئی -
- کووردا ..

سهدی شهف تارینه
خاسا خه رقه هلا نینه
یاللا شیخادی ل باخو ل وه حدانینه ..

سهدی شهف د خوشن

ياللا شيخخادي ل باخو مابوول خلوهته.

سهيدى جنهت خوش مكانه

باغ تى ههينه باغه بانه

قهسيرا نوورى ژ بنيانه

هورى ل سهر راوهستانه

مير و حله ل بهژنا خاسافه

شهراب ل كاسانه

هورى وى داد نينه سهر دهستانه

وى د بهنه پيشيا خاسانه

خاسيد شيخخادي پى نه دبوون بارستانه

ديندارا سلطان شيخخادي حهقى وانه

ب خودانى كه رهمى

جيشى گهلى لالشى

مهدهد حالى مهو سوونه تى

ثم دكيمين خودى ته مامه

ته مامه تى ل خودى

و رحمه ل داي و بابيد گوهدارا ..

پهراويز

۱ - نيزدياتي. خدرى سليمان و خهليلى جندى له چاپكروهه كاتى كورى

زانبارى كورد بهغدا سالا ۱۹۷۹ز.

۲ - مههست: ههر دهه كورو سى كچيت شينمس

۳ - گوندياتي: خدرى سليمانى سالا ۱۹۸۵ز بهغدا

۴ - كانيا سى: كاتيكه پيروزه ل كهلى لالشى نيزدى زاروكيت خو لى

مور دكهن.

۵ - ناشكرايه شيخخادى دهر ويشه كى خودى ناس و خهرقه پوش بوو نيكه لى و

دان و ستاندى ل گهل چهندها دهر و يش و صوفيد هاو چهرخى خو هه بوو

ههر هوسا ناگادارى ژ بيرو نولا صوفيد بهرى خو ژى هه بوو وهكى «رابعه -

العديسة» و «الحلاج» دياره نهوب خو ژى جارنا ژ بهر ترين پليت

صوفياتى كاس - فه دخوار دگه هشته پلا «الحلول في ذات الله». ههر چهند

نهف هه بيره واته سه بارهت نول و بيرا شيخخادى دى گه لك ئافى فه خوت و

ل پى چونه كه دوور و دريژ بورا دقيت هيره نه ده لى وى چهندي به، ههر

وهكى ماموستا خدرى سليمان گوتى كو خهريكى فه كولينه كنى - په دهر باره ي

نول و بيرا شيخخادى.

خاسا سوپ ل عه رشن

ياللا شيخخادى ل باخو مراز د بهقشن ..

سهيدى شهف د چينه

نهو خاسيد په دشينه

سهيدى ژ ملكان و باغا (ئى بهلى) -

- مراز پى دقينه.

سهيدى ژ ملكى جنه تى

ماش دانه نه هلى سوونه تى

سهيدى ماشى وان (ئى بهلى) قه ياسى خلمه تى

سهيدى جنه تا ميره

ماش دابوونه فه قيره

سهيدى بار تينه بوون (ئى بهلى) چوو

جهرگه كوره ..

سهيدى جنه تا مهلكا

ماش دابوونه ئاشقا

سهيدى بار تينه بوون (ئى بهلى) -

- خودانيد شكاه ..

سهيدى جنه تا بابانه

ماش دابوونه خاسانه

سهيدى بار تينه بوون «ئى بهلى» -

- چوو نول كسلانه ..

سهيدى جنهت خوش جنه ته

وى تيدا ئيدريسى خه ياته

سهيدى وى د درووت (ئى بهلى) خه لاته ..

سهيدى وى د درووت وى د ده ته

وى ل خاسا لىك فه دكه ته

گه مدهي خوشه ويستي

● عهلي كه ريم ●

خودان دولاق و په لوكه
قهه ريز، پرچ نهرموكه
«سهرنجي تابوته كه ده دات په نا بو خامه كې ناري ده بات و په پتا په پتا به دم
ووتی دبالوگه وای ده كيشی»

وهره نهی نه سیمی صوبه حدم
بلی بهو ناشنایه، بی چراپه شامی من بی روت
له چاوا نم نه ما بو گریه، نوبه ی سه جده به رده ریه
سیا سالم نه باره، نوژی ئیستقانه کم چبکم
به جی ماوم له یاران، نابه جی ماوم نه جمل! زوبه
به مردن له م قوصوری ژینه، ئیستعفا نه کم چبکم
نهوا له یلا به روژی حشر نه دا واده ی لقا
هه تا قامی قیامت ناهد و وا وهیلا نه کم چبکم

وهره نهی نه سیمی صوبه حدم
بلی بهو ناشنایه بی چراپه شامی من بی روت عه پایمکه شه پدای ناشنایه کم ناشنای
خدم و گریسان بی نریسه... ده دهی قسه بکه... دهی... دهی شتی بلی نهی
نه سیمی صوبه حدم، چی به؟ دیسانه وه به زمه که؟ نا... نا نه زانم تو قه د لیم زویر
نایی... راسته که ی... راسته که ی... ده تو گوی بگره به خوا راسته که ی ده میکه
سهر داتم نه کردوی، به لام پروا بکه نه وهی من نه یزانم تو نایزانی... په رهنان،
من هم ماوهیه بویه نه هاتووم چونکه لیره نه بووم. گرفتاری دنیا به کی جه نجال
بووم دنیا به کی بی نه ستیره دنیا به ک، خه لکی تیایدا بارمته ی گپاتی خو به تی...

سهره تا: تابوتیک له ناوهره اسی هوله که داپه... هوله که تاریکه، به دوری
تابوته که وه موم ده سوتی... یونی بشور همستی به شداری کردنی نوژی کی
جه ناییزی له لای پیشتر دروست ده کات... ترس له مردن له حوزوری
تهر میکدا بال به سهر دانیشتون دا ده کیشی.

کابرا: «پارچه قوماشیکی رهشی له خوی نالاندوه به لای سهری تابوته که وه
هه لستواوه، به هوی رونکی و سیه روو دانیشته که به وه وینه ی بازیگ دروست
ده کات، هم دیالوگه به شیوه ی نوژی کردنی جه ناییزی ده گوتری»

له هه ویل دا مه وجود چروه ته می خه ست بوو
هه موونه شتی ده حه واین له نه بله ق بوو

نه بزاقنی هه بوو نه سکون

ده نیو چروه ته می خه ستی

نه ده حه سیایی نه وه هه ستیه یا نیستی

وای له قودره تی خالقی

چهند عه جایب و گه وره یه

عومرمان چهنندی دریز بی نه و ده وره یه

وای له قودره تی ئیلاهی

عاردی هینایه ته مامی

نهوی روژی خوا نه مری کرد

ئینسان هاته نیو وجودی

دو چاوی هه بوو ره شکوکه

نه گهر نه شمري به مرگت ناشنا نه کهن . . . پسر واکه؟ دصمريک هلبړو
ته ماشام که . . . به توره يې بهوه په ريخان من نه هاتوم دمه قاليم له گه لنډا پکه ي
. . . من هر وه کو جارن بو گه مې جارن هاتوم . . . نه مړو پينج شمه مېه ، پينج
شمه مېش روژي گه مې خوشه ويستمانه . . . چي په؟ دياره بيرت چونه وه نه
بو؟ . . .

ناهه قيشت ناگرم ، نه وه شمش مانگه نه هاتوم . . . شمش مانگيش ياني بيست و
چوار جار سردانم نه کړدوي تازيز . . . راسته چاوه رواني ناخوشه ، به لام دلّه
خورپي ژوان وبه په گنگه پيشن له و ناخوشتره . . . پاره گيان . . . بيتايي ديدم ،
باوانه کم ، نه زانم . . . نه زانم . . . ده تو يک ساته وخت بوام ده ، خانم کم . . .
ته نسانه له لوی له و دوزه خمش توم بير نه کړدوه . . . بروات هېي نه که هر
روژي پينج شمه مومان ، بگره هم وروژي له حوزوري پر پاره که تي خواهه ندي
مه زن ، نويزم بو کړدوي . . . هون . . . هون فرميسکم بورشسوي . . .
نه کړي تازيز له لوی له و دوزه خه ، له و دنيا جه نجاله تنيا هر من نه بووم ،
خه شاماتيکي زورم له گه لنډا بوو ، کور گه ليکي چه له نگ و نازا ، کور گه ليک
جې مشانه بوون ، له نيزکمه موز منالک هېبوو ، تازه مووي لي هاتبوو ،
قره شيکي ره شالهي بارېکه له بوو . . . هر له دليري خومان نه چوو ، دليري
جوانه سرگه ، په ريخان له هه موسو سه برتر نوپش ناوي دلير بوو . به راستي
دليريش بوو . . . شوپکيان تا بهر به بيان خه نه چوه چاوم ، شمو نخوني په کي
ترسناک تيم نالابوو . . . له پسر هاوارکي لي هلنسا ، له و دليري که باس کم کرد
په کسر ناميزم بو گرتوه ، له باوشم نا ، وام هه ست نه کړد جگړه گوشه که ي
خومانه ، له شي له ناره قه شلپي نه هات ، نوساندم به سنگمه وه ، ليوم نابه هه رد
وچاوه ره شه که يه وه ، تير . . . تير به يادي دليره که ي من وتوه ماچم کرد . . . ده ستی
توخه يم به سنگما هينا ، به لام نه و به سرمانه له رزيکي سه خت داي گرتبوو ،
ده مې له گونچو بوو . . . نه بوست شتي بلني ، نه ي ته تواني . . . تازيز گيان ده تو
گوئي بگره . . . مه گري باوانم . . . مه گري . . . دام پوئسي تال درز که
په ري دا . . . دلير نه وه چي په؟ چ خيتره؟ . . . خاله سمکو ، نازانم خه ويکي
په کچار سه پير بوو ، له خه ومدا ، له پاتسايي په کي تاريک وترسناکا بووم ، به لام
ناسمان جې نه ستيره په کي دي نيا ناله بووه نه مون نه ستيره زور بوون باران
ناسادا نه باريننه سر زه ويه که ، هه رکه نه که وتته خواره وه . . . ده بوونه ورده
مرواري ، ميش خيرا خيرا کوم نه کړدنه وه تا واي لي هات باوشم له نه ستيره پر
بوو نه نجاله خوشياندا هاوارم نه کړد دايکه . . . هو دايکه گيان نه واليره وه
ملواتکسي ده که نه ستيره ت بو نه هونمه وه . . . به لام خاله سمکو له وهش
سه برتر . . . دايکم جوانه که ي جارني نمابوو په پنا په پناش به ده نگيکي
سيحراويسه وه ده بووت به نه حله ت بيت کورم ، دوزه خ جگه ت يي کورم بو
خوت وچ کورپکي ، کور هر وه کو تو نه ي ميش هر نه مووت دايکه . . . دايکه
گيان ، ده تو سه برکه مړو . . . نه وه بوو له خه هلسام له رز دايگرتوه ، په ري
گيان حاله ته ده روپه که ده گوري ، نه وه چي په ده گري؟ مه گري باوانه کم
نه ماشاکه نه دليره ي که بوام باس کړدي چي بو نار دووي . . . نه ها ميخه که به ند ،
بیرمه هميشه نه تووت جوانتر ين ديار ي به لاي منوه ، گوله ميخه که ، ميش
نه مووت نه ي من بو نالي لاي ميش ديار په کي جوانه گوليکي بوون خوشه . . .
نه ها سرم به سنگمه وه نه موا تير . . . تير نيوان مه ساتم هه لشمزي . . . توش
نه تووت به سه . . . به سيني شينه . ميش نه مووت به دمس خوم ني به ، هر
له مناليمه وه عشقي تم گوله بوون خوشه له که له ي داووم و

و تم حه زم نه تنها له سر سنگي تو دانه مړ کينه وه . نه ها ليت نه پريم بو؟ ميش
تم ووت تم حه زه هر له منالي به وه له گه ليمه . . . به شيوه ي خمويين
بیرمه پوره کاتم که نه هاتنه شار په کسر هر له ده رگاکه وه خوم نه هاويشته
باوه شيان و نه وانيش بو ماچ کردن به رزيان نه کړد مه وه ، تم ساته وخته که مم
به هه ل نه زاني و نيوان مه ساتيانم تاراده ي له خوچوون هه لشمزي « ده مې که ف
ده کوا هه ناسه برکني تي نه که موي » خو نه مم بو باس کړدوي . . . چي به
له بيرت چونه وه؟ نه وه چي به په ره خان؟ نه وه چي هه شقه که ت گه رمي به که ي
جارني نه ما بيت ، ده نا بو؟ . . . نا نه زانم . . . نه زانم ديسانمه وه به زمه که به
زوير بو نه که به؟ کچي ناسمانه که ، بروام يي بکه شمش مانگ کلولي ومويس
بوون . . . شمش مانگ شو نخوني و کاره سات ، شمش مانگ ته نيایي . . .
چون . . . چون؟ به زمه که به ، هه رو کو جارني . . . قه ناگوري ي . . . پيم
ووتي گوئي بگره . . . نه ي شهبان زاده . . . مه گري . . . مه گري روحيش
ده رچي نه مجساره يسان ناشت ناکه سه وه هه ي کچي . . . !! « به و په ري
توره بوونه وه ، ته نانه ت دمار گروزي پيوه دياره ، په ره خان ، پيره نه ي بابان ويران
ده که به نه حله ت بيت . . . ديشه وه سر خوي » په ره . . . په ري گيان . . .

بيتايي ديدم . . . نه وه ميخه که به بنده که به « ده يخانه سر تابوته که . . . تاوي يي
دهنگي ، پاشان دهنگي فلوتيسکي خه منساک » په ري خان ، پيره نه ي بابان ويران
خوشه ويستي ساز ده ين . . . چون ، چون؟ باسي سه ره تا؟ . . . چاکه ده گوئي
را ديره . . . نه زاني چيت بو نه گير مه وه . . . حياکايه ته که ي مناليمان . . . نه ها
توم نه کړد خاتو په ريخاني مير زاده و ميش براي موسکي ره نجلده ري خير له خو
نه ديو . . . خو بيرته؟ واني به؟ گوئي راديره « ده ست نه کات به سازداني ياريه که »
مير پيم ده لي ده ست له و کاره هه لگره خاتو و په ريخان شي خوته . . . ده ست له و
کاره هه لگره؟ ياني ده ست هه لگرتن له خاتو په ريخان خوي . . . چونکه نه و
په ريخان دوروي په ک خوشه ويستين ، نه و شتي زور تر له په ريخان
خوشه ويستره ، ياني په ريخانم شتي که متر له و خوش نه وي . . . نه تو نه ي من
تيم . . . ميش نه يم نه وي که س نه يي ، که بيکه ميش بوو ، ويرانه خاک نه يي
. . . ناي مير چه ند گه لحوي . . . هه ي گه لحوي شهبان باب . . . ده ست
له و کاره هه لگره . . . ها؟ « روله يينه ران ده کات » مير له وه و پيش وا خراپه
کار نه بوو له گه لنډا ، په يمني دابومي په ريخانم لي ماره کات و بي به هاوسري
ژبايم ، به لام گورا . . .

« جلوي زمستاني بوو ، ده گه ل خاتو په ريخاني ژوانم ده کړد ، خاتو
په ريخاني چوه سرکاني به که نه ميش که ولم به خوم داداو چوم ، ده ست له
ده ستوي خاتو په ريخاني کرد لايه کي که وله کم بوواخت ، لايه کي تر پانيم
به سه ريدادا باسکم بوکرده سه رين ، ده ست به ده ميه وه نا ، خه مومان لي کهوت .
له پر مير بانگي کرد « پرايم . . . هو پرايموک . . . خولا يه چي کم له و زمانه؟
پرايم ديار نيه ده گه لي بکم دو قسانه » که چوومه حوزوري له بهر دم هه موو
تو که راني تاويک تيم راما نه نجا ووتي . . .

هه ليکومو سه لام و ره حمة توللاهي ، پرايم سه رچاوي بايي خوت به خير
نه هاتي .
« مير ده مکوژي يا ده مبري يا ده مده يي خه لاني . . . چون؟ نه ده مکوژي
. . . نه ده مبري . . . نه ده مده يي خه لاني؟ به خولا يي نيشان نه ميني مالي تومه
، پسر واکه به بقسي شهبانانم ده گه ل نه کړدوي ، نه من که ولم بو خاتو
په ريخاني رانه خستبو ، بروام يي بکه نه و کيزيکي ده بو تيان بوو به خوشک و

برایم دهستم ده نه ستو کرد بوو ؛ میر حوکه ده بی پروم له وه لاتی . . . . .
تکام وایه لیم گبری ی ههتا نه ور وزی و به هاری . بو خاتری خولای لیم گهره
نهوزستانه سهخته . . . . . میر به قوریات بم ، خونانی ناغایان له بو نوکهران
منه تیان نینه ؟ ؟ « حهوت سالانم سوال بو کردی ، سیهرم بو ده کردی له گوی
کهری شیشه به ووش قایل نه بووم برده میه نهسته میولنی خزمهت سولتانی ،
ده چومه کن شوان و گاو انسان ده قاپیلکی کیسه لان دا چور چورهی شیرم بوت
دههینا ، نیستاش بیم دهلی دهرت ده کم به دل و به قینه »
میر به قوریات بم حهیفه نهوم ناگوزی ، نه گهر ده رم ده که ی له ولاتی ،

بهو حهیفانهوه مردووم نه گهر چاوی خاتون پهریخاننی له برایم ره به نهی ده بنهوه
قانی . « برایمک به شیوه به یک ده برنی وهک بلنی » بی دهشتیکی پان و به برین «
هرونکی به کی شینی کال ، به دم ریگه برینه وه نه م لاووه که نه لی »
« ل بانگا نیواری ههتا بانگا سببانی دهستی خول
بن سهری خاتون پهریخاننی دا نابال دهشتی
حه رانی ل سهر سوسن و به بیونی بواری ناوی

خومان به خورادایی ل کانی به ددره دینی بلا شاهیدی
من و خاتونینی عزیزانی خودی بوایی ، نهوی گاوی
نهوی ده می بزائن به بیری کیه مان دیتی . . . . . نهی لی
لی پهریخاننو . . . . . شلکو . . . . . تنکو . . . . . ناسکو . . . . .
ره حانی دو په لکو . . . . . نای لو لو نای لی لی
منی بی باب و بی داك و بی مامویی خالو و بی خوشکو .

نهی خاتونه که ی من بیرته توش چیت نهووت . . . . .
بیرت نه ماوه ؟ اهریخان بابان کوزیران بیرت نه ماوه
چون کوچ کرده که ی برایمک نه لاوان ، برایمکی
مه لا زیندینی یان . . . . . دهک باوانت شیوی . . . . . ده
گوی رادیره . . . . . توش نهووت « دهست ده خاتنه بانگویی و به شیوهی لاووک
ووتن نه بلنی »

وهه لو وهه لو هو برایم . . . . . هو برایم
نه گهر ده زمانی ههر میوانی نه م دهیه شت خزمهتی
برای من بکه ی بچی نه سته نیولنی خزمهت سولتانی . . . . .
برایم هو برایم . . . . . نه نجا برو ، بهختی من
بابان ویرانی دوازه تیمام ناگایان لی بی ، ده گه ل غهوسی گه یلانی

برایمک له کنم زستاننی سهخته به ساغ و سه لامهتی ناگه به مه کانی
مردن بو تویه و خه م بو منی مال ویرانی
« قه ده زیك کابراکه مات ده بی ، پاشان دهست به دواندنی ترمه که ده کات »
ها پیره زنه ی نیسک سوک . . . . . بیرم ماوه ؟ وانی به ؟
« دهنگی بی که نینکی نافرمانه تیکه ل به پیکه نینی کابرا که ده بیست « نیی
پهریخاننه بچسولانه کم ، چاوت لی به . . . . . نیستاش توانای عشق و

خوشه ویستی یه که ی جارام ماوه . . . . . نهی نهوه نی به هاتووم ناگری نه م عشق
و نهوینه خوش کم « تیشک له سهر تابوته که کز ده بیست و ده چینه سهر کابراو
پارچه خامه که وه کو نهوی له گه ل که سیکه نه بیتر او دا قسه بکات »
نا پهریخان نا . . . . . لیم گبری با وه کو خواوه ندینک ره فشار له گه ل روحندا
بکم . . . . . تو نهنها پهریخاننی مرو ف نیت . . . . . تو هه مو بستیکی نه م جیگایه ی
. . . . . ساله های ساله وه کو دار بهرو چون رهگی له م شونه دا دکواتوه نهوها
خوشه ویستی توش رهگی له م دله نه سهروته ی مندا رو چوته خواری من تو و دار
بهرو و نه م جیگایه بوین به بهک ، هه مو و هه ر گوزانی بو خوشه ویستی نه لین

. . . . . نا . . . . . نا پهریخان تو نیستا نهنها میبه که نیت ناره زووم دامر کیننهوه ،
تو بونه و بریکی منی دیوانه و عه و دالی هق و راستی پشه نه که ی ، یاسای
به بیوه ندی یه کانی نیوان شته کان به من و تویشه وه سه رناپا گوزان . مه و دا کانی
دوور و نزیکه له منیکه وه بو تویه ک و له تویه که وه بو بونه و بریکی وه کو من وه کو
خوی نه ما .

چی به بی نه که نی ؟ گالتهت بی دی ؟ جابو ؟ من . . . . . من تکایه بوام به
، شاخر من . . . . . ده باشه چونی تیگه ی باوایی . . . . . « له تابوته که دوور
ده که ویته وه و له گه ل پارچه خامه که وینه به کی دژ به بهک دروست ده کات « دهی
قسه بکه هه ی بابان ویران . من خوم نه زانم کو نیم نیشی روژی به و داخه وه
نه مر م . . . . . « به توره یه وه » به سیه تی جارنیک . . . . . دوان . . . . . سیان نه برایه وه
. . . . . نه مر م . . . . . نه مر م . . . . . پاشان دینته سهر گوره که م و یه ک دو دلنویه
فرینسکی سارد هه ل نه ریژنی و نیش بریای بیر نایه پته وه . . . . . پاشان ؟ پاشان
شویه کسی تری بو نه که بیست و جار جارنیکش نه لی ی نهولا تر چیت ، ده بلنی

وانی به ؟ . . . . . ده بلنی وانی به هه ی شه پتان زاده ی له نومهت نه چوو . « رونکی
ده که ویته سهر تابوته که ، کابراکه به کول نه گری « خانمه که ی مالم پهری
خان گیان نازانم . . . . . نازانم به چ زمانیک بدوینم . . . . . به دوی زمانیک
نه گهریم شایانی گه وره یی و مه زنی روحه بیگه رده که ت بیست . . . . . دوسته
دیرینه که م ، نه زانم نیواریه به کات درهنگه ، نه شزانم تاویکی دی نه م خه لکه
به ریژهش نه روته وه . نهوسا هه ر خوم به نه نیا نه منیمه وه ، جا دایکی دلیره نازاکه م
، که ی من نه نیا نه بوم ، که گه نجیش بووم ، کانی تو م نه نه ناسی هه ر نه نیا بووم ،
با خه لکه که بر و ته وه ، هه رو به نه نی ته منینه وه ، نهوسا وه کو کیز و له به کی تازه

پشکونو باسکمت بو نه که مه سه رین ، به که وله که ی جاران نه تیوشم ،
گوره که ت له باوهش ده نیم ، ماچت نه کم ، له نامیزت ده گرم ، خو ناترسی ؟
چون ؟ بروا بکه جیت ناهینم ، شهوان سه رمات نه بی ؟ نه تگر مه باوهش . خو
سل ناکه پته وه له هه وره تریشقه و ره شه پای نه م شماره به نه حلهت بووه ؟ په ره که
سه ریک هه لیره ، به لای چه پدا پروانه ، نزیك دار توه که ی دامین گرده که ،
نهوه کومه له نافرته یکی خه مبارن به بی دهنگ فرینسکی خه م دا نه بارینه سهر
گلکوری نه مامیکی وه ریسو ، لهوه و پیش قه ده نه م دیبون ، لهوه نه چی نه مامه که
به م زوانه مال ناوایی کردینت . . . . . به هه ر حال خه مه و به سهر ناده میزادی
گرفتاردا دانه باری . ناتوانی هیچ شتیک بکه ی به هی خوت ، چونکه سه ره نجام
له کیست نه چی . . . . . « به سهر زه نشته وه » که ی نیستا و هختی نهویه به باوانه که م

... بهائی ... بهائی هه ره و هه کوجاران هه ساوه گوری
 به ده لاتی و شاخاوی و سهخته گولئی تیا نه روی ، نه شوینهشی که نه بویه
 گولئی لی پروایه درکی لی نه روی ... کورگه له که ی گه ره کی خوشمان ...
 وه کوجاران نه ساوون ، نهی چون ... هه ره په که بیان ، ده عبايه که و
 دهسته لاتی هه چبان نه به ... نا ... نالیان مهنسه شوکر ووشيارن تی نه گهن
 دنيا ... تو له وانه گه بری به قوربان ، من هاتوو مهنه حوزوری روحبانه ته بی
 گه رده که ی تو بو نه وهی نه م باسه پر و پوچهم بو بکه ی ؟ نهه ... وانی به ؟ ده با
 باسه بگورین ... دهی باسی چی بکه ین ؟ ... باسی چی بکه ین ... مهرگه ؟
 دیسانه وه نه مانگه ریخته وه سه ره نه باسه نه حله ته به ... ژبان ؟ نه ویش هه مان
 شت بو نه وه باسه رایچمان نه کات ... که وانه له باسی مهرگه و ژبان به و لاوه
 هه چ باسینک نی به بیکه ین . باشه ... که و بو قورو قه پ نه که ین ، چاکه ؟
 دهی ، شه پشان باپیش نه وه که سه به ورته ی له دم ده ره چی « دوی قه ده ریگ
 بی دهنگی » و وتم شه پشان باب نه وه که سه به قسه نه کات ، « به نه سه وه » تو ؟
 مه گه رن نه بیت نهی به نه حله ت بوو ... تو له توانی قسه نه که ی ؟ ده هه بو
 خوت بلئی هه ی زور بلئی « بی دهنگی » به توره ی به کی شیشه وه « به سینه تی
 هه ی نه گریس ... نا ... نا به چا و ترو کاتیک گشتیان مردن و سه ریان چوه
 گوری ... بهائی ... بهائی هه سوویان ، شتاقیان ده ره نه چون ... نیم وتی
 هه سوویان مردن و کورگه لی گه ره ک خوش ... « به بیزار ی سه وه » شیرین و
 تافگه ی تافا و خاتیش شویان کرد ، بهائی ... بهائی ... به کی دوو کوریشیان
 هه به ، دلنبايه نه وانش کورگه لئاسای گه ره کی خومان که نه میرد نه بن « به
 نه سه وه » نهی چون ؟ نه مرز زه مان زه مانی که له میردانه ، به لام کام که له میرد ؟
 ... ئوف « توره به و به په له نه دیالوگه ده ره بری » نه وانش ژنیا ن هینا کاوه و
 فه رساد و عه به ی حاجی نالی ؟ نه وانش ژنیا ن هینا و کوربان بوو ...
 کچیان بوو ... لیشیان مرد ... نهی چون ؟ ده بی دهنگ به دهی ، « ماوه به ک
 بی دهنگی » به ری نه گه راست نهوی پیاو نه بی ژن نه هینی ، مادامیکی مرؤف
 هه رچی به کی هه بی هه ره له کیسه نه چی ، جا لیشر بو نه و شتانه بکه ین به ی
 خومان که چاک نه زانین له کیسمان نه چی ، چاک وایه هوگری نه و شتانه بین که
 تا نه شسرین هه ره ی خومانه ... هه سوو شتیک له م ژبانه کوته و سه ره به سنی
 مرؤف بی شیل نه کات ، تو ته ماشا مرؤف هه رچی به ک پکات بو ده ر باز بوون ،
 ته له که هه ره به گیری دینی ، خو نه زانی ته له که چی به ، مه به ستم مرده ...
 نیستا تو له ناو ته له که دای ، هه رچی به کیش هه ول و کوشش بکه م هه ری هه وه به
 ... تو نیستا مشتیی خوئی ... مرؤف که له دنبا مال ناوایی نه کات ،
 ته ره که ی دو چاری گورانیکی پیکه نیسای نه بی ... هه ره له ساته گاتی
 په که موه میشی تی نه نالی ... به در ژبایی قوناغه کانی نه مانی جه سه سنی جور
 میش هه ره میشه وه له قوناغی تابه تی خویدا راسپاره ی خوی چی به چی نه کات
 ... دوی سنی سال جه سه ته که ی نامینی ، نه وه ی ماوه سه وه نیسه که
 په یکه ره که یه تی ، نه ویش له قوناغیکی دیدا دا نه رزی و سه ره نه جام توره که به ک
 خوئی نه مینینه وه ... نه مه چاره نوسی هه مو و خه لقه نه به که ، له وه نه ی مرؤف
 هه به ملباره ها خه لقه نه نه به وه درده چوه ، ملباره های دیش چاوه ر وانه «
 پیکه نیسکی هه سترایی ، ها ... ها ... ها
 په ریخانه که ی دایکی دلیر نیستا توره که به ک خوئه ... دوینی جه سه ته به کی نه رم و

نیان بووی ، دو چای ته ری گولئی به ر باران ناسابووی ، دو گونای نالی سیه ولا
 سوره ناسابووی « به وه به ر دانه وه » هه زده سال پیکه وه بوون ، هه ره سالی
 (۳۶۵) روزه واته (۶۵۷) روزیانی (۶۵۷۱) شهو ، (۶۵۷۱) شهو و پیکه وه بوون
 . . بیرم نایه شه ویک جیم هیشین یا جی هیشیم (۶۵۷۱) شهو له گه ل
 جه سه ته به که دا بووم نه وه بی عه قل بووم نه سه ده زانی روزیک دنی نه بیته
 توره که به ک خوئی . توه به ری ، پیره زنه روح سوکه که « نه گری » روزیک دیت هه چ
 شتیک به که لکی مرؤف نایه ت له خوشنودی خوی سلئ نه کاته وه ، نه که هه
 سلئ نه کاته وه به لکو وه کو نارمایی به کی تر سناکیش نه بیینی ، نه وسا پر به گه رووی
 هاوار نه کات هه سوو شتیک هه ره درویه ، پوچه ، بی که لکه مرؤف نا لوتی
 له به ردی له حله نه دات بی ناگایه ، راست نه وی ، نازانم بی ناگایه یاخوی گیل
 نه کات هه ره چه نیکیش جه سه زه بی . . هه ره چه نیکیش هه ول بات ، هه ره
 چه نیکیش ره نه چ بات ها کازانیت وه کو ژاژل به لا دا هات . « هاوار یکی
 شیشه » پیره زنه ی باسان ویران نیسه هه بی چونکه هه ن به مان کوژن نه مه راستی
 بوونی مرؤف ، سینه ریکه و تی له به ری کوان نه وانه ی نه مانناسین ؟ نهی کوان نه و
 سه ر کرده و گوره پیاوانه ی میژوو که ناومان بیستون و شتمان ده ر باره
 خویند نه وه ؟ کوان ؟ کوا نه دولف هینله ، کوا ناپلیون پونا پورت ؟ کوا هولاکو
 و ته مهور له نگ و ده یانی وه کو نه وان ، نه زانی له کوین توره که خوئه که ؟ نه وه تان
 وه کو تو مشتیی خوئن و له زیر بی مندان . « دینه سه رخو » دهی چیمان به سه ر
 مرده وه داوه ، تو نه گه ر توره که به ک خویش بیت ، هه ره ی به لای که موه لای
 من هه ی ، مادامیکی من درک به بونت نه که م وه کو مشتیی خوئی که واته میش هه م
 و توش هه ی ، چونکه نه و توره که خوئی له راستی دا توی ، سه رمایه ی
 - پیره وه ریبه کانی من . هه مو و سه ر دانیکیش نازیز هه ره بو نه م مه به سه بووه ،
 هه مو و سه ر دانیکی نازیزانیش هه روا بووه . « بی دهنگی به کی کورت » چه نه د
 روزیک پیش نیستا یانی دوی ژبانی نیو دنیا بی نه ستیره که ، روزیکیان به دوی
 هه ندی نوسراو و په راوی تابه تی خومانه نه گه رام ، به ریکه وت چاوم به م سنی
 نامه یه که وت ، که کساتی خوی ، له شه وانی سه رگه رمی و ته نیسایم دا بووم
 نوسیوی . . . گوی رادیره بوئی نه خوینمه وه . . .
 نامه ی به که میان . . . خوشه وسته نازیزه زور بلئی که م . . . ده تو
 گوئگره . . . توره مه به . . . زور بلئی جواترین سیفته تی تویه . . . دهنگه ،
 رهنگه ، تام و بویه ، پر به بالات موسیقایه ، واته جه سه ته پارچه به که له
 موسیقا . . . تام و چیزیکی کوردانه بیان پیویه . . . ده باشه . . . باشه . . .
 توره مه به دووه میان نه خوینمه وه . . . نامه ی دووه . . . پیره زنه که ی خاله
 سمکو . . . ژبان ناگوزهری . . . کار و پروا . . . دوا روزیکسی رهش
 چاوه ر و اتمان نه کات . . . نه بی له ناستی لیر سینه وه و میژودا بین ، نه م شیان
 سه ر نیشانه ، وانی به ؟ باشه نهوی که بیان . . . چون ؟ نهی خوینمه وه ؟ باشه . . .
 « به توره یه کی شیشه وه ، وشه کان له کاتی و تیناندا نیکه ل به په کدی ده بن ،
 یانی گوئگر نیشان ناگات » من نه گریس و ناکه س به چه م دینه دیدنه بی به
 نه حله ت بو به کی له نومه ت نه چوری وه کو تو . . . نه گه ره مرزه و کلول
 نه بم چیم داوه به سه ر دیدنه توره که به ک خوئی نا شیریکی وه کو توه . . .

هه كچى سه گب . . . « بى دنگى » هه ندى جار كه له ژوره كسى خوم به تهنيا
تهم خه مبال و بونجسونى سه بر هيرشم بو دىتن ، به راست و ينه به كى جوات
هه بوو ، دلير پيش جوانه مرگه بوونى گوره كرده و له هوله كه هه لى
واسى وه .

له هه مموو سه برتر سر له نيوارا تىكى خه ماوى زستان له هوله كه دانستيم ،
بىرم له بوون ته كرده و ، به ريكهوت و ينه كهت كه موه بهر چاوم و خه مالم فرى بو
لاى تو . . . چهنه بر سپار يكم له لا دروست بوو . . . مرؤف وهك بونه و مرىك

هه به يا نه ، كه ههستم به بوونى خوم ته كرد وهك زيندويهك ته ممووت هه به ، كه
بىرشم له تو ته كرده و ته ممووت نه بوونى نه . . . نه به . . . نه به ، هه موو

بوونيك ته بوونه ، تومز دلير له وديوى په نجه رهى سر باخچه كه موه سه رنجم ته داو
ههستى راگرتوه . . . له بر سرى له په نجه ره كه موه هه نياه پيشمه و ونى باوكه

دايكهت خوش ته ويست بر سپاره كسى رايجه نه كاتم . . . تاوى نه زى راسام
بر سپاره كه يم به لاوه سه بر بوو . و وتم نهوى راستى بيت نازاتم . . . هه ندى جار

كه ته م بر سپاره له خوم ته كهم ، ههست ته كهم به مديژاى ته منم دروم له گه ل
دايكهت ساگر دوه ، هه ندى جار پيش ته ليم كهم به قهده ته خوش نه ويستوه . «

له بر يكا ، سه رته روح سووكه كه ليمان مه چو بهر قا ، ته مه گه ميه ، گه ميه
خوشه ويستى به . خوشه ويستى گه ميه نه به ؟ من ته ليم گه ميه ، چونكه بوون

خوى له خوينا گه ميه . . . نهى تراژيدى بون گه موه گالته جارى نه به ؟
بروا يكه من بهش به حالى خوم كه نه روا ته كيشى بوون وهك شانوگره به كى

گالته جارى ديه پيشى چاو . . . چونكه به لاى منه و گه ميه و گالته جارى رهنگ
دانه وهى سه له سه دى مرگه ساته ، نهى ته مه جى يكه نين نه به تا دوينى

جهسته به كى نيائى بوون خوشى به له زهت بووت و نيشاش مشتى خول ؟ نهى
ته مه جى يكه نين نه به له گه ل مالم ناوايى كردندا . . . خه م و گر يانت بو به جى

هيشين ؟ نه و شه وهى كه مردي دنگى گريان و نه هه لكيشان تاكه دنگى بوو
به ره لاى كوچه و كولانسان كرابوو . په ره خان . . . تو پر زه و هه وهسى به كى ،
مردن بو سهى بو ناويه ته وه ، قاقاي يكه نينم دى و گريان گه روم ته ناسينى بو ته م

چاره نو سه يكه نيوايه يى مرؤف . ناي كه به دبه خت و كلوله تهو گيان له به ره
مرؤفى ناوه . . . وه كو و وتم سه بر يكه و به نيزى تيه به نهى . . . گه و ره به كى
له كوى دايه ؟ ته زانى له كوى ؟ له وه دايه ههول ته داو چوكيش دانادا و هه ميه

به ره وامه له نيكوشان . به لى چهنه به د به خت و كلول بيت ته وه ندهش موزن و
گه و ره به . دليرى جوانه مرگى خوشمان نمونه نهى ته و چه شته مرؤفه بوو ، چون ؟
باسى دليرت بو يكم ؟ په رى دلير خوش به ختانه گه رايه وه باوهشى دايكه زوى

. هه ته وه ندهت به ته ليم . . . (په ره خان ته زانى دليرى نازيزمان به ده لى
دايكه په رى ناويانگى دهر كردبوو ، نهى ته زانى بيوه به كه له كه له ميزدانى هوز
، هه ره كه نيواران دانه ههات و دنيايش وه كو تو يكى رهش دانه كهوت ،
ته ستيره كان بو پيشوا زى كردنى ده كه وه ته سه ما ، ته و يش به ته سپيكى تيز رهوى

بو روه له و به دهنه دا هستى به سه لاف ته كرد ، جار جار پيش ته سه كهى هه رو
لا برا دو بالى لى به ديار ده كهوت ، كه بالى بكر دبايه وه ته سه ده چو به نه ناسماندا و
ده قسرى ، نيشر ته موه به سات و دوان ويسان ناسمانى شارى ده كرده جى
ره بازيى خوى هه ندى جار پيش به تر كه به كى سحر او ي وه ديه به راند هو . . .

هو خه لكى شار هو ، دل له دل مهنه ، توميد مه برن ، به نارامى موه چاوى خه و
له سهك بيتن . . . خه موى شادستان به . . . ته من له كه نارى شازدا پاسه وان و
نيشكگرى نيهوم ، هه رچ كه سپيكش خه موان لى نال كات خه م له حوت پشنى

خوينا بو دوورگه ي په روه ازان رايجه ده كات . . . چيكه خه لكينه په روه ازان
رايجه ده كات . . . چيكه خه لكينه نيهو بيتن چيكه . رو له كوى كه م . . .

سواری ناو هوزم رو هه رو . . . ده لى دابه په رى رو . . . هه شرت هاواره رو
له كوى كه م . . . له هه رچ لايه كى يكم رو حى به نو قره لولم ده دات و له گه ل

تال ده كه م ، زن و ممال و گموره و به چوك هه ره گوتيان له م ده بوو نيشر ته موه به
به زه به كى خوشه و دييه موه چاوى ناراميان ليك ده ننا . . . شو يكيان ته سه بو ر

ده رمان خوارده كسرى و دلير پيش هه بيانى كه به هه رو به دهنه شانه موه به نه نه
نازاري روح ده چيزى . . . له نابلو قه دانى كى كت و پر پيدا ، ده ، هه رى رو . . . تاقه

«خه مبال له رابورو ته كانه موه له گه ل دلير ده دوى لاو و شيرينو . . . مادام ريزى
ته ويند ارانت هه ليزارد ، ليدى له ممو پاش تو به كيكى له نشق و ته ويند ارانى

هه ق و چاكه ، له ممو پاش تاروژين ته م دنيا به سر له بهر به ته ننگه سته كات
و هه لواز دين ته هيج سازى خوى له ماشانى سازى ته دهاو نه هيج سه به كيش له

سه رووى سهى ته وه ده م و زه و هيزيشت . . . و زه و هيز و گو رى چل گاميشانت
ده م ، هيج كه سى ناتوانى پشت به هار ديدا بدات ، هه تا دنيا به كسيكى

ديكه نايه ته دنيا وه بتوانى له مل ملائدا مه چه كت بادا . . . ته تو هه تا هه تايه ناسرى
و مرگ بيت ناو نيرى ، مه گه ر خومان . . . ده بر و نو ظر ، به لام له بيري نه كهى

توله ي هه شرت به كه به وه . . . ته گه نه هه تا هه قى باب و فر زه ندهت لى حه رام
بهى . . . ته گه ر نا . . . ده سه و بهر و كت ده م . . . نيشر هه ره تهو چاره بووم چاوم
به چاوى نه كه و ته موه ، ته وه نده نه به له هه موو شوينى ده بانگوت ته مر و جوهان

مه رديك جوانه مه رگ بوو .

« ديسانسه و خه مبالى ده چس بولاى په رى خان له پيش كوچ كردنى دا
« په رى خان . . . كى وا ته لى . . . خه لكى يا له خومان هه لهن . . . سه شم به
ته كات . . . ها ، شيرينو . . . بايو . . . گر يمان نه شيوو . . . به لام چون ته زاتم خوا
به هه قه ، ناوهاش ته زاتم ته بهى . . . ته م . . . روناكى به كه راسته . . . ته م و تاروژين
ته م دنيا به سر له بهر به ته ننگه سته كانى ته و به ناوازددين . . . له مل ملائدا كه س
ناتوانى مه چه كى بادا چاو له ناسو ته برت ، شه و يكيان له ناو ژور يكى تاريكدا
بووم ، هه ر چيم ته كرد بهر بهى خوم به ده ته ده كرد ، له بر روناكى به كى كز
ژوره كهى له ناميزگرت . . . تا ته هات روناكى به كه زياد ده بوو . . . تارمايه ك ناو
ده رگا كهى گرت كه لى نيزك بو موه و روانيم بيه پياويكى سهى پوشى نورانى به

و مومئیکي به دستمهويه، په پنا پمیشاش دهیگوت . . . هاروڼه ها بیگړه، منیش
 دهیگوت چی بیگرم باپیرمی نورانی . . . نومومه نومورناکی به . . . چلوپروانی
 نه بوی؟ له حمیهتا همنده به تاو هلمه تم برد . . . ناگری مومه که پرتی کردو
 زوره که وهکو جارانی لی هاتموه، کابراش هر دهیگوت بی نومید مهبه . . . بی
 نومید مهبه ناروژنی تم دنیا به سر له بمر به نهنگوسته کانی نومو به تاواژدین وکه
 سیکیش ناتوانی پشی به عارید ابدات . «مات دهی» راست نه که ی . . . نیمه
 هر کله دایک نه بین پتی سیداره که شمان به کولهویه . . . باشه که او بوو تیر
 بوچی سل که پنهوه له مرگه؟ بو؟ دهی نومونه نانه نومو زوله خوانه . . . ووهک
 نومو راپورت بخویشتموه، دلیر لهدایک بوو . . . دلیر گموره بوو . . . دلیر قوناغه
 کانی خویندنی بری . . . دلیر خمه کانی نادمیزادی - له کول گرت و فریای
 هیچ نه کموت تنها مال تلوی کردن نهی . . . دهگیرنمونه، دملین نیشاش
 روحیساتنه که له شعوانی مانگه شموه له شیوهی تمسیکی بالداردا دیو
 دهچی و نوقلانهی روزگاریکی سمعت به گوئی خه لکی دا دعوات . . . توش که
 لهدایک بووی دنیا وک نیشا واپسو، که مردیشی هر وهکو نیشا بوو،
 نیشاش لهوسا جیاوازتر نی، نیشا و لهوسا تاله مویه کی فهرقه . . . بیر مه که
 به جیت هیشین، شهویکی شموه ترسناکه کانی شار بوو . . . بیرشمه که به بوکی
 بویان هیناسی هر له ورژه دهچسو که تیا له دایک بووی . . . له ترسی
 زه ساوه نندگیران وگورانی ووتن خهم نه بدمویرا روله هوارگی باوان یکات . . .
 «ناه هه لکیشان» نه زمانم روزنی له روزان، ساته وهختیک له ساته کان زه من
 نومستی، شارمات دهی، باله گه ل خویدا شه پوزلی خهم دینی، ناسمانیش له
 حه ژبه ندا نه زریکینی . . . بوکی؟ بومرگی ریواریکی ماندو» له پریکا، پیره ژنه
 روح سوکه که زیان خوشه، مردنیش مرگه ساته، مرگه ساتیش
 برینیکی قولنه ساریز بوونی مه حاله . . . بوچی نادمیزاد وا دسته پاچه به برانهر
 به مرگه؟ نهی چی یکات؟ له وته نهی هیه هه لکی نمری داوه . . . به لام ههوله که ی
 بهزایه جووه چونکه مرگ مونه که یو به سه سرمانهوه راستی به که و نهی دانی
 بیانین . . . مرگ تا که حقیقه ته، تیر بوچی چاوی لی بتوقینن؟ دواي لهوتاقی
 کردنمونه نیشانی به زوره . . . نیشا من له گه ل حقیقه تی مرگام . . . چونکه تنها
 نهو حه حقیقه ته نارمایی بوون نه سرته، به لی مادامیکی نا دهمزاد چایی به ک بی
 له ساته وهختیکی ساته کانداه که هه لم بچی به ناسمانا، تیر نهی ج بوئیک بی
 . . . نه خیر . . . نه خیر بوونی نی به . . . نی به . . . ! لوه لوه پیره خان بیوره خاتمه که م
 هندی جاربو دلده انه و ته زور بلی ته که م
 «بی دهنگی موسیقیا به کی کلیسانه، روناکی ناوه لکه که کرده بی» پیری نازیر . . .
 شیرینو . . . نیم مرگه، نیشا من وهکو جارن ناموم، که نومونه نیوگیزو یکی
 کوشندهوه . . . مهله وانش نیم هه ولی دهر ساز بوون بدم، دسته لاتم به سه سر
 هیچدانا شکی، جهمان مردیش که م، نهویشی هه به له گوشه ی خه اباتا مرگه
 ساتی بوونی خوی له لاویشتموه، زه ساته که ی زه ساتی روخان دارماته . . .

نمحلته له زه ساته خرابه ی لهدایک بوونی منی گرته خوی . . . به نه حله ت
 بی نهی زه ساتی روخان دارمان . . . به نه حله ت بی نهی زه ساتی مهرگمسات
 . . . به نه حله ت بی نهی زه ساتی نه نیایی ونازار وژان . . . بی دهنگی، موسیقا که به رز
 ته پیتوه

خوش به حالت دله . . . خوش به حالت دله بهر مخان . . . پیره ژنه ی بابان
 کوپران کات درنگه، لوه نه چی نیوه شموی . . . ومختی رویشتمه» ماچیکی
 نابونه که نه کات، مهگری . . . مهگری شیرینو . . . دینمونه . . . دینمونه . . . خوات
 له گه ل . . . شوهه ی نه گریس، خوله بیرم چو . . . راسته که ی گورانی به کم بو
 نوموتی . . . نهچوه بیچی . . . شیرینو مهگری . . . «تاوازی گورانی به که خمناکه»
 نه مشمو، له جیاتی شیرینی نازدار

بینوسم یان، بیخویشتموه
 تو خانه خوی و میوانم بووی
 نه مشمو مرگی خومم بینی
 تو وهریس ووه سیت گرو، باوانم بووی
 له تاوینه ی گریانمدا
 له جیاتی تو

خوم بووم به تو . . . !
 توش چیم لی نه که بیت، نه مسوتینی، یان . . .
 هه نسکی پایوی به «عهب» تی نه که ی؟!
 «تاریکی»

مانگی نیشان و مایسی

۱۹۸۸ - کرکوک

هه ندی سه رچاوه :-

- (۱) «لاوکه که» له کنیی گورانی ولاوک و نه فسانه ی کوردی بهوه وهرگیراوه . . .
 - نه سمعد هه دو -
- (۲) به بی برابموک - تحفه مظفر به
- (۳) گورانی به که ی کوتایی . . . جمال غمبار
- (۴) «نهم دیالوگه» روزنیک دیت هیچ شیک به که لکی مروف نایه . . . «رومانی
 دوزخ» - هه نری باربوس -
- (۵) لاوو . . . شیرینو . . . سادام ریزی ته ویندارانت . . . ناهنم دیالوکه له رومانی
 «گوپرنوخلوه» وهرگیراوه وهرگیرانی شوکر مستفا»
- (۶) بیروکه ی نهم شانوگری بهم له هه والیکی هونه ری بهوه وهرگرتوه .
- (۷) له وهرزی داهاتووی تیبی نوندنی سلیمانی له لایه ن نوسه روه و بهرهم
 دیت .

بیانہی بہ بیان

چرپہ یک

خوشکان، بر بیان:

زور جوانه، زوریش، مرقفی نووسەر هەر له گه‌ل په‌که‌م هه‌نگاوی ژبانی نووسین و دنیا به‌ربلاوه‌که‌ی، فیری هه‌ندی ره‌وشتی به‌رزی دنیای نووسین و مه‌به‌ئی داهینان بی و خووی پسه‌بگری و وازی لێ نه‌هینی، تا له‌کاتی گه‌وره‌بوونا نووسین و نه‌وه‌شته به‌رزی هاوشان و جووت بن و بینه مایه‌ی ریزلیناتی نه‌و نووسه‌ره‌و قه‌درزانیی. له‌سه‌رووی نه‌و ره‌وشته به‌رزه‌ش (خۆشه‌ویستی) یه، خۆشه‌ویستی خه‌لك. هه‌روا دلفراوانی و ددان نانه به‌به‌هه‌ره‌و توانای خه‌لكی تر و ریزلیناتیش له‌نووسین و به‌ره‌م و هه‌ول و ته‌قه‌لایان، دوور له‌حه‌سوودی و رژی و چاوه‌ئه‌هه‌تن، دوور له‌نازاردنی نه‌م و نه‌و، دوور له‌که‌م روانین به‌به‌هه‌ره‌و کوششی نه‌م و نه‌و. نه‌وانه‌ی که‌ رقه‌پوشن و حه‌سوودو به‌رچاوته‌نگه‌ به‌هیچ کلوجی له‌نیو دنیای به‌رینی ره‌وشت و داهینان و جوانی دا، جیگه‌یان نایته‌وه...!!

■ سیفه‌ر ■

بو ئەم خوشک و برابانه:

گوران مامەند - نەسیمی عبدالله - کامەران جمیل - ژیان دەربەندی
 - ج. خەمگین - علی باپیر - کاکل جوهر - پارام حمد امین -
 نەسرین امین - قیان. م - دایکی. ک - خدر بیوهی - جوان خدر -
 نامینە حمد - دلدار یوسف - شاخەوان رسول - مەزن مصطفی -
 شاهیەن علی - نازا عبدالله - نازاد غریب - دلشاد نی - عباس جعفر
 - سیروان رسول - دلیر ابراهیم - چاوان کریم - بکر جاسم - قاسم
 عەولاً - شیرین کوئی - روبار سەفین - لوتکە حسین - نەسرین
 محمود - دلدار بکر - زبیر و حسن - کرمانج حمد - تیشک خەوالوو -
 باپیرکمال - خەندە علی - باخەوان حمید - نازدار شریف - جوان
 توفیق - نەسرین. خ. . . . . هەولە کانتان هەرەمەمووی پیروزە، لەسەر
 کوردی نووسین بەرەوام بن، زیاتر بخوینتەوه و پەلەتان نەبی و زمانی
 سوارو پاراوو شیرین فرامۆش مەکن. . . بیگوسان پاشەڕۆژیکی
 رووناک چاوەڕێتانه. . . ئیمەش چاوەڕێین. . . !

بروسکه یهکی تر

بو خاوه نه کانی ئەم نووسین و (چیرۆکانه!!!):

هەویەرسیروان - شەوهدریزەکە - حەز - کەمانجەیی قین - باران -
 سنوور - ژیان و مەرگ - مەرگی جوانان - ناشیەتال - نارۆم -
 دەرباو ماسی نان و هەتاو - پاشەڕۆک - ئاوازی دووری - ریبازو مەرگ
 - راپەڕین - جنۆکە - بەهەشتی خەوالوو - ریبوار - شوڕەیی -
 لەخەوما - سۆزی دلدارى - پەری - شوورەیی سەخت - قەلابەند -
 دینار - شوڕەسوار - مام وەتک و عەقل - جیگا - پروا - شەمەندەفەر -
 تونیل - خەمخۆرک - نەسرەوتن - . . . . . تە

خوشکەکان، برابان: قەینا!! هەموو نووسینەکان سەرچاوا بەلام
 براباکەن نووسین زۆر زۆر قورسەو هەروا بەناسانی ناپەتە دەست،
 نەخوازەللا نووسینی چیرۆک، کە خۆی لەخویدا هونەرێکی بەرزەو

ژان . . . . . شەڕەبەخون و سوراخ و خوینسندنەوهی بەرەوامی
 شاکارەکانی ئەوی!! بەرەرحال بەرەوام بن و پیروزە. . . !!!

کەله پوور لیکۆلینەوه

بو ئەم قەلەم بەدەستانە:

- * لەگەڵ چەخۆف دا: گەلی سەرچاوهی لەمە تیرۆتەسەلتر هەبە . . .
 نیتەر بو خوت ماندوو ئەکەیی
- * یەفتەشینکو: چەند سال ئەبی، هەمان شیعەر لە هاوکاری دا
 بلاو بوئەوه
- * تاوینک لەگەڵ ئیتماتوف: کەرەستەبەکی زۆر بەنرخە،
 داخمان ناچی وەختی بەسەر تێپەریوه و تام و بوی نەماوه
- * فەقی طەیراو منطق الطیر: ئەفسووس! باسەکە لەکتیپی
 خوالیخوشبوو صادق بەاءالدین وەرگیراوه
- * عەلی بەرەشانی: سەرچاوه کانت دەس نیشان نەکردو وە
- * حسن حەیران: لەکیت بیستوو و لەج کاسینیکت وەرگرتوو
- * جاک لەندەن: بیکە بەنامەبەک و بو کاک حسین عارفی بئێرە
- * سەدسال گوشەگیری: زۆر غەدەرت لەمارکیز کردو وە
- * لەبارەیی بو دلیرۆه: کاکە ئەمە شاعیریکی زۆر گەورەیی فەرەنسی بە
 ئەک ئیپانی

* دیستۆپسکی کی یە: بە کورتەبەسیکی ئاوا، باسی ئەم

کەلەرمانتووسە ئەمرە ناکریت

- * لە ئەفریقایاوه: ئەو شاعیرە بزر و ناشاعیرانەت لەکوئی هانیوه
- * سترندبیرگە: توخوا ئەمریکی ئاوا، چون بەسەرپەیی باسی

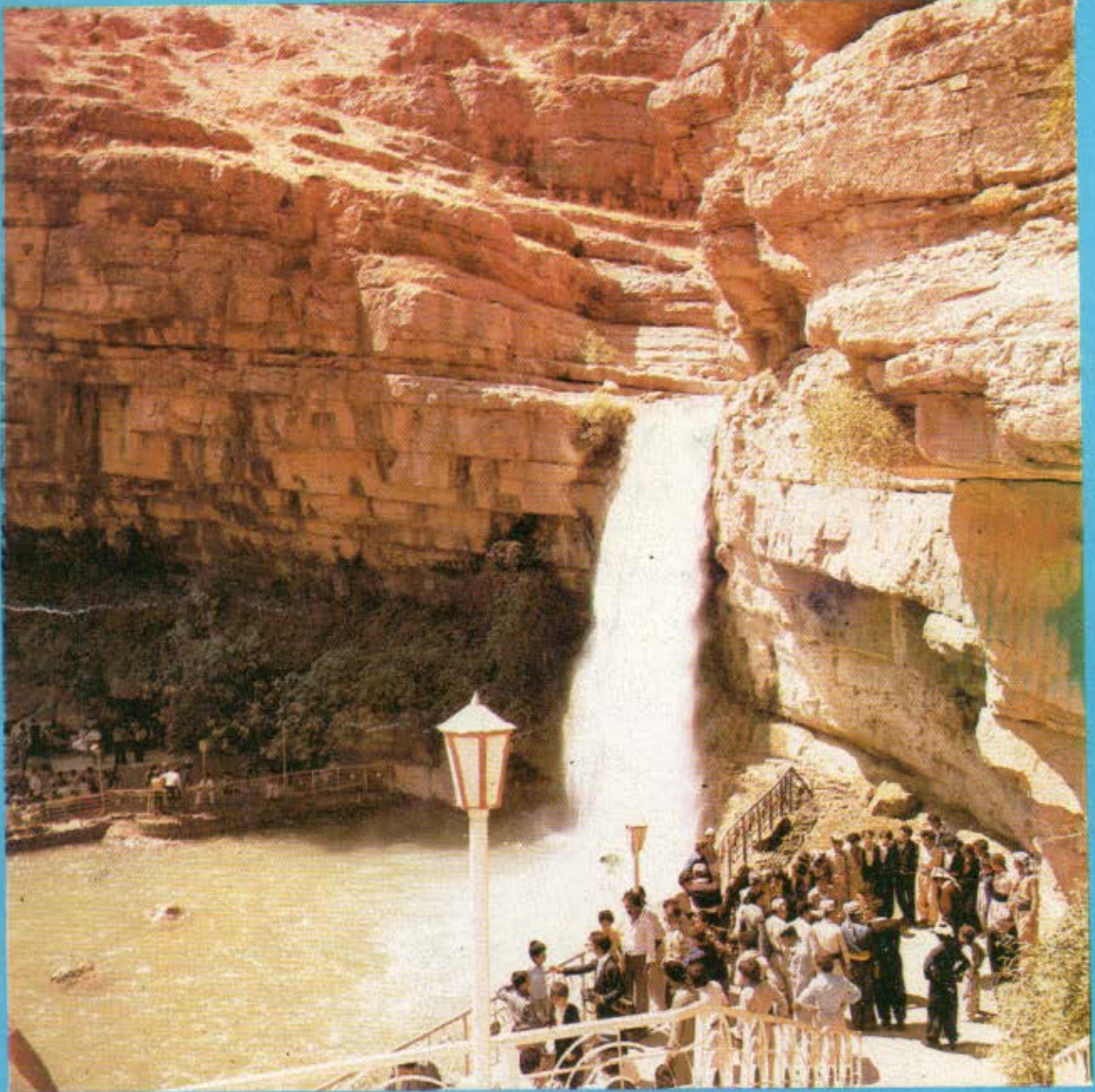
ئەکرێ

- * ئەدەبی ئەمریکای لاتین: جا توخوا چون بەدوو شەرەلاپەرە باسی
 ئەدەبیکی واگەورە ئەکریت
- * هاملیت: تا ئیستا تەرجەمەیی زمانەکەمان نەکراوه. . . باسیکی
 واکورتیش دەس نادات
- * شانۆی ئەزمونگەری: بچۆ بو لای کاک شەمال هەر
- * شانۆی ئەعبیری: لەژمارە تاییەتیەکی گونفاری رۆژی کوردستان
 وەرگیراوه. . . بیوورن

رئيس التحرير
مصالح مصطفى الجلاي

بهان
مجلة ادبية شهرية
تصدر عن وزارة الثقافة والاعلام
دار الثقافة والنشر الكردية
بغداد

BAYAN

Literary Monthly Magazine

Ministry of Culture and Information

Issued by: The Kurdish House for Culture and Publishing

Baghdad - Iraq

EDITOR IN CHIEF

**MUSLEH MUSTAFA
JALALY**